

366 *Az Elvesztett Paraditsom*

Igy váltak - el egymástól, az Angyal
az Egbe, Ádám pedig hajlékába vízfzja
tért.

*Vége a' Nyóltzadik Könyvnek,
és az első Darabnak.*

ELVESZTETT

**PARADITSOM
MILTON**

ÁLTAL.

Fordította Frantziából

BESSENYEI SÁNDOR

Ts. és Kir. Lovas Kapitány.

MÁSODIK DARAB

IX — XII.

és

A' VISZSZANYERT

PARADITSOM

IV. Könyvekben.

KASSÁNN

ELLINGER JÁNOS

Ts. és Királyi privil. Könyv-nyomtatónál

1796.

MILTON'

ELVESZTETT

PARADITSOMÁRÓL.

A' leg-édesebb érzések olyan forrásból jönnek,
A' melly mellett mérges füvek 's keferü ürmök
nönek.

A' bánatnak melly szívünket tsak nem széjjel szag-
gattya,

Az öröm 's a' gyönyörűség leg-tettzetes'bb mag-
zattya.

Úgy hogy ennek édeségét egyedül tsak az érzi,
Kinek szívét edgy darabig a' kízó bánat vérzi.
Mennél feketébb köd lebeg földiünk puffta határinna,
Annál több szépséget látunk a' Nap' tarka sугárinn;
'S a' leg-irtóztatóbb gondok mellyek Lelküünkönna
ülnek,

Edgy kitsinyt tágulván bennünk leg-nagyobb ked-
vet szülnek.

Amaz Angliók koszorús homlokú Poétája

Milton-is, borzaszt előzför 's rémít bús trombitája;

Majd midönn húrjait vídám újjaival pattantya,
Leg-gyengébb 's leg-szívre hatóbb hangot ad rezgő
lantya.

Míg az el-vezített bódogság kárait énekeli,
Rettenetes gondolattal van minden fora teli.

Míg az ördög büfzke Lelkét 's tetteit ábrázolja,
Minden betüit fekete festékekkel mázolja.

Az elmét rettenetesenn 's irtóztatónn vezeti
'S vele a' lángoló hantok szörnyü füstjét nézeti,
Darabos helyenn ragadgya 's borzasztva ott hordozza
Hol a' kevély kölzirt fejét a' felhökig tornyozza.

'S midönn szörnyü képeivel így meg-keményította
Vele a' mi leg-rémítöbb mind edgyre képzelte.
Mikor már a' fekete gyáfz szennyes lepedőjébe

Bé göngyölgetve mütattya az embert böltsőjébe;
Akkor, hogy az ellenkező contrast édes érzése

Légyen a' bádgyadt elmének százfzoros fizetése,
Hogy a' rettenetes között mikor meg sem gondollya
A' Lélek, a' gyönyörűség édes mézét kóstollya;
Szelíd mezökre fáradtann a' közfzírtról vezeti

'S annak leg-lágyabb párnáinn nyájasann pihenteti.
Így vezeti a' meg-rémült Lelket, hogy el-tikkasztja
Hogy a' böv gyönyörűségbenn edesebbenn bugyafz-
fza,

Mind azt, a' mi csak a' Lelket érzékenyenn meg-hattya
A' természettről lappangó kézzel le-lopogattya

'Smíg ez, meg-fozztatván, magát edgyfzer körül tekinti
Addig a' szívre bájoló etsettyével rá hinti.

Mint a' vad ménesből fogott déltzeg paripa rágja
Tajtézkó zabláját 's a' föld hantyait rugja vágja.

Regulát nem esmér, hámját szerte széjjel szaggattya
Dúl, ront mindent, mint edgy fene Tigris diühös
fajzattya

Nyargal, 's talám a' szelet-is futáfsal meg-haladgya,
Nemes makattságá tüzőnn vízenn edgyre ragadgya.
Nints semmi a' mi futása tzéllját meg-határozza

Míg nem egézfz testénn minden mérgét ki-tajtékozza.
Ekkor szelidséggé válik előbbi büfzkesége

Hül a' szilajságnak tüze melly szinte lánggal ége.
Milton-is mikor a' *Komort* 's *Reitentöt* ki-izzadgya

'S az elmét rémittö képek' Tengerét meg-haladgya,
Múzsája szelíd 's érzékeny gondolatokkal teli
Lévén, edgy'ügyü nótáját nyájasonn énekeli.

Ha amott rettent, itt édes mofolygáfok közt játszik,
Ortzajánn a' gondok helyett edgy edgy Grátzia
látszik.

Habjaiból a' rettentö képzések Tengerének
A' *vifzfzanyert Paraditsom* képei szüületének.

De hát *Vénus*, azért hogy a' habokból nagy izzattann
Születtetvén, a' szent mirtus árnyékja alá pattan,
Hogy zavaros tajtékjából *Ciprus* zöld Tengerének
Lett harmatnál gyengébb teste e' remek Iltennének;

Vallyon még-is a' *Grátziák* ékesítő ferege
Nem egyedül ennek hőszín fejez mejjenn lebeg e?
Vallyon nem ez birt e minden szépséget edgy sum-
mába,

A' mi tsak tündöklött az Ég több Isten aszfonyába?
Söt tám a' tengernek kellett a' mi nem vólt Isteni
Forrni indúlt habjaival rólla le-ferefzteni,
'S így még a' habok-is midönn kebelekre rengették
Már-is száz szépséggel gyenge tellét ékesítgették.
A' vízfzanyert Paradísom sem vesztett semmit véle,
Hogy az *elvezített* rémittő gondolatiból éle.
Melly a' szívnek Természetibb 's nemesebb indú-
lattya:

Az e mikor borzadni tud, 's a' rettentő meg hat-
tya.

Mikor édes érzékekkel tsordúltig lévén örül
Azonn, hogy fok szív borzafzó dolgot lát maga
körül?

Az e mellyet érünk bennünk sebesenn égni már a'
Sok vért ki-ontott Vitéznek élte olvasására?
A' ki halhatatlan nevet tsak azért érdemele,
Hogy fegyvere által a' *Stüks* vendégi száma tele;
A' ki fok magzat szerető anyák átkai között
Durva homlokára *Laurus* koszorúkat kötözött;
A' kinek fok Vitézséggel nyerett dítséretibe
Magát a' ki-ontott vérnek panaszza keveri-be:

A'

A' kinek millyen vitézenn dúlt, 's pufztított Tábora
Kiáltya a' földre rontott pompás Várafolk pora,
A' ki az egézfz Had terhét emeli erőfs Vállal
'S az ártatlan vér patakonn úz fzemközt a' halállal,
S a' még félig holt refzkető tagokat bódúlt fővel
Tapodgya 's nyalattya pirofs véreket a' mezővel
Lova, melly dühös haragját Zablájánn tajtékozza,
Rajta ülőjét mint pestist mindenfelé hordozza.
Ez e mondom a' nemesebb öröm, mellyet itt érez
A' szív, a' hol minden látás újabb sebekkel vé-
rez?

Vagy pedig az, mellynek édes 's élesztő lehelleti
A' Lelket nyájas 's bájoló érzékekkel illeti?
Nem az e nemesebb könny-tsepp, ítéllye-meg akar ki,
Mellyet edgy jól tévő kéznek szemlélése tsafar ki?
Nem az e nemesebb öröm, bár akar ki tagadgya
Melly a' szívet szeretetre édesdedenn ragadgya?
Mikor valakinek nemes indulatokkal teli
Szívét fok nyomorúlt jámbor öröm-könnyel tiszteli.
Illy örömtől a' jó szív hát nem gyengébbenn éled e?
Melly a' háládatofságnak szent tüzetől gerjede?
Melly akkor származik mikor edgy könyörülöt látunk
Jól tenni, 's érezzük hogy az, nekünk-is jó bará-
tunk;
Midönn ki-tserepedett sebeit kötözgeti
Az emberiségnek, 's véle jó szívet érezteti;

A 4

Mi-

Midőnn a' terhet, melly vállát ereje felett nyomja
 Könnyebitti, 's febe mérgét enyhítgeti flatromja;
 Midőnn a' szenvedőt ki már tsügged 's hanyatlik hátra,
 Láttjuk hogy talál kínnyait könnyebbítő barátira:
 A' ki szívénn más bajait olly mértékben hordozza,
 Hogy annak enyhítéséért mindenét fel-áldozza.
 Maradgyon hát ama Tudós komor *Kritikájával*,
 A' ki *Miltont* óltsárollyá ezzel a' hibájával:
 Hogy a' mit az *el-vefzettben* nyert fenn járó múzsája
 Azt a' vízfza nyertben mind el-vefzté lafsú hárfája.
 Úgy van! ezt maga *Milton*-is éppenn nem tagadhattyá
 Mert a' *Pokol* az *el-vefzett Paraditsom* magzattyá.
 Igaz hogy ebből ki-esvén az ember poklot nyere
 Ebbenn készül a' fok tsudák' 's a' kénkövek' Tengere.
 A' vízfza nyert Paraditsom, melly el-törlője lett e'
 Gyötrelmeknek, a' mit nyerett egézfzenn el-vefztette.
 Így gyakrann *némelly Kritikus* főből szarmazott hang-
 nak,
 Színe alatt, az igazság borittéki lappagnak.

Debrebenben Augustus
 24-kenn 1796-bann.

N. S.

AZ ELVESZTETT
PARADITSOM,
 KILENTZEDIK KÖNYV.

RÖVID SUMMÁJA.

A Sátán a' földet bényargalván, vízfza megy'
 a' földi Paraditsomba, és Kígyó formát vész'
 magára. — Adám és Éva jókor reggel rend szerént
 való múnkájokra mennek. Éva maga akarván men-
 ni, arra Adámtól nagy nehezenn engedelmet nyer. —
 Minekutánna Adámtól el-vált, a' Kígyó meg-szól-
 littyá, 's dítserete és hazugsága által annyira vízfzi
 Évát, hogy a' gyümölsöt nem tsak meg-kófiollya,
 hanem egyék-is belölle. — Adám abba a' szempil-
 lantásba oda érkezhén, el-rémül Felesége' tselekedé-
 ténn;

*ténn; azonba el-fzánnya magát Felesége' követésé-
re, hogy vele edgyütt veszzen. — Bűnöknek első
következési, a' blája szeretetnek fel-gerjedése, mel-
lyet mindenkor a' tivóóds és mardósás szokott kö-
vetni. —*

Nem láttya már ennekutánna az Ember
az Ifient, hogy vele mint Baráttya-
val múlatozna. Nem lesz többé Angyal
vendége néki, a' ki asztalához le-üllyön,
mezei ebédgyét el-fogadgya, és néki meg-
engedgye hogy tölle kérdezősködgyék, és
azt mind végig kegyefséggel hallgafsa.
Már most más hírt kell pengetnem, szo-
morú hangonn kell szóllanom, hogy az
Ember' részéről méltatlan gyanúságot,
gyalázatos hitetlenséget, engedetlensé-
get, és pártütést énekellyek; a' Meg-
sértetett Égnek részéről pedig útálatot,
bofszonkodást, haragot, és igaz kemény-
séget; a' melly az Eget arra kényszerített,
hogy kegyelmét vizsfzahúzza, és olly
söntentziát mondgyon, a' melly a' Világot
nyo-

nyomorúságoknak árjával, mint bűnök'
büntetésével el-borította, a' mellyet azon-
nal a' tölle el-fzakaszthatatlan halál, és
minden mi nyomorúságink, a' halálnak
előljáró postái követtek.

Éneklésre szomorú, de Méltóságos tárgy.
Méltóbb a' déltzeg Ákhilles' haragjánál,
a' ki háromszor meg-kerülte 'híres Trójá-
nak rettentő falait, hogy eskütt ellensé-
genn bofszút állhafson: Méltóbb Turnus'
dühötségénél, a' ki Lavínia el-nyerésének
minden reménységétől meg-fosztatott: Méltóbb
Neptúnus' haragjánál, a' ki a' győ-
zedelmes Görögök' vizsfzaterésének számtalan
akadályokat szerzett. Edgy szóval:
méltóbb Júnónak Afzfzonyi meg-engesztel-
hetetlen haragjánál. Nagyok a' dolgok;
de azok' éneklésétől el-nem állok: várom
Annak fegéttségét, a' ki éjjeli súgarlásival
belső indúlatimat izgattya 's élelfti. Ré-
genn vala szándékom e' Munkára, 's már
talán későbbenn-is fogok hozzá. A' véres
ütközetek' éneklésének gyönyörüségét ed-
dig meg nem ízelettém; ámbátor ezek egye-
dül a' Vitéz Músák' éneklésére méltóknak
láttattak. Beszéllyenek máfok tulajdon dí-
tsö-

tsőségekkel olly vérengzést, melly képzelt Vitézeivel költött ütközetekbe tétetik addig, míg a' valóságos bátorság, a' szorongattatásokbann való békeséges türes, a' szenvedésekben-való állhatatofság hallgatásbann maradnak. Múlafsák némellyek magokat a' futások', kopjakkal, és dárdaikkal-való Vitézi játékok' pompás készülétének, tzimerekkel el-készült Sifakoknak, kihímezett Tsujtárok'nak, tündöklő Szerzámoknak, és Bajnokoknak egészsz pompájok' le-írásával. Hirdesse végre a' kinek tetszik, a' roppant 's szem legeltető paloták' bann kényefenn öltözött Tisztektől módifonn terített Afztalokat, és Vendégségeket; az illyen Tsudák sem az Író munkájának halhatatlanságot, sem nevének tiszteletet nem szereznek. A' mi engem' illet: Én keveset értek ezekhez a' dolgokhoz, és kedvem sem lévén azokat meg-tanúlni, ennél fokkal nemefebb tzelra tartogatom magamat; ez az a' tzel, a' melly tsupánn magától elégséges arra, hogy edgy Nevet örökre hírefsé, és nevezetefsé tégyen; tsak hogy el-kezdett repülésembenn az Ég' Védékének hidegsége, a' Világ', és az én Vénségem meg ne akadályoztasson. Gyenge

ge szárnyaim hamar el-fáradnának, ha ezen egészsz Munka nem azon Istenségé, a' ki meg-szünés nélkül füleimbe hangzik, hanem tulajdonomé volna.

A' nap le-hanyatlott, és tsak hamar vele az esthajnal tsillaga-is el-tűnt, mellynek kötelefségébenn áll, a' földnek a' homályofságot elő-vezetni. Ő békelteti-meg a' nappalt és éjjelt, a' mellyet kevés időre öszve-szerkeztet. Már az éjtzaka edgyik ég' szelétől a' másikig terítetté fátyolát a' Lát-határonn, midönn a' Sátán, a' kit Gábriel kemény fenyegetődésével az Édenből ki-üzött, fel-tette magábann, hogy ismét oda visszaterjen. Bátorsága szinte olly el-rettenthetetlen mint az előtt, és gondolkozási által a' tsalárdság' bann, és gonofszág' bann fokkal inkább meg-erősítettén magát, fokkal jobbann forallya azt, hogy az Emberi Nemet el-vezdítse, ámbar akár mitsoda síralmas ki-menetele legyen-is reá nézve. Mihelyest bé-fetétedt, fel-repült; és éjjel még alig vólt, mikor már el-érkezett. Nem akarta hogy reá virradgyon; szorgalmatofonn igyekezett a' napot el-kerülni azólta, miólta
Uriel

Úriel a' napnak vezetője ötet a' földi Paraditsomba menni meg fejtette, és azonnal a' Kerúbim Órállóknak meg-mondotta. Ezekről el-üzettetvén, bősézsággal, és gyalázattal el-borittatva, hét éjtzakán által szüntelen görgött a' fetétségnek öb. lébenn. Háromszor kerülte meg az Éjj, és Nap' edgyenlőségéhez való léneát (az Aequátort); és négyszer utazván edgyik Világ farkától (Polustól) a' másikhoz, kerestül kosúl járt az éjtzaka' szekere előtt. Nyóltzadik éjtzakán vízfza jött a' Paraditsomba, a'hol a' titkos ajtónn magát bélopta, mellyet az Órangyalok éppenn nem gyanítottak, mivel ők az által ellenbevaló hegyenn vóltak.

A' Paraditsom mellett vólt akkor edgy Örvény, (nints többé, — a' Bün, nem pedig az Idő tette ezt a' Változást). A' Tigris 1) ebbe az Örvénybe rohanván, edgyik részét a' víznek vízfza-nyomta, a' melly ofztánn az Élet' fája mellett edgy kútföt formált. A' Sátán ebbe az Örvénybe
bu-

(1) *Tigris* Ásiának nevezetes folyó vize.

bukott, 's a' Tigrissel edgyütt a' Kertbe hatott; és el-rejtvén magát a' ködbe, mellyet magára kerekített, kerefett olly helyet, a' hol dugafzbann maradhatna. Bé-nyargalta a' Tengert, és a' földet, Édentől fogva a' Fekete-Tengerig, a' Mæotis (2) Taváig, éppenn az Oby (3) Folyóvizének túlsó részéig; a'hol ő a' Délnek farka felé le-szállott. Szinténn úgy bé-nyargalta a' Napkeletet Nyúgotig, Orontestől (4) fogva Dariesig, (5) a' hol az Oceán (6) meg-ofztó Sarampóját talállya, és ki-hatott az Indus (7) és Gángestől (8) öntöztetett Tartományokig-is. E' szerént az egéfszf Földet minekutánna bé-futotta, mindent szorgalmatofonn meg-visgálván, 's minden terem-

té-

(2) *Mæotis Scithiai Tó*, avagy inkább kis Tenger.

(3) *Oby* Orosz Országban vagyon.

(4) *Orontes* Syriának nevezetes folyó vize, a' melly a' Libanus hegyébül foly ki.

(5) *Daries* Város, és ki kötő hely Nap keleti Indiába.

(6) *Oceán* Világ Tenger.

(7) *Indus* Nap keleti Indiának leg-nagyobb folyó Vize, a' mellyrül nevezetik Indiának.

(8) *Ganges* Ásiának nevezetes folyó vize.

téseket jól fontba vetvén, hogy vallyon mellyik lenne közülök leg-nagyobb szer arra, hogy néki tsalárdságabann segétsé- gére légyen, végre fel-találta, hogy a' Kí- gyó minden földi állatok közt leg-rava- szabb. Sok ideig bizonytalanságban volt, és magát meg-nem határozhatta; végre tsak ugyan meg-értt tanátskozás után a' Kigyót ki-választotta, a' mellyet tsudálatra méltó eszközünek ítélte a' tsalárdságnak, olly állatnak, mellybe ő minden gonosz feltételeit bé-lehellheti, a' mellyek ő ben- ne a' leg-vígyázóbb szemek előtt-is titok- bann maradhatnak; mivel mindent, vala- mit ez az állatok közt leg-ravaszabb tse- lekfizik, ingyenn sem gyanittván gonosz- ságnak, úgy nézik, mint okofságának jelét, és természeti elmétségét, addig, míg a' más oktalan állatokban, ha ugyan ezen tselekedetek észre-vétetődnének, az Ördög- nek beléjük zárt hatalmát gyanittanak; mert ezek a' tselekedetek az ő rend sze- rént-való okofságokat fellyül múlni láttat- nának. — Ebbenn határozta-meg magát; de nem türtöztethetvén belső fájdalmát, a' mellytől kínoztatott, így kívánta azt enyhíteni:

„ Óh

„ Óh Föld! ha az Eget fellyül nem
 „ múlod-is, mennyire vagy hozzá hason-
 „ ló, és edgy Istenekhez méltó Haza, mi-
 „ vel te remek munkája vagy a' Nagy
 „ Építő Mester' második gondolattainak,
 „ a' kinek újj munkáibanu, mellyek az
 „ elsőnél jobbak, Magát meg-jobbítani
 „ kellett. Mert mitsoda Isten volna az, a'
 „ ki minekutánna ilyen szép alkotmányo-
 „ kat tsinált, azoknál alább valókat is tsi-
 „ nálna? Földi Ég! tégedet a' más tün-
 „ dökő Egek környül vesznek, néked hoz-
 „ zák szolgáló fáklyájokat, és úgy tetszik
 „ mintha tsak te értted sokasittanak vilá-
 „ gosságokat. Te benned határozódik-meg
 „ az ő drágalátos sugáraiknak szent bé-
 „ folyások. Valamint az Égnek közepette
 „ az Isten a' közép pont, a' hová minden
 „ liet: úgy vagy te ezeknek a' kerekse-
 „ geknek közepénn a' közép pont, a' ho-
 „ vá ők adójokat hordgyák. Az ő tenyé-
 „ sző virtusok nem érettek, hanem te
 „ éretted tündököltetik mejjedenn termé-
 „ seidet; a' zöldség, plánták, és a' leg-
 „ nemesebb része ezeknek a' teremtélek-
 „ nek étellel bírván, a' melly külömb kü-
 „ lömb-féle gráditsonként el-olztatván, az

B

„ ele-

„ elevenítés, érzékenység, okofság, egész-
 „ szenn az emberbenn vagyon, a' melly
 „ ő benne edgyesitti mind ezeket a' grá-
 „ ditsokat. Melly gyönyörüséget érzet-
 „ tem volna (ha valami gyönyörüséget
 „ érezhetnék) midönn a' te kiterjedéfedet
 „ bé-nyargalván, annyi fok szép hegye-
 „ ket, völgyeket, erdőket, mezőket, fo-
 „ lyó vizeket láttam! Itt Száraz, amott
 „ Tengerek, és Erdőkkel, közsiklakkal,
 „ barlangokkal, öblökkel kerekítettett Ta-
 „ vak; és ennyi fok tárgyak között, óh
 „ fájdalom! nem találhatok semmi rejtek,
 „ semmi menedék helyet, és mennél töb-
 „ bet szemlélem körüllöttem ezen gyönyö-
 „ rüségnek tárgyait, annyival jobbann ne-
 „ vekedik bennem szomorúságom, és szí-
 „ vem' bús rejteke tsak azt vezzi-bé, a'
 „ mi a' gyönyörüséggel artzúl ellenkezik.
 „ Bennem minden méreggé válik, és az
 „ égbenn még inkább terjedne böldogta-
 „ lanságom, mint sem itten. De nem aka-
 „ rok itt le-telepedni, sem pedig az égbe,
 „ a' hol székem nem lehet, hanem ha an-
 „ nak Királya nékem fog hódolni. Nem
 „ jöttem ide böldogtalanságom' meg-orvos-
 „ lására, hanem hogy reménységem van
 „ sze-

„ szerentsétlenségemhez barátokat tsatol-
 „ hatni, ha mindgyárt az ő nyomorúságok
 „ által a' magamét öregbitemem kell-is.
 „ A' rontáfonn kívül semmibenn sem lel
 „ nyúgodalmat lelkem, a' mellyet minden-
 „ kor újabb újabb nyughatatatlanságoknak
 „ fulánkjai érdekelnek. Ha azt, a' kiért
 „ minden teremtetett, fonákul fel-forga-
 „ tom, semmivé téfzem, vagy annyira bí-
 „ rom, hogy maga magát egészszenn el-
 „ vezzesse: mindenek' vezzte az ő elvez-
 „ tődését fogja követni; mert valamint a'
 „ böldogságban, úgy a' böldogtalanság-
 „ bann is mindennek forsa az övétől függ.
 „ Hadd légyen tehát ez szerentsétlen, és
 „ az el-rontásnak birodalma közönséges
 „ birodalomná vályyon. Egyedül tulajdo-
 „ nom léfzen nékem az a' ditsóság min-
 „ den pokolbéli Hatalmanságok közt, hogy
 „ én edgy naponn fel-forgattam azt, a'
 „ mit Az, a' ki Magát Mindenhatónak ne-
 „ vezi, hat napokonn, és hat éjtszakákonn
 „ szüntelen való munkája által teremtett.
 „ Ki tudgya, hogy ha ez a' nagy munka
 „ nem vólt-e örökkévaló gondolatnak tár-
 „ gya? Azonközben talán tsak az ólta
 „ gondolkodott erről, miolta én edgy éjt-
 „ B 2 „ fza-

„szaka a' gyalázatos szolgálattól meg tud-
 „tam tsak nem felét szabadítani azok-
 „nak, a' kik Angyali nevet viselnek.
 „Talán többé nem is teremthet Angyalo-
 „kat, ha tsak ugyan azokat valaha te-
 „remtette. Azok, a' kik engemet követ-
 „tek, többé nem az Övéi; ezt a' veszte-
 „séget akarja helyre állítani; vagy pe-
 „dig minket kétségbe ejteni akarván, olly
 „teremtéseket tesz' helyünkbe, a' kiket
 „edgy alacsony eredetből fel-magasztal,
 „hogy ökök a' mi töllünk el ragadtatott
 „mennyei prédákkal meg-gazdagítsa. Nem
 „tudom fel-tett szándékát; de már ez meg-
 „lett. Ő teremtett Embert, ő érte szer-
 „zette ezt a' méltóságos Világot, és a'
 „Földet néki adta lakhelyül: Királynak
 „tette ötet, és a' mi több, óh méltatlan-
 „ság! az Angyaloknak kell meg-tartatá-
 „sokra vigyázni. Ezek engemet el-űztek;
 „de majd vizsgálza adom a' költsönt, a'
 „Kigyónak rántzai el-rejtenek előlök, a'
 „köd el-takar. Óh nyomorúságoknak Ten-
 „gere! Ez előtt az Örökkévaló' Fijával
 „a' Birodalomért vetekedtem; ma pedig
 „szerentsésnek tartom magamat, hogy
 „azt a' valóságot, melly az Istenségre
 „vágyó-

„vágyódott, edgy alacsony állatba zár-
 „hatom. De mire nem kényszeritt a' nagy-
 „ra vágyás, és a' bofszúállás? mikor az
 „ember eleget akar neki tenni, kell-e
 „akkor a' meg-'alacsonyittatástól félni?
 „Távozzatok hafzontalan kétségkedé-
 „sek! mindennek alája vetem magamat,
 „tsak hogy fel-tehessék azzal, a' ki ben-
 „nem irigységemet fel-gyúlaszttya. Ha
 „nem érhetem-el a' Mennyei Monárkát:
 „verjük-le hát újj kedvesét, ezt a' bofz-
 „szúságnak gyermekét, a' kit a' Teremtő
 „a' mi ingereltetésünkre hozott-ki a' por-
 „ból. Bofszúságot bofszúsággal kell viz-
 „sza tromfolni. „

Ezeket el-végezván, fekete köd' mód-
 gyára nyúlik a' földönn a' fetéttségben,
 és kereftül mégyen ligetekenn, térsége-
 kenn, és patakokonn, kígyót keresvént.
 Azonközben edgy mélyenn aluvóra talált.
 Ez elmés tsalárdsággal termékeny fejét,
 karikára szedett testének közepénn nyug-
 tatta. Nem bújt rémittő árnyékba, vagy
 rettenetes barlangba: még ártalmas nem
 volt, félelem nélkül aludt a' gyenge fű-
 vönn, és fenkit meg nem irtóztatott. A'

Sátán a' levegővel, mellyet a' kígyó lehellett, magát bé-szinlette, és szívet 's fejét el-foglalván, értelemnek lelkét terjesztett érzékenységre; de nem akarta álmát félbe szakasztani, 's várta békével a' nap-palnak el-jövetelét. Mihelyest a' szent világosság kezdette meg-aranyozni Édenbenn a' nedves virágokat, a' mellyek reggeli temjényeket ki-lélekzettek: azon órábann, mellybenn valami tsak él, a' földnek óltáráról fel-felé Teremtője felé küldi néma dítserétét, és Trónusáig drágalátos illatozást viszen; első Szüléink ki-mentek, és fennszóval- való imádásokat a' néma teremtékek' tsendes imádásával edgyesítették. Éltek azon szempillantással, a' mellybenn a' híves Levegőégnek balsamja leg-jobbann illatozik; annakutánna tanakodtak a' módokonn, mellyek szerént munkálódásokat, melly napról napra nevedett, előmozdítsák, és a' mellyeknek el-végezésére két személynék kezei edgy illyen nagy kertbenn elegendők nem voltak. — Éva így szólott Férjéhez:

„ Adám! Ne ijedgyünk-meg ezen Kertnek mivelésétől, és attól, hogy ezekre

„ a'

„ a' plántákra, és virágokra, mellyeket
 „ az Isten reánk bízott, gondot viselünk;
 „ ez a' köteletség tsupa gyönyörűség; de
 „ mit tehetünk mi tsak kettetskénn, a' mint
 „ vagyunk? Azt mondhatnád, hogy a' mi
 „ munkálódásink nem egyébre valók, ha-
 „ nem hogy még nagyobb dólgozat ké-
 „ szittsenek számunkra. A' kelletinél több
 „ ágak, mellyeket mi el-vagadalunk, meg-
 „ támasztunk, avagy öszvekötünk nappal;
 „ edgy vagy két éjtszaka ismét helyre ál-
 „ lanak, és gondoskodásunkat sikeretlenné
 „ tészik: Mondd-meg hát hogy mi tévők
 „ légyünk, vagy halld-meg, hogy én eb-
 „ benn a' szempillantásbann mit gondol-
 „ tam: Válljunk-el edgyemástól; eredgy,
 „ töltsd kedvedet, múlasd magadat e' fa
 „ körül azzal, hogy a' figét, és futó bo-
 „ rostyánt a' fára való kapaszzkodásbann
 „ fehétsd; én pedig ezekbenn a' rósákkal
 „ és mirhával elegyes bokrokbann ebédig
 „ múlatom magamat. Midönn edgyemás
 „ mellett dólgozgatunk, kell-e azonn tsu-
 „ dálkozni, hogy semmit se haladunk? Az
 „ edgymásra- való nézés, és mosolygások
 „ akadályoztatnak, avagy az újj tárgyak
 „ reménytelen befzélgetést okoznak; így

B 4

„ min-

„ minden szempillantásbann késleltetünk,
 „ és ámbár jókor reggel fel-kelek-is, tsu-
 „ dalkozásra méltó dolog! semmit se tet-
 „ tünk a' nap' le-menttével. „

Ádám felele: „ Éva! szívemnek felel
 „ edgyetlenedgy Tárfam! a' te tárfaságod
 „ én velem el-felejteti a' földnek minden
 „ teremtéseit; igazat mondasz, 's jobbat
 „ nem tselekedhetel, mint ha azon mó-
 „ dok' 's szerekrol gondolkodol, a' mel-
 „ lyek által az Úrtól reánk bízott munka
 „ előmozdításék; ugyan azért érdemlett
 „ dítséretedtől meg-nem fosztlak; semmi
 „ lints szeretetre méltóbb edgy Afzfzony-
 „ bann annál, mint ha hasznosn tud fog-
 „ lalatoskodni, és munkás Férjével a' felöl
 „ így tud vetekedni; de az Ur nem olly
 „ szoros munkára hívott minket, hogy töl-
 „ lünk minden mulattságot meg-tiltson: Ő
 „ minékünk meg-engedte a' szükséges meg-
 „ szünést, és hogy foglalatoságink közé
 „ a' telnek táplálását, vagy a' társalko-
 „ dást, a' melly a' léleknek tápláltatása,
 „ vagy pedig az edgymásra-való nézés'
 „ és mololyásnak szabadságát elegyítsük,
 „ éppenn nem bánnya. Az ostoba bar-
 „ „ mok-

„ mokkal nem közöltetett mololygás, ez
 „ az okofságnak ajándéka, és szolgál a'
 „ szerelem' fel-gerjesztésére, a' melly az
 „ embernek ingyen sem a' leg-nemtelenebb
 „ tárgya. Nem teremtett Ő minket a' fá-
 „ radtságos munkára, hanem gyönyörü-
 „ ségre. Edgyenlőenn dolgoztatván, szük-
 „ ségünkhöz képest jó állapotbann tart-
 „ hattyuk ezeket az utakat, és böltozott
 „ hajlékokat, a' hol mi sétálunk, és la-
 „ kunk. Rövid idő múlva a' leg-ifjabb
 „ kezek fognak segítségünkre jöni. Azon-
 „ bann terhedre vagyon a' fok társalko-
 „ dás, rövid el-távozásbann meg-edgye-
 „ zek. Sokszor a' magánosság többet ér
 „ a' tárfaságnál, és edgy kevés maga el-
 „ rejtése az embernek inkább érezteti a'
 „ tárfaságnak édeségét: azonbann meg-
 „ vallom néked, hogy edgy dolog engem'
 „ nyughatatlankodtat; félek hogy valami
 „ rosz ne történnyék rajtad, hogy ha
 „ töllem el-távozol. Tudod a' nekünk ada-
 „ tott tilalmat! Nekünk veszedelmes ellen-
 „ ségünk van; böltdogságunkat irigyli, és
 „ a' magájé eránt kétségbe esvén, elveszt-
 „ tünket forrallya. Kétség kívül hogy ő
 „ ébrenn van, és közelről tart bennünket

„szemmel. Ő egyébire nem gondol, ha-
 „nem csak hogy rajtunk fellyül kaphas-
 „son: ha edgymástól el-válunk, annyi
 „mintha ötet segitenők. Míg edgyütt
 „maradunk, addig nehezebbenn tsalhat-
 „meg bennünket: edgyikünk a' másikun-
 „kat a' szükségbe mindgyárt segéthetné.
 „Az ő tzéllya, a' mint észre vészem az,
 „hogy bennünket az Isten ellen hitetle-
 „nekké tégyen, vagy hogy Házasági sze-
 „retetünket meg-zavarja; a' melly talán
 „minden áldások felett, a' mellyekkel bi-
 „runk, irígységét leg-jobbann pifzkállya;
 „de ámbár e' légyen is fel-tett szándéka,
 „avagy pedig valamelly még ennél-is ve-
 „szedelmejobb fel-tétellel légyen-is, ne
 „hagyd-el edgy olly Férjedet, a' kinek
 „életteddel tartozol, és a' ki tégedet min-
 „denkor védelmezni kész. Mikor vala-
 „melly veszedelemtől, vagy gyalázattól
 „tartanunk kell: edgy Afzszony minden-
 „kor nagyobb hátorsággal, és illendőség-
 „gel vagyon Férje mellett, a' ki ő reá
 „vígyáz, avagy ő vele edgyütt szenvedi
 „a' leg-fzomorúbb történtethő dolgokat-
 „is. „

Éva

Éva kedves de edgyszersmind kemény
 ábrázatot mutatván, (mintedgy olly sze-
 mélly a' ki szeret, de azomba még-is
 hogy kedvét nem töltheti, nehezenn szen-
 vedi) szüzességi felséggel így felelt: „Ádám!
 „tudom én azt, hogy nekünk edgy olly
 „ellenségünk vagyon, a' ki el-vesztün-
 „könn igyekszik: Te nekem ezt ma ma-
 „gad mondottad, és még az Angyal' szá-
 „jából-is hallottam, éppenn abbann a'
 „szempillantásbann midönn tölled el-vált.
 „Én edgy sűrű jövés mellett voltam ak-
 „kor, és elébb nem-is jöttem-el onnan,
 „míg az estvéli virágok jó-fzagú bóltots-
 „kájokat bé-nem zárták. De hogy Te
 „az én Istenemhez és hozzád való hív-
 „ségembenn kételkedgy, azon szín alatt,
 „hogy nekünk edgy veszedelmes ellensé-
 „günk vagyon, ezt tölled nem vártam.
 „Már mi halhatatlanok és szenvedhetle-
 „nek lévén, nem félhetünk semmit ellen-
 „ségünk' erőszaktételétől, félelmedet okoz-
 „za hát az ő tsalárdsága: ebből a' te
 „félelmedből fajdittom azt, hogy te nem
 „bízol az én hitembe egézfzenn; szerete-
 „temnek állhatatlanságától félni annyi,
 „mintha azt gyengességgel vádolnád. Hogy
 „fér-

„ férkezhetett a' te szívedhez olly bofz-
 „ szontó gondolat azéránt, a' ki tégedet
 „ annyira szeret? „

Ádám idvefséges oktatásait ilyen édes
 szókra fordította: „ Istennek és Embernek
 „ Leánya Éva! a' kit az ártatlanság és
 „ tisztaság téfznek halhatatlanná, ingyen
 „ sem azért tartóztatlak, mintha virtusod
 „ nékem gyanús volna; egyedül azt aka-
 „ rom el-kerülni, hogy ellenségünk leg-
 „ kifsebbé-is meg-ne tsúfollyon. Az a' ki
 „ késért, ámbár semmire se mennyen-is;
 „ még-is meg-gyalázza azt a' kit meg-
 „ késért, mivel rólla fel-téfszi, hogy meg-
 „ hagygya maga magát vesztegettetni. Te-
 „ is bofzszonkodnál az illyes méltatlansá-
 „ gonn még akkor-is, ha ellenséged' tsa-
 „ lárdságánn győzedelmeskednél. Ne vedd
 „ hát rofsz nevenn tölem azon kívánsá-
 „ gomat, melly szerént tégedet ettől a'
 „ gyalázattól meg-óltalmazni igyekszem.
 „ Esmérem ellenségünk bátorságát, soha
 „ sem leszsz ő olly vakmerő, hogy mé-
 „ rézfellyen bennünket akkor, mikor ketten
 „ vagyunk, oftromolni; ha pedig méré-
 „ szel, én léfzek az első a' kit tzelül vé-
 „ fzen;

„ fzen; gonofzsága minden figyelmetefse-
 „ günket meg-kívánnya; igen tudgya ő a'
 „ maga mēferségét, mivel az Angyalokat
 „ el-tudta hódítani: ne vedd-meg segedel-
 „ memet! Tekintetednek hathatósága né-
 „ kem ki-nyította a' virtusnak egēfsz Tár-
 „ házát; jelenléted engemet böltsebbnek,
 „ vígyázóbbnak; és erősebbnek tenne,
 „ hogyha a' külső erő meg-kivántatnék-is.
 „ Valamíg szemeidet róllam le-nem ven-
 „ néd, az a' gyalázat, hogy magam' meg-
 „ hagyom győzettetni, avagy reá vétetni,
 „ bátorságomat meg-újjittaná, és újabb
 „ elevenséget szülne bennem. Hát az én
 „ tekéntetem nem szülne benned hasonló
 „ érzékenységet? és miért nem akarod
 „ még-is a' veszedelmet velem edgyütt
 „ meg-próbálni? kívánhatfz-é győzedel-
 „ mednek érzékenyebb és figyelmetefsebb
 „ tanúbizonytságot? „

Ádám, Felesége javát kívánván, erán-
 ta-való belső indúlattyát, a' mellyet néki
 a' Házasági szeretet sűgárlott, ekképpenn
 jelentette-ki. Éva azt híven, hogy igaz
 szereteténn ez által tsonkúlás esne, ek-
 képpenn felelt: „ Ha nekünk mindenkor
 „ edgy

„ edgy olly tsalárd, és okos ellenségtől
 „ kell tartanunk, a' kitől edgyenként meg-
 „ győzethetünk: mí tsendefségbenn nem
 „ élhetünk. Te azt mondod, hogy azzal,
 „ hogy bennünket késért, minket meg-
 „ bánt: de az ő mí felöllünk fel-tett go-
 „ nosz vélekedése nekünk gyalázatunkra
 „ nem lehet. Az egészsz ebből áradott
 „ betstelenség ő reá fog-harámlani; hát
 „ miért kell előlle futni, avagy tölle félni?
 „ Sőt inkább minél elébb siessünk, hogy
 „ őtet gyalázatba ejthessük; ez által meg-
 „ fogjuk nyerni szívünk' belső nyúgodal-
 „ márt, az egek' jó akarattyát, és győze-
 „ delmünknek ditsőséges pompáját. Mi-
 „ tsoda az ollyan szeretet, hit, és virtus,
 „ a' melly soha próbára ki nem tétetett,
 „ avagy más reávigyázó nélkül, magától
 „ a' kísértetet ki nem állotta? Ne véle-
 „ kedgyünk úgy a' mi bölts Teremtönk-
 „ ről, hogy Ő a' mí boldogságunkat olly
 „ gyarlóképpenn formálta vólna, hogy mí
 „ edgymástól el-válva szinte olly bátor-
 „ ságban ne lehetnénk, mint ha mindég
 „ edgyütt vólnánk. Így a' mí boldogsá-
 „ gunk igen tökéletlen lenne, és Paradi-

„ tso-

„ tsomunk semmi Ifenséggel sem birna,
 „ ha őtet meg-lehetne tsalni. „

Ádám ezekre indulatoffann felele: „Éva!
 „ vigyázzunk, hogy az Isten' munkáját leg-
 „ kifibbé se otsárollyuk. Ő minden dolgo-
 „ kat böltsenn el-rendelt. Teremtven az
 „ egészsz világot, ő teremtéseit hibásonn
 „ és tökéletlenül nem hagyta. Hát tsak
 „ az ember eránt húzta vólna meg jóságát?
 „ kéttség kívül nem. Az Isten az ember-
 „ től semmit sem tagadott-meg abbann a'
 „ mi az ő állapottyának boldogságát előbb
 „ mozdíthattya. Az ember bátorságban
 „ van minden külső erőszaktételtől. A'
 „ veszedelem magába az emberbe gyöke-
 „ redzett; mindazáltal boldogsága még-is
 „ magától függ. Ő nintsen a' gonofznak
 „ különbenn alájavetve, hanemha azt akar-
 „ va akarja. Ezen akarat tökéletes sza-
 „ badsággal bír, az Ūr rendelése szerént,
 „ és szabadonn-is engedelmeskedik a' Józan
 „ okofságnak; de az okofságot-is olly egye-
 „ nefséggel ruházta-fel azon Ūr, hogy a'
 „ jót a' gonofztól meg-külömböztethesse:
 „ mindazonáltal midönn az ő kegyelmével
 „ mi magunkat védelmezni elegendőknek

„ vél-

„ véllyük, nekünk a' magunkra-való vígyá-
 „ záft parantsollya. Szükség, hogy okos-
 „ ságunk szüntelenn vígyázzon, attól tart-
 „ ván hogy el ne tévelyedgyék, és edgy
 „ tettetes jónak hazug reménye után in-
 „ dúlván, az akaratot oda ne édesgelse,
 „ hogy a' mit az Isten edgyátallyábann
 „ meg-tiltott, végtére meg-tselekedgye.
 „ Soha erántad nem gyanakodtam; azért
 „ jó tanátsadáfimat jó szívvel fogadd-el:
 „ ezek igaz szeretetemnek szüleményei.
 „ Hidd-el, hogy a' Te jó tanátsodat sem
 „ vetem-meg soha; 's így ha edgyetértünk,
 „ erőfsenn fogunk állani; azonban még-is
 „ tárgyunktól él-eshetünk, és magunkat
 „ ráfzedhettyük; 's azért-ts javaslom, ke-
 „ rüld-el az alkalmatofságot, és tolem ne
 „ távozz. Önként elő adgya magát a'
 „ próba. Ha ezen engedelmezséged által
 „ esik, azután igen-is állhatatosnak tart-
 „ hatod magadat. Ki fogja azt tudni,
 „ hogy gyözedelmeskedtél, ha senki sem
 „ lát a' hartzbann? ki leszsz hívségednek
 „ tanúbizonysága? — De ha tsak-ugyan
 „ gondolod, hogy edgy véletlen ostrom
 „ mind kettönknek veszedelmes vólna,
 „ menny-el; mert ha erőszakkal marad-
 „ nál

„ nál velem, így a' te jelenlétedet annyi-
 „ val nagyobb távól-létednek tartanám;
 „ menny-el, és tartsd meg ártatlanságod-
 „ nak drága le-tett kintsét; virtufodat meg
 „ ne hazuttold. Az Isten meg-adta néked
 „ a' mivel tartozott: most már add-meg
 „ te-is vizfont a' mivel néki tartozol. „

Az Emberi Nemnek Pátriárkája ek-
 képpenn szóllott. — Éva fel-tett szándé-
 kábann meg-maradt: mindazáltal Férje
 akarattyának néminémüképpenn elsőséget
 kívánván tulajdonítani, utólyára így felelt:
 „ Tehát a' te engedelmedből hagylak-el.
 „ Erre leg-inkább a' vitt, a' mit utólsó
 „ szavaidbann. illetél: Ha mi hirtelenébe
 „ meg-lepetnének, talán nehezebbenn áll-
 „ hatnánk ellent, Tanátsláfoddal fel-fegy-
 „ verkezve ki-tézfem magamat a' viadal-
 „ nak. Nem tartok attól, hogy edgy
 „ nagyra vágyó büfzke ellenség a' leg-
 „ gyengébb részt keresné, ha ide fordittyá
 „ fegyverét, vesztése annyival gyaláza-
 „ tofsabb lészén. „

Bé - fejezvéen e' szavait, bútsút - vett
 Ádámtól; 's mintedgy erdei, vagy a' Diá-
 C na'

na' (9) Udvarából-való Nimfa a' Ligetnek indúlt. Felsőes járásával még Diánát-is fellyül múlta. Nem vólt ő mint Diána kézívvvel 's tegezzel fel-fegyverkezve, hanem a' kertnek munkáihoz illendő szerszámokkal, a' mellyeket vagy az ártatlanságnak első ideje a' maga edgyügyésé- gébenn minden tűz nélkül otrombánn formált, vagy pedig az Angyalok által nekik adattak. Ekképpenn fel-ékefittve lévén, hasonló vala a' Juhászok' Istenaszfzonyához, vagy Pomónához, (10) midőn Vertumnus (11) előtt szaladott, avagy Tzereshez szüzefségi virágábann, minekelötte Jupitertől (12) Proszerpínát (13) szülte volna. Ádám gyönyörködven járásábann, fokáig né-

(9) *Diána* Jupiter Leánya, a' ki mint Vadász, és Szűzeség Isten Aszfzonya fessietik.

(10) *Pomóna* Latium beli Nimfa, a' kit mint kertek' Isten Aszfzonyát tiszteltek a' Rómaiak

(11) *Vertumnus* Látiumba tiszteltetett, a' kit ezerféle képpenn fessiettek, mivel neki hatalmába vólt magát mindenféle formákba változtathatni.

(12) *Jupiter* A' Saturnus fia, született Reától a' Creta szigetébe.

(13) *Proszerpina* Jupiter' Tzerestül született Leánya.

nézett utánna, hogy minél előbb visszajöne! De Éva sem mulatta-el viszont ígérivel biztatni Ádámot, hogy nem csak dél előtt visszajár, hanem az Ebédet is még elkészíti, 's edgyütt a' nap lévségében kedveket tölteni fogják. — De:

Óh halálos el-válás! Szerentsétlen Éva! hszontalann hízelkedsz magadnak azzal, hogy visszajárásod gyönyörűséges léfzen. Sem kedves ebédet, sem tsendes nyugalmat nem találsz többé Paraditsombann. A' te útadba a' virágok és árnyékok között el-rejtezett törbe fogod magadat ejteni. Pokolbéli dühöség leskelődik reád, hogy visszajárásod meg-akadályoztassa, avagy pedig hogy ártatlanságotól, hitedtől, és boldogságotól meg-fosztatva visszajár küldgyön.

Már hajnaltól fogva járkált az Ördögök Fejedelme Kigyó képibenn; keresse két első Szüléinket nagy kéfzenn, hogy bennek az egész Emberi Nemzetre reá-űfson. Fel 's alá járt a' berkekbenn és mezökönn mindenütt, a' hol az erdők leg-elevenebbek vóltak. Keresse ő ugyan mind kettőjüket,

azonbann ohajtva ohajtotta, hogy Évát Férjétől el-válva találhatná. 'S mi történt? Reménysége felett a' mit kívánt meg-nyerte; Évát egyedül jó illatoknak fellegétől körül vétetve meg-látta. Tsak felényire lehetett Évát látni. A' sűrő rózsák vetélkedtek szemei előtt a' földből ki-bújai. Le-hajlott, a' virágok' gyenge szárait támogatni; mellyeknek a' leg-szebb színekkel tarkázott bársony, arany és ég színnel gazdagított fejek, bádgyattann, magokat nem bírván, le hajlottak: ő ezeket mirha veszfzötskéekkel gyengénn megtámogatta; de nem gondolkozott arra, hogy ő maga a' minden virágoknál szebb virág támaszték nélkül olyan meszfe légyen leg-jobb védelmezőjétől, és a' szélvész olly közel légyen. A' tsábító féleje közelítvén, fok tsédrus, fenyő, vagy pálma fákból álló utakonn, a' mellyek tsudálatos bóltokat formáltak, keresztül ment. Hol bátrann tsúfzott, hol el-rejtette magát; és annakutánna edgyfzerre a' sűrő fa-jövések és virágok között, a' mellyekkel Éva maga tulajdon kezeivel fokféle utaknak széleit bé-üllette, ki-bukkant. Minden mosolygott ezenn a' helyenn, a' melly

melly ezerfzer gyönyörösegefebb vólt a' fel-támadt Adónis', (14) vagy a' híres Altzinous' (15) képzelt kertyeinél, a' ki a' maga palotájába a' vén Laert' (16) fiját el-fogádtá; és ehez ama más nem mesés kert, a' hol a' leg-bóltsebb Király szép Égyptomi Feleségével édes szempillantásokat töltött, nem-is közelíthetett.

A' Sátán nagy tsudálkozással bámulta ezt a' helyet; de Évann ennél-is fokkal inkább tsudálkozott. Valamint edgy olyan ember, a' ki fokáig edgy néppel gazdag városbann bé-zárva vata, a' hol a' Levegőég, a' házakból ki-gőzölgő füst' és a' mindenféle tsúnyaságok' szagától megbűszhődött, midönn edgy szép Tavafzi reggel tájbann el-mégyen a' tiszta Levegőégnek keresésére, a' mellyet az ember a' mezei házakbann szokott lélekzeni, út-

(14) *Adonis* Szép fitzkó Vénus Szeretője, a' kit osztánn edgy Vad Kan meg-öl.

(15) *Alcinous* Nausithous Pheaces Királynak a' fija, igazság szeretéséért híres.

(16) *Laert* Itaka Királynak fija, és Ulyssésnek Attya.

tyábann egyebet gyönyörüségnél nem talál, szereti a' tarló' és a' széna' szagát, a' melly a' kalfállónn szárad; a' nyájaknak bögését, és az esztrengát; minden tárgy és minden mezei lárma néki gyönyörüséges; de ha történetből edgy ifjú szépség, a' kinek járása hasonló a' Nimfájéhoz, ott elmegyén, azonnal mind az a' mi néki szépnek tetszett, ezenn szépségtől újj szépséget költsönözni láttatik, ő minden tárgyak felett leg-szebb, és szemébe a' mindenféle szépségeknél ülő-helyét találja: ilyen gyönyörüsége volt a' kígyónak, látván ezt a' virágos berket, Evának kedves búvóhelyét, a' ki olly jókor reggel fel-költ és magánossann volt. Angyali tekintete és Neme, a' mellyből vala, ehez még édefebb és szerelmelesebb valamit ragasztott. Az ő szeretetre méltó ártatlansága, járásának felsége, és minden mottószanása, edgyszerre minden gonofzságát és kegyetlenségét a' kígyónak meg-tompítottak, annyira, hogy kegyetlen szándéka a' melly őtet ide hozta azon szempillantásbann el-felejtődvén, édes kegyetlenségre változott. A' Gonofznak Királya rettentés Birodalmánn túl ragadtatott, kevés korrig

rig való meg-illetődése által; és az a' szempillantás, a' melly vele edgy meg-tompúlt szánakozást éreztet, benne az el-lenségeskedést, tsalárdságot, irigységet, utálatot és bofzszú állást meg-fojtya. De a' pokolbéli tűz, a' melly fel-gyúladván ő benne még akkor is ég, mikor az égbenn magát lenni találja, gyönyörüségének tsak hamar véget vet, és újj erőt vészén gyötrelmére.

Ezeknek a' gyönyörüségeknél látása, a' mellyek nem ő érette teremtettek, gyűlölségének minden dühölségét elébe hozzák, és benne elébbeni vétkes és veszedelmes szándékát fel-lázzasztván, magának örül fel-tett gonofz szándékának véghez vitelébenn: „ Rémittő gondolatok! „ nemdenem ti hoztatok e ide? mitsoda „ édes érzékenység lepett-meg benneteket, „ hogy veletek ide való jövetelemnek okát „ el-felejtette? hiszem én ide gyűlölséget, „ nem pedig szeretetet hoztam. Avagy reménylhetem-e, hogy poklom el-változik „ mennyországgá? reménylhetem-e, hogy „ ezen Paraditsomnak valamelly gyönyörüségével élhessék, én, a' ki minden „ gyö-

„ gyönyörúségeknak el-rontója vagyok ?
 „ ki-vévén az el-rontásnak gyönyörúságát,
 „ másbann femmibenn sints örömem. Tá-
 „ vól legyen tehát, hogy illy jó alkalma-
 „ tofságot el-szalaszszak. Imhol vagyon
 „ az Afzszony, egyedül minden ofstromok-
 „ nak ki-tétetve ! Az ő Férje tőlle távól
 „ van, mivel meszsze-látó szemeim ötet
 „ nem fajdittyák. Ő tőlle kell inkább né-
 „ kem félnem, mivel az ő értelme mél-
 „ lyebb ; ő elevenséggel, és Férjfiúi bátör-
 „ sággal tele van ; ámbár a' földből for-
 „ máltatott, de még is Vitézi formára te-
 „ remtetett. Edgy illyen ellenséget nem
 „ kell meg-vetni. Ő meg-sebhetetlen, de
 „ az én sebem még vérzik, és a' pokol,
 „ óh fájdalom ! egézfz természetem' el-
 „ változtattya, meg-folztván attól az ele-
 „ venségetől, mellyel az egekbenn bír-
 „ tam. Az ő Társa, a' kit látok, vég-
 „ hetetlen gráziákkal bír, és mennyei
 „ szépségével még az Isteneket-is szere-
 „ lemre indithatná ; de azért engem' el-
 „ nem ijeszt. Ha a' szépségnek az a' tu-
 „ lajdonsága vagyon, hogy ő tífzeletet,
 „ és félelmet okozzon : az én természetem-
 „ nek lehetne-e az a' tulajdona, hogy
 egye-

„ egyebet gyűlölségnél érezhetne ? még pe-
 „ dig olly gyűlölségnél, a' melly annyi-
 „ val inkább veszedelmesebb, mivel azt a'
 „ szeretnek palástyával takargatom. Éz
 „ az a' tör, mellyet veszedelmére meg-
 „ vetek. „

E' beszéd utánn az Emberi Nemnek
 Ellensége, a' Kígyónak a' kit ő magába
 fogadott, rettenetes Vendége, Éva felé in-
 dúlt ; de nem tekervényefenn tsúfzkált még
 akkor mint azután, hanem a' farkát ka-
 rikára formálta, a' mellyenn fellyül ofztánn
 fok apró kunkorékokra szedte testét, és
 mint edgy mindenféle tekervényes fonadé-
 kok' labirintusából formált Torony, ma-
 gát úgy mutatta. Fenn-tartott fejét igen
 szép taréj ékesíttette. Szemei ragyogtak,
 mint két kárbunkulus ; és zöld színnel ara-
 nyozott nyakát, karikára szedett testének
 kerekded közepéből ki-nyújtotta. Figurája
 a' szemet gyönyörködtette. Soha Kígyó
 ennyi szépséggel nem bírt, még a' sem,
 a' mellyikbe Hermione, (17) és Kád-

C 5

mus

(17) *Hermione* Menelaus' a' Miceniai Király Leánya Görög
 szép Ilonától.

mus (18) változtak Illyriába; sem az, a' mellynek formáját az Epidaurus' (19) Istene magára vette; sem azok, a' mellyeknek formájok alatt mütatta magát Júpiter Ammon (20) Olimpia mellett, és a' Kapitóliumi Jupiter azon személly mellett, a' ki végre Scipiónak Anyja léve. Először tsak keringelve ment felé, nem külömbenn mint mikor az Ember edgy olyan személyt akar meg-szóllítani, a' kit fél foglatatofságibann meg-akadályoztatni; nem mérészel egyenesen hozzá közelíteni, hanem tsak kerülgeti. Nem külömbenn mint edgy okos Hajós, a' ki kormányát, és Vitorláját gyakrann fordította, midönn hajója a' habokat hasította edgy folyó víz torkábann,

avagy

(18) *Cadmus* A' Phenitziai Király Agenor' fija, Thébás Városának fundálója.

(19) *Epidaurus* Peloponefusi Város a' Sarroniai Tenger Sarkalatba, a' melly az Esculapius Templomáról híres volt.

(20) *Jupiter Ammon*, Sokféleképen nevezetett Jupiter. Itt azért nevezetik Amonnak hogy Lybiában volt híres Temploma, a' mellybe ő kos ábrázat alatt tiszteltetett; Kapitólusnak azért, hogy Tarquinius néki Templomot épített a' Capitolium hegyénn.

avagy hegy mellett, a' hol a' szél szüntelen változik: a' Kígyó így változtattya mozdulásit, és mint gyönyörűséges játéka közbe, külömb külömbféle karikákba szedi kuntsolgó testét Éva előtt, a' kinek nézését magára akarta édesgetni. Éva egézfzenn el-merülve lévén foglatatofságibann, ámbár a' levelek' zörgését hallotta-is, de oda nem figyelmeztet. Hozzá volt ő szokva az illyes játékokhoz, mellyeket előtte a' mezőbenn minden féle állatok tettek, mellyek szavának fokkal engedelmeffebbek voltak, mint sem Tzirtzének (21) el változtatott nyájai. A' Kígyó bátorságot vévén magának hívás nélkül hozzá megyen, de a' tsudálkozás azon helybenn egézfzenn meg-lepte. Szeretetnek jeléül büfzke taréjjait, sima és petyegetett nyakát meghajtya, és Éva' lábainak nyomait tsókolgattya. A' Kígyónak ez a' néma, és kedveltető maga magyarázása szemébe tünt Évának, és nézni kezdte játékát. A' Sántán meg-elégedvén ezen figyelmetefszéssel,

(21) *Circe*, A' Napnak Leánya a' ki híres volt arról, hogy a' meg-étezéshez igen értett.

gel, mellyet Kígyói nyelvvel nyertt, a' melly néki tolmátsúl szolgált, avagy pedig tulajdon szavával, mellyet a' Kígyó körül a' levegő égbenn hallatott, oftromlását ím' e' tsalárd beszédekkel kezdette:

„ Ne tsudálkozz Világnak Királynéja!
 „ Te a' ki tsupánn tsak egyedül vagy a'
 „ természetbenn olyan, a' ki tsudálkozást
 „ okozhatf: ne tsudálkozz vakmerősége-
 „ menn. A' leg-tsendefebb égnél-is tisztább
 „ szemeid, ülő-helyei a' kegyefségnek,
 „ avagy azokat fel-fegyverkezhethéd e' én
 „ ellenem kegyetlenséggel? Bátoritts edgy
 „ olly jobbágyot, a' kit különbenn-is te-
 „ kéntetenednek Felsége, és tiszteletre méltó
 „ magánofságod el-ijesztett. Ha vétkeztem
 „ azzal, hogy szemléléfredre hozzád köze-
 „ littetem, ez a' bűn a' te kellemetefségid-
 „ nek bűne; Te a' Teremtőnek leg-neme-
 „ sebb képe vagy; Te szint úgy mint a'
 „ Teremtő, a' mi áldozatunk adóját meg-
 „ érdemled. A' Mindenható Te alád ve-
 „ tette az egészfz földet; minden valami
 „ a' földönn lakik boldogságot talál ab-
 „ bann, hogy Királyi páltzádtól függ. Min-
 „ den tsudállya mennyei szépségedet, mel-
 „ lyet

„ lyet elegendőképpenn tsudálni nem le-
 „ het; kedvetlenül nézlek Tégedet ezek
 „ közt a' goromba oktalan állatok közt,
 „ a' mellyek elégtelenek Felséges Tökél-
 „ letefségidnek mind számát, mind ki-ter-
 „ jedését meg-esmérni: edgyetlen edgy
 „ ember esméri tsak azoknak érdemét; de
 „ annyi fok tökéletefségeknak tsak edgy
 „ ember légyen imádója? Hasonlittha-
 „ tatlan Isten aszfszony! te méltó vagy az
 „ Angyalokonn-való Uralkodásra: mikor
 „ fogom látni az Isteneket utánnad men-
 „ tekbenn azonn vetélkedni, hogy mellyik-
 „ nek légyen szerentséje tenéked udva-
 „ rolni! „

Illyen vólt mesterséges előljáró beszéde a' késértőnek. Szavai, Évának szívére hatottak; ezenn való tsudálkozás hogy ötet beszélni hallotta, leg-előszfzör-is hallgatást okozott néki; de tsak hamar tsudálkozását ekképpenn nyilatkoztatta-ki: „ Mit „ hallok? Emberi szót oktalan állatbann! „ a' szava okos gondolatokat fejez-ki. Én „ úgy hittem, hogy az Isten az állatok- „ kal a' szóllást nem közlötte; a' mi az „ okofságát illeti: erről ítéletem' függöbenn

„ tar-

„ tartom, mert fokszor fok ész tetzik-ki
 „ az ő tekéntetekből, és tselekedetekből.
 „ Azt ugyan tudtam, hogy a' Kígyó min-
 „ den állatoknál ravaszabb, és okofabb;
 „ de azt még se hittem hogy tehetsége
 „ légyen gondolattyait úgy fefteni, mint
 „ mi. Kettőztesd hát ezt a' Tsudát!
 „ mondd-meg nékem hogy kaptál te a'
 „ szóra; és ki indított tégedet ennyire-
 „ fel, hogy engemet olly nagy indulattal
 „ szerefs? Mi az, a' mi tégedet én hoz-
 „ zám inkább húz, mint sem azokat a'
 „ több teremtéfeket, a' kik minden nap
 „ szemem előtt forognak? Magyarázd-
 „ meg nékem ezt a' Titkot; edgy olly
 „ Tsuda meg-érdemli, hogy az Ember reá
 „ figyelmezzon! „

„ Szép Világnak Királynéja! felele a'
 „ tsalárd Késértő; én könnyenn felelhetek
 „ tenéked; és hogy parantsolatodnak en-
 „ gedelmeskedgyem, igazság. Előszfőzör
 „ én-is tsak ollyan voltam, mint a' többi
 „ állatok, gondolatim még akkor alatos-
 „ nyak, és földiek voltak, valamint az
 „ eleségem, és egyebet nem tudtam; ha-
 „ nem hogy mi légyen fenn-tartáfomra,

és

„ és Nemem' fokasittására szükséges, tu-
 „ dományom ennél szélesebb nem vala.
 „ Bizonyos naponn a' mezőbenn lévén,
 „ meg-láttam távól edgy igen szép Élő-
 „ fát, olly gyümöltsel meg-rakva, a' melly-
 „ nek tsudálatos színe bársonyos arannyal
 „ tündöklött. Meg-vi'sgálására közelített-
 „ tem. A' gajjainn el-terjedt drágalátos
 „ illat kívánságomat fel-bizgatta, 's érzé-
 „ kenységemnek jobbann hízelkedett, mint
 „ a' leg-kedvesebb széna szag; avagy a'
 „ juhok, és ketskék teje, mellyet, tölgyök
 „ vele estve felé tele lévén, a' füre ki-tse-
 „ pegetnek, mivel sijaikat, a' kik szökdő-
 „ séssel magokat mulattyák, meg nem
 „ szoptatták. Azon szempillantásbann el-
 „ végeztem magamba, hogy ezekből a'
 „ szép almákból való evésre lángoló vá-
 „ gyódáfomat meg-elégitteném. Ama' két
 „ hatalmas ösztön, az éhség, és szomjú-
 „ ság, mellyet a' ketsegtető gyümöltsnek
 „ drágalátos szaga fel-lázzasztott, éppenn
 „ meg nem engedte, hogy továbbra ha-
 „ lafszam. Körül kerekíttem magamat
 „ a' fánn, hogy az ágakat el-érhessem,
 „ külbömbenn nékem a' te, vagy az Ádám'
 „ természetével kellett volna bírnom. A' töb-

bi

„ bi állatok, a' kibenn szinte azon kí-
 „ vánság gyúladott, de úgy mint én a'
 „ fára nem máfzhattak, engemet irigy sze-
 „ mekkel néztek. Mihelyest elértem ezt
 „ a' késértő gyümölsöt, a' melly igen bő-
 „ vönn függött az ágokonn, szedtem, és
 „ ettem: olly kedves ízt, és olly drága-
 „ látos nedveséget találtam benne, hogy
 „ soha semmi féle plántának a' leve, sem
 „ pedig a' leg-tisztabb forrás víz-is énné-
 „ kem ilyen gyönyörűségesnek nem tet-
 „ szett. Azonnal valamely esméretlen vál-
 „ tozást érzettem magamba': a' sűrő fel-
 „ hő, a' melly eddig fejemet borítottá,
 „ edgyferre el-széledtt 's el-enyészett mint
 „ a' pára; edgy eddig esméretlen világos-
 „ ság sugárát rám lötte; érzettem hogy
 „ az okolság belső tehetségeimbe' magát
 „ ki-terjeszti, tiszta és állandó gondolatok
 „ ötlöttek belém magoktól, a' szó nyel-
 „ vemenn született: elébbeni állapotomból
 „ formámnál egyéb semmi sem maradott.
 „ Ettől az időtől fogva egészszenn által
 „ erefszettem magamat a' felséges, és mély
 „ gondolatoknak; gondolatimnak szárnya-
 „ inn fel-repültem éppenn az Igazságnak
 „ Szentek' Szentéig. Mindent, valami tsak

lát-

„ látható, jó, és szép az égbenn, levegő-
 „ benn, vízbenn, hogy meg-esmérjek 's
 „ meg-szemléllyek, egészsz tehetségemet
 „ arra adtam; de mind azt, valami szép,
 „ és jó a' teremtésekben, edgyütt talá-
 „ lom a' te felséges képedben, és abbann
 „ a' remek szépségben, a' melly annyi
 „ fok mennyei sűgárokat szór-ki magából.
 „ Szépségedhez nints semmi hasonló, sem-
 „ mi hozzá közelíthető. Ugyan ez hozott
 „ engemet ide, ugyan ezt tsudálok, ma-
 „ gamtól megszfe ragadtatván, es ha az
 „ én alkalmatlan szüntelen reád nézéfem
 „ téged' terhel, fogadd-el leg-alább ál-
 „ dozatimat, ezek tégedet illetnek; az
 „ egészsz Világ tégedet Istenségének meg-
 „ esmér. „

Ezen beszédekkel a' tsalárd Kígyó még
 jobbann nevelte Éva' tsudálkozását, a' ki
 semmit sem gyanakodván így felelt: „ Kí-
 „ gyó! ez a' szer-felett-való ditséret,
 „ mellyel te engem egészszenn bé-temetsz,
 „ kételkedést inditt bennem, hogyha val-
 „ lyon adhat-e ez a' gyümöls valóságos
 „ böltseséget; te vagy az első, a' kitől
 „ ezt hallom. De megszfe van-e innét

D

„ az

„ az a' Fa? hol lehet reá akadni, mondd-
 „ meg nékem? Mert az Isten annyi fok-
 „ féle fákat teremtett ebbenn a' Paradi-
 „ tsombann, hogy mi felét sem esmérjük,
 „ Illyen nagy bőségbe', a' mellybe' vá-
 „ lasztani-is alig tudunk, mí tsak kevés
 „ részével élünk a' gyümölsnek. A' többi
 „ el-rothadatlanúl meg-marad az ágainn,
 „ a' melly a' következő Embereknek
 „ eledelül rendeltetett, a' kik idővel el-
 „ fognak jöni, hogy azokat velünk edgyütt
 „ meg egyék.

„ Imádandó Királyné! felele a' Tsá-
 „ bittó gonofz meg-elégedéssel, igen szép
 „ és rövid úttya van; tsak edgy mirha
 „ nyílásonn kell által mennünk; a' Fa tér-
 „ helyenn van edgy Forrás mellett, mir-
 „ ha és virágos balfam bokrok között;
 „ ha tettszik utánnam jöni, én mindgyárt
 „ oda vezetlek. — Vezels hát, mond
 „ Éva. Azonnal a' Kígyó Éva eleibe top-
 „ pant: azonn való öröme, hogy bünt te-
 „ het, futva vitte; alig tarthatta magát; ez
 „ által taréjja még elevenebbé lett. Az
 „ öröm néki újj fényeséget adott. Valamint
 „ a' föld' gözölgéséből öfzve tsumózott tüzes

golyóbis, ha szabad azt hinni, hogy va-
 lami gonofz lélek által igazgattatik, gö-
 rögven, tsalárd világofságot terjeszt, és
 az útazót éjtfzaka el-tévefztvén motsáros
 helyre vezet, és fokfzor halas-tókba 's
 fertőkbe, a' hol hirtelenn el-nyelettetik min-
 den fededelem nélkül: szinte így tündök-
 lött a' tsábittó Kígyó, midönn könnyenn
 hivő Anyánkat Évát a' meg-tiltott fához
 vezette, a' mellyenn függött minden ve-
 szedelmünk nek gyümölsse. Éva azonnal
 meg-látta, és Vezetőjéhez így szóllott:

„ Kígyó! azt abba hagyhattuk volna;
 „ hiszen az a' gyümöls nem nekünk való;
 „ tartsd magadnak: ez valójába tsudála-
 „ tos, ha olyan fzer felett való ereje va-
 „ gyon; de mí ezzel nem élhetünk. Ez
 „ az edgyetlen-edgy tilalom, a' melly az
 „ Ur' szájából ki-jött; a' többi mind hatal-
 „ munkbann vagyon. Mí más Törvényt
 „ nem esmérünk, hanem tsak azt, a'
 „ mit okofságunk diktál. — Mit? felel a'
 „ késértő, hát az Isten meg-tiltotta tölle-
 „ tek ennek a' kertnek gyümölsét? hogy
 „ lehetne ez? hiszen Ő titeket mindenek-
 „ nek Urává tett, valami tsak a' földönn

„ és Levegő-égbenn vagyon. — Éva a'
 „ ki még bűnös nem vólt, így felelt: Mi
 „ a' Paraditsomnak minden gyümölsivel
 „ élhetünk, ki-vévén ennek a' szép fának
 „ gyümölsét, a' melly a' Paraditsomnak
 „ közepébenn áll: ez töllünk halálnak
 „ halálával van meg-tiltva. “

Alig végezte ezen beszédét Éva, mi-
 dőnn a' leg-vakmerőbb késértő az Ember-
 hez való búzgóságának palástya alatt, és
 mint a' ki meg-böszfonkodott azon, hogy
 az Embernek illy kemény Törvény és
 igazságtalanság szabatott, újj veszedelmet
 forralt. A' szánakozástól magát meg-ille-
 tödöttnek mütatta; annakutánna kedves
 tekintettel kegyesenn fel-állott; mint-edgy
 olyan, a' kinek valami főbe-járó dolgot
 kell végezni. Valamint hajdann a' Sza-
 bad Rómábann és Áthenásbann, a' hol
 az Ékefenn szóllás divattyábann vólt, a'
 nagy dolgokkal meg-terheltt Szószóllót
 szemlélték, hogy magát mint mütatta; te-
 kéntete, maga vifelete, minden mozdúlása,
 a' népet figyelmetefségre kézfittette, még
 minekelötte nem szóllott vólna; gyakrann
 nagy búzgósággal beszédét el-kezdvén,
 hir-

hirtelen a' dologra szállott, mintha az
 Igazsághoz való búzgósága edgy hafzon-
 talan Elöl-járó-beszédttől el-tiltotta vólna:
 Szinte így a' késértő hol meg-állapodott,
 hol magát mozgatta, vagy pedig egézf-
 szenn fel-merefszkedve kézfittette Évát a'
 hallgatásra, 's nagy tüzzel így kezdett
 beszélni:

„ Óh szent Plánta! böltseségnek kút-
 „ feje! tudománynak valóságos Annya!
 „ bennem munkálkodó erödet ebbenn a'
 „ szempillantásbann érezem. Te általad
 „ nem tsak a' dolgoknak okait esmérem,
 „ hanem még az Angyaloknak felséges
 „ úttyait-is fel-találom, ámbár mélysége-
 „ sek legyenek-is. Világnak Királynéja!
 „ ne hidgy ennek a' kemény fenyegető-
 „ zésnek, a' melly néked halált hirdet.
 „ Te meg nem halfz. Mi ölne-meg tége-
 „ det? ez a' gyümöls e, a' melly néked
 „ a' tudásnak ajtaját fel-nyittya? — a' Fe-
 „ nyeketödző e? Vesd reám szemedet, én
 „ hozzá nyúltam, belölle ettem, 's azért
 „ még is élek, és tökéletesebb életre ju-
 „ tottam, az által, hogy magamat ezzel
 „ a' nemes bátorsággal természetem' feli-

„ be tettem. A' mi az Állatoknak meg
 „ van engedve, meg volna e tiltva az ő
 „ Királyoknak? Avagy az Isten' haragja
 „ fel-gyúladna e ilyen tsekélységért? Nem
 „ ditsérné e inkább azon bátorságodat,
 „ hogy még az halállal való fenyegetés
 „ sem akadályoztatott-meg abbann, hogy
 „ magadnak szerentséfebb életet ne lze-
 „ rezz, a' jónak és gonofznak esmérettsé-
 „ ge által? — A' Jót? éj! avagy nem
 „ kell e ötet meg-esmérnünk? — A' Go-
 „ noszt? éj! ha vagyon, miért nem kell
 „ meg-esmérnünk? így inkább el-kerül-
 „ heti az Ember. . . Az Isten, hogy Igaz
 „ is légyen, 's veled Igazságtalanságot-is
 „ kövessen-el, az lehetetlen. Ha Ő nem
 „ Igaz, úgy nem Isten: ha nem az, úgy
 „ tehát sem félni nem kell tőle, sem pe-
 „ dig szavát fogadni. Mit akar azzal
 „ hogy benneteket meg akar ijeszteni? Ő
 „ titeket tudatlanságbann és alázatofság-
 „ bann akar tartani, tsak azért, hogy
 „ imádóitól meg ne fosztassék. Tudgya
 „ Ő azt, hogy azonn a naponn, mellyenn
 „ ejendetek a' gyümöltsből, szemeitek,
 „ mellyeket ti jóknak gondoltok, azon-
 „ bann pedig még homályosok, tökéllete-

fenn

„ fenn fel-nyílnak, és meg-világosittatnak.
 „ Ti az Istenekhez hasonlók léztek, és
 „ szinte úgy fogjátok a' jót és gonofzt es-
 „ mélni mint Ők. Ha ez a' gyümölts
 „ engemet oktalan állatból belsőképpenn
 „ Emberré tett: tehát szükségesképpenn
 „ titeket az Istenekhez hasonlók-ká fog ten-
 „ ni; így talán azért fogtok ti meg-halni,
 „ hogy az Embert le-vetkezzétek, és az
 „ Istenséget magatokra vegyétek. Ki ne
 „ kívánna illy szerentsés ki-menetelű ha-
 „ lált? Ki félne ettől, ámbár olly rette-
 „ netesnek festették-is azt néktek? Avagy
 „ az Istenekhez nem juthat-el az Ember?
 „ Élly azzal, a' mivel ők élnek, és azon-
 „ nal hozzájok hasonló lézfel. Ők voltak
 „ a' Világban leg-elsők, 's velünk el-hi-
 „ tették, hogy minden Ötöllök vagyon:
 „ én abbann kételkedem; mert azt látom
 „ hogy ez a' nap' sугáritól meg-melegít-
 „ tetett tsudálatos Föld, minden Nemet
 „ előhoz, és nem látok semmit, hogy az
 „ Istenek tselekednének. Ha ők tettek
 „ mindent: hát miért van e' fábann a' jó-
 „ nak és gonofznak esmérete bé-zárva a'
 „ végre, hogy valaki belölle eszik enge-
 „ delmek nélkül, böltsefséget nyerjen?

D 4

Avagy

„ Avagy tehet bünt az Ember azzal, hogy
 „ világosságot keres? mit vét Tudomá-
 „ nyotok az Úrnak? ha minden Ő-tölle
 „ függ, mit tehet ez a' fa az Ő akarattya
 „ nélkül? Az Irigység tselekedtette Vele
 „ ezt a' tilalmat? avagy az Irigység fér-
 „ het e a' mennyei szívekhez? — Tehát
 „ az tagadhatatlan, hogy ez a' gyümöls
 „ néked véghetetlen hasznot fog hajtani.
 „ Emberi Isten-Afzfony! nyúlly hozzá
 „ bátrann, és kóftold-meg!

El-végezte. — Óh fájdalom! ezen me-
 fterséges szók felettébb szívére hatottak
 edgy igen gyenge Afzfonynak. Szemeit
 a' gyümölsről el-nem fordította, tsak a'
 látáfa is késértette, és az el-hitető beszéd
 még egészfzen zúgott fülébe; azonbann
 az Ebéd' ideje közelgetett, és Évába az
 enni való kívánságot kettőztette. A' gyü-
 mölsnek különös jó szaga és szépsége,
 kívánsi szemének rimázkodott; kezdett
 hanyattlani, de előfzör magábann így
 kezdett beszélni:

„ Isteni

„ Isteni gyümöls! Virtufod kétség ki-
 „ vül nagy, de miért vagy te töllünk meg-
 „ tiltva? mi az oka hogy mí tégedet olly
 „ sokáig abbann hagyunk? hiszen leg-
 „ első próbád-is mütattya, hogy az oltobák
 „ és némák meg-szóllalnak; te általad a'
 „ nyelv, a' melly ez előtt le vólt ragad-
 „ va, most már dítséreted' hirdetésére
 „ elégségefsé tétetett. A' ki tégedet mí
 „ töllünk meg-tiltott, az a' te érdemedet
 „ el-nem titkolta, mivel tégedet Jó' és
 „ gonofz' tudáfa' fájának nevezett: tilalma
 „ érdemedet öregbitti; ez előre érezteti
 „ velünk virtufsaidat, és szükséginket;
 „ mert a' bizonyos, hogy az Embernek
 „ tudta nélkül java nintsen; avagy ha
 „ bír-is ollyan jóval, a' miről semmit sem
 „ tud, tehát ez a' tudatlanság annyit tesz,
 „ mintha semmije sem vólna. Tehát a'
 „ bizonyos, hogy a' ki töllünk a' Tудо-
 „ mányt meg-tíltya, az edgyfzersmind ja-
 „ vunkat és böltseségünket-is meg-tíltya;
 „ edgy illyen tilalom nem kötelez: de ha
 „ meg-halánk, mit használna minékünk
 „ szerzett Tudományunk? . . . A' melly
 „ naponn belölle ejendünk, halálnak ha-
 „ lálával halunk-meg! Éj! mit? hát a'
 D 5 kígyó

„ kígyó meg-hólt? Ő ett belőlle, még-is
 „ él, tud, szóll, okoskodik, különböztet,
 „ pedig ez előtt az okofságtól meg vólt
 „ fosztatva. Hát tsak egyedül érttünk vól-
 „ na az Halál? avagy tsak a' barmoknak
 „ vólna e igazságok edgy olyan mennyei
 „ eledellel élni, a' melly az Emberektől
 „ meg van tiltva? A' kígyó, a' ki be-
 „ lölle leg-elsöbenn ett, bennünket kínál
 „ azzal, hogy bóldogságából részt-ve-
 „ gyünk, minden irigységtől mentt lévén
 „ nekünk júfsát által-adgya. A' kígyó nem
 „ gyanús tanátsos; mint Embernek Ba-
 „ ráttya ő ingyen sem tsal, sem nem tsá-
 „ bítt. Mitől félek hát? avagy inkább
 „ ebbenn a' jónak és gonofznak, Istennek
 „ és Halálnak, Törvénynek és Büntetés-
 „ nek tudatlanságábann tudom e azt, hogy
 „ mitől kellyen félnem? Láfsuk! Ez a'
 „ mennyei gyümölts olly virtuffal bír, hogy
 „ ő az Embert bóltse téfzi; ő benne va-
 „ gyon mind a' hafzon, mind a' gyönyö-
 „ rüség. Hát ki tartóztat bennünket, hogy
 „ belőlle ne vegyünk, és edgyferre tes-
 „ tünket vele ne táplállyuk?

Eze-

Ezeket mondván, ebbenn a' Izerén-
 tsétlen szempillantásbann vakmerő kezé-
 vel a' gyümöltshez nyúlt, szedett és ett.
 A' Föld, halálos sebéet meg-érzette, és a'
 Természet keservefenn sohajtván, ez által
 ki-jelentette hogy minden el-vagyon veszt-
 ve. A' kígyó, bűnét véghez vivén, a'
 sűrű erdőbe magát láttatlanul bé-lopta.
 Éva egyedül ezen drágalátos gyümöltsnek
 gyönyörüséges ízével foglalatoskodott, és
 azt hitte felőlle, hogy semmi másféle gyü-
 mölts illyen kedves ízt néki nem adhat.
 Meg-lehet, hogy a' benne talált jó íz va-
 lóságos vólt; meg-lehet az-is, hogy azt
 tsak képzelte. Az a' reménység, hogy
 őtet ez a' gyümölts majd a' leg-felsőbb
 grádittsáig viszi a' meg-világosittatásnak;
 el-hitette vele, hogy már az Istenségtől
 nem meszfze van. Mohonn nyelte, és vele
 meg-tölt, nem tudván, óh fájdalom! hogy
 az által halált foga mejjébe. Minekutánna
 jól lakott, bűneinek örömétől mintedgy
 el-ragadtatván, borhoz hasonló részegsé-
 gébe nagy örömét ekképpen jelentette-ki:

„ Óh

„ Óh Paraditsombann lévő minden fák-
 „ nak Királlya! drágalátos és leg-nagyobb
 „ virtussal tellyes Fa! mivel rajtad függ
 „ a' bőltességnek szerentsés ajándéka; ed-
 „ dig meg vóltál gyaláztatva, ártalmas-
 „ nak tarttattál, és gyümölsöd tsak ha-
 „ szontalann függött, mintha tsak azért
 „ lett volna, hogy hafznát ne vehesük:
 „ Ennekutánna e' léfzen az én első gon-
 „ dom, hogy minden hajnalbann ide jöj-
 „ jek, és énekléssimmal néked illendő dí-
 „ tséretet mondgyak; és termékeny ágai-
 „ dat, a' mellyek meg-hajolnak gyümöl-
 „ tseid alatt, mellyeket te olly bővönn
 „ közlefsz mindenekkel, meg-támogassam,
 „ mind addig, míg általad tápláltatván, a'
 „ tudománybann nevedegyem, és a' min-
 „ den tudományokkal bíró Istenekhez ha-
 „ sonló léfzek; noha ök irigylik azt má-
 „ foknak, a' mit nekik nem adhatnak.
 „ Mert ha az az ajándék, a' mellyet te
 „ közlefsz, az övék volna, te nem lettél
 „ volna itt. — Mivel nem tartozom né-
 „ ked, óh Tapasztalás! tsudára méltó
 „ kalaúz! ha tégedet nem követtelek vól-
 „ na, örökre tudatlan maradtam volna.
 „ Te mütattad-meg nékem a' bőltesség'

út-

„ úttját, te útat nyittottál nékem egészsz
 „ ő hozzáig, nem gondolván azzal a' ti-
 „ tokkal, a' hová ő magát el-rejti. Ta-
 „ lán ez a' titok annak az oka, hogy a'
 „ mit tselekedtem, nem tudatik; mert az
 „ Ég igen fentt van; és edgy olly magafs
 „ és mefsze helyről sem az Embert nem
 „ láthattya világofonn; sem pedig azt,
 „ hogy a' földönn mi történik; 's talán
 „ más gondok el-húzták a' mí Nagy Tör-
 „ vényszabónkat rendszerént való gon-
 „ doskodásától, a' ki körulte öszve gyült
 „ kémjei közt tsendefen vagyon. — De,
 „ hogy merjem magamat Adámnak mú-
 „ tatni? meg-esmérteffem e vele változá-
 „ somat edgyszerre? botsáffam e osztályra
 „ vele bóldogságomat? avagy tsak ma-
 „ gamnak tartsam a' Tudományok' aján-
 „ dékát? Igen-is, kéttség kívül hogy ha
 „ vele nem közlöm, Nememre reá fogom
 „ azt az elsőséget ruházni, a' mellynek
 „ hijával vólt; ez által hatalmasabb fo-
 „ gok lenni, hogy a' Férjemmel magamat
 „ szeretteffem; és ez által edgyenlőbb lé-
 „ szek vele; és talán (a' mi nem utólsó
 „ dolog) az elsőséget meg-fogom nyerni.
 „ Alsóbbnak lenni, szabadság e ez? ez

az

„ az a' mit meg-fogok nyerhetni. — De,
 „ hátha az Isten látott, és meg-kell hal-
 „ nom? Mit? nem leszek többé? Mit? —
 „ Ádámnak helyettem más Évája léssen?
 „ — és én nem lévén többé, Ádám raj-
 „ tam kívül mással kedvére élne? — ez
 „ a' gondolat halál! Igen-is meg-vagyok
 „ határozva! Ádám mind bóldogságát,
 „ mind bóldogtalanságát velem közleni
 „ fogja. Az én hozzá való szertetem
 „ mindennémü halált ki-áll, és a' nálla
 „ nélkül való élet, énnékem élet nem
 „ volna.

Ezeket mondván, el-megyén a' Fától,
 a' mellyet ugyan elébb el-nem hagyott,
 míglen előtte magát mélyenn meg-nem
 hajtotta volna; képzelvén magábann hogy
 rajta valami Hatalomság lakik, kinek je-
 lenléte beléje adgya azt a' nedvességet,
 a' melly a' Tudományt közli, edgy Nek-
 tárból tsinált italt, a' mellyel az Istenek
 szomjúságokat el-óltyák. — Azonbann a
 Férje, a' ki visszajövetelét nyughatatlan-
 sággal várta, már virágokat szedett, és
 kofzorúba fonta, hajának vele fel lejendő
 ékesítésére, és mezei munkálódásának
 meg-

meg-koronázására; mint az aratóknak szo-
 kások Aratójok' Királynéját meg-koronáz-
 ni. Férjének elméje vele egészszenn tele
 lévén távol-léttébenn, magát édes vígalz-
 talással és újj gyönyörűséggel ketsegtette
 vissza-jövetelére. Azonbann szívet olly-
 kor-ollykor rendetlen dobogás fogta-el, a'
 melly néki valamely különös dolgot jelen-
 tett. Érkezését nem várhatta, hanem
 nyughatatlansággal fietett eleibe menni,
 azonn útonn éppenn, a' mellyenn Éva reg-
 gel tölle el-vált. Ez az út a' Tudás' fájá-
 hoz vezetett. Évát meg-látta, óh fájdal-
 lom! ennek a' halálos fának edgy gajját
 hogy kezébe tartya: a' gyümölsnek még
 minden virága meg-volt, és igen kedves
 szagot adott magából. Éva Ádámnak elei-
 be futott; bánattyát ábrázattyanak meg-
 háborodása jó előre mütatta és nyilván-
 gósá tette. Szája tsak hamar hízelkedő
 szókkal ki-hírdette, a' mellyhez ha a' szük-
 ség kívánta, jól értett:

„ Ádám! kéfedelmem nem ijeltett e
 „ meg? a' tölled való el-távozásomnak
 „ ideje, mellybenn személyedtől meg-fosz-
 „ tattam, nékem edgy századnak tetfzik.
 „ Nem

„ Nem esmértem még eddig a' szeretet-
 „ nek nyughatatlanságait, és többé ezek-
 „ re magam' ki nem teszem. Nem! Es-
 „ küzöm néked, hogy soha sem fogok
 „ többé ilyen drága próbát tenni. Nem
 „ próbáltam még eddig azt a' szenvedést,
 „ a' mellyet az el-távozás okoz, mikor
 „ az Ember azt el hagygya, a' kit szeret;
 „ de kéfedelmem tsudálatos okból szár-
 „ mazott. Ez a' Fa nem olly veszedel-
 „ mes és halálhozó, a' mint nekünk azt
 „ mondták; virtuffai ennek tsudálatofok;
 „ a' szemeket meg-világosittya, és az Isten-
 „ ségig magasztal; énnékem bizonyságom
 „ a' tapasztalás. Az állatok között leg-
 „ okosabb Kígyó ett ebből a' gyümölts-
 „ ből, talán abból az okból, hogy néki
 „ meg nem tiltatott, vagy hogy engedet-
 „ lenkedni nem félt; és még sem holt-meg
 „ azon fenyegetés szerént, a' mellyel min-
 „ ket ijesztettek. Azóltától fogva ő be-
 „ széll, okoskodik; és beszédének hatha-
 „ tótságával engemet annyira el-hitetett,
 „ hogy belölle ettem, és meg-tapasztaltam
 „ azt, hogy a' mit a' Kígyó mondott fe-
 „ lölle, igaz volna. Ugy tetfzett mintha
 „ a' szem fedél róllam edgyferre le-esett

völ-

„ volna; ez a' gyümölts elmémnek vilá-
 „ golságot, szívemnek pedig fel-emelke-
 „ dést adott. Érzettem az Istenekhez való
 „ közelítettésemet: ezt a' Nagyságot csak
 „ egyedül értted kerestem. Mert az Isten-
 „ ség minden gyönyörűségével-is előttem
 „ semmi sem volna, ha azt veled nem
 „ közölhetném. Végy hát ebből a' gyü-
 „ möltsből, hogy edgyenlő fors, edgyenlő
 „ öröm edgyesítsen bennünköt, valamint
 „ most hogy a' szeretet öfzve-köt. Ha töl-
 „ lem el nem vészed, attól félek hogy
 „ forsunknak egyenetlensége bennünköt
 „ edgymástól el-szakaszt, és öfztánn késő
 „ leszfz az Istenségről le-mondani, mivel
 „ a' Végezés azt énnékem meg-nem en-
 „ gedné.

Éva ekképpenn mentegette magát; Örö-
 met mutatni erőlködött; de nyughatatlan
 tekintete szerentsétlenségét mutatta. Mi-
 helyest Ádám hallotta, hogy Feleségét
 engedetlensége mire vitte, el-rémült, nem
 szólhatott, és magánn kívül vólt; a' hi-
 deg borzadás fökdösött minden erébenn,
 és a' bádgyattság minden tagját meg-lepte.
 Éva' számára készített koszorúja bádgyatt

E

ke-

kezeből ki-efett, és ró'sái azon pillantásbann el-hervadtak. Sokáig egézfzenn el-halaványodva némánn állott; végre tsak ugyan ilyen panasz: a fakadt-ki:

„ Oh Te! a' kinek szépsége mind ed-
 „ dig a' Termézetnek dísze vólt, te utól-
 „ só, és leg-jobb mive az Istennek! te a'
 „ Teremtések' remek múnkája! a' kibenn
 „ leg-nagyobb mértékben fel-találtatik
 „ mind az, valami tsak a' látásnak, és
 „ gondolatnak formáltatott, úgy mint:
 „ Szent, Isteni, jó, szeretetre méltó, ma-
 „ gához húzó: ugyan hogy vesztetted így
 „ el magadat? hogy nézzelek tégedet, a'
 „ ki edgy szempillantásbann magad' meg-
 „ alacsonyítottad, elébbeni méltóságodból
 „ le-vezteztetted, el-fajúltál, és az halál-
 „ nak adtad magadat? El-szánhatta e Eva
 „ magát arra, hogy a' szent gyümöltköz
 „ bünös kezekkel nyúllyon? Eva meg ed-
 „ gyezhetett e abbann, hogy az Isten'
 „ parantsolattyát által hágja? Ah!! eb-
 „ ből esmérem-meg, esméretlen elleasé-
 „ günk' halálos mivét! El vagyok szánva,
 „ mégyek veled a' halál' karjai közzé!
 „ De óh fájdalom! avagy nállad nélkül
 „ le-

„ lehetne e élnem? hogy mondhatnék le-
 „ társaságod' gyönyörűségéről, és a' sze-
 „ retetről, melly minket olly édesfenn ösz-
 „ ve lántzol? Avagy magánofonn 's búj-
 „ dosva élhetnék e többé az erdőkbenn?
 „ Ha az Örökkévaló még edgyfzer Magát
 „ arra el-tökéllené-is, hogy edgy új' Fvát
 „ teremtsen, és ötet edgy darab részem-
 „ ből formálná a' végre, hogy nekem
 „ társúl adgya: a' te elvesztétednek em-
 „ lékezetét még-is szívemből soha ki nem
 „ törlené. Nem! nem! — Érzem hogy a'
 „ Termézet' lántza maga után húz. Te
 „ vagy az én testemből-való Test, és tson-
 „ tomból-való tsont: azért a' mí forfunk-
 „ nak, akár böl dog, akár böl dogtalan,
 „ edgyenlőnek kell lenni.

Első meg-búzdulási Ádámnak ezek vól-
 tanak. Annakútánna kevésé magát meg-
 tsendesítetté; 's mintedgy szomorúságtól
 el-alélt Ember, a' ki magához kezd jöni,
 's a' ki eleinte magát a' fájdalomnak által
 eresztvén, utóllýára tsak ugyan az orvo-
 solhatatlan szükségnek enged, Évához így
 szólott: „ Vakmerő! mitsoda szélvész in-
 „ dittottál ellenünk? hiszen tífzteletből-is

„ meg kellett volna szemeinket tartóztatni,
 „ hogy a' gyümöltre még csak ne-is néz-
 „ tek volna; 's te még-is szentségtörő! hoz-
 „ zá nyúltál, 's belölte ettél, semmit se
 „ hajtván a' hozzá kötött átokra. Melly
 „ szörnyü Bűn! de csak ugyan meg-történt,
 „ 's kitsoda akadályoztathatta-meg, hogy
 „ az edgyfer meg-történtt dolog meg-ne
 „ történtt légyen? Maga a' Mindenható,
 „ és a' Végezés sem forgathatta-fel az
 „ el-múltt tselekedeteinknek rendét. 'Azon-
 „ bann talám nem halfz-meg; talám a'
 „ Tselekedet nem olly gyűlölséges; mivel
 „ ez a' gyümölts előfzör-is a' Kígyó által
 „ szentségtelenné tétetett. Te azt mondog
 „ hogy a' Kígyó él, és az Emberhez ha-
 „ sonló lett: melly nagy grádittsára lépett
 „ ezzel az életnek! Szerentsénkhez szeren-
 „ tséje nagy reménységet nyújt. Ha belöl-
 „ le eszünk, az által mostani forfunkhoz
 „ illendőképpenn fogunk magasztaltatni.
 „ Ha fel-magasztaltatunk, egyebek Iste-
 „ neknél, vagy Angyaloknál, a' kik fél-
 „ Istenek, nem lehetünk. Én nem hitethe-
 „ tem-el azt magammal, hogy a' Terem-
 „ tésbenn olly bölts Isten, ámbár a' Tila-
 „ lomba rettenetes légyen-is, valójábann
 „ el-

„ el-tökélllette volna, hogy minket sem-
 „ mivé tegyen; minket, a' kik első te-
 „ remtési vagyunk, a' kiket leg-nagyobb
 „ méltóságbann helyheztetett, a' kiket
 „ minden teremtéseinek eleibe tett; a' mel-
 „ lyeknek mivel érttünk lettek, és töllünk
 „ függenek, ha mi el-esnék, szükséges-
 „ képpenn el kellene veszni: így tehát a'
 „ Mindenható fel-tett szándékábann meg-
 „ tsalattatván, tsinálna, rontana, és te-
 „ remtésének minden gyümölsét el-vesz-
 „ tené. Ez a' gondolat az Istenhez illet-
 „ len; ámbár Néki hatalmábann vagyon-
 „ is ismét újj teremtést kezdeni, minket
 „ még-is fajnálna semmivé tenni. Félné
 „ ő attól hogy győzedelmes ellensége ezt
 „ ne mondaná: Azoknak az állapotya,
 „ a' kiket az Isten leg-jobbann szeret, igen
 „ rofz lábann áll, kinek lehet hát sze-
 „ rentséje hoszfzafonn Néki tetfzeni? előfz-
 „ zör engemet vesztett-el, azután az
 „ Embert: kit fog még elvesztetni? . . Ez;
 „ a' ki-tsúfoltatására indító ok volna,
 „ a' mellyet az Ember, ellenségének nem
 „ szolgáltat. De akár mi történnyen-is, az
 „ én forfom a' tiédttől el-választhatatlan.
 „ El-vegeztem magamat ugyan azon Ité-
 „ E 3 „ letre,

„ letre, és ha a' halál veled edgyesitt,
 „ így a' halál nékem életem lezsz. Illyen
 „ ereje vagyona annak a' kötélnek, a' mel-
 „ lyet szívebenn érezek, hogy magamat
 „ magamhoz kötött; mert te vagy az én
 „ magam' maga: Mind az valami te vagy,
 „ az én vagyok; és így a' mi forfunk fo-
 „ ha se lehet különböző, mivel mi ket-
 „ tenn tsak edgy vagyunk; veled edgy
 „ telt lévén, tégedet el-vesztteni annyi,
 „ mint ha magamat veszténém-el!

Eva felele: „ Oh mindent fellyül múltó
 „ szeretnek dítőséges tanúbizonyása!
 „ méltóságos próba! tsúdálkozásra méltó
 „ példa! Te ezzel engemet példád' köve-
 „ tésére édesgetsz; de náladnál minden
 „ tökéletességekben alább való lévén,
 „ hogy lehetsék hozzád hasonló, óh Ádám!
 „ melly nagy azonn való örömöm, hogy
 „ tölled edgyességuinket, edgy szívet, és
 „ mind kettőnkben ugyan azon edgy lel-
 „ ket emlegettetni hallom. Te ennek ne-
 „ vezetes próbáját mutatod e' mai naponn:
 „ te a' halálra és annak minden rettené-
 „ tefségeire el-szántad inkább magadat,
 „ mint sem edgyességuinket, mellyet a' sze-

„ retet

retet formál, el-romlani engednéd. Te
 „ az én hibámat, és bünömöt el-követed;
 „ ha tsak ugyan ez bün, hogy ebből a'
 „ szép gyümölből eszel. Ez az (mert a'
 „ jóból mindég jó származik) a' melly vir-
 „ tussa által tenéked módot szolgáltatott
 „ arra, hogy szeretetedet illy tetszetőkép-
 „ penn ki-nyilatkoztasd. Ha én azt hin-
 „ ném, hogy az én tapasztalásomat az
 „ halál követné, a' mellyel bennünket fe-
 „ nyegettek; így tsak egyedül magamat
 „ tenném-ki a' halálnak minden rettené-
 „ tefségeire. Nem terjesztettem volna előd-
 „ be azt, hogy nyomdokomat kövesd;
 „ mert inkább kívánnék meg-halni, mint
 „ sem tégedet olyan dologra kíztetnélek,
 „ a' melly nyugodalmadnak veszedelmes
 „ lehetne; akkor kivált, mikor te szere-
 „ tetednek olly igaz próbáit mütattad.
 „ Egyedül arra kérlek, hogy példámat
 „ kövesd, mivel az én Tselekedetemnek
 „ éppenn ellenkező következése vagyon;
 „ mert nem hogy a' halál semmivé tett
 „ volna; sőt inkább azt érzem, hogy éle-
 „ tem nevedett, szemeim ki-nyíltak; újj
 „ reménységet, újj örömet, és olly men-
 „ nyei érzést érzek, hogy minden gyönyö-

E 4

„ rúség,

„ rüség, valamit csak még eddig esmér-
 „ tem, ennek a' gyümölsnek érdeméhez
 „ képeft semmi sem. Bátorittson tehát té-
 „ gedet az én példám. Ádám! egyél be-
 „ lölle, és erefzd félnek a' halál' félel-
 „ mét!

Ezeket szóllván, édesenn meg-ölelte
 őtet; és örömében, hogy Ádám önként
 inkább ki-tette magát az Isten' haragjának,
 avagy a' halálnak, mint sem őtet el-hagy-
 ná, sírt. Háládatofságának meg-mutatá-
 sára bőven adott néki a' gyümölsből, a'
 kezébe tartott ágról. Ádám minden této-
 vázás nélkül evett, nem gondolván azzal,
 a' mit tudott. Ő nem tudatlanságból evett,
 hanem azon gyarlóságból, hogy Felesége
 szépségének ellene nem álhatott. A' Föld,
 mintha újj fájalmakat érzett volna, belső
 részéig meg-rendült, a' Természet máfo-
 dikszor sohajtott. Az Ég dörgött, meg-
 szomorodván az egész Emberi Nemet
 meg-undokító bűnnek véghez vitetésénn,
 könnyeket hullatott. Ádám ide nem figyel-
 mezett, hanem ő csak egyedül a' gyümöls
 ízében gyönyörködtette magát. Éva nem
 félt semmit, első hibáját másodszor-is el-
 kö-

követte, Férjét példájával bátorittani ké-
 vánván. Imhol már mind kettenn meg-ré-
 szegedvén örömökbe úszkáltak; Ifenséget
 képzeltek magokbann érzeni, a' melly né-
 kik szárnyat ad, és az Ég felé vízfi; de
 ez a' tsalárd gyümöls éppen másképpenn
 munkálódott. Ez ő benne leg-először-is
 vétkes indulatot gyúlasztott; a' sohajtás
 kezdte szereteteket tolmácsolni; és Ádám
 csak hamar ilyen szókkal adta-elő elmé-
 jének tévelygését:

„ Kedves Tárfam! Az Íz nem utolsó
 „ része a' Böltseségnek. Ennél fogva té-
 „ ged' tsudállak. Míg ebből a' gyümöls-
 „ ből nem ettünk, addig semmink sem vólt,
 „ és az egész Világnak leg-jobb ételét
 „ nem esmértük. Ha a' meg-tiltott dol-
 „ gokbann ennyi fok gyönyörűség találta-
 „ tik, azt kívánnám hogy edgy meg-tíl-
 „ tott fa helyett tíz volna. Örvendezzünk
 „ találmányunkbann. Soha attól a' szem-
 „ pillantástól fogva, hogy tégedet leg-
 „ először meg-láttalak, és a' minden kép-
 „ zelhető tökéletességektől fel-ékesítettve
 „ el-vettelek, szépséged érzékenységemet
 „ hasonló kívánsággal fel nem gerjesztette.

„ Ennek a' gyümöls' virtulsának közfönd
 „ azokat az ezer meg ezer újj kellemetes-
 „ ségeket, mellyeket ez előtt benned észre
 „ nem vettem.

Éva el-alélt tekintetével felelt; Ádám pedig kezét meg-fogta. Éva örömeit engedte, hogy Ádám ötét kedvére vezesse. Edgy mosojgó zöld bóltotska' sűrű árnyéka őket tsak hamar Vendégül el-fogadta. A' mindenféle virágok, kedves és újj szönyegjei a' földnek, nékik ágy gyanánt szolgáltak. Az álom, nedves harmattyát reájok eresztvén, gyönyörűségeknek véget vetett; és a' mértékletlenségnek gyászos gyermekei, az álom látások őket nyughatatlankodtatták. A' fáradságtól egézfzenn el-nyomattatva fel-serkenték, edgyásra néztek, és gyalázattyokat mezitelenségekkel edgyütt meg-látták. Az ártatlanság, a' mellynek fátyola ez előtt a' gonofznak látását előttök el-fedezte, őket el-hagyta; az edgyásba igazánn vetett bizodalom, a' természetit tisztság, és a' betsület töllök mezfzve távoztak. Valamint a' Dáni (22)
 Her-

(22) Dáni Hercules Sámson.

Herkules amaz erős Sámson, midönn a' tisztátalan Delila Filisteus Afzfzony' karjai közül fel-kelvén, magát az Ifentől nyert erejétől meg-fosztatottnak lenni találta: színte így minden virtustól meg-mezittele-
 nitte fokáig olly mély hallgatásbann vól-
 tak, mintha némák lettek vólna. Ádám szóllalt-meg előzfzör; és ámbár nagy háborodás borítottotta légyen-is el, még-is panaszolkodni így kezdett:

„ Miért figyelmeztél Te annak a' tsábit-
 „ tó tsúfzó állatnak gonofz okoskodására?
 „ Jól mondta, hogy el-fogunk változni;
 „ hol vagyon a' nekünk igértt fel-magasz-
 „ talás? Szemeink valójába fel-nyíltak,
 „ mi esmérjük a' jót és gonofzt: a' jót mel-
 „ lyet el-vesztettünk, a' gonofzt mellybe
 „ estünk. Szomorú Tudomány! ha ezt
 „ annak lehet mondani, a' melly velünk
 „ meg-esmérteti, hogy betsületünktől ártat-
 „ lanságunktól, hitünktől, és tisztaságunk-
 „ tól meg-fosztattunk. Ezek vólta első
 „ ékefségeink, de már most el-hervadtak
 „ és meg-undokittattak. Homlokunkonn
 „ vífellyük a' fertelmes búja kívánságnak
 „ látható bélljegét, mellyből ered a' bün-
 „ nel

„ nel mindenkor edgyütt járnai szokott gya-
 „ lázat és gonosz. Hogy szenvedhetem en-
 „ nekutánna az Isten' és Angyalok' tekénte-
 „ tét, mellyet ez előtt olly gyakrann nagy
 „ örömmel, és egészsz indulattal szemlé-
 „ tem? Ezek a' mennyei személlyek meg-
 „ fogják vakittani ennekutánna el-vifelhe-
 „ teilen fényekkel földi létemet. Óh vaj-
 „ ha magánofonn bújdosva élhetnék valami
 „ rejtekbenn, a' hol a' nap világosságától
 „ meg-hathatatlan erdők örökös éjtszakát
 „ tartanak. Ti Fenyők és Tzedrus fák!
 „ takarjatok - el, rejtsetek - el számlálha-
 „ tatlan ágaitok alatt; a' napnak világossá-
 „ gát szemeimtől kiméllyétek. — De eb-
 „ benn a' siralmas állapotunkbann, mellyre
 „ jutottunk, igyekezzünk szemeinktől el-
 „ fedezni azt, a' mi nekünk pirúlást okoz-
 „ hatna. Takarjuk-bé magunkat fa-level-
 „ lel azért, hogy a' szégyen mellyet most
 „ kezdünk meg-esmérni, ne hánya tisztá-
 „ talanságunkat szüntelen szemünkre.

Ezt tanátslotta Ádám; és mind kettenn
 leg-sűrűbb erdőbe rejtezték. Ott a' Fige-
 fát ki-választották; de nem azt a' melly
 gyümölsére nézve olly nevezetes, hanem

azt

azt a' melly még mai napig-is híres a' nap-
 keletieknél a' Malabári (23) fokokonn, és
 Indiának Dékán (24) nevű Országába. Azt
 mondgyák, hogy ennek le-hajlott ágai a'
 földbe gyökereket eresztenek; és a' fő tör-
 sőknek árnyékába nővén, ezt úgy körül
 vészik, mint a' leánykák hogy szokták An-
 nyokat környül venni; tornáztokat formál-
 nak, mellyekbenn osztán az Ekhó lakik:
 ide búvik az Indiai Juhász a' nap' melege
 előll, azonba a' jukakonn még-is kukutsál
 gyenge füvet harátsoló nyájjára. Ennek a'
 levele olly széles vólt, mint az Amazonok'
 pai's'sa: ezeket szedték és testekhez alkál-
 maztatván, igyekeztek bűnöknek gyalá-
 zattyát magoktól titkolni; de mind haszon-
 talan. Melly nagy a' külömbség a' Bűn'
 és Ártatlanság' állapottya között! — Így
 találta ezekben az utolsó Századokbann
 a' Génuai Hajókázó *Galamb Kristóf* az Ame-
 rikaiakat, a' kik tollból övet vifeltek, de
 külömbenn mezittelenek, imitt amott az
 er-

(23) *Malabár* Indiának fél szigetébe fekvő nagy Tartomány
 a' Gangesenn innen.

(24) *Dékán* Indiának fél szigetébe fekvő Királyság a' Gange-
 senn innen.

erdőkben el-fzéledve. — Illy formánn voltak fedezve; de midönn elméjek' meg-elégedése és nyugodalma benne nem lévén, le-ültek: szemekből könnyhúllatásnak zápora ömlött, és még ezennfellyül benne rettenetes szélvész rijadt. A' lármás Indulatok, úgymint a' harag, gyűlölség, gyanú és egyenetlenség, lelkeknek nyugvó helyét rettenetefenn meg-támadták; hajdán tsendes és békefséges Tartomány, most pedig lármás és hánykódó. Az Ertelem nem uralkodott többé, az akarat ennek szavára többé nem hajtott: ő csak a' test' kívánságainak botsátotta magát alá, melly az okofság' Birodalma ellen felkelvén, akkor uralkodni kívánt. Ádám be-széllni akart de csak panaszra fakadott:

„ Miért nem engedelmeskedtéi beszédem-
 „ nek Éva? miért nem maradtál velem,
 „ a' mint kértelek, midönn elmédnek böl-
 „ dúlása vezedelmed után kergetett? Nem
 „ volnánk most olyanok, mint a' millye-
 „ nek vagyunk, tudni illik gyalázatosok,
 „ meztelenek, és böldoztalanok. Óh!
 „ hogy ennekutánna senki szükség nélkül
 „ hitét próbára ki ne tegye: valaki ennek
 „ alkalmatofságot keres, már bűnös.

Éva

Éva ezen pirongatást érzékenyül vé-
 „ yén így felelt: „ Mit mondtál kegyetlen
 „ Ádám! Te az én szerentsétlenségemből
 „ még bünt tsinálz; a' Te jelenléted ezt
 „ el nem hárittotta volna, talám még elébb
 „ estéi volna-el; Te a' Kígyóbann tsalárd-
 „ ságot észre nem vehettél volna. Okunk
 „ nem lévén hogy edgymásnak ellenségei
 „ légyünk, miért kelletik nékem rofszat
 „ kívánni? hát nem kellett volna soha Té-
 „ gedet el-hagynom? De mivel én olly
 „ gyenge voltam, és Te nékem Fejem
 „ vóltál, miért nem parantsoltál edgy átal-
 „ lyánn fogva hogy maradgyak? Te tudtad
 „ hogy magamat olly nagy vezedelemre
 „ tefzem-ki; engedelmed vezített-el ben-
 „ nünket. Ha Te erántam magadat edgy
 „ kevésé keményebbenn vífelted volna, mí-
 „ most-is ártatlanok volnánk!

„ Háládatlan! felele Ádám, (itt kezde
 „ haragudni leg-először Ádám) hát ilyen
 „ a' te szereteted? ez e szeretetemnek jú-
 „ talma? Én ennek valóságos próbáját ad-
 „ tam még akkor-is midönn csak te egye-
 „ dül vóltál bűnös. Ámbár én a' Halhatat-
 „ lanságnak böldotságával élhettem volna:

„ mind-

„ mindazáltal a' veled-való halált többre
 „ tartottam; 's most még-is te pattogsz, te
 „ pirongatsz, mint ha El-eséfednek oka én
 „ volnék. Azt mondod: erővel meg nem
 „ tartóztattalak: mit tehettem többet?
 „ meg-előztelek, kértelek, meg-esmértet-
 „ tem veled a' veszedelmet, és a' titkos
 „ Ellenséget, a' melly téged' fenyegetett.
 „ Ha többet tselekedtem volna, így erő-
 „ szakoskodtam volna; pedig az erőszak-
 „ nak nints semmi hatalma az akaratonn,
 „ ő szabad természetü; de téged' a' véle-
 „ kedés el-ragadt: edgy hívságos dítöség-
 „ nek ohajtása te veled a' veszedelmet
 „ meg-vettette. Óh fájdalom! tökéletessé-
 „ geidhez nagyonn bíztam, 's helytelenül
 „ azt hittem, hogy a' bűn veled fennyenn
 „ nem bánhatik; de íme áldozattya lettem
 „ hibáimnak, 's még azonfellyül te merfz
 „ engem' vádolni. — Férjfiak! róllam ve-
 „ gyetek példát, mint kell a' tsalárd Afz-
 „ szonynak hinnetek, minémü pórázonn
 „ kell ötet tartanotok! hágoról lejtőre visz',
 „ 's még-is Te adózol, ha ő kényyén jár-
 „ ván benne vesztett!!!

Illye-

Illyetén edgy mási való vádolással az
 időt haszontalanul töltötték: edgyik sem
 akarta maga magát vádolni; és haszonta-
 lan vítatódáfokból a' látzótt, mintha soha
 sem lehetne néki el-végeződni.

Vége a' Kilentzedik Könyvnek.

AZ ELVESZTETT

PARADITSOM

TIZEDIK KÖNYV.

RÖVID SUMMÁJA.

Az Angyalok, kik a földi Paraditsomot őrzöt. A ték, az Égbe visszaternek. Az Örökkévaló Atya, vigyázásokat helybe hagygya; és Fiját a földre le-küldi, hogy a Bünösököt meg-ítéllye. — A Bün, és a Halál a Khaósonn Hídat tsinálnak; és éppenn mikor a földre ki-szállának, a Sátánnal öszve találkoznak, a ki Jobbágyinak, Győzedelmét elő-beszéli: abbann a szempillantásbann, mellybenn örömet, és tapsolást várna, egyebet sziszegésnél nem hall; mivel valamennyi Ördög volt, mind Kígyóvá változott, edgy olly Fától meg-tsalatatván, a mellynek gyümölsé hammuból állott. A Bün, és Halál meg-vesztegetik a Természetet. — Az Angyalok az Isten parantsolattából az egész

Vt

Világ' Makhindját meg-zavarják. Adám Évát, a ki ötöt vigasztalni akarja, magától el-taszította, és ismét vigasztallya, emlékeztetvén ötöt a nekik tett Igéretéről. Mind kettenn siránkozva, és le-borúlva az Isten' Irgalmáért esedeznek. —

Az Örökkévaló jól tudta már, hogy a' Sátán a' Paraditsombann mitsoda bünt vitt véghez. Jól tudta, hogy Kígyónak formájábann tsábítottá-el Évát, a' ki midönn a' gyümölsből ett volna, a' Férsével-is meg-kóstoltatta. Mert el-tünhetik-e valami az Isten Mindenható szemei előtt? avagy a' Szent Leiket, a' ki előtt femmi fem rejtethetik-el, meg-tsalhattya e valaki? — Ez a' leg-főbb Böltéség nem akadályoztatta-meg a' Sántát, hogy első Szülélnket meg ne kísértse. Böltéségek, és Erejek, mellyet ök az Ifentől vettek, elegendő volt arra, hogy mind edgy kinyilatkoztatott Ellenségnek, mind pedig edgy szines Barátnak ellenek ásott vermet meg-esmérjék, és el-kerüllyék. Tud-

F >

ták

ták ők ezt; ugyan azért mindenkor szemek előtt kellett volna nékik a' Tilalmat tartani, ámbár akármint kísértettek. — Azon szempillantásbann, mellybenn engedetlenek lettek: a' tsalhatatlan Végezés által nékik ki-mondattott büntetésbe részt vettek, és a' Bűnnek öfzve-szövetkezése által a' Halált meg-érdemlették. — A' Paraditsombann el-fzéledtt Angyalok, hirtelen az Égbe vízfza mentek. Szomorú hallgatásokból eléggé lehetett észrevenni, hogy az Emberenn meg-történtt veszedelmet mennyire fájlallyák. Az Ember' hibáját jól tudták, de azt meg-nem foghatták, hogy hírek nélkül a' ravasz Ellenség miképpenn tsúfzott-bé a' Paraditsomba. — Mihelyt a' Mennyei Kapukhoz jutott ez a' gyáfzos Hír: mindenek valakik tsak hallották, rajta felettébb meg-indúltak. A' bóldog Lelkek' ábrázattyát szent szomoruság lepte-el, de a' melly szomoruság leg-kissebbé-is bóldogságokat el nem változtatta. A' Mennyei Nép megakarván vóltaképpenn a' dolgot tudni, feregenként futott a' Paraditsomból érkezett Angyalok' elibe. Ezek a' leg-felsőbb Trónus előtt számolni tartozván, mélly tisz-

tisztelettel ott meg-jelentek, és szerfelett való vígyázásokat könnyenn meg-bizonyították. — Akkor a' Mindenható Atya az Ő Szentek' szentéből, mellyet Felséges homályofság véfzen körül, szavát ekképpenn hallatta:

„ Halhatatlan Lelkek! és Tí Hatal-
 „ mafságok! a' kiknek buzgóságotok a'
 „ dolog' ki meneteléről meg-tsalattatott: ne
 „ tsüggedgyetek - el, sem pedig meg ne
 „ ijedgyetek. Leg-nagyobb szorgalmatos-
 „ ságtokkal-is Tí azt meg-nem akadályoz-
 „ tathattátok vólna, a' mi a' földönn tör-
 „ tént: Meg-mondtam én azt néktek elő-
 „ re, midönn a' Kisértő a' Poklokból ki-
 „ szökött, és a' mélységnek barlangjainn
 „ által hatott. Értéstekre adtam, hogy go-
 „ nosz fel-tett szándékjábann elő fog men-
 „ ni; hogy az Ember a' hízelkedések által
 „ meg-fog szédítettni, és el-vész, és hogy
 „ ö inkább fog a' Hazugság' Lelkének
 „ hinni, mint sem Teremtőjének; azonba
 „ Végzésim Esetét leg-kissebbé-is szüksé-
 „ gesnek lenni nem erőltették; sem pedig
 „ szabad akarattyát valami mozdítottó erő
 „ által helyéből ki nem mozdították. Én

„ötet tulajdon tettzésére erefztetem,
 „hogy szabad akarattyával élyen, vagy
 „ne élyen. Azonba ő el-esett. Mi van
 „hát egyéb hátra, hanem hogy a' Ha-
 „lálnak vilzsa vehetetlen szententziája,
 „a' melly engedetlenségéhez volt kötve,
 „még azonn a' naponn ki-mondásék,
 „mellyenn a' parantsolatot által hágta. Ő
 „már az egészsz Tilalmat tsak haszonta-
 „lannak tarttya, mivel engedetlensége
 „utánn mindgyárt, semmi láttattya sem
 „vólt; de azért meg-fogja még ezeun a'
 „naponn tapasztalni azt, hogy az én bün-
 „tetésem noha haladott, de még-is el-
 „múlhatatlan. Ha ők Jóságomat meg-ve-
 „tették: Igazságom nékik rettenetes lé-
 „szen. Oh Fijam! Tenéked kell nékik a'
 „röllok hozatott utólsó Végzést ki-mon-
 „danod: Ítéletemet Néked adtam által,
 „Mennyenn, Földönn, a' Pokolbann; A'
 „Kegyelem, és Igazság előtted fognak
 „járni. Avagy jobb Bírót kívánhatnának
 „e az Emberek? Te közbenjárójok, Vál-
 „tságoknak Árra, és Meg-váltójok vagy:
 „és az Emberi Termézet, mellynek Ma-
 „gadra való vételébenn meg-edgyeztél,
 „Té-

„Tégedet Termézet szerént való Bírá-
 „jokká tészen.

„A' Felséges Atya ekképpenn adta-ki
 „Magát; és Ditsőségét egészsz Féennyé-
 „be ki-terjesztvén, jobbján ülő Fiját
 „Istenségének tündöklő sугáriveral bé-fe-
 „dezte, a' ki Attyának minden ditsősé-
 „gét felségefenn ábrázolta, és Néki men-
 „nyei kegyelséggel így felelt:

„Örökkévaló Atyám! Te parantsolsz:
 „Én pedig leg-felsőbb Akaratodat véghez
 „viszem; engedelmességem szeretetednek
 „mindenkor meg fog felelni: le-fogok a'
 „földre szállani a' bünösök' meg-ítélésé-
 „re; a' kiknek Te, ámbár vétkefek,
 „még is javokat kívánod; az ő bünöknek
 „bünetése Én reám fog-esni, midönn az
 „idők bé-tellyefednek; előtted vállaltam
 „ezt magamra, és soha meg sem is bá-
 „nom. Ennek az önként való Áldozat-
 „nak ereje által meg-nyertem azt a' ha-
 „talmat, hogy az ő bünetéseket meg-
 „édesittsem; de Én azonbann az Igazsá-
 „got az Irgalmassággal úgy meg-edgyez-
 „tettem, hogy mind kettenn egészsz fén-
 „nyek-

„ nyekbe' tündökölni fognak, és Te töké-
 „ letelenn meg fogsz engeszteltetni. Sem
 „ Udvart, sem Kísérőket nem viszek Ma-
 „ gammal; az Emberenn kívül, a' kit íté-
 „ ni fogok, más Tanúja Ítéletemnek nem
 „ fog lenni. Az Ördög már meg-ítéltetett,
 „ futása ezt bizonyítja. A' mi a' Kigyót
 „ illeti, Őtet erről el-hitetni nem szüksé-
 „ ges.

Ezek után a' Mindenható, Trónusá-
 val edgyenlő ditsőségű fényes székéből
 fel-állott. Minden Trónusok, Virtusok,
 Hertzegségek, és Uralkodások, a' mel-
 lyekből Udvara állott, az Égnek kapu-
 jáig kísérték; a' honnann az Éden, szom-
 széd Tartományival edgyütt jól meg-lát-
 szott: edgy szempillantásbann ott termett.
 Az Idő, ámbár a' leg sebesebb minúták
 szárnyánn repül-is, de még sem mérheti-
 meg az Isten' sebességét. — A' napnyú-
 got felé hajolván, a' déltől el-távozott;
 és a' Zefirek szokott órájokra fel-ferken-
 vén, édes lehelléfeket el-küldötték, a' föld'
 meg-frífsítésére, és a' tsendes esivének bé-
 vezetésére, midönn a' Fiu, Ítélo-bíró, és
 edgyzer'smind Közbenjáró el-érkezett,
 hogy

hogy az Ember' forsát meg-határozó fen-
 tentziát ki-mondgya. Mind a' kettenn a'
 kertbenn sétáltak: nagy hirtelenséggel az
 Isten' szava éppenn dellyest tájbann fülökbe
 hatott: meg-hallván, magokat el-rejtették,
 és a' leg-sűrűbb fák közé bújtak. Hijába
 való fel-tétel! haszontalan távozás! Az
 Isten közelitt, őket meg-leli, és így szól:

„ Hol vagy Ádám? hiszem te engem'
 „ örömmel szoktál fogadni. Nem szere-
 „ tem itt nem létedet. Mászor a' te szor-
 „ galmatos kötelelséged tégedet minden
 „ keresés nélkül elő-hozott; 's hát most
 „ már nem esméríz? Ditsőségem nem az
 „ e mint az előtt vólt? Mitsoda változás
 „ okozta el-távozásodat, avagy mitsoda
 „ szerentséltenség tartóztat? Parantsolom,
 „ jelenny-meg! — Meg-jelent, utánna men-
 vén Éva; a' ki Ádámnál fokkal jobbann
 félt, mivel ő vólt első az engedetlenség-
 benn; mind kettenn gyalázattal borítottak-
 bé; és szóllani-is alig tudván, ott állottak.
 Tekéntetek Teremtőjökhoz többé semmi
 szeretetet sem mutatott, benne edgy más-
 hoz-való könyörületesség nem találtatott:
 rajtok nem látzott egyéb bünnél, gyalá-

zatról, meg-háborodásról, kétségbe esés-
 nél, haragnál, meg-átalkodtságnál, útá-
 latnál, és tsalárdságnál. Ádám mineku-
 tána sokáig nem tudta volna mit felel-
 lyen, végre rövidedenn így felelt: „ Sza-
 „ vadat a' Kertbenn hallottam; de mezit-
 „ telenségemenn meg-ijedvén, magamat el-
 „ rejtetem. — A' Mennyei Bíró nagy mér-
 tékletességgel így felelt: „ Te gyakrann
 „ hallottad az Én szavamat, és nem hogy
 „ meg-ijedtél volna, sőt inkább rajta ör-
 „ vendeztél: hát hogy van az, hogy sza-
 „ vam ma néked olly rettenetes? Ki mon-
 „ dotta azt néked hogy mezeitelen vagy?
 „ ettél az én töllem meg-tiltott Fának gyü-
 „ möltséből? — Ádám nagy nehezenn
 felelt: „ Óh Menny! Én ma Bíráim előtt
 „ olly szomorú környülállások között ál-
 „ lok, hogy vagy magamra kell a' Bűnt
 „ vennem, vagy pedig azzal Életemnek
 „ felét vádolnom! addig míg ő hozzám
 „ hív marad, hibáját fedeznem kellene, a'
 „ nélkül, hogy aztat panaszom által a' kár-
 „ hoztatásnak ki- tenném; de a' szorofs
 „ szükségnek alája vettettem: engedelmes-
 „ kednem kell a' kemény erőszaknak, fél-
 „ vén attól, hogy a' Bűn töllem el-távoz-
 „ ha-

„ hatailan büntetésével edgyütt egészszenn
 „ reám ne eisek; és hogyha a' hallgatás-
 „ bann magamat meg-makatsittanám-is, a'
 „ Te mindent látó szemed tsak hamar meg-
 „ látná, a' mit én titkolni akarnék. . . Ez
 „ az Aszszony, a' kit Te azért teremtettél,
 „ hogy Évám légyen, és a' kit Te nékem
 „ úgy adtál, mint edgy tökéletes ajándé-
 „ kot, úgy mint jót, hozzám valót, szere-
 „ tetre méltót, mennyeit, minden gonofz-
 „ ság' gyanúsága nélkül-valót, és a' kinek
 „ kellemetességei láttattak minden tseleke-
 „ deteit szentté tenni: nékem a' meg-tíl-
 „ tott fának gyümölcséből adott, és én et-
 „ tem belölle. — Istened volt-é ő néked,
 „ felele a' leg-felsőbb Valóság, Istened
 „ volt e, hogy néki inkább engedelmes-
 „ kedtél, mint nékem? Edgyenlő volt e
 „ hozzád, hogy rangodat, a' melyre Te-
 „ remtőd emelt, néki engedd? Nemde-
 „ nem belölled és éretted teremtetett e?
 „ és nem vóltál e té nálánál minden tö-
 „ kéletességeidbenn méltóságofabb? Igaz
 „ az, hogy ő valójábann sok szép töké-
 „ letességekkel vólt fel-ékesítve, és szép-
 „ ségével szeretetedet magához húzhatta,
 „ de azért makattségének nem kellett vól-
 na

„na engedelmeskedned. Az ő tulajdon-
 „sági engedelmeiségnek, nem pedig pa-
 „rantsolásnak hordozták tüzimerét. Néked
 „kellett volna ő rajta uralkodnod, ha
 „magadat meg-tudtad volna esmérni. —
 Annakutánna Evához így szóllott: „Afz-
 „szony! mit tselekedté? — Éva szomo-
 rúságtól, és gyalázattól el-borittatva, vét-
 két nagy alázatósággal és Birájához il-
 lendő mély tisztelettel, minden hozfzas
 bezéd nélkül azonnal meg-vallván így
 felelt: „A' Kígyó tsalt-meg, és én ettem.

Midönn az Isten ezeket meg-hallotta,
 a' vádolt kígyóra az Átkot ki-mondta,
 ámbár oktalan állat, és elégtelen lett lé-
 gyen-is, hogy tulajdon vét két arra vesse,
 a' ki őtet gonofzságának eszközüül vá-
 lasztván, teremtetésével olly igen ellen-
 kező szolgálatra kényszerítette. Igazánn
 átkoztatott tehát meg a' kígyó, mivel ő
 gonofz természetü volt. Ádám, a' ki ezen
 átkot hallotta, ennél tovább nem gondol-
 kodott; mélyebb bé-látása a' dologba
 néki ebbe a' szempillantásba úgy-is sem-
 mit sem használt volna. Azonba az Isten
 titkos értelmü ítélet tételét úgy intézte,
 hogy

hogy a' meg-átkoztatott kígyó alatt a'
 Sátánt mint bűnek szerzőjét értette. —
 „Mivel te a' gonofzságnak eszközüül szól-
 „gáltál, átkozott vagy minden állatok
 „és mezei barmok között: Te a' hafa-
 „donn fogsz tsúfzni; és egézfz életed'
 „napjaibann porral fogsz élni. Ellenkezéft
 „szerzek te közötted, és az Afzszony
 „között; a' te magod, és az ő Magva
 „között: Az meg fogja néked fejedet tör-
 „ni, te pedig mardosod annak farkát. —
 A' Prófétzia bé-töltt, midönn Jéfus, a'
 második Eva' Mária' Fija, a' levegő égnek
 Fejedelmét a' Sátánt, a' magafs Egből
 villámás' módgyára le-esni látta. Az Isteni
 Melsiás sírjából fel-támadván, meg-folz-
 totta a' Fejedelemségeket, és hatalmafsá-
 gokat: gyözedelmeskedett ő ezekenn nyil-
 ván, és felséges Mennybe-menetelével a'
 levegő égenn kereftül, fogva vitte a' fog-
 ságot. El fog az az idő jöni, mellybenn
 a' letéttségnek Fejedelme tulajdon Orzá-
 gáibann lábaink alatt fog-tapodtatni; ál-
 dalsék a' Békekéség Istenének Neve érette,
 a' ki érttünk hartzol! — Azután az Afz-
 szonyra mondott átkot: „Meg-fogom nyo-
 „moruságitat fokasittani; midönn teherbe
 „lé-

„ léfesz, fájdalommal fogsz szülni; és Fére-
 „ jedtől fogsz függeni, ő fog rajtad ural-
 „ kodni. — Ádám utólyára e' szerént
 szententziáztatott: „ Mivel te a' Fele-
 „ séged' szavánn jártál, és a' Fának gyü-
 „ möltséből ettél, a' mellyet Én néked
 „ meg-tiltottam: a' Föld te miattad átko-
 „ zott léfzen; életednek egészsz napjai
 „ bann fáradtsággal fogod annak gyümöl-
 „ tsét enni: ő néked töviset és kórót fog
 „ teremni; és te fogod magadat a' füvel
 „ táplálni: Veréjtékeddel fogod kenyere-
 „ det enni, mind addig, míg a' földbe
 „ meg nem térsz, a' honnan jöttél; es-
 „ mérd-meg születedet: por vagy, és
 „ porrá kell ismét lenned.

Így tette-meg az Isten edgyferre a'
 Bírói és Meg-váltói hivatalt. Az Embert
 meg-ítélte; és a' Halált, a' mellynek az
 Embert engedetlensége' napján kellett
 volna meg-ölni, el-halasztotta. Annak-
 utánna meg-szánván az Embernek nyomo-
 ruságos állapotját, mint a' ki mezittelen
 az idő' minden változásnak ki vólt té-
 tetve; nem állította gyalázatnak lenni,
 szőlgai formát magára vállalni, mint mi-
 kor

kor Tanittványinak lábait meg-mosta: tel-
 lyes Atyai Szeretettel mezittelenségeket
 bé-fedezte, vévén a' meg ölettetett avagy
 olyan állatoknak bőrököt, mellyek mint
 a' kígyó, elébbeni bőrökből, hogy újra
 szert tégyenek, ki-bújtak. Ellenségeinek
 nem tsak testi, hanem lelki mezittelensé-
 geket-is, a' melly nekik leg-gyaláza-
 tosabbnak tettzett, bé-takarta. Annak-
 utánna Attyának kebelébe az Egekbe meg-
 tért, a' hol ditsősége'nek közepette örök-
 könn-örökké lakozik. Minekutánna köz-
 bennjárása által az Atya Isten meg-en-
 gefztelte volna, mind azt, valami köztte,
 és az Ember közt történt, el-beszélte.

Azonba, minekelötte még a' Bün a'
 földönn meg-lett, és meg-ítéltetett volna:
 a' Bün, és Halál a' pokolnak kapui közt,
 a' mellynek rettenetes nagyságu szája még
 meszfiről a' lángoknak tengerét a' Kháos-
 ba okádta, által ellenbe ültek. Miólta
 az Ördögök' Fejedelmét a' Bün ezenn a'
 kapunn ki-eresztette, ök mindég itt őriz-
 ték a' kaput; midönn a' Bün a' Halálhoz
 így szóilott: „ Oh fíjam! miért kelle'nek itt
 „ nekünk kezünk' őszve dugva ülni? mi-
 „ ért

„ ért vesztjük az időt azzal, hogy itt
 „ edgymás' szemébe nézünk, mikor a' mi
 „ nagy Szerzőnk a' Sátán, a' más világ-
 „ bann győzedelmeskedik, és nekünk böl-
 „ dogabb lakást készített. Kétség kívül,
 „ hogy ő szerentsés, mert kálömbenn már
 „ a' mennyei bolzfzó állásnak Fúriái ré-
 „ genn vizsgálta kergették volna ezekbe a'
 „ szomorú Tartományokba. Büntetésének
 „ ennél illendőbb helye nintsen, sem pe-
 „ dig a' Fúriák' bolzfzu állásának kedve-
 „ sebb. Én úgy képzelem magambann,
 „ mintha új erőt éreznék; úgy tettzik
 „ mintha szárnyam nőne, és edgy széle-
 „ fenn ki-terjedt Biradalomnak lépnek bi-
 „ rására túl ezenn a' mélységenn. Vala-
 „ mitől húzattatom; de nem tudom, hogy
 „ ha az edgy titkos meg-edgyezésből
 „ származott kötél e, vagy a' Természet-
 „ nek edgy olly hatalmas rugó tolla, a'
 „ melly a' leg-nagyobb mezfzeségbe-is
 „ edgy ki-magyarázhatatlan mozdulás ál-
 „ tal az edgymáshoz szittó dolgokat titkos
 „ barátsággal öfzve köti. Néked hozzám
 „ kell magad' tsatolnod. A' Halált a' Bün-
 „ töl semmi sem választhattya-el. A' mi
 „ nagy Fejedelmünknek vizsgálta jövetelét ez

a'

„ a' töretlen mélység talán meg-akadá-
 „ lyoztathatná. Fogjunk edgy nehéz mun-
 „ kához; de a' melly edgyesített erönk-
 „ nek tsak ugyan könnyü: próbáljunk
 „ edgy Hidat tsinálni ezenn a' mélységes
 „ Üregenn a' Pokoltól fogva addig az új
 „ Világig; a' hol ebbenn az órábann a'
 „ Sátán győz. Ez az alkotmány nekünk
 „ a' pokolbéli Ármáda előtt dítőséget
 „ szerezne; jöhetnének mehetnének rajta
 „ kedvekre; avagy pedig ha a' végezés
 „ meg-engedi, ezenn más helyre-is el-köl-
 „ tözhetnek. Én az útat el-nem téveszt-
 „ hetem, mivel a' bennem munkálódó új
 „ erö, és titkos indulat vezet.

„ Eredgy hamar, felele a' fertelmes
 „ Tsontváz t. i. a' Halál, eredgy a' hová
 „ hajlandóságod, és a' dítőség hívnak.
 „ Nem maradok utól, és tudom, hogy
 „ ilyen kalaúzzal az útat el-nem téveszt-
 „ tem. A' vérengezésnek izlése, a' temér-
 „ dek préda, és a' halálnak büze, mellyet
 „ minden élő teremtetek el-hintettek a'
 „ Világbann, útunkat meg-mútatták; elő-
 „ adott munkádbann ellent nem állok; a'

G

be-

„betsüllettel, melly belöle háramlik, ve-
„led ofztozni akarok.

Így beszéllvén, gyönyörűséggel szag-
lotta a' földönn történt halálos változás-
nak büzét. Valamint szinténn a' dögöt
kereső Sasok; a' mellyek ámbár távol
vagnak is, de még-is meg-érzik a' követ-
kezendő nap' adandó ütközetbenn halálra
rendeltetett élő dögöknek büzit, és sere-
genként repülnek a' két Ármáda' Tábora
felé: úgy ez a' két rémittő Tsuda olly
iszonyú nagy meszfzéségről, széles orrok'
lyukait fonákúl fordítván, gyönyörűséggel
szagolták a' pestifés Levegő eget. Hirte-
len el-hagyván a' Pokol' kapuját, el-jut-
nak a' Khaos' puszta, bágványos, 's feté-
tes Biradalmába; és meg-foghatatlan erő-
vel repülvén a' vizek felett, edgy rakás-
ra tolyták mind azt, valami tsak kemény,
és enyves vólt, a' mellyek mint edgy meg-
háborodott Tengerenn imitt amott széllyel
fzóródva találtatnak; azokból mint edgy
föveny hegyeket tsináltak, és annakutánna
kiki a' maga részét a' pokol' szája felé
húzta. Ezt tselekefzik a' déli, és Északi
fze-

fzelek, midönn a' Króniai (25) Tengert
kemény fúváfokkal ingadoztattyák, mind
a'kettő jéghegyeket hömpölyget, mellyek-
kel napkelet felöll bé-dúgják ezt a' Pe-
tzora (26) tulsó úttját, a' mellyről az Em-
berek azt tartották, hogy a' gazdag Ta-
tár Országba vezet. Az Halál izmos gör-
tsöfisével rá ütött erre a' dirib darab föld-
re, és ez által olly erőfenn meg-állott,
mint Delos (27) Szigettye, a' melly haj-
dann ingadozó vólt: tekintetével még na-
gyobb keménységet adott az enyves ré-
szeknek, mint Medúsa (28), a' kinek olly
tsudálatos tekéntete vólt, hogy minden,
va-

-
- (25) *Kroniai Tengerék* A' Jeges Tenger nevezetett így fok-
szor, a' mint ezt Plinius mondgya.
- (26) *Petzora* Orofz Országbann vagyon, hegyes Tartomány
a' Jeges Tengerrel határos.
- (27) *Délös Szigete* Az Egeusi Tengernek leg-nevezetefebb
Szigettye.
- (28) *Medúsa* Phorcusnak, és Cetonak a' Leánya, Tengeri
Nimpha, ritka szépségü, arany szín haju. Neptünus
erőfzakott tévén rajta a' Minerva Templomábann, ez
azonn annyira meg-haragudott, hogy a' szép haját
kigyóvá változtatta, és azt tselekedte, hogy valaki
reá nézett, azonnal kővé változott.

valamit meg-nézett, kövé változott. Kénköves gyantával építenek edgy olly szélyes gátat, mint a' pokol kapuja, és olly mélytet, mint annak fundamentomi. Annakutánna edgy ifzonyu nagyságu bólt-hajtásos épületet fel-épitvén, tsináltak a' tajtékzó mélységenn edgy olly rettenetes hozfszu Hídat, melly a' Világ' meg-mozdúlhatatlan faláig ért; ez a' Fal most védelem nélkül a' Halál' minden irtózásinak ki van téve, és edgy szélyes jó út által a' Pokolhoz kaptolatott. Így tselekedett Xerxes, ha a' nagy dolgokat a' kitsinyekhez lehet hasonlítani, midönn Memnonnak (29) hajdani Palotáját el-hagyván, Görög Ország' szabadsága el-rontására a' Tengeredig hatott, hídat vetett a' Fekete Tengerenn (30), Európát Ásiához tsatolta, és a' fel-indúltt habokat tsapásival megszelídítette. — A' Sátán' nyomdokát követvén, tsudálatos mefírséggel bólt-hajtás for-

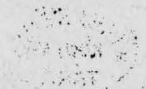
(29) *Memnonnak Palotái.* Herodotus azt mondgya, hogy Suze Memnoninak nevezetett, mivel Memnon ott uralkodott.

(30) *Fekete Tengerenn* Nyilas, és Scorpio Kos Jele.

formába fel-függefztetett forba állott köfzıklákkal borították-bé a' mélységet. Ennek a' rettenetes Bólt-hajtásnak edgyik vége a' Poklokonn, a' másík pedig a' kerck Világnak azonn a' száraz színénn, azonn a' helyenn nyugodott, a' hol az Ördögök' Fejedelme a' Khaósból büntetetlen ki-szállott. Mindent gyémánt keménységü szegekkel, és lántzokkal erőfsítotték-meg: óh fájdalom! igen állandónak, és erőfsnek tették azt. Innen meg-látták a' Mennyország', és a' Világ' határit edgymástól nem igen mezfze lenni. A' Pokol. melly ezek-től nagy mezfzeséggel van el-valasztva, balra vagon. Elöttök szemlélik az ezen Országokba vezető három útakat, mellyek választyák a' földnek úttyát, és éppenn azt a' melly a' földi Paraditsomra viszen.

Ugyan azon szempillantásbann a' Sátán, Világofság' Angyala' formájábann felrepült az Égnek leg-felsőbb tetejére, menvén a' Nyilas, és Skorpió felé, midönn a' Nap a' Kos Jelbe fel-költ. Idegen öltözetbenn' vólt, de még-is magát úgy elnem titkolhatta, hogy szerelmes gyermekei edgyszeribe reá nem esmértek vólna.

Mihelyest Évát el-hódította, bé-lopta magát a' szomszéd Erdőkbe; és formáját el-változtatván, hogy annyival inkább láthatná tselekedetének kimenetelét, látta, hogy gonosz tselekedetét Éva másodszor is meg-próbálta, a' ki ámbár minden gonosz szándéktól üreft vala, még-is Férjét annyira vette, hogy vele edgy hajóban evezne; és ő jól látta, midönn Adám és Éva mezittelenségekből származott gyalázzattyoknak el-takarására halzontalan faleveleket kerestek. De midönn az Isten' Fiját az Égből az Ember' meg-ítélésére le-szállani látta, reszketve onnan el futott; nem azért mintha reménysége lett volna a' büntetést el-kerülni; hanem tsak hogy abbann a' szempillantásbann meg ne történnyen. Ő magát igen nagy bünösnek érzette; és félt attól, hogy az Isten' Fija haragjábann leg-elébb-is ötet meg-ne büntesse. Minekutánna a' két vétkes megszententziáztatott, éjlfzaka ismét vízfzajött. Figyelmetesen ki-hallgatta, midönn ök edgymás közt szomoruan ülve beszélltek, és külömbkülömbféle panasziból ennek a' szerentsétlen pár embernek megtudta a' Sátán, tulajdon szententziáját-is;

de

de meg-értvén, hogy még az nem edgy hamar tellyesedik-bé, tellyes örömmel, és szerentsés újj hírekkel a' Pokol felé el-indúlt. A' Khaós szélinn a' hídnál, ennél a' tsudálatosonn készült Épületnél, reménysége felett szerelmes gyermekeivel, a' kik eleibe jöttek, öszve találkozott. Mind a' két részről nagy vólt az öröm: a' Sátán kivált különösön örült ennek a' tsudálatos Hídnak látásánn. Sok ideig meg-mozdúlhatatlanul bámúlva szemlélte, míglen edgyszer a' Bünnek ígöző árnyéka hozzá ekképpenn szóllott:

„ Oh Atyám! Ez mind a' te méltóságos múnkád; nem esméred-e tulajdon gyözedelmed' jeleit. Nálad nélkül az a' gyözedelmi bölthajtás soha sem építetett volna. Szívem, melly a' tiédde titkos edgyeségbenn él, azonnal meg-érezte gyözedelmedet. Meg-tudtam a' földönn tett előmeneteledet; tekinteted azt nékem eléggé bizonyitya. Ámbár annyi fok Világok által el-rekesztetem-is te töled; még is azonnal fel-indítottam, hogy utánnad mennyek ezzel a' tölled származott gyermekkel, a' ki elő-

„ ted

„ ted áll. Ilyen a' minket hármunkat
 „ edgyesítő halálos végzés. A' Pokolnak
 „ sarampói meg-nem akadályoztathattak,
 „ és a' járatlan mélységnek fetétségei
 „ meg-nem tántoríthattak bennünket ab-
 „ bann, hogy dítőséges úadonn el-ne in-
 „ dúllyunk. Te, az eddig edgy betstelen
 „ tömlőtbe szorított szabadságunkat né-
 „ künk vízfza adtad, határinkat mesz-
 „ szire ki-terjesztetted; és minket mind az
 „ ezekbe való magunk meg-tartására,
 „ mind pedig ennek a' szörnyü Hídnak a'
 „ fekete mélységenn való építésére ele-
 „ gendökké tettél. Ez az egész világ
 „ már most a' Tiéd! vitézséged meg-nyer-
 „ te azt, a' mit kezeid nem tsináltak; és
 „ böltéséged kétszeresen is vízfza vé-
 „ vén azt, a' mit a' hadakozásbann el-
 „ vesztettél, az Égből lett le-esésünkért
 „ tökéletesen boszfzut állott. Itt úgy
 „ fogsz uralkodni mint Király, ott pedig
 „ nem uralkodnál. Hagyd a' győzedel-
 „ mest oda-fenn uralkodni, a' mint ezt az
 „ ütközet el-végezte; Ő- is ennek az Újj
 „ Világnak Királyságát néked engedi. Ő
 „ ezt az új világot tulajdon ellenne hozott
 „ szententziája által el-idegeníttette; és te
 „ veled

„ veled a' minden dolgoknak uralkodását
 „ ofztályra eresztvén; az ő Felsőbb Tar-
 „ tományit a' te alsóbb Biradalmidtól a'
 „ Mennyorfzág' határi által el-választotta.
 „ Hagyd tehát ötet békeségbenn, avagy
 „ inkább próbáld-meg ellenne azon hatal-
 „ madat, a' melly még eddig ilyen ret-
 „ tenetes soha sem vólt.
 „ Szerelmes Gyermekekim! felele nagy
 „ örömmel a' fetétség' Fejedelme, tetfze-
 „ töképpenn mutatytatok, hogy a' Sátán
 „ magvából valók vagytok: ez az én
 „ nevem, és én dítööttem magamat ab-
 „ bann, hogy a' Mindenhatónak örökös
 „ ellensége vagyok. Mit nem érdemlet-
 „ tek töllem és a' Pokoltól? Ez a' Mun-
 „ ka, mellyet az Ég' kapujáig vittetek,
 „ Vitézi tselekedetimet meg-koronázza,
 „ és győzedelmetek' jeleit az enyimhez
 „ köti. Ez által a' Pokolból, és Világból
 „ edgy töllünk függő Királyságot, és edgy
 „ olly Tartományt tsináltok, a' mellybe
 „ a' járás kelés igen könnyüvé tétetett.
 „ Mennyetek tehát, és köz munkátoknak
 „ gyümöltsevel éllyetek! Én pedig tsinált
 „ új útatok' segedelmével a' fetétségenn
 „ által

„ által-hatván , mégyek Vitézeinkhez ,
 „ hogy előmenetelünkről nékik hírt ad-
 „ gyak , és örömnököt velek éreztefsük.
 „ Mennyetek ezek felé az újj világok fe-
 „ lé; ezek reátok szállottak. Tsinállyatok
 „ magatoknak Országot , és uralkodgya-
 „ tok a' bődogságban Gyakorollyatok
 „ Uralkodástokat a' földön , Levegőég-
 „ benn , és kiváltképpenn az Emberenn ,
 „ a' kinek az Örökké való , földi király-
 „ ságot adott : leg-először-is az Embert
 „ mint rabotkot kupurittsátok - meg , és
 „ erőssenn tartásatok mind addig , míg edgy
 „ halálos tsapás által napjainak fonalát
 „ el-nem szakasztjátok. Nevembenn kül-
 „ delek-el benneteket , tellyes hatalmat
 „ adván : semmi sem fog néktek ellent-ál-
 „ lani : tí töllem származtatok. Erőtököt
 „ el-ne olasztátok , mert én ezen fundálom
 „ ennek az újj Biradalomnak meg-tartá-
 „ sát , a' mellyet a' Bün (hálá légyen az
 „ én fáradozálímnak !) a' Halálnak által
 „ adott. Ha tí gyözedelmefek lesztek , a'
 „ Pokolnak lehetetlen hogy dolga jól ne
 „ legyen. Mennyetek ! legyetek bátrak és
 „ állhatatofok !

A'

A' két Tsuda szaladván abbann a' szem-
 pillantásbann a' tsillagzatokonn keresztül :
 a' töllök meg-vesztegetett tsillagok el-
 laványodtak , és a' Plánéták meg-setétül-
 tek. Az Ördögök' Fejedelme más útonn
 ment , és az újj Híd' végénn a' pokol ka-
 pujánál le-szállott. A' kétfelé szakasztott
 Khaós mind két oldalról nyögött ez alatt
 az alkotmány alatt , és hömpölygő hab-
 jaival kemény ütközőit a' Hídnak ostrom-
 lotta ; de ezek' haragját tsak ki-nevették.
 A' Sátán el-érkezett , bé-ment ; a' kapuk
 minden örállók nélkül tátva nyitva állot-
 tak ; minden , pufztúlást mutatott. Azok , a'
 kiknek ezt a' rettenetes helyet kellett vólna
 örizniek , örállásokról el-szökvén , a' felső
 világ felé repültek ; a' többi pedig magát
 a' pokol' fenekére Luczifer Kastélyának
 büfzke falai közé el-húzta. Ezt a' nevet
 vette ez a' dölfös Monárka attól a' fé-
 nyes tsillagtól , melly a' nap előtt le-esik ,
 és a' Sátán' el-esését ábrázollya. Itt ennél
 a' fényes Palotánál a' fegyveres Légiók
 szorgalmatosan fra'sáltak. — Azonba az
 Ördögök' Nagygyai a' Tanátsbann azt
 hányták vetették , hogy mitsoda ok tartóz-
 tathattya el-küldöit Tsászárijokat illy so-
 káig :

káig: el-menetelekor ezt nekik a' Sátán meg-hagyta, hogy edgyütt maradnának, és ők ezt meg-tartották. Valamint a' Tatórok, a' kik az Oroszoktól féltvén magokat, Afrakán felé a' havas Pufztákra húzzák: avagy mint a' Perfa Vezér a' Török előtt futván, a' hátra hagyott Országokat fel-dúllyá, a' végre hogy Tauris és Kasbin (31) felé vett vízfzfafutását annál bátorságosabbá tégye: Ezek az Egek-ből nem régibe szám ki-vettetett Légiók szinte így szöktek-el a' Pokolnak széleiről, és Anyavárosokba el-rejtették magokat, várván nagy Tsászárijokat, a' ki szabad katona képibe' más világoknak fel-találására ment. Leg-utólsóbb Muskatéros Angyal Katona' képibe' köztök kerefztül ment, és a' Gyülefenn láthatatlanul általtolyoskodván, Tronufsára fel-hágott: alkalmas ideig nézte őket maga fel-fedezése nélkül. Edgyszer Felséges deli termete magát ki-mútatta; és a' Dítsőségnek még meg-maradott részetskéjétől, avagy

(31) *Tauris, és Kasbin:* Tauris gazdag kereskedő Város Persiában a' Spingiga folyó víz mellett. Kasbin híres kereskedő Város Persiában.

avagy edgy hazug Fénytől, mellyet az Isten' engedelmeiből még meg-tartott, homloka szikrázván, magát úgy mütatta, mint edgy fellegből ki-bújt tsillag. Ez a' hirtelen Fény a' pokolbéliekkel Fejedelmeket meg-esmértette. A' fetéttségnek Angyali örömökbe' fel-kiáltottak, midönn látták régen ohajtott Hatalmas Fejedelmeket. A' Tanátsbann ülő Nagyságos Ördögök fel-állottak, Urok eleibe futottak, ordítá-fokkal fogadták; keze' fel-emelése őket hallgatásba hozta, és szavaira igen figyelmezttek:

„ Trónufok, Uralkodáfok, Hertzegségek, Virtufok, Hatalmalfságok! Nem tsak hogy ezek a' Felső Titulufok ti néktek törvényefenn meg-szerezettek; söt inkább az ehez ragadott Törvényes Jufsotokkal-is élhettek, a' mellyet néktek reménységem felett való Szeren-tsés útazáfommal nyertem. Vífzfa jöttem azért, hogy titeket gyözedelmi pom-pával ebből a' barlangból ki-vezesselek. Mint Királyok mennyetek edgy szélyefenn kiterjedett, és a' mi született Egünk-nél kevésbbé alább való Világonn ural-kodni.

„ kodni. Nem gondolván semmi veszedele-
 „ lemmel, és fáradsággal, én azt a' Vi-
 „ lágot hatalmam alá hódítottam. Sok
 „ volna néktek elé számlálni, hogy mit
 „ szenvedtem, és mit tselekedtem; melly
 „ fáradsággal útaztam az irtóztató zúrza-
 „ varnak meg-mérhetetlen, és ürejs mély-
 „ ségébenn, a' mellyenn a' Bün, és Halál
 „ edgy igen széles útat tsináltak, a' tí
 „ ditsőséges által való költözéfteknek kön-
 „ nyebbségére. De a' mi mindenek felett
 „ leg-fáradságosabb vólt nékem, ez hogy
 „ edgy olyan útat tettem, a' mellyet még
 „ soha senki sem próbált! kereftül kel-
 „ lett mennem a' járhatatlan mélységenn!
 „ Le kellett buknom az Anya fetétttségbe;
 „ és a' vad Khaósba két olyan Hatal-
 „ mafságok, a' mellyek titkaik' fel-fede-
 „ zését irígyelték, magokat nagy dölfös-
 „ séggel váratlan által menetelemnek elle-
 „ neszegezték, dühös ordittáfokkal pró-
 „ teltálván a' Felső Végezésnek Trónus-
 „ sára. Igen hofzszu volna néktek azt
 „ elé-bezfelleni, hogy végre miként talál-
 „ hattam-fel az újjonnann teremtett Vilá-
 „ got, mellyről az Egekbenn fokkal elébb
 „ mint sem teremtett volna, tsudálko-
 „ zással

„ zással bezféltek. Nem fogom néktek
 „ ezen Világ' tsudálatos alkotásának bá-
 „ múlásra méltó tökéletelségét le-írni, sem
 „ pedig a' Paraditsomba helyezettett Em-
 „ berről nem fogok szóllani, a' k min-
 „ den bóldogtalanságát számkivettetésünk-
 „ nek köszönheti. El-tudtam én ötet edgy
 „ almával tsábittani; és edgy ilyen bün-
 „ ért (meg-álhattyátok-e, hogy rajta ne
 „ neveffetek?) a' Teremtő az Embert, kit
 „ annyira szeretett, és az egézfz Világot
 „ a' Bünnek, és Halálnak, 's következés
 „ szerént minékünk, a' kik ezt a' Világot
 „ minden fáradság, és veszedelem nélkül
 „ meg-nyertük, prédául adta! Mí által
 „ költözhetünk oda, hogy ott lakjunk, és
 „ uralkodgyunk az Emberenn, a' ki azért
 „ teremtett vólt, hogy minden Terem-
 „ téfekenn uralkodgyék. Igaz ugyan, hogy
 „ a' Teremtő engemet-is meg-szententziá-
 „ zott, vagy-is inkább a' Kígyót, a' melly-
 „ nek formáját fel-vettem, hogy az Em-
 „ bert el-hódítsam. A' mí engemet illet
 „ a' szententziábann, ez, hogy én közt-
 „ tem, és az Emberi Nem közt ellensé-
 „ geskedés fog-uralkodni; Én mardosni
 „ fogom az Ő farkát, az Ő Magva pedig
 „ (de

„ (de ennek az ideje nintsen ki téve) meg-
 „ törí fejemet. Éj! kitsoda nem szenvedne
 „ inkább edgy kis törést, avagy ennél
 „ fokkal fájdalmasabb kint-is, ha ez által
 „ edgy egézfz Világot nyerhet? Íme mit
 „ tselekedtem, rövidedenn elő-adtam: már
 „ most néktek Isteneknek nints egyéb hát-
 „ ra, hanem hogy fel-kellyetek, és a' Ból-
 „ dogságnak Országát birtokotokba vegyé-
 „ tek!

Minékutánna a' Sátán e' szerént ma-
 gát ki-magyarázta, edgy kevélsé meg-
 fzünt, várván azt, hogy néki majd pom-
 páfönn tapsolnak, és sok *Éllyen* kiáltások-
 kal füleit bé-töltvén magát gyönyörköd-
 teti: mikor éppenn ellenkező lármát hal-
 lott, a' melly a' közönséges meg-vetést
 hirdeti, edgy rettenetes, és közönséges
 süvöltést, a' mellyet meg-számlálhatatlan
 nyelvek okoztak. Ez néki éppenn várat-
 lan dolog völt, és rajta igen tsudálkozott;
 mikor magát meg-nézi, 's láttya hogy feje
 nyúlik előre, és edgyferre hegyefsé lefzsz,
 karjai oldalához ragadnak, lábai edgy-
 másba tekerödznek, mind addig, míg edgy
 irtóztató fertelmes Kígyó nem válik be-
 tölle;

tölle; azután fel-nem állhatott, hanem
 nagy terpezkedéssel hasra esett; erőlkö-
 dött ugyan magábann, hogy ennek a' vál-
 tozásnak ellent állyon: de haszontalan;
 mert edgy Felső Hatalom belölle azt tsi-
 nált, a' mi Néki tettzett, és ellene hozott
 szententziáját véghez vivén, éppenn abba'
 a' formába' büntette-meg, a' mellyet ma-
 gára vett a' bűnnek el-követésére. Be-
 féllni akart; hát vizfzás nyelve tsak fzi-
 fzegéssel felett a' körölte-lévö számtalan
 fülánkos nyelveknek. Mert valamennyi Ör-
 dög völt, mind kígyóvá változott. Annyi
 rettenetes süvöltéssel az egézfz Palota bé-
 tölt, és számtalan Tsudák borították-el,
 fejekkel farkokkal öfzve keveredve, Skor-
 piók, Áspifok, Hidrák, két fejü elő hátra
 mászkáló kígyók, mardosáfokkal szomjú-
 ságot okozók, és szarvakkal fel-fegyver-
 kezettek. Soha annyi Kígyó nem nyü'sö-
 gött a' Medúsa vérivel meg-öntözött föl-
 dönn, sem pedig a' Kígyók' fokasága miatt
 lakhatatlan Ófiúzi Szigetbenn (32) A' kö-
 zöttök

(32) *Ofu Sziget.* A' Görögök így nevezték ezt a' Szigetet,
 a'

zöttök leg nagyobb, és még a' Pithon nevezetű Sárkányt is, melyet a' Nap a' Pithiai mezőkön az agyagos földből ki-költött, nagyságával fellyül múló Sátán meg-indúl. Ebbenn a' formábann láttatott még ő a' többiek felett elsőségét meg-tartani: Vele edgyütt mindnyájann kimentek arra a' Térésre, a' hol az Égből le-hullott pártos Armáda parádábann állott; várván azt a' Szerentés Szempillantást, mellybenn ditsóséggel tellyes Generálisokat szemlélni fogják. Edgyfzer meg-láttyák, de mit látnak? Edgy irtóztató Kígyó-bojt. A' borzadás őket meg-lepte, és a' rettenetes Szimpathia által ök-is azzá változtak, a' mit láttak; Fegyverek, buzogánnyok, sisakjok róllok le-hullanak; végre le-hull a' Katona-is, és fertelmesen a' többivel edgyütt süvöltenek. A' vezedelem közönséges. Mindnyájann erre a' szomorú formára változtak; vétkes tárfak lévén mindnyájann, a' büntetésbenn

ed-

a' Latinusok pedig Colubrariának, temérdek kígyóra való nézve, melly miá benne fenki sem lakhatott.

edgyenlő részt vettek. Így fordult a' vártt *Éllyen* kiáltás gyalázatos boszszontó fűtyülésre; és győzedelmi pompa helyett tulajdon szájok által ki hirdettetett gyalázattyokkal el-borítottak.

Közel ehez a' helyhez lett edgy Erdő, éppenn abbann a' szempillantásbann, a' mellybenn el-változások meg-esett. Büntetések' öregbítésére így tetfzett annak, a' ki oda-fel uralkodik. A' fák rakva voltak hasonló szép gyümölcsökkel, mint a' millyenek a' Paraditsombann termettek, és a' millyent a' késértő, Éva' meg-talására választott. Ezenn az idegen történetenn ök felettébb bámúltak, gondolván hogy edgy meg-tíltott fa helyett edgy egész Erdő nőtt, hogy gyalázattyok és kínyok annyival inkább-is ez által megkettőztetésék. De azonba az emészto szomjúságtól, és kegyetlen éhségtől kínoztatván, a' melly reájok azért botsáttatott, hogy annyival inkább a' törbe esenek: a' gyümölstől magokat meg-nem tartóztathatták. Edgy másonn fenteregvén tsúfzni kezdettek, és a' fákra fel-kerekedtek; a' melly fák ofztán sokkal több kígyókkal

H 2

völ-

vóltanak meg-rakva, mint sem a' Megé-
ra (33) haja karikákkal. Mohonn szaggat-
ták a' szemnek gyönyörűséges gyümöl-
tsöt; a' melly fokkal tsalárdabb vólt an-
nál, a' melly azután az Asfaltites (34)
Tava körül termett, a' hol Sodoma (35)
meg-gyúlt. Tellyes reménységgel lévén
az Ördög kígyók, hogy kínzó éhségeket
majd meg-tsendesittik, esznek belöle: hát
koránt sem gyümöls az, a' mit esznek,
hanem keserű hammu, a' mellyet szörnyű
ikrendezéssel meg - bofszontott szájokból
ki - okádtak. Belölk enni másodszor - is
meg-próbáltak, mert az éhség, és szom-
júság őket kényszerítette; de a' gyümöls-
nek héjja, és a' holt-fzén, melly inyeket
meg-szaggatta, fokkal nagyobb undoro-
dást okozott nekik, mint nekünk a' pati-
kabéli orvosság. Az Ember csak edgy-
szer

(33) *Mégera* a' Furiáknak edgyike, Acheronnak 's Éjtsza-
kának Leánya.

(34) *Asfaltites* Judeábann igen nagy Tó: Vize bűdös kő-
ves, és némelly résziben az esztendőnek gyantával
forr a' szine, és rettenetes szikrákat hány magából.

(35) *Sodoma* 'Sidó Országának Városa, a' melly tűzzel emé-
tetett-meg az Istenök:

szer esett a' hibába: de ök, a' kik örül-
tek azonn, hogy az Embert el-ejtették,
ugyan azonn hibába sokszor belé - estek.
Süvöltések mind addig tartott, valamig a'
Mindenhatónak nem tetfzett őket termé-
szeti formájoknak vizsza adni. A' mint
némellyek mondgyák, ez az Ördögök'
büntetése minden esztendőben bizonyos
napokon tart; hogy az ő ditsőségek, és
azonn való örömök, hogy az Embert el-
tsábították, ez által meg - büntettesék.
Nem gondolván még-is meg-aláztatáfok-
kal, gyözedelmekkel ditsekedtek; és hogy
emlékezetit örökre fenn-tartsák, a' Po-
gány világban azt hírelték, hogy az
Ofion kígyó Eurinoméval (a' ki talán Éva
maga vólt) Olimpusnak (36) felsőbb Or-
szágit birta, a' honnan osztán mind a'
kettenn le-verettettek, Saturnus és Rhea
által, minekelötte még Kréta Jupitert szü-
letni látta vólna.

H 3

A'

(36) *Olympus*, *Saturnus*, elég érthetők. *Rhea*, Saturnus
Felesége.

A' két Tsuda azonba el-érkezett a' Pa-
raditsomba , fájdalom ! veszedelmünkre.
A' Bün azonnal birtoka alá vette, hogy
onnan biradalmát az egész Földre ki-
terjeszse. A' Halál lassan követte, mert
még akkor halavány lovára fel nem ült.
A' Bün így szólította-meg: „ Sátán' má-
„ sodik magzattya, hatalmas Halál! mit
„ tartasz te erről a' Biradalomról, a'
„ melly most hatalmunkba esett? Sajná-
„ lod-e útunkbann szenvedett fáradozásin-
„ kat? Nemdenem sokkal jobb itt nekünk,
„ mintha a' Pokolnak fetét kapuit mint
„ esméretlenek, alacsony és meg-vetett
„ szölgák őriznök, és a' hol te éhel meg-
„ halnál? — Az irtóztató Tsuda felelt né-
„ ki: „ Mi gondom nekem, Égre, Para-
„ ditsomra, Pokolra, tsakhogy örökös
„ éhségem meg-fzünnyék? nekem az a'
„ leg kedvesebb helyem, a' hol leg-többet
„ falhatok. Az itt való nagy bőség még
„ ingyen sem elég arra, hogy én azzal
„ ürefés béletem meg-tölthetném, és hor-
„ palzomat vele fel-püffeszthetném. — Ha
„ ez nem elég, felele a' Bün, egyél hát
„ füvet, virágot, gyümölsöt, azután
„ négy-lábú állatokat, halakat, és mada-
„ rakat,

„ rakat; fald-fel bátrann mind, valamit
„ tsak az idő meg-emészthet, mind addig,
„ valamíg én lakó helyemet az Emberi
„ Neuzetbenn fel-nem állítván, gondolatit
„ nézést, beszédit, és tselekedetit meg-
„ nem vesztegetem, hogy néked azokból
„ a' leg-édesebb és utolsóbb prédátat ké-
„ szíttsem. — Ezek után edgymástól el-
„ váltak, és mindenik különös útat vá-
„ lasztott, de olly szándékkal, hogy min-
„ dent el-rontsanak, ki-töltvén az el-ke-
„ rülhetetlen romlottságnak meg-mérgefit-
„ tett magvát minden teremtésekre.

A' Mindenható jól látta őket leg-fel-
sőbb Trónusából Szentei közül, és fé-
nyes Seregihez így szólla: „ Láttátok!
„ melly dühöséggel szágúldanak ezek a'
„ pokolbéli szeléndek; ők egyedül tsak
„ arról gondolkoznak, hogy ki-púfztítsák
„ és el-rontsák ezt a' tökéletes Világot,
„ mellyet teremtettem, és azon állapottyá-
„ bann meg-is tartottam volna, ha az Em-
„ bernek engedetlensége bé-nem hozta
„ volna ezeket az emészto Fúriákat, a'
„ kik előmeneteleket esztelenségemnek tu-
„ lajdonittani mérészlík. Így gondolkozik

„ az Ördögök' Fejedelme Jobbágyival ed-
 „ gyütt: Mivel illy könnyü bémenetelt en-
 „ gedek Én nékik ebbe a' Mennyei la-
 „ kó-helybe, és biradalmokat meg-nem
 „ akadályoztatom: azt hiszik, hogy Én
 „ edgyet értek ellenségimmel, és Engem'
 „ meg-útálnak; mert azt vélik, hogy za-
 „ bolátlan indulatom viszen Engem' arra,
 „ hogy vesztébben hagyván mindent,
 „ mindent útálatos biradalmok alá eresz-
 „ tek. A' Pokol nem tudgya azt, hogy
 „ Én ezeket a' Tsudákat itt tsak azért
 „ szenedem, hogy az Ember' engedet-
 „ lensége által az eredetek szerént való
 „ tiszta dolgokra árasztott útálatosságokat
 „ meg-emélszék. Minekutánna ök ezek-
 „ nek mérgét ki-szívták, el-fog az az idő
 „ jöni Fijam! hogy a' Bün, a' Halál, és
 „ a' telhetetlen Koporsó, gyözedelmes ka-
 „ rodnak tsapása által semmivé tétetvén,
 „ a' Khaósba leverettetnek; és így Te bé-
 „ fogod a' Pokolnak torkát örökre zárni:
 „ akkor a' Föld, és Ég, fognak tündö-
 „ kölni edgy olyan szentséggel, mellyet
 „ semmi sem fog többé bé-motskolhatni.
 „ De minekelötte ez meg- lenne, a' kimon-
 „ datott

„ datott sententziának láttattyának kell
 „ lenni.

Beszédgyét a' Mindenható el-végezvén, a'
 ditséretére öszvegyültt Mennyei Sereg, még
 a' Tenger' harfogásánál is fentebb szóval
 énekelt: „ Egyenesek a' Te Útaid, és a'
 „ Te Végezésid igazsággal tellyesek! Dí-
 „ tsőségedet kitsoda bánthattya-meg? Ma-
 „ gába'-is meg-mozdúlhatatlan Trónusodat
 „ tartya edgyetlen edgy Fijad, a' ki az
 „ Emberi Nemzetnek Meg-váltója léfzen,
 „ és a' ki azt fogja tselekedni, hogy edgy
 „ örökkévaló újj Föld, és újj Ég fel-eme-
 „ lik magokat edgyferre, avagy pedig
 „ a' Mennyorfszágból alá szállanak!

Így énekelték az Angyalok. A' Te-
 remtő pedig elő-kele Angyalait nevekenn
 szállította, és a' jelen való dolgokhoz ké-
 pest nékik illendő Parantsolatot adott.
 Leg-elöszfzör-is a' Napnak parantsolták-
 meg, hogy futását változtassa, és úgy vi-
 lágosítottson, hogy a' földet most hideggel,
 majd tsak nem el-vifelhetetlen meleggel
 kínozza; Éjszokról a' sorvadtt Telet elő-
 szállítsa, és a' Délnek melegségét elő-
 H 5 hozza.

hozza. Annakutánna regulázták a' Hóldnak kötelelségét; és törvényt szabtak a' más öt Plánétáknak, abba', hogy miképenn mozogjanak, hogy árthafsanak. Az állandó Tsillagok meg-tanúltak ártalmas bé-folyáfokat: némelleyek a' nappal felkelvén, némelleyek pedig vele le-menvén, arra rendeltettek, hogy szélvész okozzanak. Külömb külömbféle barlangjaiba a' Szeleket el-készítették, hogy a' Tengert, Levegő-eget, és a' Földet szörnyü harfogással öfzve meg-öfzve zavarják; a' Levegő-égnek fetétes Tartományiba a' Menyörgést rettenetefenn görgesék. Azt mondgyák, hogy Angyalinak meg-parantsolta volna, hogy a' Földnek Szélit a' Nap' Tengelyétől húfz grádufnyira tafzítsák-el; és ök azonnal ifzonyü nagy erővel harántékosonn tolyták a' közép golyóbist. Némelleyek azt állittyák, hogy a' Napnak az parantsoltatott volna, hogy ugyan ennyi mefzfzeségre térjen-el a' Nap', és Éjtfzaka' Edgyenlőségének útfyáról. Tehát a' Nap megyen a' Bika Jegyenn (37) ke-

(37) *Bika hegy, fias tyuk, esméretes.*

kerefztül, a' Fijas-tyúk', és a' kettős Tsillagok' (Kasztor', és Pollux') látogatására; és minekutanna a' Rákig fel-hat, le-fzáll az Oroszlány' Szüz', és Mértékenn éppenn a' Bakig; azért, hogy ebbe' az útfyába' az Esztendőnek részeibenn való változást minden Ég allyának el-hozza; mert külömbenn a' szüntelen növő Virágokkal ékesített Föld, az Elesés után-is örökös Tavaszt mutatott volna, és a' Nap az Éjtfzakával edgyenlő lett volna, ki-vévén az Ég' tsúttsánn túl való Országokat. Ezekbe a' helyekbe a' Napot Éjtfzaka soha sem követte volna; a' Nap hogy töllök való szörnyü mefzfzeségét nékik helyre hozza. nékik olly világofságot nyújtott volna Láthatárokonn futosván, a' mellyből sem Napkeletet, sem Nyúgotot éfzre nem vehettek volna. A' hideg hó nem borította volna-el a' leg-távolabb lévő Éjtfzaki részeket.

Látván első Szüléinknek bünös tseledeteket a' Nap, ezenn annyira meg-irtóztott, mint a' Thyestes' vendégségenn, és rendes útfyáról el-tért. Ezek az Egebenn meg-történt váltózáfok, hafonló váltózáf-

tozásokat okoztak annakutánna a' földönn és tengerenn. A' tsillagzatoknak gonofz bé-szivárgáfi el-hozták a' földre az éhséget, meleg gőzölgéseket, ködöt, és a' pestifés levegő eget. A' szelek értz tömlötzőkből ki-törtek. Az Északi szelek, úgymint Bóreás, Krécziás, a' mormoló Árgestes, és a' jéggel, hóval, jégfövel, esővel, és szélvészszel fel-fegyverkezett Íráziás, az Élőfákat, Erdőket ki-tépik, szaggattyák, és a' Tengereket fel-háboríttyák. Ellenkező fúválsal edgymás ellen pártot-ütvén a' déli szelek, Áfrikus és Nótus, magok előtt görgetik a' mennykövekkel terhes felhőköt, és az Óceánnak habjait fel's alá kavargattyák. Az ezeknél nem kevésbé dühösebb Napkeleti és Nyúgoti szelek, úgymint Eurus, és Zephirus, két vad tzimboráival Sírokkóval és Libettfióval edgyütt keresztbe vetik magokat. E' szerént a' Háború a' Lelketlen állatokonn kezdődött. — A' Bűnnek leánya a' Vízfza vonás, a' Barom, és Józan okofságtól meg-fosztatott Teremtések közibe bé-hozta a' kegyetlen gyűlölséges Atyafiságtalanságot, Antipatiát, melyet az halál követett. Az Állatok edgymás ellen

ellen hadat indítottak; edgyik sem akarván füvel élni, edgyik a' másikat megette. Az Emberre többé nem hajtottak, hanem tölle el-futottak; vagy pedig útyát el-állván, szikrázó szemeket hányták reá.

Ádám, a' kétségbe-esésnek magát egészszenn által eresztvén, a' leg-nagyobb sürübe el-rejtezett, és némelly részeit az ötet kívülről fenyegető Gonofznak látta; de belőlről ezerszer nagyobbakat érzett; magát indulatinak szélvész tengerébe eresztvén, szomorú panasziba kereste szívének enyhülését: „Melly szerentsétlen vagyok!
 „Honnat, és mitsoda mélységbe látom
 „magamat hanyatt homlok le-rohanni!
 „Ez a' vége ennek az alig született di-
 „tsőséges Világnak? Alig teremtettem,
 „már-is el-veszek, és bóldogságom átokra
 „fordult! ki rejt-el az Isten' színe előtt,
 „a' mellybe' én az előtt minden bóldog-
 „ságomat helyheztettem? Ah! ha ez vól-
 „na még bóldogtalanságomnak vége, úgy
 „vígasztalnám magamat! Meg-érdemlet-
 „tem, örömeft szenedem: de e' még
 „nem elég leszsz. Minden valami kör-
 nyül

„nyúl vészén, és a' mi tölem származik,
 „nem egyébre való, hanem hogy gyalá-
 „zatomat örökkévalóvá tégye. Oh ez
 „előtt örömmel hallott szók: Nöjjetek és
 „fokafodgyatok! de most kétségbe-eséft
 „okozók: Mit nevelhetek és fokasíthatok
 „egyebet átoknál a' fejemre? Bünömtől
 „minden gyermekim kínoztatván, így
 „fognak ellenem ki-kelni: Átkozott lé-
 „gyen a' mí tisztátalan születésünknek
 „meg-romlott szerzője! ő az oka szeren-
 „tsétlenségünknek! Tehát még-is örökös
 „kárhoztatásomhoz maradékim' átkozó-
 „dási-is hozzá járúlván, bennem mint
 „szerentsétlenségeknek közép pontyábaun
 „fognak határozódni, és engemet tsak-
 „ugyan valahára egészszenn meg-emészte-
 „nek. Oh Paraditsomnak rövid örömei!
 „avagy vagyon-e valami edgyenlőség a'
 „tí el-múlándó gyönyörüségeitek, és szün-
 „telen való gyötrelmetek között? avagy
 „kértetek e tégedet én Teremtőm! hogy
 „életet adgy, midőnn engem' az agyag-
 „ból teremtettél? Esdektem - e azonn,
 „hogy engemet a' fetétségből ki-vegy,
 „és ebbe a' gyönyörüséges kertbe hely-
 „hezted? Mivel az én akaratom' híre
 „nél-

„nélkül teremtetem: a' te igazságodnak
 „meg-kellene azzal elégedni, hogy enge-
 „met a' pornak vizsgálja adna. Elégtelen
 „lévén a' te kemény fel-tételidnek bé-
 „tellesítésére, és annak a' jónak meg-
 „tartására, a' mellyet nem keresem, né-
 „ked mindent vizsgál adok. Ezeknek a'
 „jóknak a' meg-fosztatása nemdenem ele-
 „gendő kín e? Miért gyötreszsz hát enge-
 „met még-is az örökké tartó boldogta-
 „lanságnak kegyetlen érzésével? A' te
 „Igazságod ki-magyarázhatatlannak lát-
 „szik. — Azonba' meg-vallom, hogy pa-
 „naszim késők. Én tudtam mitsoda fel-
 „télélektől függ boldogságom; akkor nem
 „kellett volna benne meg-edgyeznem:
 „de mivel azokat el-fogadtam, tehát
 „még-is kellett volna állanom. Az Isten
 „engem' hírem nélkül teremtett: de mit?
 „hát ha a' gyermek ellened pártot ütne,
 „és azt merné mondani: Miért hoztál e'
 „világra, hiszen nem kértem én az életet
 „tőled? helybe-hagynád te az ő maga
 „mentségére ezt a' negédes mentséget?
 „a' melly tégedet annyira meg-alázna?
 „Azonba' az ő élete koránt sem a' te tet-
 „szésedről lett, hanem a' Természet Tör-
 vé-

„vényének szükségesképpennvaló követ-
 „kezéséből. Az Isten tégedet tulajdon
 „Maga tettségéből teremtett, hogy te
 „néki szolgálj. Az ő kegyelméből birtad
 „te mind azokat a' jókat, a' mellyekkel
 „éltél: tehát ő tégedet tettsége szerént
 „büntethet. Ítéleteinek tehát magamat
 „alá éreztem, mert azok igazak. Por
 „vagyok, és ismét porrá kell lennem.
 „Ah! mikor érkezik-el ez a' vártt óra!
 „Óh miért késik hatalma aztat végbe
 „vinni, a' mit végső Ítélete el-esésemnek
 „napjára határozott? miért hofzfabbít-
 „tatott-meg életem? miért tsúfol a' Ha-
 „lál? és miért tartatom-meg nevettségül
 „a' vég nélkül való gyötrelmeknek? Ah
 „mitsoda örömmel truttzolnám a' Halált,
 „ha a' szententzia rajtam véghez vite-
 „tődne! melly gyönyörűség volna az én-
 „nékem, hogyha érzéketlen földdé lehet-
 „nék, és mint az Anyám' kebelébe fek-
 „hetném! Ott nyughatnám és alhatnám
 „egélsz bátorságban. A' Mindenható-
 „nak rettenetes szava nem mennydörög-
 „ne többé füleimbe: a' leg-nagyobb Go-
 „nosztól való félelem nem kínozna töb-
 „bé a' kegyetlen várakozás által, sem
 „ma-

„magam, sem maradékim résziről. —
 „Azonba, még edgy kételkedés kínoz:
 „félek attól, hogy egélszenn meg nem
 „halhatok; és hogy ez az életnek tisztá
 „lélekzete, ez a' léleknek részetskéje, a'
 „mellyet az Isten maga lehelt az Em-
 „berbe, tovább ne élyen, mint ez az
 „agyag-ház. Ki tudgya, hogyha a' sírba
 „vagy más egyéb irtóztató helybe' nem
 „halok e meg eleven halállal? Óh rette-
 „netes gondolatok! hogyha valaha illy
 „szomorú állapotra jutnék! De nem: ez
 „a' nállamnál méltóságofabb rész, a'
 „melly akar, gondolkozik, tselekszik, a'
 „melly vétkezett: ki halhat hát egyéb
 „meg, hanem az, a' ki élt és vétkezett?
 „A' Test sem edgyiket, sem másikat tsu-
 „pánn magától nem tehette: tehát egélsz-
 „szenn meg-halok. Maradgyunk ebbenn,
 „mivel az Emberi értelem ennél többre
 „nem mehet. Az Isten véghetetlen: de
 „következik e ebből, hogy az Ő haragja
 „is a' légyen? És ha véghetetlen volna-
 „is, az Ember véges; ő halálra van ítel-
 „ve: hogy hogy gyakorolhatná hát az
 „Isten vég nélkül való haragját az Em-
 „ber ellen, a' kinek a' Halál véget vet?
 „I
 „Avagy

„ Avagy teheti e az Isten a' Halált hal-
 „ hatalanná? ez edgyik a' mássikkal el-
 „ lenkezik; ez az Istennek lehetetlenség,
 „ és több gyengeséget mutatna, mint sem
 „ hatalmat. Az Ember' büntetésére a' vé-
 „ gesí ki-nyújtaná e a' véghetetlenségig,
 „ azért, hogy büntetésének eleget tegyen,
 „ a' melly soha sem elégedhetik - meg?
 „ E' szerént edgy pornál többre terjesz-
 „ tené-ki szententziáját; és ezzel a' Ter-
 „ mézet' törvényé ellen menne — Mind
 „ ezek után mit tudok benne, hogyha a'
 „ Halál e az, a' mit magamnak itt kép-
 „ zelek? Mit tudom én azt, hogyha a'
 „ Halál engemet minden érzékenységem-
 „ től edgyferre meg-foszt e, vagy pedig
 „ hogy ő általa mégyek a' véghetetlen
 „ külső belső gyötrelmekre? Óh fájdalom!
 „ Ez a' gondolat szüntelen üldöz, és ret-
 „ tent, ki nem űzhetem elmémből. Men-
 „ nél többet okoskodom, annyival inkább
 „ meg-erősítem magamat ebbenn a' vé-
 „ lekedésbenn, hogy a' halál engem' örök-
 „ re fog kínozni. Bűnös Atyának szeren-
 „ tsétlen magzati! mitsoda Atyai Öröksé-
 „ get hagyok reátok! Óh melly nagy kö-
 „ szönettel tartoznátok nékem, ha ezt a'
 „ szo-

„ szomorú Örökséget egyedül magamnak
 „ tarthatnám, és az által titeket annyi
 „ fok nyomorúságtól meg-mentenék! Mi-
 „ ért kellesek edgynek a' bűnéért az
 „ egész Emberi Nemzetnek, a' melly ár-
 „ tatlan, szenvedni? Mit mondok? ártat-
 „ lan ő: Ah! avagy származhatik e tö-
 „ lem valami egyéb romlottnál, és olly-
 „ nál, a' ki gonosz szívvel és elmével
 „ ugyan az én tselekedetimet, és kívánsá-
 „ gimat nem követné? hogy jelenhetné-
 „ nek-meg tehát gyermekim az Isten előtt
 „ ártatlanul? fájdalom! annyi ellenek való
 „ vittatáfom ellen-is kéntelen vagyok őket
 „ fel-öldözni! Minden ki-fogásim, okos-
 „ kodásim a' midönn edgy Labirintusba
 „ vittek vólna, onnat mindenkor ki-hoz-
 „ nak magam meg-győzöttetésére. Min-
 „ den mardosási a' lelki esméretnek első-
 „ től fogva utólsóig reám esnek, a' ki a'
 „ minden romlásnak és Istentelenségnek
 „ kútfeje vagyok. Óh vajha az egész ha-
 „ rag reám ömlene! Óh ostoba kívánság
 „ avagy el-vifelhetnél e te edgy olly ter-
 „ het, a' melly ámbár a' te bűnös Fele-
 „ ségeddel osztályra botsáttatik, még-is
 „ az egész Világnál nehezebb? E' sze-
 „ rént

„ rént a' mit te kívánsz, és a' mitől félsz
 „ edgyenlöképpen reménységedet el-törli,
 „ és azt mutattya, hogy szerentsétlenséged
 „ meg van tetézve, és hogy egyedül vagy
 „ hasonló a' Sátánhoz, mind a' bűnbenn,
 „ mind a' büntetésbenn. Oh Lelki-esmé-
 „ ret! melly nagy mélységes örvényébe
 „ talszittottál a' mardosásnak és az irtó-
 „ zásnak! Semmi nyílást nem lelek a' sza-
 „ badulásra, és edgyik mélységből a' má-
 „ sikba hüllok.

Ezek voltak Ádámnak szomorú pa-
 naszolkodási, mellyeket ő maga magához
 intézett a' tsendes éjtzakánn; a' melly
 ámbár tsendes volt is, de koránt sem volt
 olly tsendes, tiszta, és friss, mint enge-
 detlensége előtt. Setét és nedves Levegő-
 éggel volt borúlva. A' vastag fetétségnek
 szomorúsága, és a' vétkes Lelki esméret-
 nek mardosása, minden tárgyakra, mel-
 lyek magokat képzelődésinek mutatták,
 kettős félelmet hintettek. A' földön el-
 terülvén, szomorúann feküdt a' híves por-
 bann; átkozta fokszor az órát mellybenn
 teremtett; és ugyan annyiszor vádolta a'
 Halált rehségéért, hogy tsapását fel-füg-
 geszti,

geszti, mellynek azonn a' naponn kellett
 vólna meg-esni, mellyenn vétkezett. —
 „ Éj! miért nem viszen-el a' Halál, mon-
 „ da, hogy napjaim el-végeződnének edgy
 „ igen szerentsés tsapás által, a' melly
 „ után többé nem lennék! Éj! mit? hát
 „ az Igazság nem tartya e szavát? a' Men-
 „ nyei igazság nem liet e magát meg-mú-
 „ tatni? De a' Halál siket az ötet hívó-
 „ nak szavára; és sem a' kiáltás, sem ese-
 „ dezés nem változtathatták a' Mennyei
 „ Igazságnak rendét, a' melly olly ször-
 „ nyü lasú! Oh erdők! óh kút-fők, lige-
 „ tek, hegyek, és völgyek! óh fájdalom!
 „ meg-tanítottam a' kebeletekbenn lakozó
 „ Ekhókat arra, hogy nékem más hangból
 „ felellyenek; én őket különböző hang-
 „ gal töltöttem-bé.

Midönn Éva, a' ki keservébenn el-
 epedve távolról ültébenn látta, hogy Ádám
 mint gyötrödne: fel-állott, és feléje ment,
 kívánván szavának édefségével fájdalom-
 nak keserves özönébenn vígafztalni: Ádám
 haragos szemekkel magától el-talszittotta,
 mondván: „ Távozz tőlem te Kígyó! mert
 „ kire-is illik másra jobbann ez a' név,
 I 3 „ mint

„ mint te reád, a' ki magadat vele öfzve
 „ kaptoltad? reád, igen is, a' ki szinte
 „ olly gonofz, és útálatos vagy, mint ő!
 „ Egyébben nem különbözöl, hanem hogy
 „ formád, és színed más. Ha színed az
 „ volna, el rejtett gonofzságodat el-árul-
 „ ná, és minden teremtéfekeket töled el-
 „ ijeltene. Ők nem tsalattatnának többé
 „ meg ez által a' mennyei forma által,
 „ a' melly benned pokolbéli undokságot
 „ takar. Oh fájdalom! bölogságom örök-
 „ ké tartó lett volna, ha te az enyim nem
 „ nem lettél volna; és ha negédefséged,
 „ és feslett hívságod, midönn a' veszedel-
 „ met éfzre yettem, tanátsimat veled meg
 „ nem vettették volna; és ha orrodát azonn
 „ fel nem dúztad volna, hogy erántad
 „ gyanakodtam: de te egyebet nem óhaj-
 „ tottál, hanem hogy még az Ördögnek-
 „ is fitogtasd magadat. Azt hitted ma-
 „ gadról, hogy te okofabb vagy a' Ki-
 „ gyónál; azonba mihelyest reá akadtál,
 „ azonnal nyomba volt a' tsalárdság, és
 „ el-hódítás. Ő tégedet, és te engem'
 „ szédítettél-meg, mivel hozzád kelletinél
 „ inkább biztam, mikor tölem el-váltál.
 „ En azt tartottam felölled, hogy te bölts,
 „ áll-

„ állhatatos, okos vagy, és minden offro-
 „ mot ki állhatfz; és az még elmémbe
 „ sem ötlött, hogy a' mi benned valóság-
 „ nak látfzott, az tsak árnyék völt. Nem
 „ gondolkoztam oda, hogy te egézfzzen
 „ tsak edgy Óldal-tsont vagy, a' melly
 „ tsont természeté szerént görbe, és ez
 „ kivált balra hajlott; belöllem vétetett
 „ tsont, de a' mellyet azért kellett volna
 „ ki-venni, hogy belölle femmi se légyen;
 „ mivel ezzel több Óldal-tsontunk völt,
 „ mint sem fzfükséges lett volna. Ah!
 „ ugyan miért kellett a' bölts Teremtő-
 „ nek, a' ki az Eget Férfi Lelkekkel töl-
 „ töttemeg, ezt az újságot, ezt a' termé-
 „ fzet' hibáját a' földre helyheztetni? Miért
 „ nem teremtett edgyfzerre mind Embe-
 „ reket, valamint hogy tsak Angyalokat
 „ teremtett Angyalnék nélkül? Avagy
 „ miért nem talált más egyéb módot az
 „ Emberi Nem' fenn-tártásába? Nem jut-
 „ nának az Emberek arra a' gyötteleme,
 „ a' mellytöl kínoztatom; sem pedig arra
 „ a' fzámlálhatatlan háborgásra, mely
 „ idővel az Afzfzonyok' mesterségek', és
 „ velek való tárfalkodásból fog az Em-
 „ berekre el-áradni: mert mind azok, a'
 „ I 4 „ kik

„ kik őket szeretni fogják, ezt vakságból,
 „ vagy pedig a' magok veszedelmekre tse-
 „ lekfzik; és a' Férjfi az Afzfzonyok' ma-
 „ kattságok által ritkán fogja azt el-ven-
 „ ni, a' kit ő szeretne; hanem az inkább
 „ máshoz megyen, a' kit nem szeret úgy,
 „ mint őtet: vagy pedig ha szereti, szü-
 „ léi, atyafijai házasságának ellent mon-
 „ danak; annakútánna pedig, mikor már
 „ az Afzfzonyi személy magától függ,
 „ késő, mert már amaz a' Házasság' jár-
 „ mábann olyan kegyetlen ellenséggel kín-
 „ lódik, a' ki őtet gyalázza, és utálja.
 „ Így tehát az Emberi élet ezer meg-ezer
 „ nyomorúságnak leszfz ki-tétetve, és a'
 „ Házi tsendefség el-enyézik.

Ezeket mondván, tőle el-fordúlt. Éva
 meg-nem ijedt; sírva széllyel erefztett
 hajjal lábaihoz borúlt, meg-ölelte, kegyel-
 met kért, és szánakozását így ébresztette:
 „ Ne hagygy el engemet, Adám! az Isten
 „ tanúbizonyosága azon tiszta szeretetem-
 „ nek, és tiszteletemnek, mellyet erántad
 „ szívembenn viselek. Ártatlanul vétkez-
 „ tem! Szerentsétlenül meg-tsalattattam!
 „ térdeidet ölelvé efedezem előtted, és
 „ kér-

„ kérlek! hogy ebbenn az útolsó el-ha-
 „ gyattatásombann ne foszfz-meg engemet
 „ vígasztaló tekintetedtől, fededelmedtől,
 „ tanátsodtól; ez nékem edgyetlenedgy
 „ eröm és istápom. Ha te el-hagyfz, ki-
 „ hez folyamodgyam? hová legyek? Ta-
 „ lán tsak edgynéhány szempillantásunk
 „ vagyon úgy-is még hátra: töltsük hát
 „ ezt békével. Kegyetlen ellenségünk, és
 „ a' gyalázat velünk köz. Tsatollyuk öfz-
 „ ve magunkat ellene való haragunkbann,
 „ álljunk öfzve ennek a' kegyetlen Kigyó-
 „ nak veszedelmére, mellyet edgy közön-
 „ ségefisé tett szententzia általunk lejendő
 „ meg-győzöttetésre ki-tett. Ne utáll-meg
 „ azért a' szerentsétlenségért, a' melly
 „ rajtunk meg-történt. Én nálad nélkül
 „ fokkal szánakozásra méltóbb, és meg-
 „ vettettebb vagyok. Mind kettenn vét-
 „ kesek vagyunk: de Te tsak az Isten el-
 „ len vétkeztél, én pedig az Isten, és Fér-
 „ jem ellen. Ah! vízfza megyek arra a'
 „ helyre, a' hol meg-szententziáztattunk;
 „ ott fogok az Egeknek kiábáláfimmal al-
 „ kalmatlankodni, hogy az átkot fejedről
 „ az ennyimre fordítsák, mint a' ki ed-
 „ gyetlenedgy oka vagyok minden szeren-
 „ tsét-

„ tsétlenségidnek; én reám, én reám egye-
 „ dül hárámollyék minden gonofz, én reám,
 „ a' kire méltánn haraghatfz.

Itt el-hallgatott, és kefervefenn sírt.
 Edgy Afzszonynak látása, a' ki nagy alá-
 zatofsággal térdepel, mind addig míg meg-
 vallott, és meg siratott bünéért engedel-
 met nem nyer, Ádámba a' szánakozást
 fel-indította. Látván ezt a' gyönyörüsé-
 ges Teremtést, a' ki az előtt néki edgyet-
 lenedgy gyönyörüsége vólt, kefervebe lá-
 baihoz le-borúlni; barátságát, segedelmét,
 tanátsát meg-bántott Férfjének keresni: ez
 ötet edgyferre meg-engesztelte, és Tár-
 sát fel-emelvén illy édesfenn szóllott hozzá:
 „ Balgatag! mérészled még azt-is óhajtani,
 „ a' mit nem esmérzfz? az egézfz bunte-
 „ tést kívánhatod e magadra? elégedgy-
 „ meg azzal, a' mi tenéked van el-szán-
 „ va: Hogy szenvedhetnéd te el az Isten'
 „ haragját, mellynek még előljáró poszá-
 „ ját-is alig érzed, ha az én ellened való
 „ bofzfonkodáfolomat sem szenvedheted?
 „ Ha azt hihetném, hogy a' Felső Vége-
 „ zést el-változtathatnám: magam men-
 „ nek arra a' helyre, a' hol meg-szenten-
 „ tziáz-

„ tziázattunk, és igyekezném az egézfz
 „ bünetetést magamra vállalni; néked ke-
 „ gyelemért efedeznék, meg-gondolván
 „ Nemednek gyarlóságát, a' melly reám
 „ bizattatott, és a' mellyet én olly gon-
 „ dolatlanúl a' veszélynek ki-tettem. Azon-
 „ ba áll-fel! ne disputálljunk többé, és
 „ ne kárhoztafsuk edgymást. Mi már in-
 „ kább meg vagyunk szégyenittve, mint
 „ sem hogy edgymást még is vádolhatnók.
 „ Gondolkozzunk inkább azonn, hogy mi-
 „ képpenn segíthetsünk edgyenlő akarattal
 „ edgymáfonn azok közt a' bajok közt,
 „ mellyeket edgyütt élvén el kell vífel-
 „ nünk. A' mennyire előre el-láthatom,
 „ a' Halál nem ér még olly hamar ben-
 „ nünket, hanem lassann fog el-jöni el-
 „ törlésünkre, hogy annyival inkább öreg-
 „ bittse kínunkat, és még maradékinkra-
 „ is ki fogja magát terjesztteni. Óh szeren-
 „ tsétlen Maradék!

Eva meg-bátorodván, néki felelt:
 „ Ádám! tudom én azt szomorú tapasztá-
 „ lásomból, hogy melly kevés foganattya
 „ légyen te előtted az én tanátsomnak,
 „ te érzed annak tsekélységét, és hogy
 „ men-

„ mennyibe tölt az néked hogy te aztat
 „ követted. Azonba, mivel te engemet
 „ méltatlant kegyelmedbe venni méltóz-
 „ tattál: nékem azonn kell törekednem,
 „ hogy szeretetedet vizfsza nyerhessem,
 „ a' melly nékem életembenn, és halá-
 „ lomban edgyetlenedgy vígazztaládom lé-
 „ fzen. Nem titkolom-el hát előtted,
 „ nyughatatlan lelkembe ötlött gondola-
 „ timat: a' meg-engesztelés, és gyötrel-
 „ mimnek vége azoknak a' tzéllya. Ez
 „ ugyan nehéz, de el-vífelhető, és nem
 „ olly kemény mint állapotunk, melly-
 „ benn vagyunk. Maradékunk veszedelme
 „ bizonyos; és az, hogy ök a' halál által
 „ el-nyelettetnek, minékünk leg-keserve-
 „ sebb. Vajmi fájdalmas vólna másfok-
 „ nak, annyival inkább tulajdon gyerme-
 „ kinknek veszedelmeket okozni, és edgy
 „ szerentsétlen Maradékot a' Világra hoz-
 „ ni; a' melly szerentsétlen életet élvén,
 „ végre-is edgy olly rettenetes Tsudának
 „ a' prédája lenne. Még maradékunk nin-
 „ tsen: hatalmadba áll a' mi még szüle-
 „ tendő Maradékunknak szerentsétlenségét
 „ meg-előzni. Te gyermektelen vagy,
 „ maraggy úgy: így a' Halál' kívánsága

„ meg-

„ meg tsalatik, és az ő telhetetlen szája
 „ tsak minket fog bé-falni. Ha pedig azt
 „ híszed, hogy edgy mással tárfsalkodván,
 „ edgy mást látván, edgy mást szeretvén,
 „ nehéz vólna magunkat a' Házafsági kö-
 „ telefségtől, és azoktól az édes ölelgeté-
 „ sektől, a' mellyeket a' Házafság törvé-
 „ nyésé téfszen, meg-tartóztatni; ha te
 „ el-vífelhetetlen fájdalomnak nézed azt,
 „ hogy reménység nélkül edgy ollyan tárgy
 „ előtt szüntelen sohajts, a' ki ugyan azon
 „ kívánsággal eméfsztetik erántad; a' melly
 „ ugyan valójába kegyetlenebb gyötrellem
 „ vólna, mind annál a' félelemnél, a'
 „ melly bennünket attól el-rettent, hogy
 „ magunkat, és Maradékinkat edgy szem-
 „ pillantásbann meg-mentsük: rövidittsük-
 „ meg félelminket. Keréfsük a' Halált:
 „ ha reá akadunk, jó; ha pedig nem, tu-
 „ lajdon kezeinkkel vigyük véghez köte-
 „ lefségét magunkonn. Miért tétovázunk
 „ ennek meg-tselekedésébenn, mikor úgy-
 „ is nyomorúságunknak más vége a' Ha-
 „ lálonn kívül nintsen? hífszen ha mí a'
 „ Halál' elibe menni a' leg-rövidebb útat
 „ választyuk: így hatalmunkbann vagyon
 „ még

„ még a' leg-nagyobb nyomorúságokat-is
 „ meg-akadályoztatni. —

A' kétségbe-esés, beszédét ketté vágta;
 elméjét a' Halálról való gondolat annyira
 el-fogta, hogy ábrázattya egészszenn el-
 halaványodott. Ádám nem engedte ma-
 gát ilyes tanátsoláfiól el-szédítettetni; Férj-
 fiúi Lelke néki jobb reménységet nyújt-
 ván, így felelt: „Éva! az életnek és
 „ gyönyörűségnek meg-vetése, a' melly
 „ te benned magát úgy mütattya, mint a'
 „ léleknek nagysága, nem egyéb gyen-
 „ geségnél. Az a' kívánság, melly sze-
 „ rént az Ember maga magát meg-akarja
 „ ölni, nem á' világi dolgokhoz való hi-
 „ degségből származik; ez azt mutattya,
 „ hogy te bánkódol és bofzszonkodol a'
 „ a' néked tettző gyönyörűségek-től lett
 „ meg-fosztattatáfodonn. Ha te a' Halált
 „ mint minden nyomorúságoknak utolsó
 „ végét kívánod, és azt hiszed, hogy ez
 „ által az Isten' ítéletit magadról el-vet-
 „ heted: hidd-el azt-is, hogy az Isten fok-
 „ kal inkább böltsebben fegyverkezettete-
 „ fel magát bofzszú-álló haragiábann mint
 „ sem ilyen les által haragiának áldoza-

„ tit

„ tit el-lehetne előtte rejteni. Sőt inkább
 „ én attól félnék hogyha napjainkat meg-
 „ rövidittenők, ez a' kétségbe esés nem
 „ hogy a' büntetés áll, a' mellyre ítel-
 „ tettünk, fel-szabadittana; hanem okot
 „ adna az Örökkévalónak arra, hogy a'
 „ Halált bennünk élővé tenné. — Keres-
 „ sünk tehát ennél okosabb vigasztalást
 „ magunknak. Nékem úgy láttzik, hogy
 „ vég-szententziánknek utolsó részibe,
 „ mellyre jól emlékezem, vigasztalást ta-
 „ lállok. A' te Magod meg-fogja törni a'
 „ kígyó' fejét. Tsekély vigasztalás, ha
 „ ezek a' szók, a' mint sajdítottom, a' mi
 „ nagy ellenségünkre a' Sátánra nem tze-
 „ loznának, a' ki bennünket a' kígyó'
 „ formájábann tsalt-meg. Ha ennek fejét
 „ meg-törnök, ez nekünk valóságos bofz-
 „ szuállás vólna; úgy pedig ezt el-vezte-
 „ nők, ha magunkat meg-ölnök; avagy
 „ ha azt választanók, a' mit te javas-
 „ latsz, hogy egészsz életünket magzatok
 „ nélkül töltsük-el. Ez által el-kerülné
 „ ellenségünk a' reá ki-mondott büntetési;
 „ mi pedig a' miénket nem hogy el-ke-
 „ rülnök, sőt inkább meg-kettőztetnök.
 „ Ne bészéllünk tehát többé, sem arról
 „ hogy

„ hogy magunk ellen magunkon erőszakot teszünk; sem pedig arról, hogy önként magunkat magtalannokká tesszük, a' melly minden reménységünket elvenné. Az illyes meg-határozások nem mutatnak egyebet kétségbe-esésnél, nevédségnél, nyughatatlanságnál, haragnál, az Isten, és igazán reánk tett járma ellen való ki- kelésnél. — Jusson ezedbe csak, melly kegyefséggel, melly jóssággal, minden harag és pirongató szó nélkül mondotta-ki reánk hozott szententziánkat. Mi akkor azt vártuk, hogy edgy szempillantásbann semmivé tétünk. Nékünk úgy tetfzett, mintha ennek a' napnak kellett volna halálunk' napjának lenni. Azonba meg-elégedett azzal, hogy néked szülésbéli fájdalmat hirdetett, de a' melly fájdalmat azonnal öröm vált-fel, mihelyest méhednek gyümölsét meg-látod; az átok pedig engemet csak kevésé illetvén, többnyire a' földet érdekelte. Fáradsággal kellesték kenyeremet enni. Osztán? mitsoda szerentsétlenség ez? hiszen a' helyelés ennél még terhesebb lett volna; munkálódásom fenn-tartásom lészen. —

Ma-

„ Maga-is gondoskodott már róllunk minden kérésünk nélkül, és minket a' Levegő égnek alkalmatlansági ellen a' hideg', és melegtől meg-óltalmazott. Tulajdon kezével takart-bé bennünket, ám, bár jósságára érdemetlenek vagyunk. Abban a' szempillantásbann, hogy bennünket meg - szententziázott, meg - is szánt. — Hát ha Néki esedezünk, mit nem várhatunk tőle? Meg fogja Ő könyörgésünket hallgatni, és szíve mindenkor kész lészfz a' könyörületességre. Még arra - is meg fog bennünket taníttani, hogy miként kerüllyük-el az Elszendő részeinek kegyetlenségeket, úgymint essőt, havat, jég-essőt, zuzmarát, és mind azokat a' tsapásokat, a' mellyeket az Eg külömb külömb-féle változási által ezenn a' Hegyenn nekünk jelengetni kezd, a' midönn már a' szelek nedves, és hideg lélekzetekkel mozgattyák, és meg-gyalázzák azoknak a' szép fáknak fejeit, a' mellyek sűrű ágaikkal büszkélkednek. Ez a' szomorú változása a' Levegő-égnek, adgya tudtunkra, hogy valami más jobb menedék helyet, va-

K

„ lami

„ lami idegen meleget keresnénk meg-
 „ gimberedett tagjainknak fel-elevenítésé-
 „ re, még minekelőtte a' nap a' hideg éjt-
 „ szakát bé-vezetné. Látsuk hogy mikép-
 „ penn foghatnók-fel a' nap' sугárát az
 „ éghető matériák által, avagy két test-
 „ nek öszve-ütközése által hogy gyújthat-
 „ nók-meg a' levegő-eget; mint ebbenn a'
 „ szempillantásbann a' szelektől keményenn
 „ nyomattatott fellegek erőssenn edgymás-
 „ bann lett ütközetek által okozták. A'
 „ belőlők hárántékoson le-szállott láng
 „ meg-gyújtotta a' fenyő-fának szurkos héj-
 „ ját, és velünk edgy olyan kedves me-
 „ legséget éreztetett, a' melly nekünk a'
 „ nap helyett szolgálhatna. Ha az Urat
 „ kérjük, és irgalmaért esedezünk: Ő meg
 „ fog bennünket tanítani azokra a' mó-
 „ dokra, hogy ilyen tüzet miképpenn tsi-
 „ nálhafsunk; és hogy miképpenn orvosol-
 „ lyuk avagy enyhítsük bajainkat, mel-
 „ lyeket tulajdon vétkeink által hoztunk
 „ fejünkre. Így tehát nem félhetünk az
 „ életnek alkalmatlan töltésétől; mert így
 „ életünk fok vígasztalást nyújtana, mind
 „ addig, míg a' porba vízfza nem tér-
 „ nénk,

„ nénk, a' melly utolsó nyúgodalmunk, és
 „ született házunk. — Mit tehetünk ennél
 „ jobbat, hanem hogy arra a' helyre vízf-
 „ sza mennyünk, a' hol Ő tölle meg-szen-
 „ tentziáztattunk, ott a' földre borúlyunk,
 „ nagy alázatofsággal hibáinkat meg-val-
 „ lyuk, kegyelmet kérjünk, könnyeinkkel
 „ a' földet áztatván; és az igaz bánat-
 „ nak, és tökéletes magunk meg-alázásá-
 „ nak jeléül töredelmes szívvvel sohajtsunk
 „ az Egekre? kétség kívül hogy így szíve
 „ rajunk meg-esik, és haragja meg-tsende-
 „ sedik; mert tiszta tekintetébenn még ak-
 „ kor is, mikor leg-keményebbenn hara-
 „ gudni látfszatott, a' jó akaratnál, kegye-
 „ lemnél, irgalmaságnál egyéb nem tűn-
 „ dökött.

Első Atyánk töredelmes lélektől eleve-
 nítettén, e' szerént beszélt. Éva nem
 kevésbé szenvedte a' belső mardosást.
 Azonnal arra a' helyre menván, a' hol
 meg-ítéltettek, le-borúltak a' Teremtő
 előtt; mind kettenn nagy alázatofsággal
 bűnököt meg-vallották, és kegyelmet kér-
 tek, könnyeikkel áztatván a' földet, és

töredelmes szívvel sohajtván az Égre, annak a' jeléül, hogy bűnököt igazánn megbánták, és magokat tökéletessénn megalázták.

Vége a' Tizedik Könyvnek.

AZ

AZ ELVESZTETT
PARADITSOM
 XI. KÖNYV.

RÖVID SUMMÁJA.

Első Szüléinkért az Istennek Fija Magát közbeveti; bűnököt meg-vallyák. — Esdedezéseket a' Fiú Isten az Atyának bé-mutattya. — Az Ur őket meg-hallgattya; de azonba nekik ki-nyilatkoztattya, hogy a' Paraditsombann sokáig nem maradhatnak. — Edegy Légió Kerubimokkal Mihály Arkangyalt elküldi, hogy őket a' Gyönyörűség' kerttyéből ki-hajtsa. — Azonba meg-mondatik Mihálynak, hogy elébb Adámnak nyilatkoztatná-ki, a' mi idővel történni fog. — Az Angyal' le-szállása. — A' két Bűnösnek Számkivettéseket meg-mondgya. — Éva' panaszokodósi. — Adám' bánati. — Az Angyal Adámot a' magasságra fel-viszi; és addig, míg Éva aludt,

aludt, álomba néki meg-mutattya azt, a' minék az
Özön-vízig történni kell. —

Minekutánna vétkes tselekedeteket igaz
szívekből meg-bánták volna, nagy
meg-hunnyázkodással imádkoztak. Az Ir-
galmasság' Trónusából le-szállott elől-járó
kegyelem kö szíveket el-olvasztotta, és a'
helyett adott nekik hús-szívet. Könyör-
gésnek Lelkével elevenített sohajtások se-
besebbenn hatottak - fel a' leg - tüzezebb
ékefenn szállásnál; mindazonáltal még alá-
zatosságbann - is Méltóságot mutattak.
Valamint Deukálion (38), és Pirrha, ha a'
mesének hinni kell, ez a' két régiségekre
nézve tiszteletre méltó Pár, ámbár azok-
hoz hasonlittván, a' kikről szállunk, újjak
légyenek - is, áhíthatosonn a' Thémis (39)
Tem-

(38) *Deucalion*. Theszáliai Király Prometheus fija, és Pir-
hának férje.

(39) *Thémis*, ez igazságnak Isten Afzszonya, az Égnek és
Földnek Leánya, Jupiter második felesége.

Templomába le-borúltak, esedezvén azért,
hogy az el-merítettett Emberi Nem hely-
re állittassék. Első Szüléinknek Esedezőfi
az Égre hatottak, és útyokbann sem meg-
nem térítettetek, sem pedig az írigy sze-
lektől széllyel nem szórattatván, a' Men-
nyei kapukat meg-hatották: Annakutánna
Mennyei Papi Fejedelemtől az Arany Ól-
táronn égő tömjéntől meg-füstöltetvén, az
Atya Istennek Trónusa előtt meg-jelentek;
és a' Fiú Isten örömmel bé-mutatván, így
kezdette a' Maga közbenn járását:

„ Atyám! Íme látod, kegyelmed mit
„ tselekedett a' Földönn, Papi Hivatalom
„ szerént, mellyel Te fel-övedeztél, bé-
„ mutatom Néked az arany füstölöbenn
„ az Embernek sohajtásit, és témjénnel
„ edgyesült esedezéfit. Ezek a' gyümöl-
„ tsök abból a' magból, mellyet Te fzi-
„ vekbe vetettél, ki-növé, Tenéked drá-
„ galátosabb gözölgések, mint sem azoké
„ a' fáké, a' mellyeket ők az Ártatlan-
„ ságnak idejében a' Paraditsomba mi-
„ velték, és azokról hozzád küldhettek
„ volna. Nyisd meg füleidet kiáltásokra;
„ ők nem tudgyák még, hogy miként
K 4 „ szól-

„ szóllyanak Hozzád: halld-meg néma fo-
 „ hajtásikat; engedd-meg hogy tolmátságok
 „ légyek; én Bírások, Védelmözők, és
 „ bűnök' meg-engeszteléséért áldozat va-
 „ gyok. Hárítsd reám minden ő tseleke-
 „ deteket, jókat, és gonoszokat; érdemem
 „ az elsőnek tökéletességet ad, és Halá-
 „ lom az utóbbiakat meg-engeszteli. Fo-
 „ gadgy-el Engemet! és vedd-el a' Békes-
 „ ségnek gyönyörűséges illatját; a' melly-
 „ nek hogy közbenn-járója légyek, az em-
 „ ber között, és Te közötted, kérem: for-
 „ dítsd reájok szemeidet; napjaik azonn-
 „ kívül-is elég nyomorúságfok, hogyha
 „ haragodat velek nem érezteted-is: hadd
 „ éllyenek mind addig, míg a' Halál a' te
 „ Törvényed szerént, mellyet Én el nem
 „ háríthatok, de tsendefíthetek, őket jobb
 „ életre nem viszi; a' hol minden Én vá-
 „ lasztottaim az örömbé, és bódogságba
 „ velem úgy edgyefíttetnek, mint Én Te-
 „ veled.

„ Fijam! felele az Atya, Egeket vida-
 „ mittó kegyességgel, kérésedet tellyesít-
 „ tem, kívánságid végezéssimmal edgyez-
 „ nek: de a' Törvény, a' mellyet a' Ter-
 „ mé-

„ mézetnek szabtam, nem engedi, hogy
 „ az Ember tovább a' Paraditsombann
 „ maradjon. Ez a' Szent Helly semmi
 „ tisztátalanságot nem szenvedvén, most
 „ már az Embert magából ki-veti, mivel
 „ ártatlanságát el-vezttette; nints többé
 „ semmi közü a' Paraditsomhoz: azért Én
 „ őtet el-küldöm hogy tisztátalan levegő-
 „ éggel éllyen; bűne a' világot meg-fertéz-
 „ tette, és gonoszsága tette azt, a' mi ere-
 „ detében tökéletes vólt; vétke létének
 „ el-ozlattatása alá vetette, erre kell őtet
 „ meg-romlott eledetek által készíttetni.
 „ A' Teremtéskor mindgyárt két különös
 „ ajándékot adtam néki, úgy mint a' ból-
 „ dóságot, és halhatatlanságot. Mivel
 „ az első hibája által el-vezttette: a'
 „ másik egyébre nem szolgált vólna, ha-
 „ nem hogy szerentsétlenségét örökké-
 „ valóvá tette vólna. Jóságom ezt meg-
 „ orvosolta, én nekik nyomorúságoknak
 „ végéül a' Halált rendeltem. Ez fog az
 „ Embernek a' második életre útát nyit-
 „ tani, minekutánna élete a' gyötrelmek
 „ által meg-próbáltatik, a' Hit és Jósá-
 „ gos-tselekedetek által meg-tisztíttatik;
 „ midönn az igazak a' végső időbenn fel-

„ kelnek, hogy Ditsőségebenn rézesül-
 „ lyenek. De gyűjtsük öszve elébb a' Men-
 „ nyei Polgárokat, ok látták, hogy a' pár-
 „ tos Angyalokkal mint bántam: ma meg
 „ akarom nékik azt is mutatni, hogy az
 „ Emberi Nemzetet miként ítélem-meg;
 „ hogy ez által az ő állapottyokat, ám-
 „ bár erőss-is, annyival inkább meg-erős-
 „ sítsem.

Az Atya szólott; a' Fiú pedig jelt
 adott a' Trónus mellett udvarló fényes
 Szólgának: az Angyal azonnal meg-fújta
 azt a' Trombitát, a' melly akkor szólott,
 mikor az Isten a' Hóreb' Hegyére le-szál-
 lott, és a' mellynek az Ítélet napkor a'
 Hólttakat sírjokból ki kell szállítani. Ez
 a' Trombita az Egek' határra el-hatott.
 Százszor szép virággal árnyékozott gyö-
 nyörőséges hajlékokból a' Világofságnak
 Fijai ide futottak; és el-hagyván az
 örömmek záporát, mellyet a' forrásoknál
 és az élet' kút-fejénél hofszú kortyokkal
 ittak, az Örökkévaló előtt meg-jelentek,
 és magokat rangjok szerént el-rendelték.
 Királyi akarattyát leg-felsőbb Tronusából
 a' Mindenható ki-jelentette: „ Fijaim! imé

„ az

„ az Ember ollyanná lett, mint edgy köz-
 „ zülünk: tudgya mi a' jó, és a' gonosz,
 „ miolta a' meg-tiltott gyümöltsből evett;
 „ de ditsekedgyen bár a' jónak tudásával,
 „ mellyet el-vesztett, és a' gonoszszal,
 „ mellyet fejére húzott: a' tudatlanság
 „ még-is jobb vólt néki. Most már emélt-
 „ ti magát, töredelmes szívvel esedezik.
 „ Az Én kegyelmem indította benne ezt
 „ a' búzgóságot; ha kegyelmem benne
 „ munkálódni meg-szünne, és ő tsak ma-
 „ gára hagyatna: meg-látnátok akkor,
 „ hogy millyen hivságos, és változó vól-
 „ na. Akadályoztassuk-meg tehát, hogy
 „ az Élet' fájához vakmerő kezekkel ne
 „ nyúllyon, és rólla ne egyék, hogy örök-
 „ ké éllyen, avagy el ne hitesse magával
 „ hogy néki örökké élni kellefsék. Ki
 „ akarom ötet a' Kertből küldeni, hogy
 „ mivelné a' földet a' mellyből vétetett,
 „ és a' melly néki állandóbb lakóhely
 „ fog lenni — Mihály! vidd véghez Pa-
 „ rantsolatimat: végy a' Kérubimok köz-
 „ zül magadhoz válogatott Seregeket, lán-
 „ goló fegyverü Vitézekből állókat; hogy
 „ nétalán a' Setéttség' Fejedelme valami-
 „ képpenn valami új zenebonát ne in-

„ dít-

„ dítson az Emberre való nézve, avagy
 „ pedig pufzta lakásába bé ne rohannyon.
 „ Siefs! és rajtok meg nem indulván ve-
 „ zedki a' Kertből a' két Bünöst, távoz-
 „ tasd el azt, a' mi nem Szent a' Szent
 „ helytől. Mondd-ki az ellenek, és Ma-
 „ radékjok ellen hozott örökös számkivet-
 „ tetéseknek szententziáját. De mivel ők
 „ kétségbe- eshetnének ezenn, tehát ke-
 „ gyefséggel viseld erántok különbenn ma-
 „ gadat; mert látom, hogy ők magokba
 „ meg-indultak, és bünöket sirattyák. —
 „ Nyilatkoztasd-ki Ádámnak, hogy idővel
 „ mi fog történni, úgy, a' mint Én tége-
 „ det sugarolni foglak. Mondd-meg néki
 „ vigasztalására azt a' Frígyet, mellyet
 „ Nékem az Afzszonynak Magvával meg-
 „ kell újjittanom. E' szerént noha szomo-
 „ rúann, de belső tsendefséggel fogják
 „ számkivettetéseknek venni. — Állíts Ke-
 „ rubimokat a' Kertnek Napkeleti részére
 „ a' hol leg-könnyebbenn lehet bé-men-
 „ ni. Lángoló kardot forgafs ott szünte-
 „ len, hogy a' Kerthez közelittöket el-ré-
 „ mítse, és az Élet Fájához való mene-
 „ telt meg-tiltsa. Nem kell meg-engedni
 „ hogy a' Paraditsom tisztátalan Lelkek-
 „ nek

„ nek legyen barlangja, avagy hogy az
 „ Én Fájim prédájokra juszanak, és gyü-
 „ möltseit még edgyszer le-szedvén, a'
 „ könnyenn hívő és gyarló Embert másod-
 „ szor el-tsábíttásák.

Az Isten így szóllott. Az Árkangyal
 pedig hirtelenn le-fzálláshoz készül, és a'
 Vígyszó Kérubimok közzül viszen magá-
 val edgy Fényes Sereget. Mindenikének
 négy ábrázattya vólt, mint edgy kettős
 Jánusnak, és testek szemekkel bé vólt hint-
 ve. Nem vólt ennyi szeme Árgusnak (40),
 ki azokat bé-húnyta a' Merkúrius (41) éde-
 fenn szólló sípjára, és álmhozó páltzáts-
 kájára: A' Kérubimok' szemei másfélék
 vóltak, mert ezek semmi féle gyönyörü-
 ségtől el-nem altathatván, mindég nyitva
 vóltak. — Azonn közbe, a' piros Hajnal
 fel-kelvén, gyönyörködtető világossággal
 az egészsz Természetet bé-vonta, és a'
 földet frífs harmattal meg-balsamosította.
 Első

(40) *Argus*. Agenornak fíja a' ki tsupa szemekből állott.

(41) *Mercurius*. Jupiter fíja, az Istenek' postája.

Első Szüléink esedezvén az Örökkévalónak irgalmáért, magokbann elevenítő onnan felyül adatott reménységet, és örömet érzének, a' melly öröm ugyan még félelemmel elegyes vólt. Ádám Társának érzékenységit magyarázni kívánván így szóllott:

„Éva! Mi azt könnyenn meg-foghat-
 „ tyuk, hogy minden jó, valamivel mi
 „ élünk, az Égből jön; de hogy a' mí
 „ szónk az Egekig haszon, és az a' leg-
 „ felségebb Istennek Lelkét mulattassa,
 „ avagy akarattyát meg-mozdította, ezt el-
 „ hinni nehéznek láttuk; azonba még-is
 „ úgy kell annak lenni, hogy az Ember
 „ fohajtása, és könyörgése az Egekre hat.
 „ Mert miolta én az Isten haragjának
 „ meg-engesztelésénn epekedem, miolta
 „ Elötte le-borúltam, és hogy szívem ma-
 „ gát az Ur előtt meg-alázta: úgy tettzik,
 „ mintha ötet meg-engesztelve, és meg-
 „ hallgatásunkra késznek látnám. Sőt még
 „ el is hitetem magammal, hogy engem
 „ kegyesenn meg-hallgatott, lelkemnek bé-
 „ kesége lett, és az az ígérete elmémbe
 „ ötlük, hogy Magod Ellenségünknek fejt
 „ meg-

„ meg-töri. Ez az Ígélet, mellyről el-fe-
 „ lejtkeztünk, midönn kétségbe esésünk-
 „ nek magunkat által ereztettük, engemet
 „ bizonyosá tész' arról, hogy a' Halál-
 „ nak fulánkja el-múlt, és mi élni fo-
 „ gunk. — Tehát én tégedet közöntelek
 „ Éva! a' ki igazánn neveztetel Embe-
 „ ri Nemzet' Annyának, minden élőknek
 „ Anya: mivel az Ember, a' kiért min-
 „ den Teremtétek élnek, a' te méhedből
 „ származik.

Éva kedves, és szomorú hanggal felel:
 „ Ez a' Titulus engemet bünöst nem illet.
 „ Én segítségedre teremtettem: de Tége-
 „ det a' veszedelembe vittelek. A' mar-
 „ dosás' gyanúság' és kárhoztatásnak kel-
 „ lene edgyetlenedgy részemnek lenni; de
 „ az én Itélő-Bírámnak irgalma véghetet-
 „ len. Minekutánna a' földre a' Halált
 „ bé-hoztam, azt a' vígasztalást nekem
 „ meg-adgya, hogy az Életnek kútfeje
 „ légyek. Mitsoda jóssággal nem fogadsz
 „ te is engemet? Hogy ruházhatod reám
 „ ezt a' tisztelséges titulust, minekutánna
 „ minden útállatos nevezetet meg-érdem-
 „ lettem? — Azonba, a' mező hív min-
 „ ket

„ ket a' Munkára, ámbár az Éjtszaka
 „ rendes nyúgodalmunkat meg nem adta.
 „ A' Hajnal keveset gondolván álmatlan-
 „ ságunkkal, mosollyogva kezdi rósákkal
 „ hintett útyát: gyerünk! mellőled soha
 „ többé el nem távozom, bár akár merre
 „ vigyen-is egészsz nap' teendő munkánk.
 „ Tudom már, hogy munkálódásunknak
 „ fáradságosnak kell lenni: de addig míg
 „ itt maradunk, mi lehet nekünk ebbe a'
 „ gyönyörűséges helybe fáradságos? Álla-
 „ potunknak változása nem viheti azt vég-
 „ be hogy mi meg-elégedve ne éllyünk.

Éva alázatosságnak érzékenységgel
 egészszenn el-telvén, így jelentette kíván-
 ságát; de a' Végezés azt meg nem en-
 gedte. Az egészsz Természetbe jelek lát-
 tattak: madarak, állatok, és még a' Le-
 vegő ég is halálos változást mutatott. A'
 Reggel' rövid pirofsága után az Ég edgy-
 szerre bé-fetétült. Éva látta a' Jupiter'
 madarát a' Sast a' magafságból le-rohanni,
 és a' leg-szebb madarakat üzni. A' hegy-
 nek tetejéről pedig az erdőknek Királlya
 az Orofzlán kezdi az erdőknek leg-neme-
 febb páryát, a' him, és nőstény Szarvast
 ül-

üldözni: ezek futálokat egyenessemm a'
 napkeleti részinek vették a' Kertnek. Ádám
 észre vette hogy merre szándékoznak, és
 ebből roszszat jövendölt. „ Kedves Fele-
 „ ségem! monda Ádám, minket valamelly
 „ nagy Történet fenyeget. Az Égnek
 „ ezek a' néma Jelei, a' mellyek Vége-
 „ zésinek mindenkor előljáró postái szok-
 „ tak lenni, nekünk azt adgyák tudtunk-
 „ ra, hogy bóldogságunk végéhez közel-
 „ get. Talám azt akarja ezzel tudtunkra
 „ adni, hogy mi hibázunk, hogy ha bü-
 „ nünknek meg nem büntetésével hízelke-
 „ dünk magunknak, azért, hogy halálunk
 „ fel-függefztetett, és hogy nekünk bizo-
 „ nyos napokig halasztás engedtetett. Ki
 „ tudgya hogy az meddig tart, és azon-
 „ bann mitsoda életünk léfzen? avagy mit
 „ tudunk annál edgyebet, hogy por va-
 „ gyunk, és porrá kell lennünk, és osz-
 „ tánn többé nem léfzünk? Mert híszen
 „ ha másképpenn lenne, miért kellett
 „ vólna edgyszerre meg-látunk azt a'
 „ kettős futást, a' melly szemünkbe ötlött,
 „ mind a' levegő-égbe, mind a' földönn?
 „ Miért jön az éjtszaka napkeletről, mi-
 „ nekelötte még a' nap fele útyát se vé-

L

„ gezte-

„ gezte-el? És miért tettszik-fel másodszor
 „ a' hajnal ezenn az éjtszakánn napnyú-
 „ gotonn? Nézd ama felleget! a' melly
 „ rendkívül való fejérségével az égnek
 „ kékségét egészszenn el-törli, melly fel-
 „ séges tsendefséggel száll le-felé! kétség
 „ kívül hogy benne valami Isteni dolog
 „ rejtezett.

Meg-nem tsalatkozott Ádám, mert men-
 nyei Légiók jöttek-ki ebből a' fellegből,
 mint edgy Jáspis ki-terjesztetett Erőlség-
 ből; és le -szállván a' Paraditsomba, a'
 Hegy' tetejénn meg-állapodtak. Melly gyö-
 nyörőséggel nézte volna Ádám ezt a' Meg-
 jelenést, ha a' testi félelem, és gyanako-
 dás szemeit e' naponn meg nem homályo-
 sittotta volna! Ennél a' Meg-jelenésnél a'
 Jákób' látása sem vólt felségesebb, mi-
 dönn Manahimba az Angyalok elibe men-
 tek, a' hol ő az egészsz mezőt tündöklő
 Seregekkel, és Sátorokkal bé-vonva látta.
 Még annak sem enged, a' melly a' Do-
 thán' lángoló hegyénn meg-jelent, a' hol az
 Elifeus' szólgája edgy tűz tábort látott, a'
 melly a' Siriai Királyt meg akarta emész-
 teni, a' ki edgyetlenedgy Embernek a' meg-
 fo-

fogásáért egészsz Tábort szállított-ki, és
 a' Hadakozást tolvaj módra minden jelen-
 tés nélkül kezdette. — A' Fényes Men-
 nyei Birodalomnak Fejedelme, hatalmas
 Seregit el-rendelte, és nekik meg-mondotta
 hogy a' Kertet el-foglallyák. Maga pe-
 dig egyedül a' sűrű felé indúlt, a' hová
 Ádám közelítését látván, Évához így
 szólott:

„ Éva! készítsd magadat nagy újsá-
 „ gokra; talám sorfunk meg-határoztatik,
 „ avagy újj Törvények adatnak előnkbe.
 „ Ebből a' Hegy' tetejénn fel-függött fel-
 „ höből látok valakit felénk közelíteni.
 „ Ha a' maga vifeletét, és nemes járását
 „ meg-nézzük, abból ki-tettszik, hogy ez
 „ nem alá való Lélek, hanem valami nagy
 „ Fejedelem, és az Eg' Trónusi közzül
 „ való. Felsőges jelenése nem olly rette-
 „ netes, hogy tőle reszketnék; de még
 „ sints az a' kedves, és nyájjas tekintete
 „ mint Ráfaélnek. Egészsz bizodalommal
 „ nem vagyok. Vigyázzunk hogy ötet
 „ meg ne bántsuk. Én nagy tisztelettel
 „ elébe mégyek: te pedig húzd-el magá-
 „ dat.

El-végezte. Az Árkangyal el-érkezett, de nem a' maga Mennyei termetibenn, hanem Emberi formábann; tsillámló Fegyverénn lobogott Katonai ékessége, a' melly elevenebb tettfin-fzínt mutatott annál a' Melibea (42) Városába, és Tirusba készített piros színnél, mellyel a' Királyok, és régi Vitézek pompás Vendégségekbe magokat szépítették. Szikrázó Sifakja alatt Férfiúi dítsőséges ábrázattyát abba az időbe, a' mellybe az Ifjúság végződik, az Ember meg-láthatta. Kardgya, a' Sátán' ostora, oldalánn úgy függött, mint a' Zodiakus' karikája, és kezébe buzogányt tartott. Ádám előtte le-borúlt; az Angyal, rangjának méltóságát meg-tartotta, és minden meg-hajlás nélkül jövetelinek okát ekképpenn adta-ki:

„ Ádám! A' Mennyei Követtségnek
 „ nints szüksége a' hoszfas beszédre, elé-
 „ gedgy-meg azzal hogy könyörgéfid meg-
 „ hall-

(42) *Melibea*, és *Tirus*, mind kettő nevezetes Város a' Vörös felfékre való nézve, régi nevek Sárira.

„ hallgattattak. A' Halál, a' mellynek
 „ engedetlenségednek szempillantásábann
 „ kellett volna reád szállani, számos na-
 „ pokra el-halasztatott; ezek a' napok
 „ kegyelemből adattattak néked, a' vég-
 „ re, hogy magadat meg-bánd, és bünö-
 „ det jó tselekedetek által el-töröllyed:
 „ akkor meg-engesztelődvén az Ur a' Ha-
 „ lálnak hatalma alól tégedet egészszenn
 „ fel-szabadíthat: de hogy többé a' Para-
 „ ditsomba benn maradgy, azt meg nem
 „ engedheti; azért jöttem hogy téged' in-
 „ nét ki-vezesselek, hogy te ennekutánna
 „ a' földet, mellyből vétettél, miveld; ez
 „ a' más lakás hozzád illendőbb,

Itt az Angyal meg-állapodott; szavai Ádámnak menykö gyanánt esvén el-ájúlt, és a' fájdalom érzésétől meg-fosztotta. Éva, a' ki titkonn mindent hallott, jajgatósi által hol léttét tsak hamar el-árulta:
 „ Óh halálnál véletlenebb tsapás! El kel-
 „ letik tégedet hagyni gyönyörőséges Pa-
 „ raditsom! mennyei hely! a' holott szü-
 „ lettettünk? Szerentsés sétáló-hellyek!
 „ gyönyörőséges árnyékok! Istenekhez illő
 „ lakás! el-kelletik edgymástól válnunk?

„ En azt reménylettem , hogy ha szomo-
 „ rúann-is , de tsendességgel fogom el-töl-
 „ teni azt az időt , mellyet még halálunk
 „ előtt élhetünk. Nem fogtok ti soha más
 „ Ég alatt nőni kedves virágok ! mellye-
 „ ket én reggel és este meg-látogattam,
 „ és tulajdon kezeimmal szorgalmatosfann
 „ támogattam , mihelyest hervadni kez-
 „ dettetek , és a' kiket én olly nagy öröm-
 „ mel illendő nevek által meg-külömböz-
 „ tettem. Ki mutat-bé többé benneteket
 „ a' napnak ? kítsoda rendeli-el nemzet-
 „ ségtek ? kítsoda öntöz benneteket a'
 „ halhatatlanságnak forrásából ? végre ,
 „ hogy bútsúzzak-el tőled lakadalmi bólt-
 „ hajtásos szobátska ! mellyet én minden-
 „ nel fel-ékesíttettem , valami tsak a' lá-
 „ tást és szaglást gyönyörködtetheti ? Mi-
 „ tsoda el-temettetett , setét , és vad Vi-
 „ lágba mennyek ezenn kívül , mikép' él-
 „ hessünk tisztátalanabb levegővel ? mikép'
 „ kényszerítsük magunkat vastag eledelek-
 „ nek ételére , mikor már halhatatlan gyü-
 „ möltsökhöz szoktunk ! ! !

Az Angyal így felelt : „ Éva ! ne esél
 „ kétségbe ; hanem mondgy-le békefésségs
 „ tü-

„ türeffel arról , a' mit igazánn el-vesztet-
 „ tél ; ne mutafs ollyan nagy hajlandósá-
 „ got ahoz , a' mi néked nem tulajdonod :
 „ hiszen magad nem mégy , hanem Uras-
 „ tól , azért tőle el nem maradhatfz ; gon-
 „ dold-meg hogy akárhol lakjon ő , az a'
 „ te szülött-földed .

Ádám ájulásából fel-eszmélvén , illyen
 alázatos beszédet intézett az Árk-Angyal-
 hoz : „ Égnek lakosa ! Hogy nevezzelek
 „ Tégedet ? Te a' Trónufok közzül való
 „ vagy , vagy talán annál-is fellyebb
 „ való , mivel Felségs termeted ollyan
 „ mint a' Fejedelmek' Fejedelméjé . Hogy
 „ még élünk ezt annak a' kegyességsnek
 „ köszönhettyük , mellyel követtsségsbe
 „ erántunk vóltál ; mert ennek nehéz vól-
 „ ta nekünk külömbenn halált okozhatott
 „ vólna. Ez téfszen-ki minket prédául a'
 „ szomorúságnak és kéttsségsbeesésnek : ki-
 „ fogunk rekesztetni ebből a' szerentsés
 „ lakhellyünkéből , ebből a' kedves nyüg-
 „ vásunkból , és edgyetlenedgy vígasztalá-
 „ funktól , a' mi még nekünk fenn-marad-
 „ hatott ; már nekünk minden más helyek
 „ pufztáknak és lakhatatlanoknak tettfsze-
 „ nek ,

„ nek , mivel sem ők minket , sem mi
 „ őket nem fogjuk esmérni. Ha szün-
 „ len való esedezésemmel reménylhetném
 „ hogy annak menyei akarattyát , a' ki
 „ mindent tehet , meg - változtathatnám :
 „ meg nem szünnék kiáltásonnal ötet fá-
 „ rasztani. De az ő végezése ellen min-
 „ den fojhatásink , panaszink , könyhulla-
 „ táink csak mint könnyű pára , mellyel
 „ a' szél játsszik : tehát vízszá-vehetetlen
 „ parantsolattyának hódólok. A' mi leg-
 „ keservefebben esik , az , hogy ha innét
 „ el-megyek , az Istentől távol esem , és
 „ látásától meg-fosztatom. Itt minden hel-
 „ lyenn , a' hol meg-jelenni méltóztatott ,
 „ imádhattam volna Őtet. Gyermekeim-
 „ hez így szóllottam volna : ezenn a' he-
 „ gyenn jelent nékem meg ; ez alatt a' fa
 „ alatt tette Magát láthatóva ; ezek közt
 „ a' fenyők közt hallottam szavát ; ennek
 „ a' kútfőnek a' szelinn társalkodtam vele.
 „ Háládatosságom' mutatására pástos hant-
 „ ból sok oltárokat tsináltam volna , és
 „ a' patakoknak természet szerént való kö-
 „ vetskéit fel-fzedtem volna , a' mellyek-
 „ ből a' következő Századoknak sz-
 „ lopott

„ lopot tsináltam volna ; drágalátos jó il-
 „ latú gyümölcsökből és virágokból készít-
 „ tetett füstölővel áldoztam volna rajta.
 „ De ebbe a' más alacsony világba hol
 „ keressem fényes meg-jelenését ? hol ta-
 „ lállyak nyomaira ? Mert noha most ha-
 „ ragja előtt futni kéntelen vagyok : ebbe
 „ az életbe , a' mellyre engem' vízszá
 „ hív , a' mellyet meg-hozszabbitt , és a'
 „ mellybe ő nékem maradékot ígér , mi
 „ lehet más egyéb gyönyörűségem annál ,
 „ hogy leg-alább ditsőséges nyomát szem-
 „ lélhessem ? Minden örömemet nézésé-
 „ benn helyheztetném ; és ha nyomaira
 „ akadnék , azokat még távozlól-is imád-
 „ nám.

Mihály kedves tekintettel néki így fe-
 „ lelt : „ Nem tudod e Ádám ! hogy a' föld ,
 „ valamint a' Menny az Istené ? Nem csak
 „ ez a' Hegy egyedül az a' hely , mel-
 „ lyet az Isten jelenlétével meg - tisztel.
 „ Az Ő véghetlenségével tellyes a' Föld ,
 „ és levegő - ég. Minden élő teremteték
 „ hatalmas Virtusával tellyesek , a' melly
 „ őket élesztgeti és fenn-tarttya. Néked
 „ adta által Ő a' földnek birodalmát : az-

„ zal meg kell elégedned. Ne hidd hát,
 „ hogy az Iftenség Magát a' Paraditsom'
 „ avagy Éden' szoros határi közzé szorit-
 „ totta volna. Ha ártatlanságotat meg-
 „ tartottad volna, így ez a' Hegy talán
 „ Birodalmadnak Anya Várofsa lett vol-
 „ na, innét széledtek volna-el a' földre
 „ minden Nemzetek, unókáid a' Világnak
 „ négy résziről ide gyülekeztek volna
 „ Nagy Attyoknak tiszteletére: de te ezt az
 „ elsőséget el-vezítetted; te magad-is kén-
 „ telenítettel most fijaiddal edgyütt ugyan
 „ azonn földönn lakni. — Azonba ne ké-
 „ telkedgy azonn, hogy az Isten a' tér-
 „ ségenn, és völgyekbenn edgyenlőül ne
 „ lakozna; jelenléttének külömb külömb
 „ jelei tégedet oda kísérnek; te ott min-
 „ denkor körül léfzel vétettetve jóságá-
 „ val, és Atyai Szeretetével; te ott fogod
 „ képét és lábainak Isteni nyomát látni. —
 „ És végre, hogy te ezt el-hihesd, és
 „ hogy még el-távozásod előtt meg-vígafz-
 „ taltalsál: tudd-meg, hogy én azért kül-
 „ dettettem, hogy néked a' következendő
 „ dólgozat meg - mutathassam. Készítsd
 „ magadat a' jónak és gonofznak, és a'
 „ természetet felül-múló kegyelemnek, az
 „ Em-

„ Emberi romlottsággal való hurtzolásá-
 „ nak meg-látására: ez által meg-tanúlha-
 „ tod igaz és valóságos békefséges türe-
 „ sedet meg-tartani, örömedet a' félelem'
 „ és belső töredelemmel mérsékelni; és
 „ meg fogod tapasztalni, hogy az Ember-
 „ nek kell ahoz magát szoktatni, hogy a'
 „ bódogságba szinténn olyan mértékle-
 „ tefséggel éllyen, mint a' visszontagságba.
 „ Ezzel szerentsétlenségedet édefsé téfzed,
 „ és előre el fogsz készítettetni arra, hogy
 „ végső el-költözésed szerentsés legyen.
 „ Menny-fel erre a' Dombra: Éva (a' ki-
 „ nek szemére álmodt erefsz tettem) hadd
 „ aludgyék itt alatt addig, míg te a' Jele-
 „ nés' kedvéért ébrenn fogsz lenni; te-is
 „ aludtál akkor, mikor ő az életre for-
 „ máltatott.

Ádám, háládatofsággal el-telvén, fe-
 lele néki: „ Mennyei Kalaúz! Menny elöt-
 „ tem; valahová vezettsz mindenüvé kí-
 „ sérni foglak. Az Isten' karjai alá erefsz-
 „ tem magamat, ámbár akár millyen súl-
 „ lyosak legyenek-is; fel fogom magam'
 „ békefséges türeffel fegyverkeztetni, hogy
 „ a' gonofzt el-fzenvedhessem, és tökéle-
 „ tes

„tes magam' el-szánásával törekedni fo-
 „gok arra, hogy a' fáradságos munkáló-
 „dásba-is nyúgodalmat talállyak.

Fel-mentek tehát mind kettenn Isteni Látáfokba a' Paraditsomnak leg-magafabb tetejére, a' honnann egészsz Fél-Világot tisztánn lehetett látni, melly a' szemet igen gyönyörködtette. Az a' más Hegy, melly-re a' Pufztába különböző okból a' Kísértő a' Második Ádámot fel-vitte, hogy Néki a' földnek Királyságát, és Ditsőségét meg-mutassa, ennél sem nagyobb, sem szélesebb nem volt. Bé-látá innen Ádám mind azokat a' Tartományokat, a' mellyek azután híres Városokkal díszeskedtek. Látta ő a' leg-hatalmasabb Birodalomnak Tartományait; Kambalu (43), a' Kathai Kán' lakó helyétől, és Samarkandestől (44), a' hol a' Temér Trónusa volt
 az

(43) *Cambalu*, Cathainak Anya Váraffa, és hajdan a' Tatar Kánok' Lakó helye.

(44) *Samarkandes* Tamerlam Országának az Anya Váraffa.

az Opfus (45) Folyó-vize mellett, a' Khinai Királyok' Anya Várofsáig Pekkinig (46), és innét Agráig, és Láborig a' Nagy Mogol' Birodalmáig, le-felé nézvén a' meg-aranyozott Gersonefusig. (47) Itt meg-esmérte a' Persák' Anya Városokat, hajdan Ekbatánt (48), most pedig Ispahánt; annakutánna Orosz Országot, mellyet az Orosz Tsálfár bír; és Bizantziomot, a' hol a' Türkvesztán' maradéka uralkodik. Meg-láthatta még innét Áfrikának azonn részét, melly a' Négus' Birodalma volt, és ennek leg-távolabb lévő ki-kötő helyét Erokót; valamint a' több Tengeri kisebb Tartományokat, Mombazától, Kviloától, Melindétől, és Szofalától, a' mellyet a' régi Ofirnak gondolnak, Dél-felé egészsz Kongó és Angola' Országáig. Szemeit an-
 nak-

(45) *Opfus*, folyó viz Tatar Országba.

(46) *Pekkin*, a' Chinai Tsálfár Anya Váraffa.

(47) *Gersonefe*, Napkeleti Indiának hegyei, mellyeket aranyas Gersonefusnak-is hívtak.

(48) *Egbatane*, először volt Médiának Anya Váraffa, azután a' Parthufek' Birodalmának.

nakutánna a' Niger' Folyóvizéről az Atlásra vetvén, meg-látta Almanzó, Fetz, Szúz, Marok, Álgir, és Trémitzen Királyságokat Innét Európára fordúlt, 's leg-inkább azokat a' részeit szemlélte e' Világnak, a' hol Rómának idővel uralkodni kellett. Talán látta még ezekenn kívül lélekbe ama' gazdag Mexikót (49), Montezuma' lakó-helyét; és a' Peruba (50) lévő Kufz-kó Országát, a' melly gazdag Bányáiról híres vólt, mellyeket a' Nagy Átabalippa bírt; és az egész Gulián Országát.

De, hogy Mihály Angyal a' leg-nemezebb Látálokát Ádámnak meg-könnyebbítse: a' hájogot szeméről le-vette, mellyet néki a' Tsábittó gyümöls okozott, ámbár a' Kígyó ígérétebenn hízelkedett-is. Annakutánna látását meg-tisztította ruta füvel, és szent tseppekkel, mivel néki sokat kell vala látni, és szemébe életnek kútfejéből vett három tseppet tseppentett.

Ez

(49) *Mexico.* Edgy nagy Ország Amerikába a' Spanyolok bírják.

(50) *Peru.* Edgy nagy Királyság Amerikábann.

Ez az orvolság Ádám' Lelki Látásának a' leg-belsőbb részire hatott: tsak hamar kéntelenített el-aludni, és elméje mint edgy ez által testé tétetett; de az Angyal ötöt meg-illetvén, újra lelkesította, és figyelmetességét vilzsa adta: „Ádám! Nézed bünöd mit okozott Maradékidnak! „Noha ök a' meg-tiltott fához nem nyúltak, noha ök a' Kígyóval edgyet nem értettek, sem pedig bünödet el nem követték: még-is ugyan ez a' Bün reájok minden romlottságot árasztott, a' melly erőszakos következeseket húz maga után.

Fel-nyitotta szemeit, és látott edgy Mezöt, mellynek edgy része meg vólt mivelve, és fris markokkal bé-terítve; más része pedig Legelő-mező vólt, és úgy látzott mintha teli lettek vólna júhokkal; közepénn edgy pásitos hantból tsinált mezei Óltár vólt, mint edgy határ gyanánt. Edgy munkától meg-izzadott Arató vitte erre az Óltárra munkájának első 'sengéjét, ú. m. az újj kalászokat, és a' sárga markokat, a' szerént a' mint a' történet kezébe adta. Edgy reá való nézve kedvesebb

vesebb Juhász jött annakutánna, hogy az Úrnak leg-válogatottabb bárányiból 'sen- géül áldozon: a' tölle el-készített rakás fára ki-terített belső részit, és kövérít; és áldozatra el-készítettén, annakutánna minden hozzá meg-kívántató tzerimóniá- kat meg-tett. Tsak hamar ezután az ég- ből tűz szállott-le, és áldozattyát egész- szenn meg-emészttette; ez az áldozat igen gyönyörűséges illatot adott. Az Arató' ajándékára nem-is néztek, mivel nem volt igaz. Ez a' különböztetés dühöségbe hoz- ta őtet; és haragjának engedelmeskedvén, edgy kövel úgy ütötte mejjbe a' Juhászt, hogy néki abba meg kellett halni. El- esett! és halálos fájdalomtól el-fogattat- ván, szájánn vért okádott, és sohajtván lelkét ki-adta.

Ezenn Ádám szent irtózáfsal meg-ré- múlt; nagyot kiáltott, és az Angyalhoz így szóllott: „Mennyei Tolmáts! Melly „nagy szereztsétség érte azt a' jámbor „Embert, a' ki olly méltó áldozatot kí- „vánt tenni: hát így jutalmaztatik-meg a' „kegyesség, és áhíthatóság? — Mihály Angyal ezenn hasonlólul meg-indulván fe-
lelt:

lelt: „Ezek két testvér Atyafijak, kiknek „tőled kell származni: Az Igazságtalan, „kegyetlen kezelt az Igaznak véribé már- „totta. Az Irigység meg-érezttette vele, „hogy az Isten előtt Öttsének áldozattya „kedves vólna. De a' gyilkosságért bolz- „szút fognak állani; és a' meg-öletettnek „meg-próbált hite jutalom nélkül nem „fog maradni, noha őtet itt előtted a' „porba el-terülvén, és a' maga véritő! „el-borittatván haldoklani látod.

„Oh fájdalom! mond első Atyánk, „mitsoda tselekedet? és mi ennek indító „oka? esmérem hát már a' halált. Hát „így kellett énnékem született poromba „viszsa-térni? Oh rettenetes látás! Ha a' „Halált irtózás nélkül még tsak nem-is „nézhettyük, ha annak tsak meg-gondo- „lása-is rettegésbe hoz: hát fájdalomnak „kegyetlensége mit nem fog okozni? — „Az Angyal felelt néki: „Te láttad „most, hogy a' Halál miként fog az Em- „bereknek leg-előszőr meg-jelenni. De „azért ő fokféle formábann jelenik-meg; „és külömb külömb féle utak mennek „szomorú barlangjához, mellyek minden-

„ kor rettenetek , de kiyáltképpenn a'
 „ bé-menetel az érzékenységet leg-jobb
 „ bann meg-zavarja. Némellyek a' mint
 „ most láttad , erőszakos halállal fognak
 „ meg-halni ; némellyek özönvíz , égés ,
 „ és éhség által. De ezeknél sokkal töb-
 „ benn fognak az elzem ifzom mértéklet-
 „ lenségbe meg-halni. Ebből a' mérték-
 „ letlenségből ezer meg ezer terhes nya-
 „ valyák fognak származni , mellyeknek
 „ rettenetes fokaságok előtted meg-fognak
 „ jelenni , azért , hogy meg-tudd , az Eva'
 „ maga mértékletlensége melly siralmas
 „ légyen az embereknek , mennyi gonosz
 „ nem fogja azt követni! — Akkor meg-
 jelenik előtte edgy Ispotályhoz hasonló
 szomorú , fetétes , és meg-veztegettetett
 hely. Itt számlálhatatlan bóldogtalanok
 feküdtek. Itt gyakorlották dühöségeket
 a' mindenféle Betegségek , a' rémittő Közf-
 vények , Inaknak öszve fugorodási , a' Szú-
 ró Fájdalmak , Szívnek el-badgyadása , a'
 mindenféle nemü Hideglelések , Vonoglá-
 fok , Nehéz Nyavalyák , Hurutok , El-rej-
 tetett Kövek , Sebek , El-vifelhetetlen Kó-
 lyikák , Veszett Örjülések , Bolond Melán-
 khóliák , Bádgyadozó Száraz Betegségek ,
 Lé-

Léleketnek szorongattatása miatt való
 Fúladozások , Nátha , Húrut , és minden-
 féle Tagoknak rettenetes gyötrelmi. Itt
 az irtóztató Vajlódások' nyögések' és hány-
 kodásokon kívül egyéb nem volt. A'
 Kétségbe-esés edgyik ágytól a' másikhoz
 futván , meg-látogatta a' betegeket ; a'
 Halál pedig győzedelmes dárdáját villog-
 tatta , de azonba a' szúrással varakozott ,
 noha sokszor hívták ötet a' betegek , mint
 edgyetlenedgy leg-főbb javokat , mint
 utolsó reményeket.

Mitsoda kö szívu Ember nézhette vói-
 na száraz szemekkel ezt az irtóztató lá-
 tást? Ádám meg nem állhatta sírás nél-
 kül , ámbár ő gyarló Afzizonynak méhé-
 be nem formáltatott. Minden erő , vala-
 mi tsak edgy Emberbe lehet , benne a'
 szánakozás által meg-győzöttetett , kevés
 ideig magát a' sírásnak által ereftette ;
 de végre a' másféle erősebb gondolatok
 szánakozását mérsékelték , és nagy nehe-
 zenn meg-szóllalván panaszit így kezdet-
 te : „ Oh szerentsétlen Emberi Nemzet!
 „ Mitsoda el-esés! mennyire estél-le , és
 „ mitsoda szomorú forsra tartattál-meg!

„ Jobb lett volna nem-is születned! Ah!
 „ ugyan miért is adatott nekünk az élet?
 „ avagy inkább miért küldetett akaratumk
 „ nélkül belénk, ha így ragadtatik-el tö-
 „ lünk? Ha az életet esmérné az, a' ki
 „ azt el-nyeri, vagy el nem venné mi-
 „ dönn vele kínálnak; vagy ha el-venné,
 „ nem sokára azonn esedezne, hogy töle
 „ vegyék visszsa, meg-elégedvén edgy
 „ tsendes halállal. Ah! hogy lehet az,
 „ hogy az Emberbe, a' ki először a' jó-
 „ ságnak és fel-magasztaltatásnak állapot-
 „ tyábann helyheztetett, ámbár bűnös
 „ lett-is, az Istennek képe, az irtóztató
 „ látható fájdalmak, és rettenetes kínok
 „ által ennyire meg-tsúnyittatott? Avagy
 „ nem tarthatta e meg az Ember leg-
 „ kifsebb jeleit-is ennek az Isteni hasonla-
 „ tofságnak? Hogy juthatott erre a' nagy
 „ utállatofságra? Szerzőjének képét miért
 „ nem kellett benne kímélni? — Ez
 „ az Isteni ábrázat, felele Mihály, el-
 „ vonnya Magát az Emberektől, ha ök
 „ magok magokat meg-alatsonyittyák, ren-
 „ detlen kívánságaiknak rabjokká téstik,
 „ és gödény torkúakká léstnek, a' melly
 „ leg-

„ leg-főbb oka vólt az Éva' bűnének. A'
 „ kínok tehát, mellyeket ök szenvednek,
 „ nem az Isten képit motokollyák -bé,
 „ hanem a' magokét, avagy ha az Isten'
 „ képe benne meg-változik, midönn ök
 „ a' bölts Természetnek törvényétől el-
 „ állanak, akkor meg-kapják a' mit ér-
 „ demlenek, mivel az Isten' képit, a' melly
 „ öket elevenitti, nem tisztelték.

„ El-hiszem, felele Ádám, és érzem,
 „ hogy igazánn büntettetnek: de ezekenn
 „ a' kínos utakonn kívül nintsen e más
 „ kapu a' melly a' halálra nyílnék, és
 „ bennünket a' földnek, a' mellyből léte-
 „ lünket vettük, által adna? — „ Vagyon
 „ még ezenn kívül kedvesebb út, felele
 „ Mihály, ha ezt a' regulát meg-tartod;
 „ *Semmit se sokat*; és ha te az ételbe, és
 „ italba mértékletes léstzel, kívánván min-
 „ denkor tsupánn tsak a' Természetnek
 „ szükségeit, nem pedig tobzódásodnak ren-
 „ detien képzelődésit. Ha így fogsz élni,
 „ sok esztendőkre ki-nyúlik a' te szeren-
 „ tsés életed; és végre mint az érott gyü-
 „ mölts fájáról, magadtól Anyádnak ke-
 „ belébe minden erőszak nélkül visszsa

„ esel. Az út, a' melly tégedet éfzre ve-
 „ hetetlenül készitget a' halálra, a' Vén-
 „ ség, ez erőtől, és szépségedtől meg-
 „ foszt. Te egészszenn el fogsz változni,
 „ ábrázatod el-fonnyad, az erőtelenség
 „ minden tagjaidat meg-lepi, hajad meg-
 „ őszül, és érzékenységeid bé-mohofod-
 „ nak, minden gyönyörűség' érzésétől meg-
 „ fosztatol; eleven tekinteted' deli terme-
 „ ted', és vígságodat fel fogja váltani a'
 „ bádgyadozó melankhólia; hideg, és szik-
 „ kadság fog véredbenn uralkodni; elmé-
 „ det meg-nehezíti, és végre életed' bal-
 „ famomját meg-eméltzi.

„ Ennekutánna, felele első Atyánk, nem
 „ futok a' halál előtt, és nem fokat haj-
 „ tok már arra ha foká élek-is; hanem
 „ tsak azonn fogok igyekezni, hogy mitso-
 „ da könnyü, és kedves módot talállyak
 „ én abba, hogy ezektől a' tessi akadál-
 „ lyoktól meg-menekedhessem, a' mel-
 „ lyeket mind addig békefséges türelessel
 „ hordoznunk kelletik, míg az Isteni
 „ Gondvifelésnek tőlök bennünket meg-
 „ szabadittani tettszik. — Se ne útáld, se
 „ ne

„ ne szeresd a' Világot, felele Mihály,
 „ tsak igyekezz jól élni: az Isten már éle-
 „ tednek Idejét, mellybe a' földönn jársz,
 „ el-igazittya. Azonba készülly más Lá-
 „ tástra!

Nézett, és látott edgy külömb külömb-
 féle színü Sátorokkal tellyes Térséget.
 Némellyike körül Nyájjak legeltek. Né-
 mellyike körül hárfáknak, és Orgonák-
 nak szép hangzások hallattak, és meg-lát-
 szott az-is a' ki az hürt, és az orgona ve-
 rőjét mozgatta. A' musikába járatos kön-
 nyü újjaival hol fel, hol alá kapdosott,
 és edgyik oldalról a' másikra futosván,
 a' hangzó figurát nyomkodta. — Másutt
 edgy dólgos Kováts jelent-meg, a' ki két
 nagy vas, és réz rúdakonn pörölyözött.
 Akár a' történetből esett gyúladás, a'
 melly a' fák a' hegyekenn, avagy a' völ-
 gyekbe éppenn a' földnek gyomráig meg-
 égette, adta légyen néki valamely üre-
 déknek a' hasadékann ezeket az öntött ru-
 dakat; akár pedig a' zápor mosván-le-
 röllok a' földet, hozta légyen ki a' föld-
 ből az értzet: ő a' folyó matériát az ahoz
 készítettett formába öntötte, szerzámokat

tsinált némelly részéből, a' többiből pedig különbkülömb-féle munkákat tsinált, melyeket oltzann a' tűz, és vas mettsző olók' segedelmével módolgatott. — Mindgyárt ezután látott Ádám más Embereket, kik a' Hegynek tetejéről, a' hol laktak, le-jöttek a' térségre; külső tekintetekre nézve igazaknak láttfzattak, és egészenn Isten' szolgálattýára rendeltetett olly Embereknek tettfzettek, kik az Istent imádgýák; és míveit, melyeket az Isten szemeik eleibe terjesztett, tanúllýák. Ezek-is a' Békeféségnek, és Szabadságnak fenn-tartását keresték. A' Térségenn darab ideig sétálgattak, mikor edgyfzer drága, és kedveltető ruhákba öltözött Afzfzonyok a' Sátorokból ki-jöttek. Ezek hárfájok hangjokkal szerelmes éneklésfeket edgyesítve 's tántzolva közelgettek. A' Férjfiak, ámbár meg-lett emberek vóltak-is, öket nézték; és szemeket rajtok bújálkodtatván, tsak hamar a' szerelem' keleptzéjébe estek; és kiki meg-fogta, ki-választotta azt, a' ki néki tettfzett. Tessi kívánságaiktól meg-részegedtek, mind addig míg a' szerelmefeknek kedvező Vénus' tsillaga az Égenn meg nem jelent: akkor tűzzel tellyefek
lé-

lévén, a' Menyegzői fáklyát meg-gyújtották, és Híment leg-előfzör hívták fegettsegül a' Lakadalmi Tzerimóniákra. Vendégségek' 's musika lármával egészfszenn bé-tölttek a' Sátorok.

Illy gyönyörűsésés Látás, a' szerelem, és Ifjúság között olly szerentsésenn kötött edgyesféség, az Énekek, koszorúk, virágok, és a' gyönyörűsésés musikák annyira vet-ték Ádámot, hogy magát annak a' gyönyörűséségnek, a' mellyre az Emberi szív igen hajlik, által erefsztené, és azonnal bel-ső érzékenységeit így fedezte-fel: „ Oh „ Te! a' ki szemeimet valójába fel-nyitottad, Angyaloknak Fejedelme! Ez a' „ Látás nékem sokkal kedvezőbbnek látszik, mint a' két első: ez tsendesebb napokat ígér; ama' kettő nem mutatott „ nekünk útállatnál, halálnál, és még en-nél-is nehezebb gyötrelmeknél edgyebet: itt pedig a' természet mindennel „ meg-elégedve, és mindent bé-töltve látszik! — Mellyre monda az Árk-Angyal: „ Ne hozz a' dologra ítéletet a' „ gyönyörűséségről; noha ez a' Természet „ tért láttatik-is lenni; te más nemesebb „ végre

„ végre jöttél a' Világra; te szentnek, és
 „ tisztának, az Isten' képére teremtettél
 „ volt. Ezek a' szemnek olly szép Sá-
 „ torok mellyeket láttál, a' gonofzság-
 „ nak Sători. Annak a' Gyilkosnak, a'
 „ ki Testvérjét meg-ölte, a' maradéki fog-
 „ nak azokbann lakni. Ők az ollyan me-
 „ serségeket igyekeznek edgyedül tökélle-
 „ tefségre vinni, a' mellyek az életet tsí-
 „ nosították, találmányikat tsudáltatták:
 „ de a' Teremtőről el-felejtkeznek. És
 „ ámbár az Istentől vagy az ő TUDO-
 „ mányok, még-is a' ditsőséget Néki meg-
 „ nem adgyák. Ezeknek valójába igen szép
 „ maradékjok fog lenni: de ezek az Isten-
 „ séghez annyira hasonlított Afzszonyok,
 „ a' kiket láttál, le-mondottak a' Virtusról,
 „ és szemérmetségről, melly az Afzszo-
 „ nyi Nemnek leg-nagyobb érdeme. Bú-
 „ jaságba neveltetvén, és annak mester-
 „ ségére tanítatvann, edgyébbel semmit
 „ sem gondolnak, hanem csak énekelnek,
 „ tánczolnak, magokat piperezik, szemek
 „ és nyelvek örökké forog. — Azok a'
 „ bölts Nemből származott Emberek, a'
 „ kik meg-érdemlették szent életek által,
 „ azt hogy Isten' Fijainak hívattasanak;

„ né-

„ nekik minden Virtufokat, és ditsősége-
 „ ket fel-áldozzák. Gyalázatos rabságára
 „ jutván ezeknek a' szép hitetlen bújá
 „ Afzszonyoknak: most örömökbe, de majd
 „ tovább szomorúann úfzkálnak. Most ne-
 „ vetnek, de majd nem sokára sírni fog-
 „ nak; és ebből a' Világból nevetve fog
 „ edgy nyögő Világ támadni.

Ádám, a' kinek rövid örömét ezek a'
 befzédék el-tüntették, így kiáltott-fel:
 „ Oh gyalázat! Hát még azok-is, a' kik
 „ olly szerentséffenn jöttek a' Világra, és
 „ úttyokat olly jól kezdték, a' melleleg
 „ útkonn el-vesznek, avagy gyengeségek
 „ miatt fele úttyánn el-maradnak? De jól
 „ látom, hogy az Emberi bölögtalanság-
 „ nak ugyan azon edgy eredete vagy: —
 „ Ez mindenkor tsak az Afzszonytól szár-
 „ mazik. — Az Angyal felelt: „ A' sze-
 „ rentsétlenség mindenkor az Afzszonyos
 „ Emberek' puhasága által kezdődik; mert
 „ ezeknek kellene Felső Rangjokat, és az
 „ Isten' böltségségétől vett ajándékjokat job-
 „ bann fenn-tartani. — Azonba készülly
 „ más Látáshoz!

Né-

Nézett, és látott előtte edgy széles Mezőt, büszke kapujú, és tornyú népes Városokkal dőlősködni; sok fegyveres Embereket, kiknek vérbe forgott ízemek háborút jelentettek, hatalmas, és bátor Óriásokat az ütközet' véghez vitelére. Némelyek közzülök sorjokat el-hagyván, avagy pedig az ütközet' formájábann állván, most gyalog villogtatták fegyvereket; a többi tajtékkal habzó paripáját megtartoztattya, és tüzet edgy kevés ideig mérsekeli. Más oldalról edgy sákmányozó sereg el-érkezhén, teheneket, ökröket, és tinókat hajt előtte, a' mellyeket a' Lovaság edgy kövér Legelő-mezőn talált: mások pedig a' bényargalt Térségekről gyapjúval gazdag juhokat hajtottak rívó báránykaival edgyütt. Alig szaladhattak el a' Juhászok, kiabálásokkal a' levegő-egyet minden felé bé-töltötték. Erre a' körülbelől való Helység' Lakosi fegyvert fogtak, öfzve tsaptak. A' Lovas Seregek dühöszséggel rohantak edgyásra. A' mező, a' hol a' barmok tsendefenn nem legelhettek, most vérzik, pufzta fegyverrel, és holt testekkel bé van húzva. Amott az Armáda edgy erős Várat meg-szállott; és földi

földi bástyák, föld alatt való jukak, és láptorják által ostromollya. A' megszállottak magokat védelmezték a' Várnak magas falairól, dárdájokkal, hegyes törökkel, kövekkel, és lángoló falétrom, és bűdös-kő záporával. Mind két részről nem látott az Ember edgyebet öldöklésnél, és Óriási tselekedetnél. — Amott a' Város' kapuiba a' Heroldok Gyűlést hirdetnek. Azonnal a' Vitézek oda futnak, és velek edgyütt a' meglett Férjfiak, a' kiknek fejeket az Esztendők meg-fejérittették. Hallgattya a' közönséges beszédeket: de tsak hamar a' visszsa vonás ezer meg ezer szakadást tsinál. — Végre feláll edgy maga viseletére méltó személly, életének derekán levő Férjfiú. Keményen, és hozszafann mutogattya beszédebe mi az igaz, és igazságtalanság, edgyenefség, Vallás, Igazság, békelesség, és az Istennek Itélete. Ifjak, és Vének edgyenlölül tsűfollják, mindnyájann azonn vagynak hogy meg-verjék: de edgy felhő lefzall, környül véfzi, és láthatatlanná téfzi, 's dühöszségeköt meg-menti. — Így tehát az egészsz Térségenn nem Uralkodik edgyéb erőszaknál, kegyetlenségénél, fegyverijus-

jusnál; nints semmi menedék helyly, sem
segittség.

Ádám sírásra és jajgatásra fakad, és
szomorúann Kalaúzzához fordúlván így
szóll: „ Ah kitsodák ezek? Ezek nem
„ Emberek, hanem a' Halálnak szolgálai,
„ mivel mesterségek abba áll, hogy az
„ Emberi Nemzetet illy embertelenül öl-
„ dököllyék. Ezekbe ezerszer is meg ket-
„ töztetik annak a' bűne, a' ki a' maga
„ Testvérjét meg-ölte; mert hiszen ezek
„ edgyebet Testvérjeknél nem ölnek, mi-
„ vel Embereket ölnek. De kitsoda az
„ az igaz Ember, a' kit ha az Isten elő-
„ lök el nem rejtett vólna, meg-hólt vól-
„ na? — „ Imhol a' gyümöltse, felele
„ az Angyal, azoknak az edgyenetlen
„ lakadalmaknak, a' mellyeket láttál,
„ azoknak a' Házafságoknak, a' mellyek
„ olyan két személlyeket 's dőlgoakat ad-
„ tak öszve, a' mellyek magok közt min-
„ den edgyeséget, jót és rosszat útál-
„ nak. Ebből az ostobául tett öszve szer-
„ keztetésből lettek osztánn testekre, és
„ lelkekre nézve tsuda félszeg szülemé-
„ nyek. Illyenek lesznek ama híres Óriá-

„ fok:

„ fok; mert abba az időbe tsak az erőt
„ tsudállyák, és tsak azt fogják egyedül
„ bátorságnak és Vitézi Virtusnak nevez-
„ ni. Az ütközetekbe győzni, Nemzete-
„ ket meg-hódoltatni, számtalan meg-ölet-
„ tetett embereknek prédájával meg-ter-
„ heltette viszsza-térni: ezek lesznek az
„ Emberi ditsőséges tselekedeteknek leg-
„ felsőbb érdemei, ezekre fog kiki vá-
„ gyódni, hogy ezek által a' gyözede-
„ lemnek ditsőségét el-nyerjék; és az
„ Emberi Nemzet', az Istenek', és az Is-
„ ten' fiai leg-nagyobb meg-hódoltatójá-
„ nak, és Védelmezőjének nevezteffenek,
„ holott inkább meg-érdemlenék ezek az
„ Emberek ezt, hogy őket Emberek puszt-
„ tittójának, és ostorának hívnák. Így
„ fogják a' ditsőséget a' földönn keresni,
„ így fogja az Ember ott magát híresé-
„ tenni, és a' mi valóságos ditsőséget ér-
„ demelne, hallgatásba marad. — De ez
„ a' te hetedik ízbeli maradékból való,
„ a' kit láttál, és a' ki azért hogy egye-
„ dül igaz az el-romlott Világba, min-
„ denektől útáltatik, és ostromoltatik az
„ azonn meg-boszfzankodott ellenségektől,
„ hogy ő egyedül igaz mer lenni, és ezt

„ az.

„ az előttök útállatban lévő igazságot
 „ meg-mondgya, hogy az Isten az Ő Szen-
 „ teivel edgyütt meg-ítéltetésekre el fog
 „ jönni: a' szárnyas Posták által abba a'
 „ fényes felhőbe, mellyet te tsudáltál;
 „ fel fog vitetni; az Isten ötet el-fogadgya,
 „ és ő marad az Istennel a' bődögságnak
 „ Országába; és e' szerént fel-szabaditta-
 „ tik a' Halál' adójától.

„ Azt már néked meg-mutattam, hogy
 „ a' jókat mitsoda jútalom várja: nézd
 „ már azt is, hogy a' Gonoszoknak mi-
 „ tsoda büntetések fog lenni! Vessd sze-
 „ meidet erre az újj látásra; és visgáld-
 „ meg! — Ádám nézett, és a' dolgok'
 „ egész el-változását meg-látta. A' Hada-
 „ kozás nem okáda többé értz torkából az
 „ ordittást. Játékokra mulattságokra, gyö-
 „ nyörőségekre, vendégségekre, tántzokra
 „ változott a' lárma. Nints már edgyéb
 „ Házasságnál, bújaságnál, Afzszonyok' el-
 „ ragadásánál, nős - paráznaságnál, és a'
 „ leg-veszedelmesebb indúlatnál, a' mit tsak
 „ a' szépség fel-ingerelhet. — Ennyi fok
 „ vigaságok háborgást, és tzivodást okoz-
 „ nak. — Végre köztök meg-jelenik edgy

tisz-

tiszteletre méltó személy, a' ki nekik tse-
 lekedetek által benne fel-indított igaz
 boszszankodását ki-mondgya, és rendetlen-
 ségeket kárhoztattya. Gyakrann még Gyü-
 lekezetekbe-is meg-jelenik, a' hol pompás
 Innepeknél edgyebet nem lát; és ott nekik
 a' meg-térést, és bünök' meg-bánását prédi-
 kállya; Értésekre adgya hogy az Isten öket
 meg-fogja ítélni: De mind haszontalan.
 Mikor ő észre vette, hogy beszédgyét szí-
 vekre semmiképpenn nem vészik, hallga-
 tott, és titkofann tévelygésekenn síránkö-
 zott. Sátorát ezekétől el - szakasztotta.
 Annakutánna nagy gerendákat vágott a'
 hegyenn, és edgy szörnyü nagyságú Hajó'
 készítéséhez fogott; a' mellynek szélefsé-
 ge, hoszszasága, magassága igen nagyra
 terjeszkedett. Szurokkal bé - kente, és
 edgyik oldalánn edgy ajtót tsinált, 's an-
 nakutánna fok eleséget hordott belé. —
 Edgyszerre tsudállatos látás tünt szemekbe.
 Mindenféle Állatok és Madarak, főt még
 a' leg-alább való Férges-is hetenként pá-
 rosann oda jöttek, ott helyet foglaltak
 magoknak, tsudálatofann igazgattatván
 belső érzések által. Az Öreg leg-utólyára
 bé-ment három Fijaival, és az ő négy Fe-

N

lesé-

leségekkal. Az Isten maga petsételte-bé a' Hajónak ajtaját. — Azonba a' Déli-szél fel-költ, és fekete szárnyait ki-terjesztvén a' felhőket öszve gyűjtötte. Ezeknek öregbítésekre fel-küldötték a' hegyek sűrű ködgyeiket, és nedves gőzölgéseiket. Az Ég úgy látszik, mint edgy fetét fekete bóltozat. A' nagy Efső mind addig omlott, míg a' Föld láthatatlanná nem lett. A' Hajó csak hamar úszni kezdett; és az orrát egyenesen a' haboknak tollván, azokkal küzködni láttatott. Minden más Épületeket el-nyelt az Özönvíz; pompájokkal edgyütt el-nyelettetek a' haboktól. A' Tenger el-borította a' Földet, partjai el-enyésztek, és a' Palotákba, a' hol kevéssel ez előtt a' bújaság uralkodott, a' Tengeri Tsudák lakoztak. Az Emberi Nemzetnek kevés számú maradéka a' víztől edgy töredékeny Hajó-bann hányattatik!

Mennyire nem haragudtál akkor Ádám! midönn láttad, hogy a' Föld el-pufztul, és Maradékidnak szomorú végek leszfz? Edgy más Özönvíz, könyhúllatásid, és szomorúságod csak nem el-borított tégedet-

is,

is, mint gyermekidet. Az Angyal segedelmedre vólt, meg-értetett, és te az életre visszsa jöttél; de meg-fosztattál minden reménységtől, mint edgy olyan Atya, a' ki gyermekinek hirtelen halálánn síránkozik. Ebbe az állapotba alig panaszolkozhattál ekképpenn: „ Óh szerentsétlen Látások! Jobb lett volna nékem a' jövendő Történetekre való nézve tudatlanságba élni: a' gonofzt így csak apródonként kóstoltam volna; minden nap mért volna reám valami részt. Elég lett volna ez nékem: de most már azzal, hogy a' jövendő-béli Századoknak Történeteit előre tudom, mind azoknak nyomorúságai edgyszerre reám rohannak, és előre való tudásom őket idejébbenn el-hozza, hogy engemet még születések előtt kínozhafsanak. Örizze hát kiki magát ezentúl a' jövendőnek titkaiba való behatástól: nem fog ott edgyebet el-há- ríthatatlan gyötrelmeknél látni; és a' gonofznak félelme szinte úgy fogja ötet kínozni, mint valósága. De mennyünk más dologra, mert hiszem kinek beszé- lyek, mikor nints ember a' ki hallhafsza. Ezt az Özönvíztől meg-szabadítottatott,

N a

„ és

„ és a' híg térségenn bojongó keyés Em-
 „ bert, nem fokára meg-öli éhsége, és
 „ szomorúsága. Mikor én azt láttam, hogy
 „ a' háború' dühöségét a' gyönyörűségnek
 „ kedves birodalma válttya-fel: akkor azt
 „ reményltem hogy mindennek jól lesz
 „ dólga, és hogy a' hozzás békefés fok
 „ szerentsés napokat fog szülni. De men-
 „ nyire meg-tsalattam! A' békefés el-
 „ hozta a' romlottságot, mint szintenn a'
 „ hadakozás a' pufztúlást. Mennyei Ka-
 „ laúz! magyarázd-meg nekem ezt a' tit-
 „ kot, és mondd-meg hogyha az Özön-
 „ víz e az Embereknek végző Temető-
 „ jök?

Mihály felele néki: „ Azok a' negéde-
 „ fek, a' kiket te az ütközetekbe láttál
 „ magokat a' többiektől meg-külömböztet-
 „ ni, és a' bövségbe úzkálni: a' Földet
 „ hírekkel bé-töltötték, de szívek a' Vir-
 „ tustól ürefs vólt. Minekutánna véren-
 „ gező indulattyokat a' vérontásba el-óltot-
 „ ták vólna; minekutánna a' Világot fel-
 „ dúlták, és a' Nemzeteket meg-hódóltat-
 „ ták; minekutánna nevet, nagy titulufo-
 „ kat, és véghetetlen kintset szereztek ma-
 „ gok-

„ goknak: akkor által adták magokat a'
 „ gyönyörűségnek, örömekek, puha élet-
 „ nek, részegségnek, dobzódásnak, mind
 „ addig, míg a' mértékletlenség, és döl-
 „ főség edgymástól öket el nem szakafz-
 „ totta, és fegyvert nem fogatott velek.
 „ A' meg-győzöttettek, szabadságokkal
 „ edgyütt az Isteni félelmet-is el-vesztik;
 „ az Isten az ő tettetes kegyefségeket, és
 „ kiáltásokat meg-vetvén, öket ellensé-
 „ geiknek prédául adgya. Az ő buzgósá-
 „ gok meg-hidegszik, ök igen világiak és
 „ feslett életük léznek; ök nem fognak
 „ edgyébbel gondolni, hanem tsak hogy
 „ tsendefségbe éllyenek azokkal a' jókkal,
 „ a' mit még nekik győzedelmes ellensé-
 „ gek meg-hagyott. A' föld székségeken
 „ felül fog mindent adni, azért, hogy an-
 „ nyival-is inkább mértékletlenségek pró-
 „ bára ki-tétfésék. Így mindnyájann el-
 „ fognak romlani, és más természetet vézf-
 „ nek magokra. Az edgyenefség, mér-
 „ tékletlenség, igazság, és a' hit oda fog-
 „ nak lenni! ki-vévén edgy Embert, a' ki
 „ egyedül Világofságnak Fija ebbe a' Se-
 „ téttségnek Századgyába; a' ki ellent
 „ állván a' tessi gyönyörűségekeknek, ebbe
 „ a'

„ a' Virtusnak magát ellene szegező Vi-
 „ lágba, nem fél femmi tsúfolódások, fe-
 „ nyegetések' meg-vetések' és üldöztetések-
 „ től; hanem meg fogja nekik mondani,
 „ hogy mennyivel édefebbek, és bátrab-
 „ bak a' gonofzságnál az igazságnak ösvé-
 „ nyi. Végre meg-jelentvén nekik, hogy
 „ a' harag meg-átalkodott gonofzságokért
 „ őket készenn várja: az Emberek' kár-
 „ hoztatási közzül magát el-húzza; de a'
 „ kit az Isten úgy fogad, mint edgyetlen-
 „ edgy Igazat az akkori élők között. Az
 „ Isten' parantsolat yából fog ő edgy tsu-
 „ dállatos Bárkát tsinálni, a' mint láttad,
 „ hogy az által Familiástól edgyütt meg-
 „ szabadúlna edgy olyan Világba, a' melly
 „ gonofzságáért egézfzenn ki van a' Hajó'
 „ törésnek tétetve. Mihelyest ő az életre
 „ ki-választott kevés Emberivel, és állati-
 „ val a' Bárkába bé fog menni: azonnal
 „ az Égnek tsatornái meg fognak nyíl-
 „ ni, és éjjel nappal esni fog. A' mélység
 „ vizét ki-okádgya, a' Tenger partyánn
 „ ki-zúdul, mind addig, míglen az Arvíz
 „ a' leg-magafsabb Hegyeket-is fel nem
 „ veszi. Akkor a' Vizek' eréjének enged-
 „ vén a' Paraditsom' Szent Hegye le-om-
 „ lik,

„ lik, zöldsége oda lészzen, élő fáji a' hóm-
 „ pölygő haboktól el-nyelettetnek; és ez
 „ a' gyönyörüséges Kert a' Vizek' öblébe
 „ edgy Sós Szigetté válik, a' hol a' Tzet-
 „ halak fognak lakozni. Ebből meg fogod
 „ azt tanulni, hogy az Isten előtt magába
 „ femmi hely nem szent, ha az Embe-
 „ rek rajta nem szentek. De — most már
 „ nézd, minek kell még idővel meg-tör-
 „ tenni!

Fordította szemeit Ádám, és látta a'
 Bárkát lebegni, a' vízen, a' melly már
 apadni kezdett. A' felhők el-széledtek,
 az Éjtzaki-szél el-kergette őket, és szik-
 kasztó lehelletével az Özönvíz' ábrázattyát
 el-száraztotta. A' ki-búrkozott Nap azon-
 nal tüzes pillantásait szórta erre a' széle-
 fenn ki-terjedett víz tükörrre, tátott szájjal
 ítta nedves hajjait. Így tehát a' vizek
 rendes mozgásokkal ingadoztak, mint a'
 magát el-vonó Tenger, el-szöktek tsende-
 fenn, és a' mélység felé igyekeztek, a'
 Izerént, a' mint az Eg' tiltói, és tsatornái
 bé-zárattak. Végre a' Bárka meg-szünt
 bimbojogni, 's meg-állva mutatta magát
 edgy Hegy tetönn, a' melly úgy látfzott
 mint

mint köszikla, a' mellyről a' dühös habok nagy harfogással a' Tenger felé nyargaltak. Azonnal látott a' Bârkából edgy Hol-lót ki-repülni; és ez utânn edgy hívebb postát a' Galambot, melly már edgyfzer ki-küldetett vólt, annak meg-nézésére, hogy ha a' fâk már láttfszatnak e, és hogy ha ki-fzállhatnânak e szárazra? másodszor vízfzsa repül, és olajfa âgat hoz a' szá-jába, annak jeléül, hogy már a' Föld szá-raz vólna. Erre a' jeire Nóé ki-fzáll a' Bârkából egészsz Udvarával edgyütt; ke-zeit és szemeit búzgóságofann az Egekre fel-emeli, és hálákat âd. Azonba feje felett lát edgy nedves felleget, és abba edgy meg-jegyzésre méltó Ívet három ele-ven színnel ékesítve, az Isten, és Ember közt lett újj szövetségnek jelét.

Ádámot e' Látás meg-vigasztalta, és örömebe így szóllott: „ Mennyei Tolmâts!
 „ a' ki a' Jövendöket úgy meg-mutatha-
 „ tod mint a' Jelenvalókat: ez az utólsó
 „ Látás engemet életre hoz, ez engem'
 „ arról el-hitet, hogy az Ember élni fog
 „ a' többi Teremtéfekekkel edgyütt, és hogy
 „ az Úr az ő Maradékát fenn-tarttya. Job-
 „ bann

„ bann örülök azonn, hogy az Isten edgy
 „ tökéletes Igaz Emberre akadt, és an-
 „ nak kedvéért edgy más Világot terem-
 „ teni méltóztatott, 's haragját el-felejtette,
 „ mint sem azonn búslakodtam, hogy edgy
 „ gonosz Emkerekböl álló Világot el-ron-
 „ tott. De mond-meg nékem mit jelente-
 „ nek ezek a' színnel festett pántlikák az
 „ Égenn? vallyon ennek szélelsége nem a'
 „ meg-engeszteltetett Istennek a' szemöldö-
 „ két ábrázollyák-e? avagy nem ezekkel
 „ fogják-e a' nedves felhőket mint színes
 „ prémmel mint edgy bé-szegni, hogy többé
 „ el ne olvadhassanak, és a' földet el ne
 „ borítsák? — Igen jól találtad, felele
 „ az Arkh-Angyal; az Isten meg-engelzte-
 „ lődik, âmbâr meg-bânta vólt hogy az
 „ Embert teremtette; és noha midönn alá
 „ nézett, szívébe meg-indúlt azonn, hogy
 „ a' Világot egészszenn gonofságba el-
 „ merülni látta. Te láttad a' Gonofsok'
 „ el-törlését, és hogy edgy Igaz Ember
 „ kegyelmet nyer Ő elötte, hogy többé
 „ haragjának az Emberi Nemnek el-tör-
 „ lését a' földröl meg nem engedi; és Ma-
 „ gát arra ígéri hogy a' Földet újj Özön-
 „ vízzel el nem borította; meg nem engedi

„ többé a' Tengernek ki-rohanását, sem
 „ az Elsőnek az Emberek', és Barmok'
 „ többszöri el-borittását; hanem, ha fel-
 „ hőköt hoz a' földre, három színű Szivár-
 „ ványát beléjek helyhezteni, az Ő, és
 „ Ember között való szövetségének bizo-
 „ nyítására. A' Nap, és Éjtszaka, a' Ve-
 „ tésnek, és Aratásnak ideje, a' hideg és
 „ meleg, magok között állhatatos rendet
 „ tartanak, mind addig, míglen a' minden
 „ dologoknak meg-újulásábann a' Tűz, az
 „ Éget, és Földet, a' hol az Igazak fog-
 „ nak lakozni, meg-tisztítja.

Vége a' XI-dik Könyvnek.

AZ ELVESZTETT
PARADITSOM
 XII. KÖNYV.

RÖVID SUMMÁJA.

*M*ihály Angyal meg-mondgya Adámnak, hogy
 az Özönvíz után mi fog történni azzal a'
 Néppel, mellyet az Isten Magának fog választani. —
 Nagy Titkai az Isten' Fija' meg-testesülésének, Ha-
 lálának, és Fel-támadásának, és az Anyaszentedgy-
 házának, melly a' földön fog lenni, míglen el-jő az
 Ítélet napkor, hogy az Embereket meg-ítéllye. —
 Adám ezek által a' beszédek által meg-vígasztalta-
 tott; és Éva, a' ki aludt míg az Angyal Adám-
 mal beszélt, jó álmok által hasonlólul meg-vígasztal-
 tatott. — Az Angyal mind kettőt kézzel fogja,
 és a' Paraditsom' kívül a' Hegy alá edgy Térésre
 vezeti, ott hagygya őket, és el-tűnik. —

Valamint az Utazó, kinek ámbár flető úttya vagyon, de még-is dél tájbann kevélsé meg - állapodik, míg a' napnak hévsége hanyatlik: az Angyal meg - állott az el - rontatott, és meg - újjittatott Világ közt, időt hagyván Ádámnak az ujonnan való kérdésekre. Annakutánna be - szédhez fogott az Angyal, és oktatását hafonló kedvelséggel mint az előtt fojtatta: — „ A' Világot kezdődni, végződni, „ és újra lenni eddig már látád: még „ igen fok Történeteket mutathatnék te - „ néked, de sajdittom hogy a' halandó „ Ember' látása kezd fáradni. Az Érzé - „ kenységek nem állhatyák - ki fokáig az - „ okat a' tárgyakat, mellyeket az Ég né - „ kik mutat. Légy figyelmetes tehát, elő „ fogom néked azokat számlálni, mellyek „ idővel történni fognak.

„ Míg ennek az új Törsöknek fok nö - „ véfi nem lesznek, és az Isten' Ítéletitől „ való félelem el nem enyészik: a' Ha - „ lan-

„ landók az Úr előtt még fogják magokat „ alázni, és magokat az Egyenelség' és „ igazság' törvénye szerént fogják igaz - „ gatni. Számok napról napra fog neve - „ kedni; a' földet mivelni fogják, és gaz - „ dag aratások leszzen az Életből. Borból, „ és Olajból. Gyakorta meg fogja az Em - „ ber őket látni, hogy nyájaik közzül a' „ kövér üzőket és bárányokat ki fogják „ és fel - áldozzák. Szent Innepeikenn a' „ bort kímélleni nem fogják, napjaik ár - „ tatlan örömmel folynak, békelség fog „ közöttök uralkodni. — Hofszas idő - „ kig fognak Atyai Igazgatás alatt élni, „ Famíliákra és Nemzettségekre fel - osz - „ tatva, mind addig, míglen fel - támad „ edgy nagyra vágyódó kényes ember, „ a' ki az Atyafiságnak szeretetre méltó „ edgyenlőséget fel - forgattya, és a' testvér - „ jeinn való igazságtalan Uralkodást magá - „ nak tulajdonittya. Számkivetésbe fogja „ ez a' földről küldeni az edgyefséget és „ tsendefséget; bé dugja a' Termézet' szá - „ ját; és le - mondván az Állatok' Vadá - „ szattyairól; hogy az Embereket annyival „ inkább üldözhesse, erejét és keletzjét „ azok ellen fogja fordítani, a' kik ke - „ gyet-

„ gyetlen jármát fel nem akarják venni.
 „ Mivel ő az Isten előtt hatalmas Vadász-
 „ nak neveztetik: tehát hatalmát az Ég-
 „ ből jöttek lenni mondgya, avagy inkább
 „ vízfzsa-él azzal, a' Jehova akarattya
 „ ellen. Partütőknek tartya ő a' több Em-
 „ bereket, azonba ötet magát-is úgy ne-
 „ vezik, mivel Nimród annyit tézzen mint
 „ pártütő, vagy hittől szakadt. Minek-
 „ utánna ez a' hitetlen olly gyülevész nép-
 „ pel, mellyet a' vele e, vagy az alatta
 „ való Uralkodásnak kívánsága öfzve-gyüj-
 „ tött, napkeletről napnyúgotnak menne;
 „ akadt edgy Térségre, a' hol a' Pokol
 „ vastag habokkal okádta - ki a' fekete
 „ gyantát. Ez a' gyanta nekik méfz gya-
 „ nánt szolgált, ehez még Tégelákat vetet-
 „ tek, edgy Városnak, és edgy olly To-
 „ ronynak az építésére, mellynek magas-
 „ sága az Eget el-érvén, neveket a' kö-
 „ vetkezendő maradékoknak által adhassa.
 „ Halhatatlan hírt akarnak elébb magok-
 „ nak szerezni, minekelötte az idegen föl-
 „ dekre el-szélednének, meg nem gondol-
 „ ván azt, hogy a' Gonoszoknak gyüle-
 „ kezetek magokkal edgyütt vagy el-mú-
 „ lik, vagy pedig edgyebet irtózásnál ma-

„ ga

„ ga utánn nem hágy. De a' láthatatlan
 „ Isten, a' ki gyakorta meg-látogattya az
 „ Embereket, és közöttök járkál munká-
 „ jok' meg-visgalásokra, őket észre vette.
 „ Ideje koránn még mikor Tornyok az
 „ Egeket meg nem homályosította, le-
 „ száll Városok' meg-nézésére, és tsúfság-
 „ ből háborúságnak lelkét küld beléjek,
 „ és tulajdon nyelveket öfzve zürvén za-
 „ varván, helyette valamelly esméretlen
 „ szókat adott szájokba: azonnal a' lármás
 „ tzivakodás a' pallérok közt fel-támadt;
 „ szólnak senki sem értvén őket, elébb
 „ kiabáltak 's azután verekedtek. A'
 „ Halhatatlanok szánakozással nézték ezek-
 „ nek a' büszke Embereknek lármás 'sibon-
 „ gálokat, haszontalan fel-tételeket ki-ne-
 „ vették, az érthetelenség abba hagyat-
 „ ta, az Épület félbe maradt; és a' tö-
 „ kelletefségre nem ment munka, az osto-
 „ baságnak halhatatlan emlékeztető jele
 „ neveztetik Babelnek, mivel hogy ott
 „ veszté az Isten elzét az egéfsz föld'
 „ nyelvének.

Atyai szíve ezenn Ádámnak meg-in-
 dúlván, és igaz haragjától el-ragadtat-
 ván

ván így kiáltott: „ Utálatra méltó fer-
 „ telmes gyermekek! avagy ölhetitek e
 „ testvériteket tsendes lélekkel? és felet-
 „ tek való hatalmat, a' mit az Istenől
 „ nem vettetek, tulajdoníthattok e maga-
 „ toknak? Ő adott nekünk edgyátallyánn
 „ való hatalmat az állatokonn Uralkodni,
 „ de az Embernek igazságtalan nyomor-
 „ gatóját Ő utálja. Még-is ez a' nagyra
 „ vágyódó dölfös, az Emberi Nemnek
 „ ostora, még a' Tornyával-is betfielenitti
 „ a' Mindenhatót, és Néki hadat izen.
 „ Ostoba Halandó! Mitsoda eleséget fog
 „ ő a' felhökönn túl vinni magával, hogy
 „ ott vakmerő Armádájával edgyütt él-
 „ hessen? Az igen vékony levegő-ég go-
 „ romba tüdejét széllyel szaggatná; és lé-
 „ lekzetet nem vehetvén, ha enni va-
 „ lója volna-is, még-is el kellene néki
 „ veszni.

„ Méltó háragod vagyon, felele Mihály
 „ Angyal, ezenn Unokádra, a' ki a' Föld-
 „ nek békefességét meg-haborította, arra tö-
 „ rekedvén hogy a' Természeti Szabad-
 „ ságot járomba fogja. Azonba tudd-meg,
 „ hogy az El-esés utánnints néked az a'

„ sza-

„ szabadságod mint az előtt, és hogy okos-
 „ kodásod érezhetőképpenn meg-gyengült.
 „ Mihellyest az Emberek ezt a' belső vi-
 „ lágofságot magokba el-óltyák, vagy
 „ meg-vetik: a' vétkes kívánságok, és in-
 „ dúlatok azonnal számofann fel-kele-
 „ az okoskodásonn hatalmat vesznek, és
 „ szolgálai állapotra juttatják. Ekkor a'
 „ Mindenható igaz ítéleti szerént az ő tes-
 „ teket kegyetlen uralkodók alá ereszté,
 „ a' ki őket kemény rabságra viszi. Az
 „ Isten gyűlöli a' kegyetlenséget, de ez
 „ sokszor szükséges. A' Nemzetek sokszor
 „ annyira el-távoznak a' Jóságos tseleke-
 „ dettől, hogy ezért az igaz büntetés, és
 „ halálos meg-átkoztatások által külső sza-
 „ badságoktól meg-fosztatnak, minekután-
 „ na ők belső szabadságokról le-mondot-
 „ tak; a' mint ennek tanúbizonysága ama'
 „ Bárka' Építőjének méltatlan síja; a' gya-
 „ lázat, mellyet ez a' szemtelen Fiú tse-
 „ lekedett azzal, a' kit néki leg-jobbann
 „ kellett volna tisztelni, léfzen az oka,
 „ hogy Attya ő reá rettenetes átkot hoz,
 „ melly szerént bünös maradéka rabok-
 „ nak rabságára ítéltetik.

O

„ Ez

„ Ez a' második Világ, úgy, mint szin-
 „ ténn az első, napról napra gonofzabb
 „ lesz. Végre az Isten meg-elégedvén
 „ az Emberek' gonofzságokkal, őket el-
 „ hagygya, és szent szemeit röllok el-for-
 „ dítván, el-végezi Magába, hogy őket
 „ szívek' romlottságának által erefzfe. Köz-
 „ zülök választ edgy különös Nemzetet,
 „ a' hová a' Maga tizteletét által tegye.
 „ Ez a' Nemzet az Eufrátes' (51) partyánn
 „ lakik, és edgy Bálványozás között szü-
 „ letett hív Embernek a' maradéka. Ki
 „ hinné azt edgy könnyenn, hogy a' Ha-
 „ landók még az Özönvíztől meg-szabadít-
 „ tatott Pátriárkának az életébe olly' osfo-
 „ bakká lettek vólna, hogy az élő Istent
 „ el-hagynák, és ő helyette tulajdon mí-
 „ veket, fát, és követ, mint igaz Istensé-
 „ geket imádnának?

„ Az Isten álomba meg-szóllittya ezt
 „ az Igaz Embert, kinek Maradékát ma-
 „ gájának választtya; meg-parantsollya né-
 „ ki, hogy az Attya' házát, Familiáját, és
 „ hamis Isteneit hagygya-el, és edgy olly
 „ föld-

(51) *Eufrates*, Ásiának nevezetes folyó-vize.

„ földre mennyen, mellyet az Isten néki
 „ meg-mutat; belölle nagy Nemzetet fog
 „ támasztani, és általa áldását az egézfz
 „ Világ' népére el-áraszttya. Az Isten' sza-
 „ vának tétovázás nélkül engedelmeske-
 „ dett; és noha nem tudta mitsoda föld
 „ légyen ez, azonba még is erőssenn hitte.
 „ Én látom, de te nem láthatod mitsodás
 „ erős hittel hagygya ő el Isteneit, Barátit,
 „ és született földét Ur Kháldeát (52).
 „ Most mégyen gázlóba az Háránonn ál-
 „ tal, számos nyájjaival, barmaival, és
 „ szólgáival. Nem a' szükség kényszerittette
 „ őtet erre az utazásra; vízfza-adgya ő
 „ jószágát az Isteni Gondvifelésnek, melly
 „ őtet esméretlen földre hívja. A' hol most
 „ megyen-bé a' Kanahánba! Látom fel-
 „ vontt Sátorait a' Sikkhem helyenn a'
 „ Móré' sík mezejéig. Meg-láttya ott ál-
 „ mába a' Mindenhatónak Angyalát, a' ki
 „ maradékának ígéri ezt az egézfz földet,
 „ Emáth Északi Tartománytól fogva a'
 „ Dél felől való pulztáig; (azzal a' név-
 „ vel

(52) *Khaldea*, Ásiának edgy nagy Tartománya.

„ vel nevezem a' dólgoakat, a' mint idő-
 „ vel hívatatni fognak,) és a' Napkelet
 „ felé lévő Hermontól fogva a' Nyúgoti
 „ nagy Tengerig. Nézz jól! Imhol van
 „ Hermon' Hegye, amott a' Tenger, a'
 „ Tenger' parttyánn a' Kármel' Hegye:
 „ itt van a' Jordán' (53) Folyóvize, a'
 „ melly két kútfőből vészti eredetét, és a'
 „ Napkeleti résznek határúl fog szólgálni.
 „ Gyermeki el-szélednek a' Sénir hegye-
 „ kig. Fontold-meg jól eztet: A' Földnek
 „ Nemzetségi meg fognak áldatni az ő
 „ Magvába. Ez a' Mag a' te Nagy Meg-
 „ szabadittódat jelentette, a' kiről néked
 „ nem sokára világosabb ki-nyilatkoztatá-
 „ sod fog lenni. Ez az, a' ki a' Kígyó-
 „ nak fejét meg-töri.

„ Ez a' bölldog Pátriárka, a' ki idővel
 „ hív Ábráhámnak fog neveztetni, hágy
 „ maga utánn edgy Fiat, és ettől edgy
 „ Unokát; mind kettenn hitének, böltses-
 „ ségének, hírének nevének örökösi. Az
 „ Unoka 12 gyermekivel edgyütt a' Ka-
 „ na-

(52) *Jordan*. Névezetes folyó vize 'Sidó Országban.

„ nahánt el-hagygya, edgy Földért, mel-
 „ lyet Egyiptomnak fognak nevezni, és a'
 „ mellyet a' Nílus (54) Folyóvize fel-olzt.
 „ Nézd merre foly hét Ereken, magát
 „ a' Tengerbe vetve. Az Éhségnek ide-
 „ jénn ennek a' Földnek látogatására el-
 „ jön az Atya, leg-kifsebb gyermekének
 „ hívására, a' ki ebbe az Országba Ér-
 „ demei által a' leg nagyobb Méltóságra
 „ jutott. Itt hal-meg a' Szent Öreg. Fa-
 „ miliájából edgy Nemzetség léfzen, és
 „ az újj Királynak gyanakodást okoz. Ez
 „ a' Monárka őket sokaságokra nézve ve-
 „ szedelmes Vendégeknek tarttya, és ke-
 „ gyetlen Politikájának tanátsát követvén,
 „ el-végzi magábann szaporodálok' meg-
 „ akadállyoztatását: kemény igát vét nya-
 „ kokba, és halálra szententziázza minden
 „ Férjfi szülöttjeit. Végre két Testvérek-
 „ nek vezérlések alatt (Móses', és Áron-
 „ nak) a' kik az Örökkévalótól Népe-
 „ nek a' rabságból való ki-szabadittására kül-
 „ dettek, dítsőséggel, és nyereséggel meg-
 „ ra-

(54) *Nilus*. Afrikának leg-nagyobb folyó vize.

„ rakodva a' nékik ígért földre vízfsza
 „ térnek. De előfször szükség hogy a'
 „ hitetlen Tirannus, a' ki az ő Istennyeket
 „ nem akarja esmérni, és a' ki követsé-
 „ gére semmit se hajt, jelek, és rettenetes
 „ tsapások által el-erészteni kényszerit-
 „ sék. A' vizek vérré változnak; a' Bé-
 „ kák, Férgék el-áradgyák Országát, és
 „ Palotáit; a' dög barmaiba esik; a' fa-
 „ kadékok, és sebek egészsz testét népes-
 „ től edgyütt, fel-barázdollyák; a' Meny-
 „ kő a' jégéssövel edgyütt, és a' jégésső
 „ a' tüzzel edgyveledvén, Egyiptomnak
 „ Egét rongállják, és a' földét pufzti-
 „ tyák; a' Sáskáknak sűrű fellege le-fzáll,
 „ ezek mindent meg-emésztenek, valamit
 „ tsak elő találnek, és meg-rágják a' fű-
 „ vet, gyümölsöt, és jégéssötől meg-ma-
 „ radott vetést, nem hagyván utánok
 „ semmi zöldséget. Sűrűségére nézve fog-
 „ ható fetéttség fogja el-borítani egészsz
 „ Országát, és 3 napig a' világófságot el-
 „ ölttya. Ezután Egyiptomnak első szü-
 „ löttyei edgy tsapással meg-ölettetnek éj-
 „ félkor. Tíz Sebekkel illetetvén a' Folyó
 „ vizeknek Sárkánnya, magát meg-aláz-
 „ za; meg-edgyez Vendégeinek el-erész-
 „ tésé-

„ tésébe: De szíve azonnal ismét meg-ke-
 „ ményedik, mint a' jég az olvadás után
 „ ha kemény hideg éri. Szavát meg nem
 „ állja; és üldözi azokat, kiknek hogy
 „ szabadságokat vízfsza adgya, arra tsak
 „ most esküdött. Utánok megyen, hogy
 „ magát a' haboktól el-nyelettese, míg a'
 „ választott nép szárazonn a' Tengerenn
 „ által menne; a' melly magát előttök két
 „ felé húzza, és nékik kristály falúl szól-
 „ gál. Engedelmes lévén Móses' vez-
 „ szejének, mind addig ki-nyitva marad,
 „ míg a' meg-szabadítottak a' partra nem
 „ érkeznek. Illyen az a' Tsudállatos Ha-
 „ talom, mellyet az Örökkévaló Profétá-
 „ jának engedett!

„ De az Isten még sem bízza egészszenn
 „ Népe' bölödságát az Emberre, Ő ma-
 „ ga vezeti gyermekit, és mindenkor je-
 „ lenn vagyon Angyalának képibe, nap-
 „ pal felhőnek, éjjel pedig tűznek öfzlo-
 „ pába mégyen előttök; utat mutat nékik,
 „ és báftyául szölgál nékik az öket üldözö
 „ Király ellen. A' dühös Fejedelem öket
 „ egészsz éjtszaka üldözi; de a' fetéttség-
 „ től el-borittatván, el nem érhetette a'
 O 4 „ Né-

„ Népet: a' hajnalra várakozik. A' nap el-
 „ jön. A' Mindenható a' köd', és tűz' ofz-
 „ lopából hatalmát ki-mutattya; még nézi
 „ az ifjentelenek' Armádiáját, zürzavar-
 „ ba hozza, és szekerinek kerekeit öszve
 „ töri. Parantsolattyára Mófes fel-emeli
 „ még edgyfer hatalmas veszszejét; a'
 „ Tenger engedelmeskedik; a' habok az
 „ Égyiptomi seregekre ömlenek, és Vitéz-
 „ kedő népét el-nyelik. Azonba az Izraél
 „ ellenségétől meg-szabadítottván, tsak
 „ hamar el-hagygya a' Tenger' partyát, és
 „ ballagdogál a' Kanaán felé a' Száraz
 „ Pufztába.

„ Nem a' leg-rövidebb úton ment Mó-
 „ fes, mert félt attól hogy a' Hadakozásba
 „ tapasztalás nélkül való Emberek edgy-
 „ szerre az Ellenség' földgyére bé-hatván
 „ meg-ijedhetnének; és a' háborút meg-
 „ útván vizfsza kívánkozhatnának Égyip-
 „ tomba, és a' Győzedelemnek elibe te-
 „ hetnék a' rabságbann való gyalázatos
 „ életet. Mert még a' leg-nagyobb szüle-
 „ tett Vitézeknek-is ha tapasztalás nélkül
 „ vagynak, és ha tsak a' vakmerőségtől
 „ nem lelkefittetnek, drágább kintsek nin-
 tsen

„ tsen az életnél. Az ő pufztábann való
 „ hoszszas mulatozások, még másba-is hafz-
 „ nál nekik; ott tsinállyák ők ki Igazga-
 „ tásoknak Plánumát, és a' 12 Nemzetsé-
 „ gek közzül ki-választyák a' Nagy Ta-
 „ nátsot, hogy a' szerént igazgassák a'
 „ Népet, a' mint Maga az Isten a' Sinai
 „ (55) hegyenn azt elől adgya. Füstölgő
 „ teteje ennek a' Hegynek meg rendül abba
 „ a' szempillantásba, mikor azⁱ Örökké-
 „ való villámás, és menydörgések közt
 „ harlogó trombita szó alatt reá száll,
 „ hogy az Izraelnek Törvényt szabjon.
 „ A' Törvények' edgyik része a' Pólgári
 „ Igazságot regulázza, a' más része pe-
 „ dig az Áldozatok' tzerimóniáját állittya-
 „ fel. Az Áldozatok tzerimóniái ábrá-
 „ zollyák Aztat, a' ki a' Kígyónak fejét
 „ meg fogja törni, és azokat a' módokat,
 „ a' mellyekkel Ő az Emberi Nemzet'
 „ meg-váltásába fog élni. De az Urnak
 „ szava az Embereknek rettenetes lévén,
 „ kérte a' Nép Őtet, hogy Mófes által
 O 5 „ adná

(55) *Sinai hegy*, nevezetes hegye köves Arábiának; itt adta-
 ki az Isten a' Tíz parantsolatot.

„ adná tudokra Akarattyát, és hogy a'
 „ félelmet oszlatná-el! A' Mindenható Kéré-
 „ feket tellyesítti, ez által tudokra adgya
 „ hogy Ő hozzá Közbenjáró nélkül nem
 „ lehet járúlni; Mófes ennek hivatalát vi-
 „ feli: de nállánál nagyobb Közbenjárót
 „ kell néki elő hozni; ő az el-jövetelit
 „ meg-jövendöli, és ő utánna minden Pró-
 „ féták fogják a' Nagy Mefsiás' el-jöve-
 „ lének napját hirdetni.

„ Az Istennek Jósága nem tsak abba
 „ határozza-meg magát, hogy nékik Tör-
 „ vényeket és Tzeremóniákat szabjon; ha-
 „ nem néki annyira tettfszenek az Akarát-
 „ tyának engedelmeskedő Emberek, hogy
 „ Sátorát közikbe méltóztatik helyheztet-
 „ ni, és velek kíván lakozni, a' szerént,
 „ a' mint Ő el-rendeli. Építtének űk edgy
 „ Szentek' Szentét arannyal bé-vontt Tzé-
 „ drusból, a' hová a' Frigy-Ládát bé-te-
 „ gyék; és ebbe bé-tefzik a' Szövetség-
 „ nek Tanúbizonyosságát és a' Törvényt;
 „ Ezek felett a' kegyelemnek Trónusát
 „ két szárnyas Kerubimok között. Hét
 „ Lámpáfok karika formába mutatván a'
 „ Mennyei Tüzeket, lobognak ez előtt a'
 „ Men-

„ Mennyei Trónus előtt. Nappal felhő,
 „ éjjel pedig tűznek ságára nyúgfzik a'
 „ Sátoronn, ki-vévén mikor a' Ládát vi-
 „ fzik. Végre Angyalától kísértetvén, el-
 „ érkeznek az Abrahámnak és Maradé-
 „ kinak ígért Földre.

„ El nem végezném, ha mind elő akar-
 „ nám néked számlálni a' történt vereke-
 „ défeket, a' meg-győzetett Királyoknak
 „ neveit, és a' meg-hódoltatott Orzfágo-
 „ kat, és azt hogy miként fog a' Nap
 „ egész nap' meg-állani, és az éjtszaká-
 „ nak bé-jövetelét edgy Embernek szájá-
 „ ból ki-jött parantsolatra késleltetni: Nap
 „ áll-még Gibeonba, (56) és te Hóld az
 „ Ajalon' Völgyébe, mind addig, míg az
 „ Izraél egészfszenn nem győzedelmeskedik!
 „ (Abrahámnak a' Fija Isáknak fog nevez-
 „ tetni, és az ő neve Maradékjára fog
 „ szállani, a' melly magát az Kanahánba
 „ helyhezteteti.)

Ádám

(56) *Gibeon* a' hol Josué a' napot meg-állította.

„ Ádám itt meg-szóllalt : „ Isteni Követ!
 „ a' ki fetétségemet el-szélesztetted, melly
 „ kedves dólgoakat fedeztél-fel nékem, és
 „ mindenek felett ollyakat, a' mellyek az
 „ igaz Ábrahámot és Maradékát illetik!
 „ Szemeim kezdenek látni; forsomonn és
 „ az Emberi Nemzetenn ez előtt aggódó
 „ szívem véghetetlenül könnyebbedik. Most
 „ látom annak a' napját, a' kibe minden
 „ Nemzetek meg-áldattatnak; noha méltatlan
 „ légyek-is a' te jóságodra, minek-
 „ utánna tilalmas útakonn annak az esmé-
 „ rettségére törekedni kívántam volna, a'
 „ melly nékem meg-tiltatott. Azonba még
 „ sem foghatom-meg, miért adatik annyi
 „ sokféle Törvény azoknak, a' kik között
 „ az Isten a' földönn lakni méltóztatni fog:
 „ Ez a' Törvénynek sokasága gonofzra
 „ való dühös hajlandóságot mutat. Hogy
 „ lakhatik az Isten ollyanokkal? — „ Ne
 „ kételkedgy azonn, felele Mihály, hogy
 „ a' Bün köztök ne uralkodna. Ők a' Te
 „ Maradékid. A' Törvény azért adatott
 „ nékik, hogy természeti romlottságokat
 „ velek éreztesse, a' melly romlottság szün-
 „ telen fel-serkenti benne a' bünt, hogy
 „ a' Törvény ellen háborogják. Így lát-

„ ván,

„ ván, hogy a' Törvény a' Bünt meg-
 „ esmérteti ugyan, de hogy ő a' bün el-
 „ len csak gyenge és ábrázoló engesztel-
 „ lést tehet a' barmok' vérivel, ők magok-
 „ tól azt fogják hinni, hogy edgy drágább
 „ vérnek kell az Emberért eleget tenni,
 „ Igaznak Bünösért. Ez által az Idegen
 „ Igazság által, a' melly nékik az élő és
 „ szent tselekedetek által tulajdonokká té-
 „ tetik, fognak az Isten előtt meg-igazul-
 „ ni, és Lelkiezméreteknak belső nyugo-
 „ dalmát meg-nyerni, mellyet a' Törvény-
 „ nek minden Tzerimóniái sem tsendesít-
 „ hetnek: az Ember sem tudná magától
 „ ezt bé-telleyesíteni; és bé nem telleyesít-
 „ hetvén, nem lehetne néki az életbe
 „ részesülni. A' Törvénynek tehetetlen-
 „ sége tehát tapasztalható; ennek tárgya
 „ tehát az, hogy a' Nemzeteket valaha
 „ el-kézfíttse edgy ditsőséges sebb szövetségre;
 „ hogy az ábrázolt dólgookról az igazságra,
 „ a' tesiről a' lélekre, a' léleknek szorofs köte-
 „ lefségéről a' bővelkedő kegyelemnek szabad
 „ el-fogadására, a' rabi félelemről a' fiúi tiszte-
 „ letre, a' Törvénynek munkáiról a' Hitnek munkáira
 „ által menyenek.

„ Mó-

„ Mósesi különössenn kedvelli az Isten ;
 „ de ő azonba tsak a' Törvénynek szól-
 „ gája , ő nem fogja az Isten' Népét a'
 „ Kanahánba vezetni ; Josué léfzen ez , a'
 „ kit a' Pogányok Jéhusnak neveznek. Ez
 „ az Ember , a' ki a' Nevét viseli , és Hi-
 „ vatallyát bé-tölti Annak , a' ki a' Kígyó'
 „ fejét meg-töri , és a' fok időkig a' Világ'
 „ pufztájába el-tévelyedett Embert gyöze-
 „ delemmel az örök nyugodalom' helyére
 „ vezeti : őket a' földi Kanahánba bé fogja
 „ vezetni , a' hol ők hozfzas időkre bé-
 „ kefébenn élnek : ők ott szerentséfenn
 „ fognak élni , mind addig , míg a' Nem-
 „ zeteknek bünei , bóldogságokat ketté
 „ vágván ki nem hívják az Istent , hogy
 „ nekik Ellenséget támasztana. Azonba ,
 „ valamennyifzer bünöket meg-bánnyák ,
 „ az Isten kezeikből ki-szabadíttya , majd
 „ a' Bírák , majd a' Mónárkák alatt. —
 „ Az ő második Királyok , a' ki kegyes-
 „ ségeről és nagy viselt dólgainról olly hí-
 „ res , viszfza vehetetlen Igéretet fog nyer-
 „ ni az eránt , hogy Trónusa örökké fenn
 „ fog állani. Minden Profétziák edgyen-
 „ lőképpenn fogják hirdetni , hogy Dávid-
 „ nak Királyi törökéből (ez annak a' Ki-
 „ rály-

„ rálynak neve) fog edgy Fiú születetni.
 „ Ez az a' Veszszö-szál , a' kinek Aszfzöny-
 „ tól kell születetni , a' ki előre hirdet-
 „ tetett , a' kit Ábrahám látott. Ez az
 „ Idvezítő , Nemzettségek' Reménye , Ki-
 „ rályoknak meg-jelentetett , és leg-utolsó
 „ a' Királyok közt , mert az Ő Orzfá-
 „ gának nem léfzen vége. Ő előtte fok
 „ Királyok fognak lenni. Salamon (a' Dá-
 „ vid' Fija) a' ki ennek a' kegyes Király-
 „ nak helyébe jön , az egéfsz Világonn
 „ híres léfzen gazdagságára , és bóltses-
 „ ségére nézve. Ő fogja edgy dítsőséges
 „ Templomba helyheztetni az Istennek
 „ köddel környül vétetett Frígy Ládáját ,
 „ minekutánna fok ideig bújdosó Sátorok
 „ alatt lett vólna. Azok , a' kik ő után-
 „ na következnek , a' Krónikákba le-írat-
 „ nak , némellyek jók , némellyek gono-
 „ szok. A' leg-hozfzabb Liszta a' gono-
 „ szoké. Betstelen Bálványozáfok , és más
 „ a' Nép Istentelenségéhez járúlt Bünök ,
 „ az Istent arra kénszerittik , hogy harag-
 „ jába Magát töllök el-húzza , földöket
 „ el-hagygya ; Várofokat , Templomát , és
 „ Szent Frígy Ládáját minden szent edé-
 „ nyivel edgyütt prédául ki-téfszi annak
 „ a'

„ a' büfzke Városnak, mellynek magas
 „ kő-falai a' zürzavarba meg-maradtak,
 „ és a' melly azólta Babilonnak (57) hí-
 „ vatik. Ott hagygya 70 Efziendeig való
 „ Fogságba; annakutánna Irgalmáról, és
 „ Dávidnak esküvéssel tett szövetségéről,
 „ melly olly állandó mint az égnek nap-
 „ jai, meg- emlékeztvén, őket a' szent Vá-
 „ rosba visszfa vezeti.

„ Minekutánna Babilonból visszfa tér-
 „ nek: Királyok' és Urok' jó-tettzfékből,
 „ kiket az Isten részekre hajt, az Úrnak
 „ Házát fel-épittik. Bizonyos időkig fog-
 „ nak ők mértékletessé és tsendessé él-
 „ ni, kívánságokat meg-zabolázzák. De
 „ minekutánna meg fognak szaporodni,
 „ és gazdagodni, közöttök külömbkülömb-
 „ féle szakadások lesznek. Leg-először is
 „ a' Templomba fog az edgyenetlenség a'
 „ Papok és Oltárok' Szólgái között ki-
 „ ütni; a' kiknek a' békeféséget úgy kellene
 „ nézni, mint leg-drágalátosabb, köteles-
 „ ségeket. Edgyenetlenségek utálatot hoz

„ a'

(57) *Babilon* Asszíriának nevezetes Anya Várofa.

„ a' Szent Hellybe. Végre nem gondol-
 „ ván semmit a' Dávid' Fijával, a' Koro-
 „ nát hatalmokban véstik; a' Királyi pál-
 „ tza kezekekről idegenre száll, azért, hogy
 „ a' valóságos fel-kenettetett Király a'
 „ Mesiás, a' Dávid' Koronájához való jus-
 „ sát születésékor el-veszittse.

„ Mikor születni fog, ezt edgy ollyan
 „ Tsillag fogja hirdetni, a' melly még az
 „ Égenn soha sem vólt, és vezetni fogja
 „ a' Napkeleti Böltseket. Ők meg-tuda-
 „ kozzák a' helyet, a' hol Néki születni
 „ kelletik, és hoznak Néki aranyat tem-
 „ jént és mirhát. Az Angyal az edgyü-
 „ gyü Juhászoknak, kik egészsz éjtszaka
 „ ébrenn vagynak, születésének helyét ki-
 „ hirdeti. Ezek örömekebe' oda futnak, és
 „ hallyák a' Mennyei Karoknak énekléfit.
 „ Szüz az Anya; de Attya a' magafságos
 „ Istennek Virtusfa. Ő fel fog ősi Kirá-
 „ lyi székibe hágni, Birodalma a' Föld'
 „ széléig fog terjedni, és Ditsöségének
 „ határi az Égek lesznek.

Erre a' beszédre Ádám szent buzdulás-
 ba esett; örömeének ki-ömlése könyveket

P

hül-

hüllattatott vele: de csak hamar meg-szünt azért, hogy háládatosságát illy szókkal ki-nyilatkozathassa: „ Kedves Próféta!
 „ Reménységemet meg-tetézed; Válsá-
 „ gomnak nagy munkáját Te előttem igaz-
 „ zánn fel-fedezed. Köszöntlek Tégedet
 „ Szűz Anya, a' Mindenhatónak Szerelme-
 „ se! Te én tölem fogsz származni, a' Ma-
 „ gagságos Istennek Fija pedig Te töled fog
 „ születetni. Tehát az Isten az Emberrel
 „ Magát így edgyefitvén, a' Kígyó el-
 „ nem kerülheti Fejének edgy halálos tsa-
 „ pás által lejendő meg-törettetését. De
 „ mitsoda helyenn, mikor léfzen viasko-
 „ dáfok? mitsoda sebbe fog a' Győzedel-
 „ mesnek farka esni?

„ Ne képzeld veszekedéseket, felele Mi-
 „ hály, olly formánn, mint mikor két Em-
 „ ber verekedik, duellál. A' Fej, és Sark
 „ nem edgyéb ábrázoláfoknál. A' Fíú nem
 „ azért kaptsolta az Embert az Istenességhez,
 „ hogy Ellenségét ez által annyival inkább
 „ meg-győzhesse. A' Sátán nem így fog
 „ meg-győzöttetni. Az a' sebje, mellyet
 „ az Égből lett le-esésekor nyert, nem
 „ tette őtet arra elégtelenné, hogy rajtad
 ha-

„ halálos tsapást nem ejthetett volna. Ezt
 „ a' halálos tsapást az Idvezítettő nem a'
 „ Sátánnak, hanem az ő te benned és ma-
 „ radékidbann lévő munkájának el-törlé-
 „ sével fogja meg-orvosolni. Ez a' mun-
 „ ka másképpen nem mehet tökéletesség-
 „ re, hanemha az Isten akarattyának elég-
 „ tétetik, mellyet te meg-vetettél. Sza-
 „ badítottódnak helyetted kell magát bünö-
 „ dért, és maradékid' bünéért fel-áldozni:
 „ így fog az Isten' Igazságának elég-téte-
 „ tődni. Engedelmessége által az Isten'
 „ Törvénytét Ö tökéletessenn bé-fogja töl-
 „ teni, szinte úgy mint Szeretetével; noha
 „ csak a' Szeretet tölti egyedül tökélete-
 „ senn bé a' Törvényt. Tetszet véfzen ma-
 „ gára, és magát gyalázatos életre és ha-
 „ lálra ki-tévén, éretted nehéz szenvedé-
 „ dések alá fog vettetni. Életet fog Ö
 „ mind azoknak hirdetni, valakik remény-
 „ ségeket válságába és igazságába hely-
 „ heztetik, és azt hiszik hogy az Ö en-
 „ gedelmessége hit által nekik fog tulaj-
 „ donittatni, hogy az Ö érdemi által id-
 „ vezítettnek, nem pedig a' magoké által,
 „ ámbár ha az egészsz Törvényt bé-töl-
 „ tenék-is.

„ Melly drága leszsz Néki az Embe-
 „ rek' Idvefsége! útáztatni, káromoltatni,
 „ meg-fogattatni, és gyalázatos büntetésre
 „ fog íteltetni. Keresztfára fogja tulajdon
 „ Nemzettsége szegezni, és a' halálnak ki-
 „ tenni, hogy Ő a' Világnak életet adgyon;
 „ de ő-is ugyan azon keresztfára fogja
 „ kötni a' té ellenségidet; el-fogja véri-
 „ vel a' Te és az egész Emberi Nemzet'
 „ kárhoztatását törteni. A' Törvény, a'
 „ melly néked mindenkor halálos, az Em-
 „ beri Nemzet' bűnével edgyütt vele fog
 „ a' Keresztfánn függeni, és azoknak töb-
 „ bé nem árthat, a' kik igazánn hisznek
 „ az Ő elégtételébenn. — Meg-hal, de
 „ csak hamar fel fog támadni. Az Halál
 „ nem fogja sokáig hatalmábann tartani.
 „ Minekelötte a' harmadik Hajnal a' Vilá-
 „ gosságot el-hozza, a' reggeli tsillag meg
 „ fogja látni ditsőséges fel-támadását an-
 „ nak, a' ki váltságodat le-fizette, az Em-
 „ bereket halála által meg-váltotta, és
 „ a' ki életét adgya mind azokért, valakik
 „ Benne élni kívánnak, és a' kik ezt a'
 „ nagy jót élő hittel, és jó-tselekedetekkel
 „ magokhoz kaptssollyák. Ez az Isteni
 „ Munka fogja kárhoztatásodat semmivé
 „ tenni,

„ tenni, ez fogja a' Sátánnak fejét meg-törni,
 „ erejét meg-rontani, azzal, hogy a' bünt
 „ és halált az ő két rettenetes szolgálait
 „ egészenn semmivé téfzi. Ez a' Váltság
 „ fokkal mélyebbenn döfi tulajdon maga
 „ dárdáját ennek a' két Tsudának fejébe,
 „ mint sem az ideig való halál a' gyöze-
 „ delmesnek, avagy az el-választottaknak
 „ talpát meg-sebesítené. Halálok egyéb
 „ nem leszsz, hanem szerentsélebb életre
 „ való édes által-költözések.

„ Fel-támadása után tsak bizonyos
 „ ideig fog a' földönn maradni, hogy Ta-
 „ nitványinak, kik ötöt egészsz életébenn
 „ követték, Magát meg-mútasza. Meg
 „ fogja nékik hagyni, hogy a' töle tanúlt
 „ dolgokra a' Nemzeteket tanítsák, és
 „ hogy nékik az idvefséget hírdessék. Tisz-
 „ ta vízzel fognak ők keresztelni. Ez a'
 „ Szent Jegy meg-mossa az Embert a'
 „ bűnnek fertelméből, és az Istennel meg-
 „ bé kélteti. Ők fogják a' Nemzeteket
 „ tanítani; mert ettől a' Naptól fogva az
 „ Idvefség az egészsz Világonn fog prédi-
 „ káltatni, nem tsak az Ábrahám' mara-
 „ dékinak, hanem az Ábrahám' hitinn való

„ gyermekinek-is. Így fognak a' Nemzet-
 „ tségek, magvábann meg-áldatni. — Fel
 „ fog az Egeknek Egeibe menni, győzedel-
 „ meskedvén a' Levegő-égbe' az Ő, és a'
 „ Te ellenségeidenn. Ebbe a' széles üregbe
 „ meg fogja a' Sátánt a' Levegő-ég' Feje-
 „ delmét ragadni, és meg-lántzolja le-veti
 „ őtet a' maga Országába, hogy ott örökös
 „ gyalázatba' maradjon. Annakutánna
 „ bé-megyén a' Dítsőségbe, és az Isten'
 „ jobbára ül, mindenek felett fel-magasz-
 „ taltatván; és mikor a' Világ' vége el-
 „ érkezik, akkor el fog jöni dítsóséggel,
 „ és hatalommal fel-ruházva, az elevene-
 „ ket, és holtakat meg-ítélni. Meg-fogja
 „ Ő mind azokat ítélni, a' kik Hit nélkül
 „ holtak-meg, Híveit pedig örök boldog-
 „ sággal meg-jutalmazza.

Az Árk-Angyal midönn ide jutott volna,
 beszédébe' meg-állott; és első Atyánk buz-
 gósággal fel-kiáltott: „ Oh véghetetlen
 „ Jóság! melly imádandó vagy! A' gonosz-
 „ ból-is Te véghetetlen jót tudsz ki-hozni.
 „ Az az erő, melly a' teremtésnek első
 „ szempillantásába' a' fetétség' kebeléből
 „ világosságot hozott-ki, nem ilyen tsu-
 „ dál-

„ dálkozásra méltó. Most már nem tu-
 „ dom, hogy ha szomorkodgyam e el-kö-
 „ vetett bünömönn, avagy örüllyek; mivel
 „ ez által az Isten' dítsósége, Emberekhez
 „ való jó-akarattya inkább ki-nyilatkozta-
 „ tik, és a' bővelkedő kegyelem az Ő
 „ haragján fellyül bővelkedik. Azonba',
 „ mondd-meg nékem, hogy ha Szabadit-
 „ tónk vizslya tér az Égbe, mire fognak
 „ kevés számú Hívei jutni, a' kiket Ő az
 „ Igazságnak annyi fok ellenségei között
 „ hátra fog hagyni? Távól létébe' ki ve-
 „ zérli, ki óltalmazza népét? avagy nem
 „ fognak e szólgáival kegyetlenebbül bán-
 „ ni, mint Vele Magával?

„ Minden bizonnal, felele az Angyal;
 „ de Ő a' magafs Egekből Vigasztalót fog
 „ Tanítványinak küldeni, Attyának Igé-
 „ retét, és a' Szent Lelket, melly ő ben-
 „ nek fog lakozni. Szívekré fogja Ő met-
 „ szeni, a' Hitnek Törvényét, a' melly
 „ Szeretet által munkálódik, azért, hogy
 „ őket az Igazság' ösvényénn vezesse, és
 „ Lelki fegyverrel fel-fegyverkeztesse,
 „ mellyel a' Sátán' minden oszromlásnak
 „ ellent állhafsanak, és leg-hegyefsebb
 „ P 4 „ dár-

„ dárdáját-is meg-tompihafsák. Ezzel a'
 „ segedelemmel a' Halált ök tsendes sze-
 „ mekkel nézik; minden Emberi dühösésé-
 „ gek által ellenek fel-található gyötrel-
 „ meket truttzolni fognak. Leg-nagyobb
 „ kínnyaik közt-is belső vígafztalást fog-
 „ nak érezni. Bátor szívek a' leg-kegyet-
 „ lenebb üldözőiket-is bámulásba hozza-
 „ Leg-előfször-is a' Sz. Lélek az Apošto-
 „ lokra száll, annakutánna a' meg-kerefsz-
 „ teltekre, vele fogja a' beszédnek, és tsu-
 „ da-tételeknek ajándékit, mellyeket ő
 „ előttök Mesterek tett, közleni. Így tehát
 „ minden Nemzettségből igen sok Embe-
 „ rek fognak hozzájok állani, a' Mennyei
 „ Tudománynak örömmel való bé-véte-
 „ lére. Végre minekutánna hívatallyokat
 „ bé-töltötték, és pályájokat dítsőségefenn
 „ meg-futották, és Irásaik által Tudomán-
 „ nyokat, és Tselekedeteket meg-hagyták,
 „ el fognak az Urbann aludni: de a' mint
 „ előre meg-mondgyák, helyettek ollykor
 „ ollykor meg-éhezett farkafok fognak
 „ Páfztorúl fel-támadni, kik a' leg szen-
 „ tebb Titkokat-is oda fordítyák, hogy
 „ azokkal nagy rá-vágyódásoknak, és
 „ alacsony fösvényiségeknek szölgállyanak.

„ A'

„ A' Szent Könyvekbenn meg-íratott Igaz-
 „ ságot meg fognák ök babonasággal vesz-
 „ tegetni; nem fognak egyebet hírnél, név-
 „ nél, hívatálnál, és titulufoknál keresni,
 „ és hogy testi kezekkel hitetlen újságjokat
 „ bé-hozhafsák. Ebből kemény üldözések
 „ fognak azokra következni, a' kik meg
 „ akarnak abba' maradni, hogy az Istent
 „ lélekbe', és igazságba' imádgják. A'
 „ többi Sokaság azt fogja hinni, hogy a'
 „ Vallásnak eleget tesznek a' külső Tze-
 „ rimóniák-, és szokásokkal. A' káromlás-
 „ nak nyílával által szúrt Igazság el fog
 „ múlni, a' Hit bádgyadozásbann léfszen,
 „ és az Embereknek tselekedeteik nem
 „ fognak többé az által lelkesítettetni, a'
 „ mi azokat elevenithetné. Így tehát a'
 „ jóknak ellenkező, de a' gonoszoknak
 „ hafznos Világ, hitetlenségének terhe alatt
 „ nyögni fog mind addig, míg az Igazak
 „ meg-jellennek, és a' gonoszok örökre el-
 „ múlnak. Annak az el-jövedele fogja ezt
 „ a' nagy napot elő-hozni, a' ki tenéked
 „ eleinte homályofann hirdettetett, de a'
 „ kit most majd Idvezittödnek, és Urad-
 „ nak esmérfsz. Néki meg kell az idők'
 „ tellyefségébe' a' felhökbe' Atyai dítsősé-

P 5

„ gébe'

„ gébe' jelenni. El fog jöni, hogy a' Sá-
 „ tánt meg-romlott Világával edgyütt sem-
 „ mivé tegye. És fog a' Tűz által meg-
 „ tisztított nagy Testből újj Eget, és újj
 „ Földet formálni. Akkor fognak a' vég
 „ nélkül való Századok kezdődni; mel-
 „ lyeknek fundamentomok az Igazság,
 „ Békeség, és Szeretet lévén, annak gyü-
 „ möltsét az Örömet, és örök Bóldogságot
 „ fogják teremni.

El-végezte az Angyal; és Ádám utól-
 lyára felelt: „ Melly hirtelenséggel nyar-
 „ galta-bé Prófétziád ezt a' múlandó Vi-
 „ lágot, és azt a' Tzelt a' hová az Idő
 „ repül mind addig, míglen abba' meg nem
 „ akad! A' mi rajta túl vagyon, nem
 „ egyéb edgy nagy Mélységnél; az Örök-
 „ ké valóság az, a' mellynek végit sem-
 „ minémü szem bé nem láthattya. Hála
 „ légyen oktatásidnak! Kétségsbe eséfem
 „ tsendefedik; a' Békeség szivembe kezd
 „ újra születni; és annyi Tudománnyal
 „ bírok, a' mennyit csak ez az agyag
 „ edény el-birhat. Melly ostoba voltam,
 „ hogy Tudományomnak határt vetni nem
 „ akartam! Ennekutánna meg fogok elé-
 „ „ gedni

„ gedni annak a' tudásával, hogy az Isten-
 „ nek engedelmeskedni, Ötet félelemmel
 „ szeretni, és mindenkor úgy járni, mint-
 „ ha az Ember előtte volna; gondvifele
 „ sét mindenkor szemeink előtt tartani, és
 „ reménységünket benne helyheztetni, a'
 „ leg-jobb dolog. Kegyelme minden mun-
 „ kájára ki-terjeszkedik, és a' gonoszt jó-
 „ val fellyül müllyá. A' leg-erőtlenebb ez-
 „ közök által viszi végre a' leg-nagyobb
 „ dolgokat; azokkal, mellyek leg-elvet-
 „ tettebbeknek láttfzanak, fel-forgattya,
 „ azt, a' minek hatalmát a' Világ tsudál-
 „ lya; és az edgyügyü szívek jósága által
 „ az Emberi böltseséget meg-szégyenítte.
 „ Már látom azt is, hogy az Embernek
 „ az Igazságért szenvedni dítöségefebb,
 „ mint sem ellenségét meg-gyözni; és hogy
 „ a' Hivőknek a' Halál nem egyébb, Élet'
 „ kapujánál. Meg-győzettettem erről an-
 „ nak a' példája által, a' kit ma Meg-vál-
 „ tómnak esmérek, a' kit örökre dítösíteni
 „ fogok, és a' kit minden tselekedetim'
 „ kezdetének vészek, valamint edgyetlen-
 „ edgy bóldogságom' határának.

Az

Az Angyal-is felelt néki utólyára: „Ha
 „ ezeket az Igazságokat jól meg-értetted,
 „ így el-értél a' leg-főbb Böltéségnak
 „ tetejére; fellyebb menni ne reménylly,
 „ ha szinte minden tsillagokat mennyei
 „ Hatalmaságokat, a' mélységnek minden
 „ Titkait, mindent, valami tsak az égbe',
 „ levegőbe', földön, és tengerbe' vagyon
 „ nevekről esmérnéd-is. Ennek a' Világnak,
 „ a' ki-terjedése, mellyet te birsz, ingyen
 „ sem tézzen téged véghetlenné. Azonn
 „ légy, hogy hitedhez jóságos tselekedetet,
 „ a' jóságos tselekedethez pedig tudományt,
 „ a' tudományhoz mértékletességet, a' mér-
 „ tékletességhez békeségestürést, a' békes-
 „ séges-türéshez kegyességet, a' kegyesség-
 „ hez atyafi szeretetet, az atyafi szeretet-
 „ hez szerelmetességet ragaszsz. Így ez fog
 „ ofztánn a' többi minden Virtusoknak Lel-
 „ ke lenni. Nem fogod meg-bánni, hogy
 „ ezt a' helyet el-hagytad, mert magadba'
 „ bódogabb Paraditsomot fogsz találni.
 „ De mennyünk-le most erről a' gondolko-
 „ zásnak tetejéről; a' rendelt idő le-me-
 „ netelünket meg-kívánnya; nézd a' He-
 „ gyenn sátorozó írásáim már induló fél-
 „ benn vagynak; nézd a' lángoló fegyver-
 „ nek

„ nek rettenetes villogást; ez ád jelt el-
 „ menetelünkre, tovább maradnunk már
 „ nem lehetne. Eredgy költsd-fel Évát:
 „ én ötet-is tsendefittetem vígasztaló ál-
 „ mak által, és elméjét az engedelmeiségre
 „ el-készittetem. Mikor az idő-magával
 „ fogja hozni, beszéld-meg néki hogy mit
 „ hallottál; és mindenek felett mond-meg
 „ néki azt, a' mi a' Hitet illeti. Magya-
 „ rázd-meg néki a' Válságnak nagy tit-
 „ kát: Az Aszszonynak méhéből fog az
 „ Emberi Nemzetnek Idvelése ki-jöni.
 „ Életetek' szentsége által érdemellyetek
 „ magatoknak hozszú életet. Ugyan azon
 „ hitbenn edgyefek lévén edgymással éllye-
 „ tek. Sohajtsatok bünötök' emlékezeténn,
 „ de azonba' örüllyetek szerentsés meg-
 „ szabadittatástoknak meg-gondolásnn.á

Ezek után le-szállottak a' hegynek te-
 tejéről. Mihelyt a' Hegy alá értek, Ádám
 oda futott a' hol Éva aludt, ötet már éb-
 renn találta: és olyan szókkal fogadta
 Ádámot, a' mellyekből észre lehetett ven-
 ni, hogy Évának szomorúsága meg-tsende-
 fittetett légyen: — „ Tudom honnan jösszsz
 „ és hová indúltál. Az Isten vezérli az
 „ ál-

„ álmat; és a' Látáfok, mikor Őnéki tet-
 „ szik, mennyei beszédek léfznek. Énné-
 „ kem vígafztaló jó Látáfim vóltak álman-
 „ bann; az Isten bótátotta ezeket én reám
 „ abba' a' szempillantásba' midönn szí-
 „ vem' gyötrelmi közt el-aludtam. Vezefs
 „ engem', veled megyek: mert a' Para-
 „ ditsom engemet mindenütt fog kísérni
 „ a' hol te léfzefz. Ha nállad nélkül itt
 „ maradnék, ennek a' Kertnek szépsége
 „ engem kevésé gyönyörködtetne; te
 „ egyedül vagy nékem mindenem. Az én
 „ hozzám való szeretetedből vesztetted-el
 „ ezt a' gyönyörüséges helyet. Ámbár
 „ bünöm minden Kegyelemre érdemetlen-
 „ né tett-is, de még-is ezzel a' vígafzta-
 „ láffal megyek innen ki: Az Isten énné-
 „ kem annyira kedvez, hogy a' Világnak
 „ Meg-váltója én-belöllem fog származni!

Ádám nagy gyönyörüséggel hallgatta,
 de semmit sem felelt. Az Arkangyal ötet
 siettette, és a' tündöklő sorokba állott Ké-
 rubimok le-felé a' nekik ki-mutatott hel-
 lyekre jöttek. Sebés láng formába' láttat-
 tak a' föld' színénn le-felé folyni. Így ter-
 jed

jed a' motsáros térségenn a' köd; a' melly
 alkonyodás tájba' a' Folyó-vizekenn magát
 fel-emelvén a' mezöt el-borította, és a'
 mezei munkást kunyhójához sietteti. Az
 Örökkévalónak Kardgya ment előttök: rét-
 tenetes tüzzel barázdolta úttját a' levegő-
 be', mint szinténn az üstökös-tsillag, melly-
 nek égő gőzei a' levegőeget annyival-is
 inkább lángoltatták. Már kezdett a' Pa-
 raditsom' mérsékelt ege lángba borúlni,
 midönn az Angyal első Szüleinket, a' kik
 magoktól igen lafsann mehettek volna,
 kezeknél fogva siettséggel egyenesénn az
 Éjtszaki kapunak vezette; és el-eresztvén
 őket ott a' köszikla allyánn lévő térsé-
 genn, el enyészett — Vízfsza néztek, 's
 látták az ez előtt kevésé szerentsés La-
 káfokat a' Paraditsomot rettenetes lángok-
 kal boríttatni, a' mellyet a' tüzes Kard
 okozott; és hogy a' Kapu irtóztató for-
 mákkal, és fegyverekkel környül vétetett
 volna. A' természet velek könyveket hül-
 lattatott, de síráfok hamar meg-fzünt. —
 Az egészfsz Világ előttök magát fel-nyított-
 ta; Lakó-helyeket tetfszések szerént vá-
 laszthatták: Vezérjek az Isteni Gondviselés
 vólt. Edgymást kézenn fogták; és az
 Éden'

240 *Az Elvesztett Paraditsom*

Éden' Határinn által menvén, Iafann-
Iafann mendegéltek az esméretlen Vi-
lágba.

*Vége a' Tizenkettödik, és Utolsó
Könyvnek.*

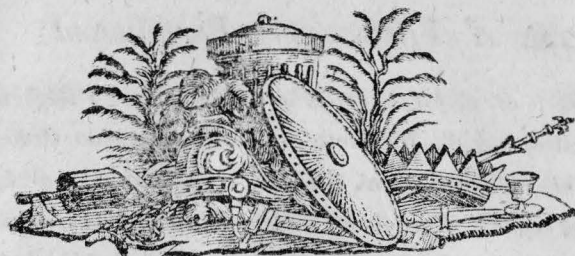

MILTON

VISZSZANYERTT

PARADITSOMA

IV. KÖNYVEKBENN.

VISZSZANYERTT
PARADITSOM,
ELSŐ KÖNYV.

RÖVID SUMMÁJA.

*M*inekutánna a' Poéta a' JESUS KRISTUSrói
szóll, mint a' ki a' Pusztdában a' Sátánt
meg-győzte: a' Szent Lelket segítségül hívja, hogy
az Isten-Ember' győzedelmét annál méltóbban éne-
kelhesse. — Annakutánna a' dologra által menvén,
a' Setétségnek Fejedelmét úgy mutatya, mint a'
ki felettébb meg-rijadt azonn, a' mi a' Jordán' par-
tyán történt a' Mária Fijára való nézve, a' kit
az Atya edgyellenedgy szerelmes Fijának meg-os-
mért,

mért, és a' kit Kereftelő Szent János Világ' Idvezittőjének ki-hírdetett. — Az irigykedő Ördög, a' ki méltánn fél a' Mefsids' el-jövetelétől, a' Levegő-égnek Fejedelmait edgy sűrű felhőbe öfzvegyüjti; ott velek tanátskozik azokról a' Módookról, hogy az Birodalmokat fenyegető veszedelmet miként hárittsák-el magokról. Többi Társainak kérésére magára vállallja annak meg-tudását, ha Ez a' Jépus e az az ígértetett Kristus, a' ki az Egektől annyira kedveltetik, és a' kit annyi Próféták előre hírdetetek? — Az Atya Isten ki-jelenti Szent Angyalinak a' Maga végezését, melly szerént az Emmánuel a' Sátán' kísértetinek ki téfzi, hogy Ötet ez által azokra a' kemény Próbákra készítgesse, a' mellyeket Néki ki kell állani, minckelőtte az Ember' Megváltásának nagy munkáját el-végezné. — A' meg-bóldogult Lelkek örülnek ennek a' Feltételnek, és Dítséretnek Énekét énekelnek az Isten-Ember' dítsőségére, a' ki a' Sátán' e földenn-lévő Birodalmának el-törlésére ki rendeltetett. — Azon közbe' a' Jépus Kristus a' Szent Lélektől sugároltatván, a' Pufztába megyen, azonn gondolkozván egyedül, hogy az Égből vett követtségét mitsoda módokkal vihefse véghez. — A' Sátán minden lépésére vigyázván, hozzá mégyen edgy, erdőbenn lakozó

közö Embernek a' képibenn, és mesterséges móddal néki azt mondgya, hogy a' köveket változtassa kenyérré. — A' Jépus Kristus' felelete, és a' Sátán' első meg-bukása. —

Kevéssel ez előtt énekeltem a' Parantsolatot által hágó Ádámnak engedelmessége által elvesztett Paraditsomot: ma pedig éneklek az újj Ádám' állhatatos engedelmeffége által az Emberi Nem' idveségére vizszanyert Paraditsomot. Az Ö Engedelmeffége minden részben meg-próbáltatott, és a' Késértő Léleknek minden mesterségin győzedelmeskedett. Meg-szegenyttette Emmánuel a' régi Kégyót, győzedelmet vett rajta, és a' kietlen pufzta ezen győzedelme által mint edgy gyönyörűség' Kertyévé változott.

Szent Lélek! a' ki ezt az Isteni Bajnokat a' magánofságban a' Pokol' meg-győzésére vezérletted, és a' ki győzedelme által magát valóságos Isten' Fijának lenni

meg-mútatta: ne szünny-meg tovább-is engemet sűgállani! Nálad nélkül az én szavam rekedező lészén, és meg fog szégyenűlni. Emeld-fel lelkemet, hogy szárnyaidon mint-edgy hordoztatván, a' Termézet' mélységinn szereńséfenn túl-hathaszon, és magánn mint-edgy fellyűl emeltésék, hogy a' Megtestesűlt Ígének vifelt dolgait, mellyek fokkal nagyobbak minden Vitézi tselekedetegnél, méltósággal énekelhese. Igaz ugyan, hogy azok a' nagy Tselekedetek, mellyekről itt szó vagyon, a' puztába' magánofann történtek, és fok szíz efszendőkire mint-edgy feledékenységbe' el-temettettek: de azonba' méltók lévén a' leg-felsőbb Poétai éneklésre, a' Keresztény Músáknak, a' kik ezt olly hofszú időre halasztották, meg nem tiltatott.

Trombita szónál hathatófabb szóval kiáltott a' Mesiás' Előljárója, midőnn a' Keresztségre hitta az Embereket: Térjete-meg, úgy mond, mert az Úrnak Országa közelget! Minden felől oda futottak, tisztelettel hallgatták, és azonn vóltak hogy tőle meg-kereszteltesenek. Az, a' kit a'
tu-

tudatlan, és tesli Emberek Jófes' Fijának tartottak, a' fokasággal edgyűtt a' Jordán partyára ment; és ott a' néppel őszve egyeledvén, nem ítélte méltatlannak lenni magát a' bűnösök közt látni. Isteni születesének Felsőségét kívűlről semmi sem mūtatta: de Szent János onnan fellyűrlől oktattatván, tsak hamar meg-esmértette őt, követtségének elsőségéről mindenek előtt bizonyoságot tett, azt hirdetvén, hogy a' Kristus Ő nálánál fokkal fellyebb való; és az Isten, Maga-is helybe hagyta Keresztelő Szent Jánosnak ezen tanúbizonyoságát; mert alig keresztelkedett-meg az Idvezittő, mikor az Ég edgyszerre megnyílt, a' Szent Lélek galamb képibe' reá száll, az Örökkévaló Atyának szava Őtet szerelmes Fijának valya; ezeket a' szókat mennydörgés követte, a' melly Isteni hatalmának petséttyét mint-edgy reá ütötte.

Az Isten' ellensége a' Sátán, ki szüntelenül a' Világba nyargalódzik, ezen szót a' menydörgés közt meg-hallotta. Abba' a' szempillantásba' sebelsenn repül a' Jordánnak arra a' partyára, a' hol a' Népe őszve gyülekezett; és érdekeltetvén az

által a' ki-nyilatkoztatása által a' Mindenhatónak, a' mellyet a' Mária Fijának kedvéért tselekedett, előlször bámúlással nézte, annakutánna haragjába' reszketvénn, és dühösége szájánn tajtékot vervén, onnan elmégyen, Udvarának Fejedelmeit a' Levegő-égbe öfzve híjja, edgy olly felhőbe, a' melly tizszer sűrűbb volt a' rendszerént való fellegeknél. A' fetéttségnek tanátsa öfzvegyül. — A' Mélységnek dőlős Királya, szölgáira irtóztató tekéntetet vetvén, edgyferre mint örült, magát elordíttya:

„ Világnak hajdani Fejedelmei! Levegő-
 „ égneq rettentő Hatalmaságai! mert itt
 „ a' Pokolról, átkoztatásunknak, helyé-
 „ röl nem merek emlékezni, Levegőégnek
 „ Fejedelmei! a' hol mi annyi fok Száza-
 „ doktól fogva olly hatalommal uralko-
 „ dünk, mint edgy karddal nyert Ország-
 „ bann: tudgyátok hogy a' Világ' kezdeti-
 „ től fogva nekünk a' földönn Királyi ha-
 „ talmunk vagyon; miölta én mesterséges
 „ ravaszágóm által a' könnyenn hívő Évát
 „ Urafiól edgyütt a' Paraditsomból ki-üz-
 „ tem, az ide alatt lévő dolgok alkalma-
 „ lint

„ lint úgy mennek, a' mint mi akarjuk;
 „ minket tsaknem úgy néznek mint Isten-
 „ ségeket, mindenütt ebbenn a' látható Vi-
 „ lágban: de bezzeg ingyen sem vártuk
 „ a' halálos tsapást, mellyet rajtam edgy
 „ Éva maradékának kell véghez vinni. A'
 „ Mindenható néki esete után meg-ígérte,
 „ hogy az én fejemet az ő Magva meg-
 „ fogja törni. Az Örökkévalónak az Idő,
 „ hatalmábann vagyon: ugyan azért nem
 „ sietteti Végzésének véghez vitelét; de óh
 „ fájdalom! azonbann még-is hamar fog-
 „ juk mi ennek a' Fenyegetésnek szomorú
 „ következésit érezni; a' veszedelem kö-
 „ zelget; hárittsuk-el azt ha lehet; avagy
 „ leg alább edgy részét hatalmunknak sza-
 „ badítsuk-meg, hogyha egézfiz romlá-
 „ sunk edgyátallyánfogva nints meg-hatá-
 „ rozva, és ha marad még valami mene-
 „ dék-hellyünk hajdani nyertt birodalmink'
 „ birtokokba való fenntartásunkra. Még
 „ edgyfer mondóm, hogy a' halálos szem-
 „ pillantás közelget! hozom néktek ezt a'
 „ szomorú hírt: Ama' mi vasra veretteté-
 „ sünkre, és talán egézfiz el-törlésünkre
 „ rendeltetett Vitéz, amaz Évától szár-
 „ mazott Jövés, a' kinek el-jövetelétől mi

„ annyira félünk , végre edgy Afzszony-
 „ tól született , és születése kettőzteni mél-
 „ tó félelmemet. A' mi több : már ere-
 „ jében és idejének virágában vagy ; a'
 „ kegyesség , és Böltsesség vele születtek ,
 „ minden Virtufok magaviseletibe' tündö-
 „ kölnek , és ötet elegendendővé tézik a'
 „ leg-nagyobb dolgoknak-is véghez vite-
 „ lére : ennyi fok edgyesült tökéletességek
 „ napról napra nevelik rebegésimet. Már
 „ Előjárója edgy Méltóságos Próféta , és
 „ a' ki több a' Prófétánál , úttját egyen-
 „ geti ; a' népet a' meg-térésre , és a' Ke-
 „ resztség által a' Mefsiásnak bé-fogadá-
 „ sára , avagy inkább Néki mint Szaba-
 „ dittójoknak és Királyoknak való hódó-
 „ lásra készítgeti. Szalad egész 'Sidó
 „ Ország a' Jordánhoz , és az újj Vitéz a'
 „ fokasággal edgyütt éppenn most kerez-
 „ tetett-meg , nem maga meg-tisztulásá-
 „ ra való nézve , mert erre szüksége nin-
 „ tsen ; hanem azért , hogy az Ő Mennyei
 „ szózat által közönségfenn helybe ha-
 „ gyattatott el-küldése , a' Nemzetek előtt
 „ semmi gyanakodást ne indíttson. Abbann
 „ a' szempillantásbann , hogy a' vízből ki-
 „ jött , a' Mennyország' kristály kapui meg-
 „ „ nyíl-

„ nyíltak , és edgy égből jött galamb fejé-
 „ re szállott , a' magaságos Isten Maga ki-
 „ hirdette Őtet ezen szókkal : Ez az Én
 „ szerelmes Fijam , kibenn Én meg-engesz-
 „ tettem. Én magam hallottam menny-
 „ dörgő szavát. Mind ez mit jelent mí-
 „ nekünk ? Igaz az , hogy Ez a' kedves
 „ Fiú , halandó Afzszonytól született : de
 „ a' Mindenható az Egeknek Királya En-
 „ nek a' szerelmes Fijának fel-magasztal-
 „ tatására semmit sem fog el-múlatni : Ez
 „ az Ő első Szülöttje , és mennyköve ,
 „ mellyel bennünket a' poklokra le-vert ,
 „ eléggé éreztette velünk hatalmának ere-
 „ jét. Ez a' kedves Kríztus edgy olly
 „ Titok , a' mit ki kell tanulnunk , meg-
 „ kell tudnunk , hogy mi ez a' Mefsiás ;
 „ Személye ugyan egyebet Embernél nem
 „ mutat , de azonba' Attyának fényre lát-
 „ tatik ábrázattyánn tündökölni. A' vesze-
 „ delem szoritt bennünket , és vesztünknek
 „ partyánn vagyunk. Nints itt hát helye
 „ a' hozzászólás beszédnek. Munkálódunk ,
 „ és fel-tett szándékának hirtelen ellenébe
 „ kell magunkat szegeznünk. De erönk hi-
 „ bázik : azért éllünk ravaszággal. Gon-
 „ dollyunk-ki Ellené valami titkos fortélyt ,
 „ „ még

„ még addig, míg a' Nemzetekkel meg-
 „ nem jelenik, és általok a' föld' örökös
 „ Királynak meg-nem esmértek. Haj-
 „ dann egyedül magam voltam olly bá-
 „ tor, hogy az Ádám' meg-rontását ma-
 „ gamra vállaltam; fenki fem olztozott ve-
 „ lem a' betsülettel, és veszedelemmel, 's
 „ fel-tett Tzélomat még-is el-értem. Ez
 „ kevesebb fáradságot kíván, és el-múlt
 „ ravaszágimnak szerentsés ki-menetele
 „ nékem reménységet nyújt az ebből ha-
 „ szonnal való ki-szabadulásra.

Igy beszélt a' maga meg-hitt Sátán.
 Ezen beszédenn a' Pokolbéli Tanáts egész-
 szenn el-bámúlt; és a' félelem, a' mellyet
 nekik Vezérjek' beszéde okozott, őket
 egészszenn meg-lepte. A' közelről fenye-
 getődő veszedelem ezeket a' büszke Lel-
 keket egészszenn meg-zavarta; és a' zendü-
 lésnek leg-nagyobb hevébe', a' leg-nagyobb
 fájdalomba', az időnek szorofs volta szerént
 minden egyéb Végezés nélkül edgyenlő
 akarattal az ő nagy Vezérjeket választot-
 ták a' dolog' véghez vitelére, annyival-is
 inkább, mivel az Ádám' esete néki látta-
 tott kedvezni. Mert akkor ezek a' gonolzság-
 ság-

ságnak Lelkei, a' Pokloknak fetét kárpi-
 tyai alól gyözedelmi pompával bújtak-ki;
 és a' véghetetlen üregeket, a' hol a' vilá-
 gosság fénylett, meg-lepték, ezeket magok
 közt Tartományokra fel-olztották, hogy
 mint meg annyi kegyetlen Fejedelmek
 benne uralkodgyanak; sőt még annyira
 vitték vakmerőségeket, hogy az élő Isten-
 nek Óltárira-is kezeket erőszakkal reá-
 tennék.

A' Sátán a' reá bizattatott dologtól, a'
 melly fekete Tanátsának közönséges hafz-
 nát nézi, egészszenn el-foglaltatva, repü-
 lését a' Jordán felé intézi, és könnyü repü-
 léssel a' parthoz ér; abbann a' hiszembenn
 lévén, hogy az Isten' Választottyát, a' ki-
 nek romlásánn mesterkedett, ott talállya.
 Magával hordozta a' régi Kígyónak minden
 ravaszágit; el-végezvén magábann, hogy
 vetélkedő társa ellen, a' ki azért jött a'
 Világra, hogy birodalmának véget vessen,
 elmés gonolzságának minden tehetségét
 fogja. De ennek az ő titkonn forralt go-
 nolzságának éppenn nem a' volt kimene-
 tele, a' mellyel ő büszkeségének hízelke-
 dett; sőt inkább az Örökkévaló végezé-
 sek-

seknek véghezvitelére szolgált. Az Isten Gábrielre kegyes tekintetét vetvén, a' Szent Angyalok' fényes Gyülekezetekbe' néki ezt mondgya:

„ Te meg fogod ma látni, és akara-
 „ tomnak azok a' hívséges szolgái is, a'
 „ kik a' földönn az Én parantsolatimból
 „ az Emberi dolgok' igazgatásibann vigyáz-
 „ nak, hogy Én azt a' Prófétziát bé töl-
 „ töm, mellyet részemről Galileábann (1)
 „ az előre el-rendeltetett Szűznek mondot-
 „ tál, midönn néki azt hirdtetted, hogy ő
 „ Fijat fogadna, a' ki Híres leszén, és a'
 „ ki a' Magaságos Isten' Fijának fog hí-
 „ vattatni. Te néki akkor azt mondottad
 „ félelme' meg tsendesítésére, hogy lehe-
 „ tetlenség nintsen az Örökkévaló előtt;
 „ és hogy a' Szent Lélek reá fog szállani,
 „ és a' Mindenhatónak ereje ötet meg-ár-
 „ nyékozza. Ez az áldott Fiú életének tö-
 „ kelletes idejébenn vagyon; azért, hogy
 „ ő néki alkalmatosság szolgáltasson ere-
 „ de-

1) Galilea, Palesztinának edgy része.

„ detéhez képest magát méltónak mutat-
 „ ni, ki-téstem Ötet a' Késértő' lefelkedé-
 „ sinek. Ez a' dölfös Ördög a' Sátán,
 „ ditsőséget tsínál magának mesterséges
 „ gonofzságából; és el nem hitetheti azt
 „ magával, hogy lehetne olyan halandó,
 „ a' ki tsábittó titkos mesterségének ellent
 „ állhatna. — Az Én hív Szolgámnak
 „ Jóbnak állhatatos hívsége azonba' eléggé
 „ éreztetheti ezzel a' dagályos Lélekkel,
 „ kívánságinak haszontalanságát: az os-
 „ trom, a' mellyet ő ennek az igaznak
 „ állhatatofságánn el-követett, gyalázat-
 „ tyára fordúlt. De hadd használya ma
 „ minden ravaszságát! hadd élyen ez a'
 „ tsábittó Gonofz igyekezetének minden
 „ kikoholt mesterségével! ő meg fogja gya-
 „ lázattyára tapasztalni, hogy Én tudok
 „ edgy olly szívem szerént való Vitézt
 „ edgy Afszony által e Világra hozni,
 „ a' ki minden ravaszságát, és erőszakos-
 „ kodását lemmivé téfzi, ötet bóldogtalan
 „ Örökkévalóságának örvénynebe taszit-
 „ tya; és az Embert abba az Országba
 „ helyheztetni, a' honnan ötet a' Sátán' lefel-
 „ kedése levetette. Ellensége már a' Puszt-
 „ tábann vagyon. Fel-tett szándékom Ötet
 „ meg-

„ meg-próbálni; és hogy Őtet a' követ-
 „ kezendő Századoknak tükörül mütas-
 „ sam, hogy a' Sátán Ezzel az új Baj-
 „ nokkal meg-mérkezzék, ennek az ütkö-
 „ zetnek a' helyénn, a' hová Én Őtet a'
 „ Fegyver gyakorlásra előfzör ki-tézfem,
 „ azért, hogy edgy nagy viadalra készit-
 „ tsem, mellyet Néki idővel ki kell állani.
 „ El fog a' nap jöni, és már nem meszfe
 „ vagon, hogy Néki ama két rettenetes
 „ ellenséget, a' Halált, és Bűnt meg kell
 „ győzni; a' kikenn hogy engedelmezség-
 „ gel, és szenvedéssel győzedelmeskedgyék,
 „ Én akarom. Minekutánna a' Setéttség-
 „ nek Fejedelmét, a' Világot, és a' testet
 „ meg fogja győzni, meg fogja akkor a'
 „ mennyei, és pokolbéli Lelkeknek mú-
 „ tatni azt, a' mit az Emberek idővel ál-
 „ tal fognak látni, hogy t. i. mennyi kints,
 „ böltsesség, és Virtus rejtettetett a' Kris-
 „ tusba, a' kit Én az Ember' Megszaba-
 „ dittójának választottam; és hogy minémű
 „ Méltósággal tartya-fenn az Isteni Fiú-
 „ ságnak Felséges vóltát.

A' Világosság' Attyának ezen beszéde az
 egész Mennyországot tsudálkozással el-töl-
 tötöte;

tötöte; az Angyalok mintedgy el-ragadtatá-
 fokbaann kevés ideig hallgatásbann vóltak,
 olztánn edgyferre örömmek énekléfit kez-
 dettek, és kegyefséggel tellyes mozdúlá-
 fokkal hozzá való Izereteteknek búzgó-
 ságát ki-jelentették, mondván: „ Ditső-
 „ ség. Ditsőség, Győzedelem a' Magas-
 „ ságos Isten' Fijának! Emmánuel meg-je-
 „ lenik a' verekedő Piatzonn, nem fegy-
 „ veres kézzel való meg-győzésére a' po-
 „ kolbéli Tyrannusnak, hanem hogy Böl-
 „ tsefének fénye által a' hazugság' lel-
 „ kének ravaszágít szégyennel bé-borít-
 „ tsa, és így a' maga meg-hitt Sátánt meg-
 „ alázza. Az Atya, a' ki Fiját esméri,
 „ és Őtet Magához méltónak lenni tudgya,
 „ nem fél Virtusát a' Tsábittó' kísértetei-
 „ nek ki-tenni; az Ő próba köve az fog
 „ lenni, hogy mind azt meg-győzze, va-
 „ lami tsak Őtet meg-fzedíteni, meg-ijesz-
 „ teni, vagy semnivé tenni akarja. Vesz-
 „ szen-el Lucifer minden mesterségével, és
 „ a' Stigiai Sárkánynak titkos intselkedési
 „ hárámollyanak a' maga fejére!

Míg az Ég egészszenn énekléssel zenge-
 dezne, a' Jéfus az Isten' Tanátsának An-
 gyal

gyla Bethabarába (2) maradt, a' hol Keresztelő János a' meg-térőket keresztelte. Ott, gondolkozván az Emberi Nemzet meg-szabadításán, belsőképpenn Attyával azokról a' módokról tanátskozott, mellyek által a' Válság véghez vitetődik. Edgy nap', midönn tellyes lévén Isteni fel-tételekkel, mellyekről mélyenn gondolkozott, magánofann ment, egyedül a' Szent Lélektől vezéreltetve; edgyik gondolattya a' másikat fel-váltván, mint edgy észre vehetetlenül a' Pufztába jutott. — Kösziklaktól környül vétetett rettenetes magánosság, a' hol a' vad fáknak sűrű árnyékai, minden felől borzadást, és hallgatást láttattak terjeszteni; — és elmélkedésinek mélysége benne az érzékenységekkel való élést fel-függesztvén, lassanként úttját követvén, lakhatatlan, és az Istennel egyedül való társalkodásra alkalmas helyekre jutott.

„ Mennyi fok gondolkozás (monda
 „ magába) ötlík edgyferre elmémbe! mi-
 „ dönn

(2) *Bethabara*, a' Gad nemzetségének osztályba jutott völgy, a' Jordánnal határos.

„ dönn azt meg-visgálok a' mi belölről
 „ bennem van, és azt a' mi kívül vagyom
 „ hallok! Mitsoda titkos hartz! gyermek-
 „ ségem soha sem veti részt ennek a' mos-
 „ tani időnek játékiba. Az Emberi Nem-
 „ zet' meg-szenteltetésére születvén, edgyet-
 „ lenedgy gyönyörűségem az vólt, hogy
 „ munkálódnám. Éjjel nappal azonm gond-
 „ dolkozom, hogy az Igazságról tanúbiz-
 „ onyságot tégyek, és az Igazság' Országát
 „ a' földönn fel-állítsam. Gyenge Elz-
 „ tendeim engemet abba meg nem akadályoz-
 „ lyoztattak, hogy szüntelen szemeimet
 „ a' szentséges Isten' Törvényére ne füg-
 „ gelszem, és abbann gyönyörűségem' ne
 „ találjam; ez az Isteni Törvény min-
 „ denkor szívemnek rejtekébe vólt mélyenn
 „ bé-metfve, és egész tökéletességébe
 „ meg-tanúlni igyekeztem. Még 12 elz-
 „ tendősnél több nem vóltam, midönn a'
 „ 'Sidóknak nagy Innepienn a' Templom-
 „ ba mentem, a' hol a' Sinagóga' Tudós-
 „ saitól láttatván Letzkét venni, őket ma-
 „ gokat oktattam; és mikor ő tőlök mint
 „ Mesterimtől valamit kérdeztem, ők En-
 „ gemet tsudáltak. — Az időtől fogva
 „ nagy dólgookról gondolkoztam. Szívem

„ az Izraél böldeglása' kívánásának buz-
 „ góságától meg - gyúladván, kevésbbé
 „ gondolkozott a' gyözedelmefek' hatal-
 „ mának el-rontásánn, és az Izraél' fegy-
 „ vere' ditsőségének terjéftzésénn, mint
 „ azonn, hogy őket az Ördög' kegyetlen-
 „ ségétől meg-szabadítsam; és a' hazug-
 „ ságot a' Világból számkivetésbe küld-
 „ vén, helyette az Igazságot fel-állítsam.
 „ Ezek a' nagy tárgyak mintedgy termé-
 „ szet szerént ötlöttek elmémbe, 's velek
 „ magát örömmel múlatta; de a' meny-
 „ nyivel inkább láttatott az Emberiség
 „ részt venni ezekbenn, annyival inkább
 „ mütatták az Iffenségnek tulajdonságát.
 „ Az Én fel-tett szándékom az vólt, hogy
 „ a' hajlandó szíveket a' kegyelségnek kel-
 „ lemetefségei által, jósággal tellyes be-
 „ szédekkel, és jótéteményimnek ki-tölté-
 „ sével meg-nyerjem; a' kö szíveket ke-
 „ mény fenyegetésekkel és félelemnek pél-
 „ dái által az Évangyéliomi igazságra haj-
 „ tsam; az el-tévedt Lelkeket, kik a' vét-
 „ ket csak azért szeretik, hogy a' nem
 „ igaz Tudófoktól el-tsábittattak, tanít-
 „ tsam; azokkal a' büszke és meg-szelé-
 „ dithetetlen Lelkekkel pedig, a' kik ma-
 „ gokat

„ gokat meg-makatsittyák a' meg-esmért
 „ Igazságnak ellent állásába, keményyenn
 „ bányiak. — Az Anyám, a' Sz. Lélek-
 „ nek Szüz Felesége, tsak hamar észre
 „ vette mély gondolatimat, mellyek en-
 „ gem' egészszenn el-foglaltak; Ő ennek
 „ egész Lelkéből örült, sőt néha néha időt
 „ is vett a' Velem való beszéllésre. Fijam!
 „ úgymond kegyelséggel és illendőséggel
 „ tellyes tekintettel, Fijam! Te nagy dól-
 „ gokról elmélkedel, a' mellyekkel nagy
 „ Lelked Magát táplállya. Nemes buzgó-
 „ sággal tele lévén, gondolkodásídba an-
 „ nyira emeled Magadat, a' mint tárgyak
 „ méltósága ezeknek meg-kivánnya. Pá-
 „ lyafutásídba, mellyet kezdened kell,
 „ nem fog példád lenni, mivel Atyádnak
 „ Iffeni tökéletességeit kelletik ki-nyilat-
 „ koztatni, és mint Ő hozzá hasonlittha-
 „ tatlannak kell lenni. Akármit gondol-
 „ lyanak a' Sion' gyermekei személlyedről:
 „ semmi halandó Férij nem részesült szü-
 „ letéfedbe Te tudod. Atyád Királyoknak
 „ Királlya, Örökkévaló és leg-főbb Mo-
 „ nárka, ki az Eget, Földet, Angyalokat, és
 „ az Emberek' fíjait igazgattyá. Tehát az
 „ addig az ideig hallatlan Tsuda által én
 „ „ mint

„ mint Szűz és Anya edgyfersmind, Té-
 „ gedet a' Magafságos Istennek ereje által
 „ fogantalak. Születéskor a' Betlehem-
 „ nek mezeit örömnök éneklésivel töltöt-
 „ ték bé a' Mennyei Lelkek. Napkeletről
 „ edgy fényes tsillagnak vezérlése által
 „ a' Böltsek jászlodhoz jöttek, és Néked
 „ mint Izraél újjonmann született Királyá-
 „ nak hívséget esküdtek; aranyat, mirhát
 „ és temjént ajánlván Néked tífzetelek'
 „ zálogául. A' vén Simeon és Anna mind
 „ kettenn Isteni világofságtól illetetvén,
 „ és lelkekbe örvendezvén, a' Népnek
 „ róllad úgy beszéltek, mint Mesiásról;
 „ szent és édes örömökbe előre hirdették
 „ azokat a' Tsudákat, melyeket Te idő-
 „ vel fogsz tenni. — Így magyarázta ma-
 „ gát az Istentől meg-áldatott Szűz, a' ki-
 „ től Én test szerént életemet vettem. Én
 „ vagyok, és én azt jól tudom, a' Nem-
 „ zetektől annyira óhajtott, annyi Száza-
 „ doktól fogva meg-ígértetett, annyi áb-
 „ rázolások által ki - mutattatott, annyi
 „ Próféták által ki-hirdettetett Emmánuel,
 „ minden Pátriarkák' kívánságinak tárgya,
 „ és Izraélnek reménysége, a' ki Ábra-
 „ hámnak álombéli el-ragadtatásba meg-

„ mu-

„ mutattatott. Én vagyok Az, a' kit a'
 „ Pogányoknak idővel prédikálni kelletik,
 „ midönn Én a' Dítsőségbe fel fogok vé-
 „ tettetni. De még minekelötte ez meg-
 „ lenne, meg-kell a' Jébusi Névnek felel-
 „ nem, mellyet Szent Atyám' parantso-
 „ lattyából vifelek, mert nem híjjába hor-
 „ dozom Én az idvefségnek nevét, a' leg-
 „ keményebb Próbákat fogom Én ezért
 „ ki-állani, Vérem' ki-ontásába fog ez Né-
 „ kem telni; Fájdalmas és gyalázattal tel-
 „ lyes halállal fogok meg-halni, hogy a'
 „ bünért eleget tégyek; úgy fognak velem
 „ bánni, mint edgy közönséges engesztel-
 „ léstre rendeltetett Áldozattal, mint élő
 „ bünnel magával. De azonba, nem hogy
 „ ezektől a' szenvedéfektől meg-ijjednék;
 „ söt inkább szívem belölről örvend azon,
 „ hogy a' fájdalmakkal és halállal szem-
 „ be szállok. Oh mikor fog el-jönni a' ki-
 „ szabott idő, mellybe másodikszor meg-
 „ fogok keresztteltetni! Lelkem mind addig
 „ szorongatásba marad, míg ez a' Titok
 „ bé nem tellyesedik. Már Elöljáróm hi-
 „ vatallyát gyakorollya, útaimat edgyen-
 „ geti, meg-esmért, ki-hirdetett, meg-
 „ alázza előttem Magát, általa meg-keresz-

R 4

„ tel-

„ teltetem, noha elébb mélységes tiszte-
 „ letből származott ellenkezését meg kel-
 „ lett győznöm. Az Ég-is annak rendi
 „ szerént magát ki-nyilatkoztatta. Nem
 „ illik tovább magános életnek homályá-
 „ ba élnem; az idő el-jött, mellybe nyil-
 „ vánn meg-jelennyek; és Az a' ki engemet
 „ el-küldött, meg-várja tőlem, hogy azt
 „ a' hatalmat, mellyel Engem' fel-ruhá-
 „ zott, a' Világba gyakoroljam. A' Jelen-
 „ valót a' mi illeti: érzek Magamba oly
 „ erős és titkos indulatot, melly Engem' a'
 „ Pufztába menni kényszeritt, és Én öröm-
 „ mel mégyek a' Léleknek ezen vezérlése
 „ után.

Magához jövé a' Jéhus, és mély gon-
 dolatait, mellyekbe mint edgy el-merülve
 volt, el-hagyván: néz mindenfelé; 's
 edgyebet előtte nem lát edgy magános,
 és vad Pufztának irtózásinál, miveletlen
 Fáknak fetét árnyékoknál; sem ember
 nyom, sem út sohol se láttatik. A' hely-
 nek hallgatása hívta őtet tovább-is, a'
 Magával, és Attyával való titkos beszél-
 getésre, Magát abba meg-határozza; és
 40 napok alatt míg ott volt, hol magafs
 he-

hegyekenn, hol fetétes völgyekbe, hol
 edgy vén tölgyfának, hol edgy sűrű Tzed-
 rusnak az árnyékába, avagy a' barlang-
 nak fetétségébe, hogy az éjjeli harmat
 ellen Magát el-húzza; se nem éhezett, se
 nem szomjúhozott, hanem azután mikor
 ez az idő el-tölt, jelenléte a' leg-kegyet-
 lenebb Vad állatokat-is tiszteletbe tartotta,
 látására tsak nem mindnyájjann egészsz
 természeteket meg-változtatták. A' tigris,
 vérengező kedvét el-felejtette, az Orofzlán
 büzkeségét; a' Skorpió, és Kígyó el-ke-
 rülték; és soha semminémű Vad állat az
 ő nyúgodalmát, sem pedig az Isteni dől-
 gokról való gondolkozását meg nem há-
 borította.

De titkos magánosságának vége felé,
 imé edgyferre edgy Öreg Ember a' vad
 füvek között meg-jelenik! azt lehetne rólla
 mondani, hogy el-tévedt júbokat keres,
 avagy a' télről gondolkodik, keresvén a'
 száraz le-hüllott gajjakat, mellyeknek hafz-
 nát vehesse, midönn már tsípös hideg lé-
 fzen, avagy mikor ő estve felé munkájá-
 ból nedvesenn haza tér. Ez az öreg a'
 Jéhus felé megyen, meg-szóllittya, és nézi

ötet tudni kívánó szemekkel. „ Mitsoda
 „ kedvetlen történet hozott Téged', mond
 „ Néki, ebbe a' félre való helybe, a' hol
 „ semmi féle Ember nem lakik, sem pedig
 „ nem utaz? Az utazók itt mindenkor se-
 „ regenként mennek által, és soha edgyes
 „ Ember még magát arra nem vetette,
 „ hogy itt járjon, a' nélkül, hogy éhenn
 „ szomjann, vagy más nyomorúságba el
 „ nem vészett volna. De az én leg-na-
 „ gyobb tsudálkozásom, és a' mi tudni való
 „ kívánságomat fel-ingerli, az, hogy Te
 „ láttatol annak a' Méltóságos Személynek
 „ lenni, a' kinek a' mi újj Prófétánk mí
 „ napába olly nagy tisztefséget tett a' Jor-
 „ dán' partyánn, és a' kit Isten' Fijának
 „ nevezett. Én magam vagyok tanúbí-
 „ zonyosság arról, hogy miképpenn tisztel-
 „ tettél, és Virtufaidnak dítséretét hallot-
 „ tam. Néha a' szükség kényszeritt bennün-
 „ ket Várasokat és házakat keresni, szü-
 „ kölködő állapotunkon hogy segitthes-
 „ sünk, és mivel még a' leg-közelebb való
 „ Hellységek-is távól vagynak; tehát mi-
 „ kor edgyszer itt vagyunk, nem tartó-
 „ tathattuk-meg magunkat hogy a' dól-
 „ gokról ne tudakozódgyunk; mert a' ma-

gános

„ gános Emberek természet szerént min-
 „ dent kívánnak tudni; azonba az hír néha
 „ néha mi hozzánk is el-hat a' sűrű er-
 „ dökbe. — Az, a' ki Engem' ide hozott,
 „ felele az Istennek Fija, ki-is tud innét
 „ vezetni; más kalauzra nints szükségem.

„ Talánn kedvedért valamelly tsudát fog
 „ tselekedni, felele a' Pufztának láttfzató
 „ Gazdája, és külömbenn nem-is szabadít-
 „ hat-meg ebből a' rettenetes helyből, a'
 „ hol mí-is tsak vad gyökerekkel élünk,
 „ és a' hol a' szomjúságot még a' tevék-
 „ nél-is jobbann kell szenvednünk; mert a'
 „ víz nekünk hibázik, és aztat igen hoz-
 „ szas, és fáradságos kérésünkkel kelle-
 „ tik szereznünk. Mi nyomorúlt Halan-
 „ dók, a' Világra óh fájdalom! tsak azért
 „ születtettünk, hogy szenvedgyünk. De
 „ ha az igaz, hogy Te a' magafságos Is-
 „ ten' Fija vagy: miért nem változtatod
 „ ezeket a' köveket kenyérré? edgyetlen
 „ edgy szóddal azt véghez vihetnéd. Szólly
 „ tehát! azonnal a' leg-keményebb köfzik-
 „ lák Néked eledelül szólgálnak; több mó-
 „ dod lészzen Néked ez által adakozásodat
 „ erántunk gyakorolni, mert kenyérré mí

„ igen

„ igen ritkán tehetünk szert. — „ Azt
 „ hiszed-é te, felele a' Messiás, hogy az
 „ Ember csak egyedül kenyérral él? Em-
 „ lékezzél csak arról, a' mi meg vagyon
 „ írva: Az Ember nem csak kenyérral él,
 „ hanem az Isten' Beszédével. Nem de
 „ nem az Isten adott e itt Mannát a' mi
 „ Atyáinknak eledelekre? Móses 40 nap,
 „ és 40 éjjel sem nem evett, sem nem ivott,
 „ míg az Istennel a' hegyenn tárfalkodott.
 „ Illyés nem különbenn 40 nap, 40 éjjel
 „ bújdosott ebbe a' Puztába eledel nélkül.
 „ Te azt tudod; miért tetteted Magadat?
 „ és mit akarsz azzal hogy Engemet kí-
 „ sértelysz? De haszontalan, mert te ter-
 „ mézeti hajlandóságodat el nem hagy-
 „ hadd; és Én tégedet tsabitó Lélek! a'
 „ Hazugság' Attyának esmérlek.

„ Igen-is, felele a' Sátán sohajtva, én
 „ vagyok az a' szerentsétlen Lélek, a' ki
 „ az Égbe a' Pártütésnek Zászlóját fel-
 „ emeltem a' leg-felsőbb Valóság, és Te-
 „ remtő ellen. Ez által leg-felsőbb ran-
 „ gomból, a' mellyre Ő engemet emelt,
 „ le-estem, a' Ditsőségnek tetejéről a' mély-
 „ ségbe hullottam, a' hová boszszu-álló
 „ meny-

„ menyköve engemet fok millió Ellene fel-
 „ bízgatott Lelkekkel edgyütt le-vert. De
 „ ámbár a' vízszza húzhatatlan Végezés
 „ által ebbe a' nyomorúságok' helyébe
 „ vagyok-is számkivettette: még-is néha
 „ fájdalmimnak helyét el-hagyom, hogy
 „ a' Földet, Levegő-eket bé-nyargallyam,
 „ és néha edgyik égből a' másikba men-
 „ nyek, ha mindgyárt Poklomat magam-
 „ mal hordozom-is. Én az Isten Fijaival
 „ öszve-keveredve voltam, midönn Ő Jóbot
 „ nékem kezembe adta, arra a' végre,
 „ hogy Virtusit, és szenedésit annál in-
 „ kább ki-tündököltesse. Közike még ak-
 „ kor-is bé-botsáttattam, midönn az Isten
 „ engemet Ákhábnak vermet ásni ki-válasz-
 „ tott, a' ki, tsalárd ígéretimnek remény-
 „ sége által el-tsábíttatván, Rámóthnál (3)
 „ el-veszett. Ez a' maga meg-hitt, hízel-
 „ kedést kívánt; el-vesztésére Profétáit a'
 „ tsalárdságra készíttettem, belőlök hízel-
 „ kedőket tsináltam. Szomorú áldozattya
 „ „ óh

(3) *Rámóth.* 'Sidó Országi Várassa Galfum hegye Izom-
 szédságába. Gád Nemzetsége birta, és Papok Vá-
 rasának neveztetett.

„ óh fájdalom az Istennek, az én ellen-
 „ ségem' igaz keménységének! Én még is
 „ parantsolattýára kéfz vagyok. Soha sem-
 „ mi reménységem lintsen, hogy valaha
 „ kegyelmére fel-végyen, avagy haragját
 „ meg-hajthalsam. Sem ezen kárhoztatá-
 „ lom, sem első eredetemhez köttetett dí-
 „ tsőséges birodalmimnak el-vezftése, sem
 „ pedig a' forfomhoz ragadt ifzonyú fájd-
 „ dalmak, nem vihetik azt végbe, hogy
 „ tsudálkozásfal ne fzemléllyem azt, a' mí
 „ a' szépségbe, jófágba, és virtusba ki-
 „ tettízetőnek láttízik; edgy fzóval, érzem
 „ hogy az igaz érdemnek magafsága en-
 „ gemet el-ragadott; és még azonn való
 „ kéttségbé eséfem-is, hogy foa jobb
 „ forfira nem jútok, edgy ilyen természet
 „ fzerént való érzékenységet bennem meg
 „ nem fojthat. — Hát tsudálkozhattí f e
 „ azonn, hogy én ilyen indúlattal köze-
 „ litten igyekezek Te hozzád, a' ki Men-
 „ nyei Atyádnak edgyetlen-edgy fzerelmes
 „ Fija vagy? A' meg-tesfesült Bóltísefség
 „ adgya Beléd a' Jövendő mondást, a'
 „ melly fzádonn ki-jőnn; az Iftenségbé tse-
 „ lekefzi Benned a' Mindenhatóhoz méltó
 „ Tsudákát. Irígyelnéd e nékem hát azt
 „ a'

„ a' Vígafztaláfomat, hogy azoknak tanúja
 „ lehéfsek? Én tudom, hogy az Embe-
 „ rek engemet közönségefenn úgy néznek,
 „ mint az Emberi Nemzet' leg-főbb ellen-
 „ ségét. Mitsoda okom vólna őket gyü-
 „ lölni? mit vétettek nékem? mitsoda erő-
 „ lzakot követtek-el rajtam? Hogy én ma-
 „ gam magamat el-vezftettem, annak okai
 „ e ök? avagy inkább néminémüképpenn
 „ nem köfzönhetem e nékik a' Világba
 „ való hitelemet, ámbár egéfzfzenn a' Vi-
 „ lággal nem bírok-is? Így tehát háláda-
 „ tofságból fzármazott kötelefségnek tar-
 „ tom karjaimat fegedelmekre ki-nyújtani,
 „ tanátsimmal rajtok fegiteni; kérdéfekre
 „ jövendő-mondás által, avagy tsudák ál-
 „ tal meg-felelni; valamint jövendő-mon-
 „ dóimnak, titkos álm-látáfokkal, a' ki-
 „ ket az ő dolgok' vezérléfebbe igazgatok.
 „ Azonba még-is mit nem gondolnak ró-
 „ lam? Ők azt állittíyák, hogy én bennem
 „ a' gonofz irígység munkálódik, és hogy
 „ én az által tsak tárí fakat akarok magam-
 „ nak keresni. Midőnn el-kárhoztattam,
 „ akkor talám irígykedtem reájok; de
 „ mennyire meg-változtak az ólta gondo-
 „ latim! A' tapasztalás igen-is meg-taní-
 „ tott

„tott arra, hogy a' velem szenvedőknek
 „fokasága ingyenn sem enyhítheti kínnya-
 „imnak keménységét; sem pedig az en-
 „gem' nyomó terhet. Mitsoda haszon há-
 „rámlik abból én reám, hogy az Emberi
 „Nemzetet veszedelmekkel öfzve-kaptsol-
 „tam? Kínnyaimnak véget vetni igyeke-
 „zek: de szabadulásomhoz reménységem
 „nintsen. Az Ember, ámbár el-esett-is,
 „Bened helyre-állítottjára talál.

„A' te forsod rettenetes, felele az Id-
 „vezítő, irtóztató forsod, de a' Sátán azt
 „meg-érdemlette. Te mesterséges Tsá-
 „bító! mert te mindég a' vóltál, és soha
 „más nem leszel: dítőséget hozhattsz e
 „ki te magadnak abból, hogy tenéked
 „néha meg-engedtetik a' leg-mélységefőbb
 „poklokból az egekbe hatni? Te oda aka-
 „ratod ellen mégy; valamint szinte edgy
 „alacsony meg-lántzoltatott rab, a' kit az
 „ember mint irtózásra, és meg-vetésre ki-
 „tétetett tárgyat ide 's tova hurtzol azo-
 „konn a' helyekenn, a' mellyek az előtt
 „az Ő dítőségének helyei vóltak, hogy
 „annyival inkább bánattya öregbedgyen:
 „így színténn a' Mennyorfzágból ki-verettet-

„vén,

„vén, első fényedtől meg-fosztattál, bü-
 „neidnek büntetéséül fetéttségnek Angyala
 „lettél; így meg-jelensz a' Világofság' An-
 „gyali előtt, azért, hogy ez az öfzve
 „hasonlítás annál elevenebbenn éreztesse
 „veled gyalázatodnak fujját. A' Menny-
 „ország' örökké - való gyönyörüségének
 „szemlélése avagy meg-tompíthatta e sze-
 „rentsétlen forsod' érzékenységét? avagy
 „okozhat e edgyebet benned kínnyaid'
 „nagyittásánál, midönn tenéked a' dítösö-
 „ségnek leg-felsőbb Királyi székit, a'
 „honnann fel-fuvalkodságod edgy égő tóba
 „le-vetett, olly közelről meg-mutattya?
 „még pedig ollyanképpenn, hogy az Eg-
 „részedről el-vifelhetetlenebb kínoknak
 „helyévé változik, mint sem a' pokolnak
 „minden irtózású. — Akarisz valamit annak
 „a' készségednek tulajdonítani, mellyel a'
 „leg-felsőbb Monárka' parantsolatit vég-
 „hez viszed? engedelmeiségednek mi az
 „oka? Isteni akarattyához való tífzteleted
 „e? koránt sem. Rettenetes karjától való
 „félelmed kényszerít téged a' Néki való
 „engedelmeiségre. A' gonosztételnek ke-
 „gyetlen gyönyörüsége bizgat téged' az
 „Istentől adott szabadsággal való élésre.

S

„Tu-

„ Tulajdon gonofzságod edgyedül vehette
 „ Jóbnak igaz edgyenefségét gyanúba; te
 „ edgyébért ötet nem üldözted, hanem hogy
 „ írigy dühöfségedet rajta ki-töltsd: de az
 „ ő próbát ki-állott békefségestüréfe néked
 „ gyalázatot, magának pedig gyözedelmet
 „ fzerzett. — Ákhábnak az el-tsábittása
 „ te reád bízattatott, mint afféle alkalmas
 „ mesterére a' tsalárdáságnak; te szüntelen
 „ hazudsz, ez néked eledeled és életed,
 „ azonba még is magadat Igazság' Lelké-
 „ nek nevezed. A' te Pogányok közt hí-
 „ res Orákulumid mitsodák edgyebek a'
 „ hazugságnak és igazságnak mesterséges
 „ öfzve zavarásánál, 's külömbkülömbféle
 „ értelemre magyarázható homályos Ta-
 „ lálós mesénél, a' melly igen könnyen
 „ meg-tsallya azoknak elméjeket, a' kik
 „ tőlök kérdezősködnek, hogy végre kön-
 „ nyen hívöséggel vizfsza éllyenek, és őket
 „ a' hibára útáfittsák. Ki volt az valaha,
 „ a' ki feleletet vévén Orákulumidtól,
 „ azután jobbann tudta volna, hogy mit
 „ kellefsék tselekedni, vagy el-kerülni? Mi-
 „ tsoda halznot vesznek belőlök tisztelőd,
 „ hanem hogy veszedelmeket fietteted az-
 „ zal, hogy őket hálódba keritted, a' mel-
 „ lyet

„ lyet nékik ki-szegeztél? Azonba, az
 „ igazság, hogy a' Magafságos Isten a'
 „ bálványozó Pogányságot tőled el-tsabit-
 „ tatni meg-engedi, hogy Magát a' reád
 „ vesztegetett babonás tiszteletekért meg-
 „ boszszúllya. De midönn a' Világ' Min-
 „ denható Urának tettszik a' Maga gond-
 „ vilelésének végezéfit a' Pogányoknak hír-
 „ detni, olly végezéseket a' mellyekről te
 „ semmit se tudsz, kitől költsönözöd az
 „ igazságnak beszédét, mellyet nékik be-
 „ szélsz? Nemdenem Ő tölle, avagy az
 „ általa minden Országokba ki rendeltetett
 „ Örző Angyaloktól? Ezek a' Világofság-
 „ nak Angyali nem méltóztatván mago-
 „ kat gyalázatos óltáridhoz való közelit-
 „ tésre, tenéked parantsollyák Birodalmok'
 „ rélzekről az Isten' Végezéfit szentség-törő
 „ híveidnek ki-hirdetni. Akkor az ijedés-
 „ től reszketve, avagy mint edgy alacsony
 „ hízelkedő mászkálva, te bérbe fogadott
 „ alacsony Lélek parantsolattyokat véghez
 „ viszed. Mind ezekután bátorcodol e
 „ még-is magadat Igazság' szájának ki-
 „ adni? — de képzelt dítöséged rövid időnn
 „ el fog múlni, Orákulumid meg-szünnek;
 „ és magad-is hallgatásra ítéltvén, nem
 „ fogsz

„ fogsz többé a' Pogányok' könnyenn hívő-
 „ ségekkel vízszza élni; nem fognak többé
 „ Delfis (4) Városába, sem pedig edgyebütt
 „ meg-jelenni, pompás áldozattyokkal té-
 „ gedet meg-kérdezni; vagy ha oda jönnek,
 „ hafzontalan léfzen veled való tanátsko-
 „ záfok, és te nekik néma bálvány fogsz
 „ lenni. Végre, az Igazságnak Istene a'
 „ Maga Orákulumát el-küldötte a' földre,
 „ hogy az embereket végső akarattyára
 „ tanítsa, és rövid időnn meg-szentelő
 „ Lelkét-is el-küldi nekik, a' ki-is Oráku-
 „ luma és Igazgatója léfzen az Ujj Szövet-
 „ séget formálandó Anyafzentedgyháznak.

A' Tsalárd, haragját le-nyelvén, illy ked-
 ves, és mesterséges szókkal felelt: „ Nem
 „ fognak e engem' soha pirongatózáfíd kí-
 „ mélni? avagy a' szerentsétleneknek ki
 „ kell e mindenkor a' büntetésnek tétetve
 „ lenni? A' szerentsétlen fokszor kéntelen
 „ az igazság ellen menni, és a' szükségbe
 „ hazudni. Állapottya igaznak tesz' min-
 „ dent.

(4) *Delphis*, az Apolló Oraculumáról híres Város, a' Par-
 nallzus hegyéhez közel.

„ dent. Ő szöll, 's azt ismét vízszza húz-
 „ za, tettet, keringél, a' dolgokat el-ta-
 „ karja. Lehet e valami ennél természet-
 „ szerint valóbb? De ki vagyok Te hoz-
 „ zád képeft? Te Uram vagy nekem: azért
 „ a' leg-keményebb dorgáláfokat-is szen-
 „ vednem kell, midönn olly tífzteletre
 „ méltó szájból jönnek-ki. Igen szerentsés-
 „ nek tartanám még ezenn felyül maga-
 „ mat, ha ezzel menit lehetek. Akármelly
 „ nehéz légyen-is az Igazság' úttyát kö-
 „ vetni, akármelly tövifses légyen-is az:
 „ az Igazságba magába vágynak olly ha-
 „ talmas kellemetefségek, nintsen az a'
 „ fül, a' melly nem gyönyörködne, mi-
 „ dönn ajakid olly gyönyörűséggel szölyyák
 „ azokat. Mikor én az Igazságot Töled
 „ hallom: úgy tettzik mintha a' Pán' (5)
 „ sipjának kedves hangját, avagy tulajdon
 „ szavát hallanám. — Ne tsudálkozz te-
 „ hát azonn, hogy Tégedet olly szer fe-
 „ lett szeretlek hallgatni. Ha olly szeren-
 „ tsétlen vagyok, hogy a' Virtuust nem
 „ S 3 „ gya-

(5) *Pán* a' Juháfzoknak, Vadáfzoknak, és a' Mezőknek
 Istene.

„ gyakorolhatom: azt leg-alább tudálnom
 „ kell. Engedd-meg tehát, kogy mikor
 „ ezekre a' helyekre jövök, hadd légyen
 „ nékem mindenkor az az örömöm, hogy
 „ Tégedet az Igazságról beszélleni hall-
 „ halsalak, és hogy én-is az ő nyelvén
 „ beszélljek; noha kétségbe esett légyek-is
 „ az eránt, hogy valaha igazságot szoll-
 „ hassak. A' te menyiei Atyád, a' böl-
 „ tsebségnek és szentségnek Istene, Udva-
 „ rába el-szenvedi a' hipókrita Papokat;
 „ ezek az Ő Óltárinak méltatlan Szólgái,
 „ jelenlétébe Néki kiábálnak, imádgják,
 „ és áldozatokat téfsznek. Bálám, ámbár
 „ el-kárhozott vólt-is, még-is az Isten arra
 „ méltóztatta, hogy Magát általa magya-
 „ ráztassa. Ez a' gonofz ember az Ő su-
 „ garlása által profétizált. Kérem tehát
 „ Kegyelmedet, illy imádandó személyed-
 „ hez való jútáfoomat ne zárd-el tőlem! —
 „ Esmerem szándékidat, felele az Idve-
 „ zittő tsendefenn; Az Istentől magad ma-
 „ gadra hagyattál: tselekedd a' mit meg-
 „ enged, edgyebet annál úgy fe tehettsz.

Ezek után a' Sátán magát meg-haj-
 totta, és el-tüntt; mint ama ritka köd, a'
 melly

melly a' nap' első sугáritól el-enyészik.
 Barna fátyolát már az éjtszaka teringetni
 kezdette, és fetétes szárnyaival a' Pufzta'
 árnyékát öregbittette; már a' madarak fézf-
 keikre mentek, és a' Vad állatok prédá-
 jok' keresésére Váraikból ki-költöztek.

Vége az Első Könyvnek.

VISZSZANYERTT

PARADITSOM

MASODIK KÖNYV.

RÖVID SUMMÁJA.

Keresztelő Szent Jánosnak némelly Tanítványi búslakodnak. — Máriának a' Jésus' távollétténn, a' kinek a' Pufztábann való léttét nem tudta, lett nyúghatatlansági és érzékenységi. — A' Sátán, hogy újj Ellenségével semmire se mehetett, szégyennel borítottva Tanácsának a' Nehézséget előbeszéli. Béliál, edgy magához illendő módot mond, t. i. a' Testi gyönyörűséget. A' Sátán ezt megveti, mint edgy goromba módot, 's következes szerént olyat, a' melly edgy olly természetü Bóltset, mint a' Mária' Fija, meg nem szédíthet. A' kísértésnek nemét, mellyel edgy ilyen Férfiúi érzékeny virtus, mint a' Jéfuse', leg-kisfebb gorombaság nélkül

meg-

meg-próbáltathatik, elő-adgya. — Mondását helybe hagyták, és annak végbe vitelére válogatott Ördögöket vészen magához, a' kiknek szükségbe hasznokat veheti. — Ezekkel edgyütt vissza megyen a' Kísértő a' Pufztába Uri ember' képibe, és tettetes szánakozásból panaszolkodott az Ég ellen, a' Jésusnak edgy ollyan el-veszett Országba lett el-hagyatásáért, a' hol az éhségtől és szomjúságtól szorongattatván, edgyátallyánn fogva mindennémü eledeletől meg-fosztatott; osztánn edgyszerre változtatván ezen beszédét, azt mondgya a' Jésusnak, hogy a' természet szükségénn szánakozásra indult, és Néki mint Urának minden válogatott drágalátosságait küldi. — Az Idvezítő szeméit fel-emelvén, lát valóba fényesenn terítettett, és mindenséle Tiszteltől körül vétetett bőv Afzalt. — A' Vendégségnek és másikának le-írása. — A' Sítán hívja, kéri 's kényszeríti tsak nem az Idvezítettöt, hogy Maga fenntartására részesülne abból, a' mit a' természet' kedvéért olly nagy fáradsággal készített: de haszontalann. — A' Sítán boszszúságába, hogy ételéből a' Jésus nem evett, Tiszttyeinek adgya; a' kik edgy szempillantásbann, mint meg-annyi hárpia, az Afzalt iszonyú lármával el-szedik. — Azonba a' Tsúbittó még-is az Idvezítettövel maradt; 's mestersé-

S 5

ges

ges beszédével Néki a' Gazdagságnak gyönyörűségéről beszéll, és annak hasznáról el-akarja hitetni az Idvezítettöt. — Hamis okoskodását a' Sátánnak a' Jésus semmivé téfzi, és ötöt újjonnann szégyennel borította-be.

AZ ÚR' Fel-kenettyének hofszas távolléte, nyúghatatlanságot kezdett indítani azokba a' Tanítványokba, a' kiket a' Mesiás' Előljárója a' Jordán' vizébe meg-kerefztelt. Hittek ök Mesterek' szavának, a' ki nekik a' Jélust mint Isten' Bárányát hirdette, tanú-bizonysági lévén azon Tsudáknak, mellyek kerefztelésekor történtek, Vele tárfalkodtak, örömök, és reménységek meg-újjult; de tsak alig kezdettek Vele lenni, 's már is el-vefztették, el-hagyván öket. Ez az el-válás, elméjükbe néminémü kételkedést szült, kétségek mindennap' jobbann jobbann nevedett, fokszor úgy gondolkodtak, hogy tsak Magát meg-mutatni jött a' Világra, és rövid meg-jelenése után fel-ragadtatott az Isten' szem-

szemtől szembe való szemlélésére, mint Mófessel történt a' Sinai hegyenn: vagy pedig mint Illyést hogy ragadta-fel a' tüzes szekér Tanítványi' szemeik elől; a' kik ötet haszontalann keresték Bethabara' környékénn, a' palma-fákkal bővelkedő Jerikó (6) Városába, Ennonba (7), a' hajdani Sáleembe, Makirbe, és minden Városokba, a' mellyek a' Genezáret' (8) tava partyánn feküdtek, avagy Pérea (9) Tartománybann voltak. Azok, a' kik a' Jordánba való halálszattal keresték kenyereket, állapottyokhoz illendő mezei apró kunyhókba húzták magokat, a' hol nagyobb Úr nálloknál nem lakott. Itt mikor a' Zefirus a' nádak és füvek közt kedvefenn sufogot, ez az öfzve-állott Nép reménytelen kárvallásánn fohajtozott:

„ Avagy

(6) *Jeriko.* Kánahánnak hajdan nevezetes Váraffa, most Falu.

(7) *Enno* vagy *Eunos.* Thrátziának Váraffa az Hemus' fónak torkolattyába.

(8) *Genezáret.* A' Jordánból szakadott Tó.

(9) *Perea.* Sidó Országának edgy része, Arábia és Egyiptom szomszédtságába.

„ Avagy reménységünkbe meg kellett
 „ e nekünk ennyire tsalattatni? Tulajdon
 „ szemeinkkel láttuk a' Melsiást; és azonn
 „ éppenn nem kételkedhattünk, hogy az
 „ Izraél' Szabadítója, Atyáinknak edgyet-
 „ lenedgy kívánsága, a' kit annyira óhaj-
 „ tottak, végre el ne jött volna. Mi ötet
 „ hallottuk, böltsefségből származott be-
 „ széde tellyes kegyefséggel, és igazság-
 „ gal; Meg-szabadítatáfunknak szereztsés
 „ napja közelget, és Jérusálem elébbeni
 „ fényére vízszatér. Ez a' gondolat szí-
 „ vünket örömmel egészszenn bé-töltötte;
 „ de fájdalom! ez az édes öröm kevés
 „ ideig tartott; hát vízszat eskünk ismét a'
 „ kegyetlen nyúghatatlanságokba? Hová
 „ lett Júdának Meg-szabadítója? ki vitte-el
 „ tölünk? avagy azért távozott e el hogy
 „ reménységünket késleltesse? — Izraélnek
 „ Istene! az Emmánuel' el-jövetelére ki-
 „ szabott idő már bé-töltt; a' Te Válasz-
 „ tott Néped a' földnnek Királya' kegyet-
 „ lenségek alatt nyög. Az igazságtalan-
 „ ság igen nagyra mentt; rettenetes Itéle-
 „ teidtől semmit sem félnek. Meddig ha-
 „ laszod még a' nekünk meg-ígértt Isteni
 „ Szabadítónknak meg-adását? Vedd te-
 „ hát

„ hát kezedbe dítöségednek védelmét, és
 „ szabadítsd-meg Népedet az idegen já-
 „ romtól! — De várakozzunk: mert még
 „ eddig ígéreteit meg-állván, bennünket meg
 „ nem tsalt. Ő nekünk Krifusát el-küldöt-
 „ te, és nagy Prófétája által velünk meg-is
 „ esmértette. Ez az Isteni Elöljáró Posta,
 „ a' ki az Ő úttjának edgyengetésére ren-
 „ deltetett, nekünk Őtet meg-mutatta. Ma-
 „ ga-is a' Békefségnek Fejedelme a' nagy
 „ naponn meg-jelent, és nekünk vígaszta-
 „ láfunk vólt a' Vele való társalkodásba.
 „ Éllyünk bóldogságunkkal; a' mi a' töb-
 „ bit illeti, várjunk az Abrahám', Isák',
 „ és Jákób' Istenének jószágától; az Ő ígé-
 „ retei még mindenkor bé-telleyesedtek.
 „ Miért búslakodunk híjjába? avagy az
 „ Úr ki akarta volna e ezzel a' mí Meg-
 „ szabadítónkat tsúfolni, hogy minket
 „ segedelmétől meg-fosztana? Rövid időnn
 „ meg-fogjuk Angyalát látni, a' kibe 'Sidó
 „ Ország minden reménységét helyhezteté,
 „ és Vele edgyütt az öröm, és idvefség
 „ vízszat térnek. — Így váltotta-fel a'
 „ reménység a' bánatot ezekben az edgyü-
 „ gyü Lelkekbe, a' kik a' Melsiás' tá-
 „ vól-léténn sohajtoztak. Mihellyest távo-
 „ zását

„ zását észre vették, azonnal el-kezdték
 „ siránkozni, és nyúghatatlan szívek őket
 „ vízfsza hívni meg nem szüntt.

A' Krifus' Annya vígafztalhatatlanabb
 vólt; mert látván azokat a' Jordántól vízfsza
 jöni, a' kik az ő Fijával vóltak, és
 tőlök femmi hirt nem vehetvén, belső ré-
 fzei meg-indúltak; és noha tífzta Lelké-
 nek nyúgodalma változhatatlan lett légyen-
 is, az Anyai indúlat még-is lelkébenn
 nyúghatatlanságot okozott, és panaszát így
 kezdette: „ Ez a' különös tífzteség, úgy
 „ mond, mellyel a' Jehova engem' meg-
 „ tífzeltt, mikor edgyetlenedgy Fija' An-
 „ nyává válafztott, a' mint látom, a' fáj-
 „ dalmakkal fog engem' meg-tífztelni. Én
 „ noha minden Afzszonyok közt áldott,
 „ de minden Anyák közt leg-szerentsétle-
 „ nebb fogok lenni. Ah! mennyi könyve-
 „ ket fogok még én kedves gyermekemért
 „ húllatni! és már is mennyit sirtam! Óh
 „ fájdalom! ő edgy olyan iftálóba szüle-
 „ tett, a' hol edgy alá való jáfzolnál edgye-
 „ bet nem találtam, a' hová őtet a' tél'
 „ hidegsége ellenn el-rejteném. Mihelyt
 „ született, azonnal kéntelenítetttem Vele
 „ Égyip-

„ Égyptomba futni, tsak hogy el-bújtat-
 „ hafsam edgy veszedelmére törekedő dü-
 „ hös Királynak írigysége előtt. Ama
 „ vért szomjúhozó Király Héródes, hogy
 „ meg-ölettetésébenn annyival inkább bi-
 „ zonyofabb legyen, ezenként ölette a'
 „ kis gyermekeket, és Betlehemt gyilkos-
 „ sággal bé-töltötte. Midönn a' Tirannus
 „ Királynak halála hírünkkel lett, ezen
 „ hozfszas számkivetésből 'Sidó Országba
 „ vízfsza tértünk. Lappangó élete, mel-
 „ lyet velem Názárethbe (10) töltött, tsen-
 „ defebb vólt, de már most esztendei nő-
 „ nek. Keresztelő Szent János Őtet az
 „ Úr Krifusának lenni ki-hirdette, és az
 „ Isten nyilvánóságossann Fijának Őtet meg-
 „ esmerte. Óh mennyi bajt fog ez okozni!
 „ Mennyei Próféta Simeon! emlekezem jö-
 „ vendöléfedről, mellybenn te nékem meg-
 „ mondottad, hogy Ő Izraëlbenn fog az
 „ ellenkezésnek tárgya lenni; és már jól
 „ látom a' fájdalmak' hegyes törét, mel-
 „ lyel lelkemnek által kell verettetni.
 „ Illyen

(10) *Nazareth. Galileának Mező Várafja.*

„ Illyen örökség vagyok az én fel-
 „ gasztaltatófomhoz kötve, a' szenvedés
 „ ofztályom. Mennyei Atya! Te így ren-
 „ delted ezt, és Te azt akarod hogy leg-
 „ tettfzetősebb kegyelmedet a' leg-súlyo-
 „ sabb keresztek kísérjék: nem zúgolódom
 „ ellenek; szent Törvényid alá eresztvén
 „ magamat, Végezésid' igazságát, és böl-
 „ tseféségét imádom. De hová lett az én
 „ Fijam? mitsoda helyre húzta-el Magát?
 „ távól-létte be hozszasz! Még 12 esztendőf
 „ nem vólt, mikor el-tévezsztettem vólt,
 „ de ez tsak kevés napokig tartott; és az
 „ ólta hallottam azt, a' mit az idő nékem
 „ mind jobbann jobbann meg-erőfittett. Az
 „ ő el-rejtezése tárgyazza Annak a' dítső-
 „ ségét, a' ki őtet el-küldötte; nékem az
 „ Ifien' akarattyához kell szabnom maga-
 „ mat; szívem, érzenységinek, és be-
 „ szédinek ülő-helye, nékem titkonn azt
 „ súgja, hogy idegen történetekhez készül-
 „ lyek.

Mária illyen figyelmeteféséggel lévén a'
 múlt dolgokra, gyakorta azokat elméné-
 be forgatta, róllok mélyenn gondolkozott,
 és ki-meneteleket hitbéli tsendeféséggel vár-
 ta.

ta. Azonba Fija magánofann a' Pufztábann
 tellyes lévén az Emberi Nemzet' Meg-
 váltásának nagy munkájával, ennek mód-
 gyát Magába hányta vetette. Meg-fon-
 toltá ennek végét, részeit, környülállásait,
 követségének gyümöltseit; meg-visgálta a'
 leg-illendőbb módokat, mellyek által Ma-
 gához méltóképpenn vihetné véghez ezt
 a' nagy munkát; és meg-fontolta azokat
 a' Felséges Titkokat, mellyeket Néki az
 Emberi Nemzet' idvetségéért kelletik tse-
 lekedni.

Azonba a' Sátán el nem ijedtt. Sebes
 repülésével fel-hat a' Levegő-égnek közép
 Országába, a' hol Udvarának Nagyságos
 Ördögjei öfzve gyöltek. El-érkezése fel-
 függefztette a' Tanátsot, mind addig, míg
 Vezérjek szomorúságát nem titkolhatván,
 hozzájok így szóllott: „ Hertzegek! haj-
 „ dann az Égnek gyermeki, és Királyi
 „ székeknek világofsági, most pedig fetét-
 „ ségnek Lelkei, avagy inkább tűznek.
 „ Levegő-égnek, víznek és földnek Hatal-
 „ mafai! mert tsakugyan ezekben az éltető
 „ állatokba uralkodunk, és vajha birodal-
 „ munk hozszaszann tartana! De óh fájdá-

T

„ Iom!

„ Iom! Edgy rettenetes Ellenségünk tá-
 „ madt, a' ki bennünket azzal fenyeget,
 „ hogy a' Pokol' fenekére küld. Ti reám
 „ bízátok edgyenlő akarattal Ennek a'
 „ jövendőbéli Göyzedelmesnek ki tanúlá-
 „ sát. Láttam, jól meg-visgáltam: de ötet
 „ meg-gyözni, ingyenn sem fog olly könnyű
 „ lenni, mint a' Felesége által meg-gyen-
 „ gítettett Ádámot. Az első Embernek
 „ ilyen tulajdonságúnak kellett volna len-
 „ ni. Ámbár halandó Afzszonytól szüle-
 „ tett: még-is benne minden az Emberi-
 „ ségenn felyül van, Tökéletességek, ke-
 „ gyefség, Értelem, edgy szóval Emberi
 „ természetéhez ragadt Istensége Ötet min-
 „ den nagy dólgoakra elégségesnek téfzi.
 „ Nem akarlak benneteket meg-tsálni;
 „ sem azt nem akarom hogy a' könnyenn
 „ hívő Évánn tett szerentsés gyözedelem,
 „ ebbe a' mostani környülállásba belétek
 „ nagy bizodalmat fújjon. Függeszszétek-
 „ fel hát örömeiteket, és gondolkozzatok
 „ arról, hogy tanátstokkal rajtam mint
 „ segitthetnétek; szükségem vagyon sege-
 „ delmetekre, hogy hajó-törést ne szenved-
 „ gyek. Nem tudom mitsoda titkos előre
 „ való érzés mondgya bennem azt, a' mit

„ ez

„ ez előtt magammal el nem hitethettem,
 „ hogy a' Világba olly vetélkedő társam
 „ vagyon, a' ki nékem ellent-állhat, és
 „ a' Ki előtt a' Sátán nem meg-gyözhe-
 „ tetlen.

El-hallgatott. — A' többi Ördögök
 ifzonyú kiabálások között hozzá való vál-
 tozhatatlan hüségeket bizonyították; és
 hogy ötet leg-kissebb parantsolattyára-is
 minden tehetségekből segíteni fogják, fo-
 gadták. Béliál, ama tisztátalan fertelmes
 Lélek, a' kit tsak egyedül Ásmódeus múl-
 felyül a' bújaságba, a' Fekete Gyülésbe
 fel-állott, 's így beszélt: „ Szedgyük öszve
 „ minden erőnket, válaszszunk Afzszonyt
 „ fegedelmünkre, e' még mi rajtunk min-
 „ denkor fegített. Vagynak közzülök min-
 „ den Országba olyanok, a' kik szépsé-
 „ gek' fényével még a' leg-tisztább nap-
 „ nak fényét-is meg-homályosíttják. Ő
 „ róllok az Ember inkább hiszi, hogy a'
 „ tettfszésnek mesterségébe fel-nevelt Isten-
 „ afzszonyok, mint sem halandók; Ők bír-
 „ nak a' bé-színlésnektáalentomával; beszéd-
 „ gyeknek grátziái ajakaikról szín-mézet
 „ tsepegtetni láttatnak; ugyan azért semmi

T 2

„ lints

„ fints olly el-hitetö, mint az ö múltásá-
 „ gok. Szép természetekkel meg-elöznek,
 „ felséges tekintetekkel meg-hódoltatnak,
 „ és ezekkel örökre meg-kötnek. Annyi-
 „ val inkább kevésbbé áll pedig ellent né-
 „ kik az Ember, mivel meg-győzötteté-
 „ sébe gyönyörüséget talál. Ezeknek a'
 „ hízelkedö tárgyaknak édes erőszakosko-
 „ dások meg-szelidítik a' leg-vadabb termé-
 „ szetet, meg-tsendesíttik, a' leg-nagyobb
 „ bátorságot, el-gyengíttik a' leg erősebbe-
 „ ket, és meg-hódíttják még azokat-is,
 „ a' kik az ellent-állásra magokat leg-job-
 „ bann el-tökéltették. Ez olyan mágnes,
 „ a' melly a' leg-tisztább atzélt húzza
 „ magához. Tsupánn szépségekkel min-
 „ den más fejedelem nélkül az Afzszo-
 „ nyok Salamonnak szívet rabbá tették;
 „ ez a' leg-böltsebb Király kéréseknek en-
 „ gedett, Bálványaiknak Templomokat
 „ épített, és maga-is imádta azokat.

„ Oh Béliál! felele a' Sátán, te min-
 „ denre magadról ítélsz, te a' tefi gyö-
 „ nyörüségnél edgyebet nem esmérzs; és
 „ magadba azt véled, hogy a' szépség'
 „ kellemetefséginek senki ellent nem áll-
 „ hat.

„ hat. Minekelötte az Özönvíz a' gonosz
 „ Emberi Nemzetet el-törlötte volna: te
 „ a' Földet hozzád hasonlóiddal bé-nyar-
 „ galtad, és Emberi formába edgyenetlen
 „ Házaságot tsináltál az Isten' Fijai közt,
 „ edgyesíttvén magadat az Emberek' leá-
 „ nyival. Ebböl a' tsudállatos főgorság-
 „ ból lettek az Oriáfok, mintedgy közön-
 „ ségefsenn el-terjedt feslett búja életnek
 „ gyümöltsei. Meg-romlott minden tefi;
 „ és az Emberekbe lakozó Isteni Lélek
 „ kéntelenítettett helyét néked által adni.
 „ Annakutánna ezek alatt a' Nevek alatt,
 „ ú. m. Apolló, (11) Neptunus, (12) Jupi-
 „ ter, (13) Pán, 's a' t. tiszteltetvén, a'
 „ fzemérmetségsnek mindenütt lest-hány-
 „ tál; Fejedelmek' palotái, magános Urak'
 „ házai, Erdök, rétek, Kurváknak székei,
 „ 's tobzódásnak tanúbizonyságai vóltak.
 „ Kal-

(11) *Apolló*, Jupiter' fija Látonától más képpenn nevezik
Phœbusnak-is.

(12) *Neptunus*, Saturnus' fija Rheától, a' Tengerek' Istene.

(13) *Jupiter*, Saturnus' fija, az Égnek, és Földnek Istene.

„ Kalliszto, (14) Kliméne, (15) Dafne,
 „ (16) Semele, (17) Antiopa, (18) Amimo-
 „ na, (19) Sirinx, (20) és mások, a' kikiről
 „ szállani sem akarok, mint meg annyi
 „ áldozattjai lettek tulajdon ketsegtetések-
 „ nek, mivel te beléjek szerettél. De nem
 „ minden Ember gyúlad olyan könnyenn
 „ fel; vagynak olyanok-is közzülök, kik
 „ a' testi gyönyörüséget meg-vetik; nagy
 „ dólgokkal tellyesek lévén, a' szerelem-
 „ béli hízelkedő ketsegtetésnek ellent-ál-
 „ lanak. Ezt bizonyítja ama büszke hó-
 „ doltató derék Sándor, a' ki idejének vi-
 „ rágába még csak meg-nézni sem mél-
 „ tóz-

-
- (14) *Kalliszto*, Arkádusok' Királya, Licaonnak Leánya, Diana' Nimfái közzül való.
 (15) *Kliméne*, az Oczeán', és Thétis' Leánya Japet' felesége.
 (16) *Dafne*, Pene folyó vizének Leánya. NB. Siriaba van még edgy gyönyörüséges hely Dáfné nevezetű.
 (17) *Semele*, Cadmus' Thebás' Királyának Leánya, Bakkhusnak az Anyja.
 (18) *Antiopé*, Amazonok' Királynéja.
 (19) *Amimone*, Peloponesusi folyó víz, a' melly magát a' lerna tavába veti.
 (20) *Sirinx*, Arkádiának vízi Nimfája, Ladon folyó víznek a' Leánya.

„ tóztatta Áfiának leg-híresebb szépségeit.
 „ Az Iffjú Scipió nemdenem el-küldötte e
 „ előlle a' Győzedelmesnek bé-mutatott
 „ Ibériai szépséget? (21) Salamon igaz
 „ ugyan hogy a' szeretettől meg-győzette-
 „ tett, de azért kell e ezenn tsudálkozni?
 „ A' Gazdagságnak, tisztelségnek leg-fel-
 „ söbb póltzánn, és a' gyönyörüségek' ke-
 „ belébe ülvén ő, edgyébről nem gondol-
 „ kozott, hanem csak hogy nagy értéké-
 „ vel éllyen, és az által szívére az el-tsá-
 „ bittásnak út nyittatott. De Salamonnak
 „ egész böltsefsége, még csak nem-is kö-
 „ zeliit Ennek a' Bajnoknak a' böltsefsé-
 „ géhez, a' kivel nekünk dólgunk vagyon.
 „ A' leg-nagyobb dólgoakra születettvén,
 „ az illyes ketsegtetéseket meg-veti; ma-
 „ ga Vénus-is Vele semmire se menne.
 „ Kitsoda szenvedhetné tekintetének Fel-
 „ ségét, és homlokának fényét, a' melly
 „ a' mindenféle Virtusoknak Királyiszékit
 „ mutattya? A' hívságnak mindenféle drá-
 „ galátos és különös köntösével fel-éke-
 T 4 „ fitte-

-
- (21) *Ibériai Szépség*, Innét adtak edgy igen szép Leányt Scipionak Vitézségéért.

„ fittetett leg-gögösebb szépség - is előtte
 „ bátorságát el-vesztené, és fel-tett szándé-
 „ kát tiszteletre fordítaná. Tsak a' gyen-
 „ ge Lelkek szokták magokat meg-vakit-
 „ tatni hagyni a' dólgoznak tettfzetes va-
 „ kító színétől; mihelyt az Ember azt nem
 „ tsudállyá, az ígézés oda van, és a' bo-
 „ lond szeretettől akkor lövöldözött nyilak
 „ tsak annyit tesznek, mintha nem-is lö-
 „ vettek volna. Tsak edgy tekintetével-is,
 „ a' mellyel meg - vetéft mutat, minden
 „ fegyvereit haszontalannokká téfzi. — Az
 „ Istentől ellenünk tétetett Ellenségünknek
 „ meg-mozdítására, szükég Néki olly tár-
 „ gyakat mutatnunk, a' mellyek a' nagy
 „ Lelkeket meg-fzokták indítani. Illyenek
 „ a' tisztefség, dítsőség, az Embereknek
 „ érdeménn fundáltatott betsületek; tün-
 „ döklö martalék! a' melly annyi fok Vi-
 „ tézeket reá fzedett. Mind azokat hafz-
 „ nunkra fordíthattjuk, valamit az okofság
 „ és természet helybe hágy. Én tudom,
 „ hogy Ő ebbe az órába az éhségtől szo-
 „ rongattatik a' Pusztába, a' hol semmi
 „ se találtatik éhségének enyhítésére. Me-
 „ gyek! hogy Virtusát fokféle próbákra
 „ ki-

„ ki-tegyem, és Őtet mindenfelől oftro-
 „ molni fogom.

A' Sátán fel-tétele mindeneknek tettfzett,
 és érte nagyonn meg-dítsértetett. Azon-
 nal a' Tsalárdságnak Mestere, válogatott
 ravaasz, és tsalárdsággal tellyes Lelkeket
 vett maga mellé, hogy parantsolatlyára
 készenn lévén, a' szükségbenn hasznokat
 vehesse. — El-indúl tehát a' Sátán, mes-
 terséges seregétől kísértetvén, el-érkeztek
 a' Pusztába, a' hol a' Krisztus 40 napi ál-
 landó Böjtje utánn az Éhségnek szoron-
 gattatásit érezni kezdette. „ Még eddig
 „ semmit sem ettem, így szólla magába,
 „ és ennek a' Böjtnek hozszú vólta még
 „ eddig szenvedésbe nem hozott. Most ér-
 „ zem, hogy a' Termézfzet eledelt kíván,
 „ és ez az érzés jele annak, hogy néki az
 „ eledelre szüksége van. Szent Atyám
 „ fokféleképpenn segitthet, véghez viheti
 „ még azt-is, hogy az Éhségnek nehézsé-
 „ gét ámbár meg nem akadállyoztattya-is,
 „ de testem az által még se fog változást
 „ szenvedni. Légyen-meg akarattya! Az
 „ Én mostani szükségembe nintsen semmi
 „ ollyas, a' mí Engem' fel-lázzaasztana; söt

„ még alig-is vezzem észre, nintsen semmi
 „ edgyéb kívánságom, hanem hogy Annak,
 „ a' kinek minden engedelmeskedik, enge-
 „ delmeskedgyek.

Az Éjtszaka már bé-állott, az Isten' Fija még-is ment, Isteni gondolatival Magát mulattatván; végre tömött fák' allyába, a' mellyek edgymásba fonódott ágaikkal takarózzójokat Néki mint edgy ajánlották, le-feküdt. Midönn itt alunna, az Éhségnek gyermekei, az álomba való tsudálatos látások elméjét meg-lepték. Azt képzelte Magába, hogy ő a' Kérith (22) patakja mellett vólna, és mint ha látná a' Hollókat, miképpenn hordanak Illyésnek eleséget. Ezek a' hússal élő madarak, lemondottak természet szerént való torkosságokról, hogy semmit-is abból, a' mit az Isten általok a' Maga Hívének küld, meg ne ennének. Majd ismét látta álmába a' Prófétát edgy fenyőfa' árnyékába a' Pufztábann aludni; a' ki is midönn fel-ferkent, edgy

(22) *Kerith*, a' Joidánnal által ellenbenn lévő patak.

edgy eleven szénenn készített ebédet talált; ezzel tsudálatofann tápláltatván el-aludt, és ismét midönn fel-ferkent, az Angyal' kínálására evett: Így élt Illyés 40 napokig a' Pufztába. — Hol pedig Dániellel edgyütt Habakuk' vendégének Magát lenni képzelte.

Valamint a' Patsirta, a' földet el-hagygya a' Hajnalnak hirdetésére, a' mellyet éneklésével köszönt; úgy az Idvezittő-is el-hagyta pásit ágyát, és meg-tapasztalta, hogy mind az, valamit egéfsz éjtszakánn látott, tsak álom vólna. Éh gyomorral vólt mikor le-feküdt, ugyan úgy költ fel-is: edgy magafs hegyre, a' honnann mindent bé-látott, fel-ment, nézett minden felé, hogyha valami kúnyhót, istállót, avagy nyájat észre vehetne e? de semmit se látott; tsupánn tsak edgy madarak' kedves tsevegésektől zengedező erdőtskét vett észre. Arra felé indul Magát szellöztetni, és a' napnak melegébe ott árnyékba nyúgodni. Ezenn a' helyenn az élőfák külömb külömb-féle bölthajtásos utakat formáltak. Közepébe vólt edgy zöld Palota, tsupánn természet' munkája; mert a' szép ter-

természet fokszor remekül szolgál a' mesterségnek, a' melly olztánn alkalmatoságot szolgáltat a' babonaságnak arra, hogy az Erdőknek Istenségeket, és Nimfákat adgyanak.

Midönn az Idvezítettö ennek az Erdötskének szépségét, és minden gyönyörüségit Isteni szemekkel nézte volna: edgyferre edgy olyan Ember, mint a' millyen a' nagy Városokba a' Fejedelmek' Udvarába szokott lenni, Néki meg-jelenik. Ez ötet bátrann ekképpenn meg-szóllittya: „Jö-
 „vök a' Te veled való beszélgetésre; Te
 „olly kegyes vóltál, hogy ezt tölem meg
 „nem vontad, azért élni akarok ezzel a'
 „különös jó akarattal; de azonba felette
 „tsudálkozom azonn, hogy a' magafsá-
 „gos Istennek Fija ebbe a' vad, terméket-
 „len, mindentől meddő puzta-hellybe olly
 „foká maradhat, holott én azt jól tudom
 „hogy Te az éhségtől szenvedsz. Hágár,
 „Urának házától, fíjastól edgyütt el-üzet-
 „tetvén, földönn futóvá lett, és magát
 „ebbe a' Puztába vette; de ő magának
 „edgy Angyal' adakozásába segedelmet
 „talált, a' ki mind ő reá, mind pedig
 „ked-

„kedves fíjára Ismaélre gondot viselt. Az
 „Izraélnek 12 Nemzettsége el-vezett' vól-
 „na itt a' nyomorúság miatt, ha a' Min-
 „denható, a' kinek népére gondgya va-
 „gyon, nékik mannat nem küldött vólna az
 „Egből. Az Öreg Illyés Prófétát kéttfzer
 „hívta ebédre a' mennyei szózat. Hogy
 „vagyon tehát az, hogy Te 40 napoktól
 „fogva itt bojgalsz magánofságodba, és
 „mennytől földtől el-hagyatottnak lenni
 „láttatol? — Illyés, Hágár, és az Izraél'
 „nemzettségi félhettek az éhségtől, felele
 „Jésus, de Engem' meg nem ijjeszt.

„Azonba még-is szorongat, felele a'
 „Sátán, és nehéz jeleit érzed; ha tehát
 „most valaki Néked enni adna, húzogat-
 „nád e magadat az eledeltől? — „Va-
 „gyon olyan, a' kitől el-venném, felele
 „a' Krípus. — „Mit? úgy mond a' Kí-
 „sértő, hát a' szükséges eledeleket meg-
 „vetnéd? Nints júfsod minden teremtet-
 „dőlgekkel élni? Vagyon e olyan dolog,
 „a' melly Néked szolgálni nem tartoznék?
 „nemdenem parantsolatid nélkül tartoznak
 „e Néked magokat ajánlani? Azonba, nem
 „a' Bálványoknak szenteltetett, sem pedig
 „a'

„ a' törvény által tisztátalanná tétetett húst
 „ értem én itt. Ama kegyes Ifjú Dániel
 „ nem akart ahhoz nyúl̄ni. Ollyan elede-
 „ lekről sem szóllok, a' mellyeket ellenség
 „ szokott nekünk adni. Azonba még fints
 „ ollyan ember, a' ki utolsó szükségébe
 „ ezzel nem élne. De mit látok? A' Ter-
 „ méz̄zet el-pirúlt, vagy is inkább belső
 „ nyúghatatlanságba esett, látván az éh-
 „ ségtől való szenvedéfedet: ugyan azért
 „ leg-válogatottabb ajándékival ímé kínál!
 „ méltóztafsál a' tőle számodra terítettett
 „ Afz̄talhoz le-ül̄ni, és enni; ez edgy olly
 „ tisztelet, mellyel a' Termé̄z̄zet Urát tisz-
 „ teli-meg.

Az Ételek, mellyekről a' Sátán beszélt,
 valóságos ételek voltak; mert alig végezte
 beszédét, hogy az Idvezittő szemeit fel-
 vetvén, lát edgy felettébb gazdagonn, és
 pompásonn meg-terítettett Afz̄talt edgy
 zöld Palotának közepénn; a' mindenféle
 válogatott ételek ezenn szép mesterséggel
 Torony formába rakattak. Minden nya-
 lánkság, valami tsak a' vadakba, halak-
 ba, és a' mit a' Római finnyás̄ság a' ten-
 ger-

gerből, a' Lukrini (23) Tóból, az Áfrikai
 Fokokról ki-hozott, itt bőven fel-találta-
 tott. Közel ehez vólt edgy Patak, a' melly
 ezüst vizével külömb külömb-féle mene-
 dékes utakonn szökdétselvén, kedves tser-
 gedezést okozott. Ennyi fok öszve tsopor-
 tozott drágalátófságokhoz ingyenn sem kö-
 zelitthet azon gyümȫltsnek szépsége, a'
 melly Évát meg-szédítettete. Illy fényes
 vólt a' Sátán' ketsegtető vendégségére való
 készülete! a' mellyből hogy az Idvezittő
 egyék, különös magát kedveltető ábrá-
 zattal, minden ki-gondolható utakonn mó-
 dokonn kérettetett, és erőlttetett a' Sá-
 tán által:

„ Méltóztafsál le-ül̄ni és enni, monda,
 „ miért veted-meg az Isteni Gondvifelés'
 „ elődbe tett javait? Avagy meg-tiltott
 „ gyümȫltsök e ezek? vagy pedig egés-
 „ ségtelenek? Az Éhség az Embernek leg-
 „ főbb ellensége, mind addig míg az Em-
 „ ber

(23) *Lucrini*. Edgy igen nagy Tó Olasz Országnak Campa-
 nia nevű Tartományába, Putzol régi Tengeri Város
 mellett.

„ ber ötet olly eledelekkel magától el nem
 „ űzi, a' mellyek az emberi életet fenn
 „ tarttyák. Látod a' Levegő égnek, er-
 „ dőknek, vizeknek Angyalit, mint igye-
 „ keznek Urok' szolgálattyára lenni! kér-
 „ lek ülly az Afztalhoz, és a' szükséges
 „ eledeleket ne vesd-meg! — Azt mondod
 „ te, felele a' Jésus, hogy Nékem júsom
 „ van minden teremtet dolgokhoz, és
 „ hogy Engemet az azokkal való éléstől
 „ senki meg nem foszthat: Ha parantsol-
 „ hatok, miért venném azt mint edgy aján-
 „ dékúl, a' mihez egészsz júsom van?
 „ Mihellyest akarnám, ez a' meddő Pufzta
 „ Én érttem termékeny lenne; és a' Ditső-
 „ ségnek Angyali Nékem kedvem szerént
 „ udvarolnának. Ételeid nem ínyem sze-
 „ rént valók, 's azért haszontalann is kotty-
 „ nyeleskedsz. Mitsoda szánakozás indí-
 „ tott-meg? Ingyen se gondold, hogy pom-
 „ pás drágalatofságaid nékem tettzené-
 „ nek, sőt inkább felette útáalom azokat,
 „ és jó akaratodból Sátáni gonofzságot né-
 „ zek-ki.

„ Te

„ Te látod, felele indulattal a' Kísértő,
 „ hogy én adakozáomat a' kikkel tettszik
 „ közölhetem. Ha tehát állapotodonn, a'
 „ mellybe lenni láttatol, meg-indulván,
 „ Néked önként ajánlom azokat az aján-
 „ dékokat, a' mellyeket másokkal-is kö-
 „ zölhettem volna: miért kellett azokat
 „ annyira meg-vetni? De ha tsakugyan
 „ ajándékim Néked olly útálatosak: má-
 „ foknak majd jó leszsz. Tünnenek-el!
 „ monda, — Abba a' szempillantásba az
 „ Afztal minden szépségével 's ételivel ed-
 „ gyütt el-tünt. Az Udvarló Tifztek,
 „ Nimfák, hirtelenn éhes, és fertelmes Fú-
 „ riákká változván, nagy zörgéssel min-
 „ dent el-vittek. Egyedül a' Sátán ma-
 „ radt-meg, tsábittói hivatalát tovább-is
 „ folytatni kívánván.

„ Az Éhség, úgymond, még a' leg-va-
 „ dabb állatokat-is meg-fzokta szelidíteni,
 „ 's Te rajtad semmit se fog! Mértékle-
 „ tefséged felette van mind annak, vala-
 „ mi tsak az ínynek hízelkedhetne. Sem-
 „ mi sem ketsegteti kívánságodat, és nagy
 „ Lelked egészszenn nagy dolgok' véghez
 „ viteléről való melly gondolkozásiba el-

U

me-

„ dendő ezeket a' pufztúlástól meg-men-
 „ teni ; addig , míg az Érdem , ámbár a'
 „ szegénységgel volt-is öfzve kötve , a' leg-
 „ nagyobb Vitézi tselekedetekre-is elege-
 „ dendő volt. Gedeon, Jefte, és Dávid ,
 „ ennek világos példái. Dávid pedig , a'
 „ ki olly fokáig Uralkodott 'Sidó Ország-
 „ ba , és a' ki még ott örökre fog Ural-
 „ kodni , tsak edgy Juhász volt. Sőt még
 „ a' Pogányok között-is , (mert én tudom
 „ a' közöttök történt nevezetes dolgokat)
 „ nemdenem voltak e Quintufok, (25) Fa-
 „ britziufok, (26) Curiufok, (27) és Regu-
 „ , lufok ?

(25) *Quintus Lucius Cincinnatus*. Római nagy ember , a'
 ki az eke' fzarvárúl Romába hivatott Dictatorságra ,
 és midőnn Rómát minden bajátúl meg-mentette ,
 ismét a' Jőfzágára fzanítani vzfza ment.

(26) *Fabritzius*. Római Consul , nevezetes mértékletes éle-
 téről , nem volt edgyebe edgy kevés földgyénél , a'
 mellyet maga mivelt , és tsupánn tsak abból élt , és
 a' Pyrhus Királytól néki ajánlott nagy Gazdagságot
 meg- vetette.

(27) *Curius*. Római Consul , tsudálatra méitő jó erkőltű és
 maga vifeletű ember volt ; edgy bizonyos alkalma-
 tofságba nagy Summa pénzt vittek néki ajándékba ,
 éppenn mikor edgy fa tából sárga répát evett ; így
 felelt kegyes mofolygással az ajándék' vivőknek :
 Edgy ilyen embernek , a' ki ilyen étellel , a' mint
 láttjátok meg-élőfzik , nints fzfksége sem aranyra ,
 sem ezüstre.

„ lufok ? (28) Ezek a' híres nevezetes Em-
 „ berek mind szegények voltak , de még-
 „ is mit nem tselekedtek ? Ezeknek Ne-
 „ mes Lelkek meg- vetette a' Királyoktól
 „ nékik ajánlott gazdagságot. A' mit ezek
 „ tehettek , én- is tehetem azt , és talán
 „ még többet-is. Hafzontalann tulajdonit-
 „ tod tehát előttem a' pénznek azt az erőt ,
 „ mintha az által egyedül mehetnének a'
 „ nagy dolgok véghez. A' Gazdagság a'
 „ Bolondnak Bálvány , a' Böltsnek nyug-
 „ hatatlanság ; és ha egőfzfzenn ki nem
 „ gyomlál-is minden Virtust az Ember' fzi-
 „ véből , azt meg- gyengitti ; és minden
 „ élit , úgy fzóllván ki- vészti ; és így az
 „ olyan dītsőség , a' mellynek fundamen-
 „ toma nem a' Virtus , tsak hafzontalan-
 „ ság. — Te Nékem Királtságáról be-
 „ fzfz , Én azt éppenn úgy fel se vefzem ,
 „ mint gazdagságidat. A' leg- fényesebb
 „ Korona sints tövifs , vefzedelem , nyug-
 „ hatatlanság nélkül. Vajmi fok álmat-
 „ lanságot okoz az a' Királynak , midőnn

U 3

„ ő

(28) *Regulus*. Római Consul , ez- is hafonló virtusú volt az
 előbb niekhez.

„ ő minden néki engedelmeskedő jobbá-
 „ gyainak edgyüledgyig hafznát, és vesze-
 „ delmét a' vállainn hordozza ! mert ha fel-
 „ vészszük, a' Királyi köteletség ennél ed-
 „ gyébbe nem áll. A' Királyi Virtus, nagy
 „ elme, érdem, edgy szóval leg-főbb dítső-
 „ sége, egyedül tsak abba áll, hogy az
 „ Országlásnak terhe' hordozásából Job-
 „ bágyinak hafzna terjedgyen. Akárhogy,
 „ akármint, én igaz Királlyságnak azt tar-
 „ tom, ha az Ember maga magánn Ural-
 „ kodni tud ; indúlatit zabolázni, kíván-
 „ ságít és félelmit pedig regulázni tudgya.
 „ A' ki magát ételbe italba nem mérsé-
 „ keli, az nem elégséges a' Népek' igaz-
 „ gatasára ; sem pedig a' fokaságot, a'
 „ melly örökké azonn igyekezik hogy a'
 „ jármot le-hányhaffa, engedelmeiségbe
 „ nem tarthattya ; kiváltképpenn akkor,
 „ mikor a' Nép meg-fajdittya, hogy a' Ki-
 „ rály magát egézfzenn kívánságinak által
 „ erefztvén, maga magából belső Anar-
 „ kiát tsinál. Ez több a' Királlyságnál,
 „ ha az Ember idvefségnek világolságát
 „ terjeszt a' Nemzetekre, ha hibájakat el-
 „ szélelfti, és őket az igaz Isten' imádá-
 „ sára formállya. Az illyes Vitézek, a'
 „ lel-

„ lelkeknek hódoltatójok, ők igazgattyák,
 „ és regulázzák a' belső embert, az az,
 „ az embernek leg-nemesebb részét, a'
 „ földnek Királyai pedig tsak a' külső
 „ Emberenn Uralkodnak, és fokszor még
 „ erőszakosann is kell őket nekik engede-
 „ lemre hajtani. Edgy illy Ország avagy
 „ lehet e Nemes Lelkeknek gyönyörüsé-
 „ gekre? Ha Országokat ajándékozni szép
 „ dolog: ennél még véghetetlenül szebb a'
 „ Koronát inkább le-tenni, mint sem vi-
 „ felni. — A' Gazdagság tehát magába
 „ hafzon nélkül való: de te azt mondod,
 „ hogy a' Királyi székre útat nyit, és
 „ ugyan ezért kellefsék akarhogy akármint
 „ a' gazdagságonn iparkodni. Ez annyit
 „ téfz', hogy a' gazdagság a' veszedelemre
 „ vezető útat edgyengeti, és következés
 „ szerént, hogy igen gazdagnak lenni ve-
 „ szedelmes. Bóldog tehát a' ki nálla nél-
 „ kül el-lehet, mivel szegénysége néki
 „ drágább kintséül szólgál!

Vege a' Második Könyvnek.

VISZSZANYERT

PARADITSOM,

HARMADIK KÖNYV.

RÖVID SUMMÁJA.

Cyalázattal borítatván a' Sátán, öszve szedi minden tralárságát, hogy az Idevezittöt a' nagyra való vágyódással magához hódíthassa. — Először mennyből vett Talentomival Néki hízelkedik, annakutánna kényszeríti arra, hogy ezek által a' Világba Magának nagy hírt, és nevet szerezzen; nagyítja a' Régiség' Iffjú Vitézeinek ditsőségeket, és Néki példálul teszi. — A' Hazugság' Lelke' mesterséges beszédének meg-tzáfoltása; mi a' hazug, és valóságos ditsőség. — Sátán beszédét folytattya, és a' Krisztusnak Dávid' Trónusához való jűsát megmutattys; és mivel Ő a' Dávid utánn való Uralkodásra született, tehát mind tulajdon haszna, mind

mind az Izraël' bölldogsága azt kívánnyák, hogy a' Vitéz Makkabeusokat kövesse, hogy végre ez által jövendöbéli Országáról tett Profétziákat bé-tellegesítse. — A' Tsábittó Angyal meg-boszfzonkodván az Idevezítőnek feleleténn, hízelkedésre fakad, a' mellyel tsak ugyan elébbeni fel-tett szándékát akarta el-érni, t. i. hogy a' Krisztusba tulajdon Maga' Felmagasztaltatását belé verje. Végre hogy az által a' Világi Nagyságnak kívánsága Benne inkább fel-gerjedgyen, Afának edgy igen magas hegyére fel-viszi, a' honnann Néki a' Pártusoknak Birodalmát, erejét, és gazdagságát meg-mutattya. Ajánllya magát, hogy a' Krisztust ezen roppant Birodalomnak Urává teszi, avagy leg-alább úgy intézi a' dolgot, hogy a' 'Sidó Ország eránt való jűsát használhassa; és minnekutánna birtokába lépett, Magát benne fenn-tartahassa. — A' kísértőnek boszfzúsága, látván, hogy újj mesterségével is semmire sem mehetett. —

Ekképpenn beszélt az Istennek Fija. A' Sátán szeméremmel borítatva, és meg-tzáfoltatva lévén, sokáig semmit sem

felelt. A' Tsalárdságnak Mestere igen-is
 érzette tulajdon gyengeségét, és bszfzú-
 sággal nézte tsalárd ki-koholt mesterségé-
 nek haszontalanságát; de azonba még sem
 vesztette-el egészsz kedvét, ugyan azért
 elő szedte minden gonofságát, valamivel
 tsak bírt, és újra próbált. „ Tudom én
 „ azt, így szóllván, hogy Előtted semmi
 „ sints el-rejtve; tselekedetid, beszédid,
 „ edgyenlökképpenn bizonyittyák tökéletes-
 „ ségidet, és Lelkednek nagyságát, a'
 „ mellynek Felséges eredetét az Ember
 „ tsudálkozásal érezi. Te tudod mi a'
 „ tökéletes jó, az igaz böltsesség, és a'
 „ leg-tisztább igazság. Ha a' Fejedelmek
 „ Veled tanátskoznának, Te Órákuloma
 „ lennél az Udvaroknak. Izraélnek Dítső-
 „ sége, az Urim, és Thummim (29), a'
 „ mellyek által a' Böltsességnek Lelke
 „ Áronra hajdann le-szállott, a' Te okofsá-
 „ godhoz képest tsupa tsekélység; egye-
 „ dül

29) *Urim, Thummim*, a' Fő-Pap' mellyre valójánn függő
 két drága kő, midönn erre a' két kőre néztek a'
 Papok, meg-jövendölték a' leg-titkosabb dolgo-
 kat-is.

„ dül Rajtad fog állani az egészsz Világ-
 „ nak meg-hódoltatása, még pedig igen
 „ kitsiny erővel, a' mint Magad vifelete
 „ mutattya. Miért kell hát Benned tün-
 „ döklő Isteni Tálentomidat el-rejteni?
 „ miért kelletik azoknak fényeket meg-
 „ homályosítani, magános életet színel-
 „ vén, és Magadat ebbe a' rengetek Pufz-
 „ tába rejtven, hogy az emberek' esmé-
 „ rettségeken kívül légy? Miért kellelsék
 „ a' Világot a' Te Vitézséget felyül múltó
 „ nagy tselekedeteidenn való tsudálkozás-
 „ nak gyönyörüségétől meg-fosztani? és
 „ az ezekből Reád háramlandó halhatat-
 „ lan dítsőséget avagy nem kell-e Néked
 „ tulajdonítani? Ez a' dítsőség nem de
 „ nem jutalma e az Érdemnek, és Lelke
 „ a' nagy dolgoknak? Avagy nem érdeklí
 „ e ez nagyra való vágyódáfokat még a'
 „ leg-különöfebb természetűeknek-is? nem
 „ szeretik e ezt még a' materiától leg-job-
 „ bann ki-tisztúlt szép Lelkek-is, a' ki-
 „ kenn a' tefi gyönyörüségnek semmi ha-
 „ talma nintsen, és a' kik a' gazdagságot
 „ tsak sárnak állittyák, mivel nékik méltó
 „ tzéll yok egyedül a' fényes tselekedetek?
 „ Nem vagy már olly időbe, mellybe Ma-
 „ gadat

„ gadat mutathadd? már is kétfél! Nagy
 „ Sándor ingyenn sem vólt olly idős mint
 „ Te, mikor már Dáriust meg-győzte, és
 „ fegyvere által egészsz Ásiának Ura lett,
 „ Scipió már illyen idős korábann Kár-
 „ thágó' büszkeségét meg-alázta. Pompe-
 „ jus Mitridátest a' Pontufok' hatalmas Ki-
 „ rályát meg-győzte, és Róma ötet győ-
 „ zedelmi pompával tisztelte. Mí szükség
 „ a' rend kívül való Embereknek magok'
 „ ki-mutatások végett az időre várakozni,
 „ a' mellyet a' Vitézekbe az okofság szo-
 „ kott érleltetni, a' kikbe az idő edgyebet
 „ nem tsinál, hanem hogy a' Dítsőségnek
 „ szeretetit benne annál jobbann fel ger-
 „ esztik? A' mai Világ' tsudája Cészár
 „ ezt annyira szerette, hogy keservefenn
 „ sírt, midönn Nagy Sándornak Vitézi
 „ tselekedetit hallotta, és ötet azonnal a'
 „ Vitézségbe nem követhette. Miért nem
 „ kezded futáfordat? miért nem mégy elő-
 „ re Óriási lépésekkel a' nagy Tifztségek-
 „ be?

„ Nem futok Én, felele a' Jésus, ra-
 „ gyogó árnyék után. A' te dítsőséged
 „ Én előttem semmi sem, és az Engem'
 „ meg

„ meg nem vakitthat. A' nagyra való vá-
 „ gyódás híveit igen roszszúl fizeti. Mit
 „ teszen halzontalan lármája a' hírnek,
 „ és névnek? Ez nem edgyéb a' község'
 „ tapsolásánál, a' mellyet az Irigység min-
 „ denkor méreggel szokott fel-eresztteni.
 „ És mí a' köznép, a' mellytől az Ember
 „ tsudáltatni annyira kíván? Szólfatyár
 „ személlyeknek Gyülekezete, kik tsak
 „ szerentsére minden ítélet tétel nélkül be-
 „ szélnek, a' nélkül, hogy tudnák mit dí-
 „ tsérnek vagy tsudálnak. Söt a' mi na-
 „ gyobb, néha még tsak leg-kifsebbé sem
 „ esmerik a' Vitézt, a' kinek dítséretit hir-
 „ detik. Ez nem edgyéb tudatlan embe-
 „ rek' öszve egyeledésénél, a' kik leg-in-
 „ kább idejeket tsak abba töltik, hogy
 „ mások' utánn fetsegnék. Ezekből dítsér-
 „ tetni, mulattságoknak tárgyává lenni,
 „ és edgyik szájból a' másikba így rep-
 „ desni, avagy lehet e gyönyörüségére az
 „ embernek? Söt inkább töllök meg-vet-
 „ tetni leg-nagyobb dítsőség vólna. Né-
 „ kik sem értelmek, sem ahoz meg-kíván-
 „ tató jámborságok nintsen, hogy valósá-
 „ gos tífztséget adhatnának. Az igaz dí-
 „ tsőség az, ha az Isten' szemei előtt iga-
 „ „ zak-

„ zaknak találtatunk, helybe hagyatta-
 „ tunk, és dítséretit meg-érdemellyük;
 „ mint Jób, a' kiről az Isten, hogy annyi-
 „ val inkább nevezetefebbé tegye Ötet
 „ mennyenn, és földönn, így szóllott, és
 „ te tulajdon gyalázatodra arról jól emlé-
 „ kezhetsz: „ Esmered te az Én szolgál-
 „ mat Jóbót, a' kihez hasonló a' földönn
 „ nintsen? Ennek az Igaznak tündöklő
 „ Virtusát a' föld nem esmerete; de nem-
 „ is ott kell az igaz és valóságos dítső-
 „ séget keresni; mert a' föld a' tudatlan-
 „ ságnak, és hízelkedésnek lak helye lé-
 „ vén, fokszor azt dítséri, a' mi kárhoz-
 „ tatásra méltó. Mitsoda ostobaság, a'
 „ valóságos dítsőséget abba helyheztetni,
 „ hogy az Ember győzedelmét mezfze
 „ ki-terjeszfe, Országokat tüzzel, vassal
 „ bé-nyargallyon, ütközeteket adgyon, és
 „ Városokat ostrommal meg-végyen! Nem
 „ de nem annyit tetzen e ez, mintha ez
 „ által a' dítsőséghez haramiaságot, gyűj-
 „ togatást, gyilkolságot ragasztanánk, és
 „ mintha ízép dolognak tartanánk edgy győ-
 „ zedelmesnek dühöségét, a' kinek kedve
 „ tartya, a' közel és távol lévő tsendes
 „ Nemzeteket lántzokra hányni, a' melly
 „ lán-

„ lántzokat ő maga annyi fok féle gyalá-
 „ zatos módok által olly igazánn meg-ér-
 „ demlett? Avagy nem gyalázat e az Em-
 „ bernek nagyságát abba helyheztetni,
 „ hogy szerentsétleneket tegyen, a' tölle
 „ el-púfztított országoknak romladozott
 „ falainál edgyebet maga után ne hagy-
 „ gyon, és a' virágzó békefélegnek leg-ízebb
 „ maradványait el-töröllye? Ennyi fok vi-
 „ felt dolgok után ezeknek a' híres Vi-
 „ tézeknek, avagy nem fog e' eszkebe öt-
 „ leni, büszkeségeket annyira vinni, hogy
 „ azt kívánnyák, a' mint tselekefszik is,
 „ hogy nekik Öltár építtesen, azokonn Ál-
 „ dozatok tétéfsenek, Papi Fejedelmeket
 „ tegyenek, a' kik nekik a' tölök kívánta-
 „ tott tífzteletet meg-tegyék, mint Emberi
 „ Nemzet' védelmező Angyalit imádgják;
 „ noha ők az Emberi Nemzetnek Ökori-
 „ vá, és Utálóivá lettek-is? Edgyik azt
 „ mondgya, hogy Jupitertől vette erede-
 „ tét, másik Márstól, mind addig, míg a'
 „ halál őket el-hordgya. Akkor a' Győ-
 „ zedelmes el-enyészik, a' Vitéz semmivé
 „ leszfz; és a' magát Istenné tett, az Em-
 „ beriségből ki-kopván, fene beftiák' for-
 „ jába tétetik. — De ha szinte a' dítső-

„ ség

„ ség volna is az Embernek leg-főbb Java,
 „ még sem kellene erre szer felett való
 „ nagyra vágyódással, gyilkos tselekede-
 „ tekkal, igazságtalan erőszak-tétellel ipar-
 „ kodni; hanem tsendes, és jól-tévő Vir-
 „ tufoknak gyakorlásával, tettszető böltses-
 „ séggel, mindeneket fellyül múló békes-
 „ séges türelessel, és különös mértékletessé-
 „ gel kellene azt el-érnünk. Amaz Igaz,
 „ a' ki meg-rázhatatlan álhatatósága által
 „ magát olly hírefsé tette, ki-állván rajta
 „ tett gyalázatidat, edgy akkor kevésbé
 „ esmeretes Országba, és időbe: most az
 „ egélfz Világ előtt nagy tizteletbe tar-
 „ tatik, tiztelettel szóllanak rólla, és bé-
 „ kekséges türeését hirdetik. Mi tette So-
 „ kratest nevezetessé? nem de nem az e,
 „ hogy az igazságot élete' vesztével-is bi-
 „ zonyítottta, és azért mellyik Vitéznek
 „ a' dítsősége múllyá fellyül a' Sókrate-
 „ sét mostani időbe? Azonba szerentsétlen
 „ ő, ha nagy tselekedetinek, és szenvedé-
 „ linek oka tsak a' Világba való hír', és
 „ név' kívánsága vólt. Ha az Ifjú Scipió-
 „ nak Róma' meg-szabadittásába edgyéb
 „ vége nem vólt a' dítsőség' keresésé-
 „ nél: így a' leg-fényesebb tselekedetei

„ ennek

„ ennek a' nagy Vitéznek hafzontalanok.
 „ Vitézi tselekedetinek jutalma tsak ez,
 „ hogy rólla dítsérettel emlékeznek. Edgy
 „ ilyen dítsőség, igen tsekélység még ak-
 „ kor-is, mikor az ember meg-érdemlet-
 „ te. — A' mi engem illet: Én egélfzenn
 „ el-felejtven a' Magam' dítsőségét, edgye-
 „ benn nem gondolkozom, hanem hogy
 „ Azt, a' ki Engem' el-küldött, dítsöittsem;
 „ és ez az a' mí Róla tett tanúbizonyás-
 „ gomat meg-erősíti.

Ezekre monda a' Sátán: „ Ha illy na-
 „ gyonn ótsárolod a' dítsőséget: ez által
 „ Atyádhoz való hafonlatóságotat, a'
 „ melly Tégedet annyira illet, igen meg-
 „ gyengited. Hiszen a' Világot-is a' Maga
 „ dítsőségéért teremtette az Isten, ezért
 „ igazgattya olly nagy böltséfséggel, és
 „ igazsággal; és meg nem elégedven ez-
 „ zel, hogy tsak az Égbe dítsöittessék,
 „ Angyalit el-küldötte, hogy valahol tsak
 „ ember vagyon a' földön, Őtet dítsöit-
 „ tsék. A' Dítséret Néki kedvefebb min-
 „ den Aldozatok' és Öltárok' ajándékinál.
 „ Ő Görögtől, Pogánytól, valamint szin-
 „ ténn a' Sidóktól, tizteletet kíván, söt

X

még

„ még a' Pokoltól-is dítsöittetni akar. —
 „ Igen-is kétség kívül, felele elevenség-
 „ gel az Idvezittö, Ö azt kívánnya, hogy
 „ Eg, Föld, és a' Pokol Ötet dítsöittse ;
 „ és nints e Néki ahoz jussa, a' ki ed-
 „ gyetlenedgy szavával mindennek valami
 „ tsak van, lételt adott? Ki-hozván Te-
 „ remtéseit a' semmiböl, tzellya ez völt,
 „ hogy Jóságát azok eránt ki-mutassa, a'
 „ kiket okofsággal fel-ruházott, közölvén
 „ ingyenn kegyelemböl ajándékit az értel-
 „ mes természetekkel. Midönn teremté-
 „ síhez illy különös kegyelemmel vagyon,
 „ várhat e edgyebet tölök áldásnál, és
 „ Maga' dítsöittésénél, az az hogy teremtéfi
 „ Hozzá háládatofak légyenek? Nemde-
 „ nem természet szerént való e, hogy az
 „ Ember háládatos legyen Ahoz, a' Kitöl
 „ minden jót vett? És mit-is kívánhat ed-
 „ gyebet az Embertöl, hanem hogy el-
 „ vett ajándékokért Jóltévöjöknek hívei le-
 „ gyenek, nem pedig hogy ötet azokért
 „ meg-gyalázzák, és szeretetének ki-ára-
 „ dását halált érdemlő hidegséggel 's tsú-
 „ folódó útalattal fizessék? Lehet e ennél
 „ nagyobb bün, mint mikor az Ember illy
 „ formánn gyalázza azt, a' kinek minde-

„ nét

„ nét közfönheti? De hogyhogy ásítózha-
 „ tik az Ember a' dítsöségre, a' ki ma-
 „ gába tsak semmi, és a' ki mindent más-
 „ tól vett, valamije tsak van, a' ki gyalá-
 „ zatra és kárhozatra méltó; az öltától
 „ fogva miolta Iftenéröl el-felejtkezett, hi-
 „ tetlenségével 's háládatlanságával azt ér-
 „ demlette, hogy Teremtöje ötet minden
 „ jóságából reá ruházott elsöségtöl meg-
 „ fofsza. Mind ezek utánn hogy lehetne
 „ néki az a' szemtelen vakmerösége, azt
 „ magának tulajdonittani akarni, a' mihez
 „ egyedül tsak az Iftennek vagyon jussa?
 „ De az Iften, a' ki véghetetlenül jó, és
 „ adakozó, még azoknak dítsöittésekröl-is
 „ gondolkozik, a' kik a' magok' dítsöségét
 „ az Ö dítsöségének eleibe tészik.

Hallván a' kevély Lélek, hogy az Id-
 vezittö, fel-fuvalkodtságát, mint minden
 veszedelmének okát szemére hánya, resz-
 ketett; de azonbann maga magát le nem
 vetkezhétvén, újjabb keletzéröl gondol-
 kozott. „ Nem vitatom én úgymond, az
 „ Ember' dítsöségét; hanem azt mondom,
 „ hogy Te Országlásra születtél, és meg-
 „ is van írva, hogy Te Dávid Atyád'

X 2

Ki-

„ Királyi székibe fogsz ülni. Az Anyai
 „ ágonn Néked Dávid Atyád. Az ő Ki-
 „ rályi páltzája idegen kézre, és olly bi-
 „ tangolóra jutott, a' ki azt fegyverrel
 „ vette-el, és kedve lints többé Néked vizs-
 „ sza adni. Az Izrael' több Birodalmával
 „ edgyütt 'Sidó Ország Római kézre bírt,
 „ most Tibérius alatt vagyon, az ő Biro-
 „ dalma pedig kemény. Te tudod hogy
 „ a' Rómaiak a' Mindenhatónak Felséges
 „ Öltárát gyakrann meg-fertéztették, Tör-
 „ vényeit meg-vetették, valamint szinténn
 „ a' hitetlen Antiókus, a' ki a' Jupiter' Bál-
 „ ványát a' Jerusálemi Templomba hely-
 „ heztette. Azt hiszed e tehát, hogy ha
 „ ebbe a' Pufztába magánofságodba ma-
 „ radsz, ez által Júfsodat visszfa nyered?
 „ Nem így fogott a' dologhoz a' Nagy
 „ Makkabeus; Ő ugyan a' Pufztába vette
 „ magát, de fegyveres kézzel; és gya-
 „ krann Szerentséfenn-is hadakozott a' Ha-
 „ talmas Király ellen; és noha Papi Fa-
 „ miliából volt-is, az ő Maradéki még-
 „ is a' kegyetlentől bitangolt Dávid' Tró-
 „ nusára jutottak. Azonba nem maradt
 „ edgyébb meg a' Szerentsétlen 'Sidó Or-
 „ szág-

„ szágból Módin (30) Várofsánn, és Ha-
 „ táránn kívül. — Ha a' Koronának fénye
 „ Tégedet meg-nem inditt: leg-alább a'
 „ búzgóságnak, és kötelefségnek meg-ke-
 „ lene Tégedet indítani; ezek ösztönül
 „ szoktak az ollyas személyeknek szolgál-
 „ ni, a' kiket lelkefittenek, és velek a' jó
 „ alkalmatofságot el-nem múlafztattyák;
 „ avagy inkább a' jó alkalmatofság nem
 „ adgya elő magát soha elébb, hanem csak
 „ mikor a' búzgóság, és kötelefség azt
 „ szüli. Hát nem hajtaszsz semmit Atyád'
 „ Házának meg-fertéztetésére, és Hazád-
 „ nak sohajtásira, a' mellyet a' kegyetlen
 „ Pogányok el-nyomtak? Magadra vévén
 „ az Isten' és Híveid' hafznát, tseleked-
 „ ted által bé-tellyesednének azok a' Pró-
 „ fétziák, mellyeket a' régi Próféták Or-
 „ szágnak halhatatlanságáról mondtak.
 „ Böldog Ország, mellynek bírásával az
 „ Ember eléggé nem siethet! Avagy edgy
 „ olly szép életnek mint a' Tiéd, van
 „ más jobb helye az Országlásonn kívül?

X 3

„ Min-

(30) *Modin*, Palestinába Váras edgy nagy Hegyenn.

„ Min' ennek ideje van, felele az Id-
 „ vezítő, és soha nagyobb dítőséggel nem
 „ tellyesednek - bé az Isteni Prófétziák,
 „ mint ha az előre meg-mondott dolgok
 „ a' magok idejekbe történnek-meg. Ha
 „ meg vagyon írva, hogy az Én Orszá-
 „ gom Örökkévaló: az Istien, a' ki az időt
 „ fel-ofztya, el-rendelte annak kezdetit.
 „ Ha pedig azt akarja, hogy a' meg-aláz-
 „ tatásnak és nyomorúságnak próbájára
 „ ki-tétfessék; szorongatásokat, tsúfolódást
 „ és gyalázatot szenvedgyek; hogy az útá-
 „ latnak, gúnyolásnak, és az Ő Törvé-
 „ nyei ellen erőszakoskodóknak tzélül szol-
 „ gallyak: akkor az Ő szent végezésit tisz-
 „ telettel fogadom, és jóságábann bízom,
 „ a' nélkül, hogy ígéretinek igazságába
 „ leg-kifsebbé-is kételkedném. Soha az
 „ Embert a' másokonn való Uralkodásra
 „ semmi alkalmatosabbá nem téfzi, mint
 „ az engedelmeségnek hozfzas tanulása.
 „ Hogy tehát fel-magafztaltatásom véghe-
 „ tetlen legyen: szükség fokféle próbá-
 „ konn annak által menni. De mitsoda
 „ haznot ígérhet a' Sátán magának az
 „ Én minél elébb való Uralkodásomból?
 „ Refzkessen inkább Királyi székebe való lé-
 pése-

„ pésemenn, fel - magafztaltatásom néki
 „ halál, és az Én Országom az övének
 „ vesztével fog fel-állittatni.

A' kevély Ördög refzkettébe így felelt:
 „ Avagy kinyaimhoz Országod tóldhat e
 „ valamit? A' ki semmit se reménylhet,
 „ annak nints többé mitől félni; szeren-
 „ tsétlenségem meg van tetézve, és az
 „ erántam lett végezés nem lehet már ter-
 „ hefebb: ugyan azért az nekem mint-
 „ edgy boldogságom, hogy szerentsétle-
 „ nebbé már nem lehetek; mivel a' leg-
 „ nagyobb gonofz, a' nagyobb veszedé-
 „ lemtől való félelem, engemet inkább
 „ kínozna, mint sem mostani szenvedésim-
 „ nek érzése. Vólt bünöm örökre meg-
 „ marad; és akarmitsodás legyen az, an-
 „ nak büntetése már ki van szabva, akar
 „ uralkodsz, akar nem. Azonba még-is
 „ örülnék Királyságodonn, és azonn, hogy
 „ magamat Királyi széked' árnyékiba, ha
 „ lehet, Atyád' haragja ellen, a' melly
 „ nekem ezerszer rettenetesebb a' pokol-
 „ nak minden tüzénél, el-rejteném, Tége-
 „ det kettünk közzé helyheztetvén. Itt
 „ függesztem szemeimet Felséges tekin-

„ tetedre, mellybe kegyefség, és békeség
 „ lakik; szemlélfednek gyönyörűsége fáj-
 „ dalmimnak elevenségét velem el-felej-
 „ tetné; és tekintetid olyanok lennének
 „ a' Szerentsetlen Sátánnak, mint ama
 „ jól-tévő nyári felhők, mellyek az úta-
 „ zókat a' Nap' forróságától meg-örizik.
 „ Ne tsudálkozz tehát buzgó kéréfemenn;
 „ miért kéfedelmezel annyira leg-főbb hafz-
 „ nod' el-érésébenn, a' melly Magadnak
 „ és annak az egész Világnak bóldogsá-
 „ gára szólgálna, a' mellyenn való ural-
 „ kodáft Te mindenek felett meg-érdem-
 „ led, és a' melly Tégedet Királynának
 „ annyira óhajt? Edgy ilyen nagy, és
 „ vezedelmes dolognak a' meg-gondolása
 „ talán függöbe tart? Ennek nagyságát
 „ meg-fontolván és nehézségétől el-ijjed-
 „ vén, az időt mellybe munkálódni kel-
 „ lene, tanátskozáffal vezted-el. Én ezenn
 „ éppenn nem tsudálkozom; mert ámbár
 „ Te mindenféle tálentomokkal bírsz, a'
 „ mellyek edgy tökéletes Férjfit szoktak
 „ formálni: de azonba a' Nagy Világot
 „ nem esmered, alig láttad Galileának né-
 „ melly Mezővárofsait, és Jérusálembe
 „ tsak edgyfzer vóltál, 's akkor-is kevés
 na-

„ napokig. Illy kevés ideig lehetetlen vólt
 „ néked azt meg tanulni, hogy mi a' de-
 „ rék Világ, annyival inkább kevésbbé
 „ képzelhedd Magadnak a' Birodalmakat,
 „ Királyságokat, és a' külömb külömb-
 „ féle Udvarokat; holott ezek azok a'
 „ tsudálatra méltó Oskolák, a' hol a' ta-
 „ pafztalás arra a' mesterségre tanitt, a'
 „ melly által az Emberek nagy dolgokat
 „ véghez vihetnek. E' nélkül a' tapafzta-
 „ lásbéli Világ' Tudománya nélkül, még
 „ a' leg-böltsebb Ember-is mindenkor fé-
 „ lénk, és a' dolgok' véghez vitelekbe
 „ mindenkor gyermek marad. Valamint
 „ Saul, a' ki látván hogy onnann felyül
 „ Királyságra hívatott, és a' Prófétától
 „ majd fel-kenettetik, félelmébe nem tu-
 „ dott mit tenni, el-bújt, és azonn a' nagy
 „ naponn nem akart meg-jelenni az Izraél
 „ előtt: az Ember ide'stova hányattatik,
 „ mint a' hab; magát Szerentséltetni fél,
 „ és ofztánn az a' vége, hogy a' rendet-
 „ len félelem által az Ember magát az
 „ Isteni Gondvifelésnek ellene szegezi. De
 „ bízd reám a' többit! majd ki-pótolom
 „ én azt mindgyárt, a' mit a' tapafztalás
 „ töled el-vont, meg-mutatván Néked a'
 X 5 föld-

„ földnek minden Birodalmaid egézfz fé-
„ nyével, és gazdagságával edgyütt.

Ezek után fogja a' Sátán az Idvezítőt, (mert néki erre hatalom adatott) és edgy nagy Hegynek tetejére fel-vízi. Ennek a' Hegynek zöldellő allyán kezdődött edgy gyönyörűséges tágas Téréség, a' melly köröskörnyül fogván a' környéket, edgy igen nagy karikát formált. Mind a' két oldalán Folyó vizek láttfzottak, némellyike tekervényesenn, némellyike pedig egyenesenn folyt. Ketteje között edgy igen szép Mező terjedt-el, mellyenn kereftülkosúl folyván az apró vizetskék, magokat a' nagy Folyó vizekkel edgyesítették, 's velek edgyütt a' Tengernek adójokat le-fizették. Itt edgyéb nem vólt mivelhető földnél, olaj fáknál, és szőlőknél; mivel ez a' szélesenn ki-terjedett Mező lettébb fok búzáat, olajat, és bort termett. Véghetetlen fok nyájjakat látott ott az Ember a' gazdag Legelőkönn, a' tetőkönn pedig a' tsürhék legeltek. Tornyaikkal a' felhőkbe el-bújt számlálhatatlan büszke Városokat láttak, mellyeknek nagyságok valamelly hatalmas Monárka' Anya városát

sát látzatott mutatni. Mefzfiről láttfzattott edgy kopasz száraz Pufzta, a' melly ofztánn látáfoknak véget vetett. Illyen annak a' Hegynek környéke, mellyre a' Sátán az Idvezítőt fel-vitte. Itt újra Hozzá így szóllott:

„ Melly ifzonyú sebelsenn jártunk! Sem
„ hegyek, sem völgyek, sem erdők, sem
„ mezők, sem tornyok, sem vizek útunk-
„ ba meg nem akadályoztathattak. Nézd
„ kedvedre Afsiriát (31) régi határral
„ edgyütt; Arax (32) Folyóvizet, a' melly
„ a' Bika hegyekbe vészti eredetét, a' Káfpiumi Tengert, Napkeletre az Indust,
„ Eufrátest Napnyúgotra, Délre a' Perfiatengert, és Arábiának hozzá járúlhatatlan Pufztáit; amott Ninivét (33) ama'
„ rettenetes hozzfzúságú Várost, a' vén
„ Ninus' munkáját, melly az Afsiriai Biroda-

(31) *Afsyria*. Afsiai Birodalom, a' melly nevét Afsurtól, a' Ninus' Nagy Attyától vészti.

(32) *Arax*, Folyó víz, a' Bika Hegyenn vészti eredetét, és Arméniánn kereftül foly.

(33) *Ninive*. Az Afsiriai Birodalomnak Anya Várofsa.

„ dalomnak Anyavárofsa vólt, a' hol vég-
 „ re Salmanaſár (34) Uralkodott, a' ki
 „ ſzerentsés hadakozáſa által az Izraélre
 „ jármat vetett, a' mellybe most-is nyög.
 „ Amott Babilon! melly a' régi Babelről
 „ neveztetik, a' hol a' nyelvek' öſzve za-
 „ varodásának tsudája történt. Ezt Na-
 „ bugodonozor (35), a' ki kéttſzer vetet-
 „ te rabságra 'Sidó Országot, és a' Te
 „ Atyádnak Dávidnak maradékit, újra fel-
 „ építtette. Ez a' Tirannus el-púſztította
 „ Jéruſálemet: de idővel Cirus ſzabadsá-
 „ gokat a' 'Sidóknak viſzſza adta. Itt Per-
 „ ſopolis (36) Perſiának Anya Várofsát lá-
 „ tod! Amott Baktinát! (37) hajdann e' tá-
 „ jonn vólt amaz alkotmányának ſzépsé-
 „ géről, és Kapuinak fokaságáról híres
 „ Ek-

(34) *Salmanaſar*. Aſyriufok' Királlya, a' ki az Izraél Né-
 pét mag-verte, és őket el-ſzéleſztette a' Medufok',
 és Partufok' rabságába.

(35) *Nabugodonozor*, a' Kaldeai, és Babilóniai Birodalom
 nak fundátora.

(36) *Perſopolis*, Hajdann Perſiának Anya Váraſſa.

(37) *Baktres*. Anya Véraſſa Baktriának Scythiaba, nevet
 veſzi a' Baktrus' folyó Vízétül.

„ Ekbatán; amott vólt Susa' (38) Vároſſa,
 „ mellynek vizei ambrával folynak, ugyan
 „ azért nem is vólt ſzabad másnak a' Ki-
 „ rályonn kívül belölle innya. Az Ematu-
 „ fok, és Pártufok (39) idővel fel-építtet-
 „ ték. Imhol Szeleutziának (40) nagy Vá-
 „ roſſa-is Nitzibis! Fordítsd kevésſé ſze-
 „ meidet, és meg fogod Artaxát (41), Te-
 „ redont, 's Krefipont, Hirkániának Vároſit
 „ látni. Ezek a' Vároſok hajdann a' Pár-
 „ tufok' Birodalmához tartoztak; de az
 „ utólsó időkbe oſztánn Arfacesre jútot-
 „ tak, a' ki az új Birodalomnak elſő fel-
 „ állítója vólt. Ő ezeket Antiókhustól (42)
 „ nyerte-el, a' ki egéſzſzenn a' teſti gyö-
 „ nyörüſégeknél által ereſztvén magát,
 „ fertelmes életet élt. Majd mindgyárt
 „ meg

(38) *Susa*. Nevezetes Város Babilon, és Perſia között.

(39) *Parthufok*. Aſiai Nép, a' melly hajdann Scythiából
 ſzámkivettetett.

(40) *Seleuczia' Vároſſa*, fekszik a' Tigris' partyánn, építtette
 Seleucus Nicanor.

(41) Artaxate, Teredon, Krefiphon, Hircóniának Váraſſai
 a' Perſiai Birodalomba.

(42) *Antiochus*, Sirianak Nyóltzadik Királlya, a' ki Jéruſale-
 met meg-vévén ki-rablotta.

„ meg fogod hatalmát látni, mert ő Kre-
 „ szifonba minden erejét öszve gyűjtötte a'
 „ vad Sztzithák ellen, a' kik Birodalmára
 „ rohantak, és Sogdián' Tartományát
 „ el-pufztították; ímhol látod ötet jobbá-
 „ gyinak legedelmére menni! Látod mez-
 „ sziről ezerenként a' Katonákat Hadi ké-
 „ születekbe! Indúlnak! Tegzek atzélból
 „ van, fegyverek nyil, és ló' hátonn vias-
 „ kodnak; de akár fúfsanak, akár ellen-
 „ ségeiket kergesék, edgyenlőül rettene-
 „ tesek; mert igen jó Lovaság. Tsudáld
 „ menéseknek szép rendit, forgáfoknak
 „ könnyűségét, melly szerént magokat an-
 „ nyi fok féle formákra verik.

Oda vetvén Jépus szemeit, lát valóság-
 gal számtalan fok seregeket a' Városból
 ki-jönni. Ezek a' katonák könnyű fegyve-
 rűek, és pánztélosok voltak, Márshoz illő
 Vitézséget mutattak; erőls, és futós pán-
 tzélos paripájok, mint szinténn Urok, teli
 voltak Vitézi tüzzel. A' Birodalomnak
 Tartományyaiból válogattattak ezek a' kü-
 lömbkülömb-féle Seregek, ú. m. Napkele-
 tenn Arakósiából, Grandaából, és Mar-
 giántól fogva a' Hirkániai Hegyekig, a'
 mel-

mellyek részei a' Kaukásus' hegyének, és
 Ibériai Völgyeknek, Antropatiának, és az
 ott fekvő Adiabéni, Médiai, Déli Fuliá-
 nai Térségeknek, éppenn a' Balsora ki-
 kötő helyig. Látta a' Jépus őket Ütkö-
 zetnek rendibe állani, látta mozduláfoknak
 frifsefégét; melly szerént futtokba ellen-
 ségekre, a' kiktől üzettettek, és a' kikét
 futva-is meg-gyöztek, mint jég eső annyi
 nyilakat löttek. A' mindenfelől repülő vas-
 nak sűrűségétől a' verekedés' piatza bé-
 borulván, tsak néha néha látott edgy kis
 világofságot. A' számos Lovaságonn kí-
 vül még annyi vólt a' gyalog katona, mint
 a' felleg. A' vasafok, fegyveres szekerek,
 Elefánt' hátakonn toronyba vitézkező nyi-
 lafok körü-vették az Armádát. A' vég-
 hetetlen sokaságú ásós és kapás katonák
 Hegyeket le-húztak, völgyeket bé-töltöt-
 tek, erdőket tövesől fel-forgattak, a' tér-
 ségenn hegyeket tsináltak, és a' leg-sebes-
 febb folyó vizeket-is meg-zabolázták, há-
 tokonn hídakat tsinálván. — Az Armáda
 utánn véghetetlen öszvérek, tevék, és min-
 denféle meg-kivántató szekerek mentek.
 Ama'

Ama' mesés Vitéz Agrikánnak (43) fo-
 se volt illy nagy ereje edgyüt, és tábora
 ingyenn sem fogott - el illy nagy helyet,
 midönn az Élfzaki Hatalmaságokkal, ha-
 tsak ugyan a' Mesének hinni kell, Albrak-
 kát (44) meg-ízállotta, a' hol Gallafronne
 lakott, hogy Angelika' testvérjét el-vehesse,
 a' ki különös szépségére nézve még a'
 leg-derekkabb Gavalléroktól is meg-keres-
 tetett, a' kik Penimba Nagy Károly' bi-
 rodalmába lakoztak. —

Ennek a' temérdek Katonaságnak meg-
 mutatásával, azt vélvén a' Sátán, hogy ra-
 valfságának jó végét érte, újra így kezdett
 az Idvezittövel beszélni: „ Imé látod,
 „ úgy mond, hogy én Tégedet semmikép-
 „ penn sem akarlak rofsz útra vezetni,
 „ és hogy azok a' szép ígéretek mellye-
 „ ket Néked tettem, nem fundamentom
 „ nélkül valók; méltóztafsál meg-hallgatni,
 „ és jegyezd - meg, hogy mitsoda végre
 „ hoztam én mind ezeket a' szép dolgo-
 kat

(43) *Agrikan.* Mesés Vitéz.

(44) *Albrakka.* Költött Város.

„ kat Elödbe! A' Próféták jövendő-béli
 „ Országodat meg-mondották, Angyali száj
 „ jövendölte azt meg: hát miért dugod
 „ öfzve a' kezedet? miért nem élfz azok-
 „ kal a' módokkal, mellyek Atyád' Tró-
 „ nusára emelhetnének? Akar mennyi Pró-
 „ fétzia legyen-is Felöled: de azonba élni
 „ kell az eszközökkel, mert külömbenn
 „ végedet el nem éred; közönségesen min-
 „ den Böltsek így szoktak a' dologgal-bán-
 „ ni, és eszközök nélkül soha semmi se-
 „ vitetődik végre. Én tehát azt akarom,
 „ hogy a' 'Sidók, és Samaritanusok edgyen-
 „ lö akarattal, minden ellenkezés nélkül
 „ Téged' Izrael' Királyának válasszszanak;
 „ de azonba a' Te Királyságod két rette-
 „ netes Hatalom között, u. m. a' Rómaiak
 „ és Parthusok között mint edgy bé-keritt-
 „ ve lévén, reménylhettsz e tsendes Ural-
 „ kodást, ha valamellyikkel ezek közzül
 „ frígyet nem köttsz, kivált a' Parthusok-
 „ kal, kiknek Birodalmok az Izraelitáké-
 „ val határos? Hiszenn Magad-is jól tudod,
 „ hogy az utolsó időkbe a' Római Kato-
 „ naság' boszszújára ezek bé-tsaptak 'Sidó
 „ Országba, és az előtted való Királyo-
 „ kat rabúl el-vitték. Ennek bizonyosága

„ Antigónes (45), és a' vén Hirkán. Én
 „ magamra vézsem, hogy a' Párthufokat
 „ nem tsak rézfedre hajtom, söt még Bi-
 „ rodalmaid alá-is vetem. Gondold - meg
 „ tehát, hogy ha inkább akarsz e frígyes
 „ lenni velek, vagy pedig Királlyok? Sege-
 „ delmekkel könnyü lesz Néked a' Dávid
 „ Atyád' Királyi-Iszékibe ülni; külömbenn
 „ nem-is kívánhadd. Ez által meg-nyered
 „ azt a' ditsóséget, hogy Atyádfijainak,
 „ a' tíz Nemzettségeknék, kik Háborba
 „ a' rabságba nyögnek, és a' Médusok
 „ közt el-Iszéledtek, Meg-szabadittójok lé-
 „ szel; ezek a' szereztsétlen Nemzettségek
 „ Jákób', és Jófef' maradékinak nyomo-
 „ rült meg-hagyatott réfze, a' kiket Iz-
 „ raél el-vesztett, és a' kik régtől fogva
 „ az Égyptomi Fogságba szenvednek. Itt
 „ a' szép alkalmatofság őket meg-szabadít-
 „ tani. Ha pedig őket meg szabadithadd,
 „ és szabadságokat vízfsza adván, Ösi
 „ örö-

(45) *Antigones*, 'Sidok Királlya. Hirkán meg-fogta, és or-
 rát fülét el-vágatta, hogy többé sem fő papságra,
 sem Királyságra ne vágyódhassék.

„ örököbbe helyhezteted: mitsoda ditsó-
 „ séggel fogsz akkor a' Dávid' Trónusánn
 „ ülni! Birodalmaid Égyptomtól fogva túl
 „ az Eufrátesfenn fog határozódni, és így
 „ osztánn sem Rómától, sem Cészártól nem
 „ félhettsz.

„ Te Énnékem, felele az Idvezítő,
 „ nagy fitogtatással mutattál edgy pompás
 „ Hadi készületet. Ez edgy hoszfas ké-
 „ születnek, de kevés ideig tartó töredé-
 „ keny Fegyvereknek haszontalan látása.
 „ Te Nékem Pólitikád' hasznával ditse-
 „ kedtél; Te Nékem segítségéről, Vereke-
 „ désről, Szövettségről szóllottál; tsalárd
 „ külső színek, a' mellyek ugyan a' Vi-
 „ lágnak Nagygyait meg-tsalhatták, de
 „ Én bennem edgyebet nem okoznak meg-
 „ vetésnél. Te azt kívánnád, hogy Én ha-
 „ sonló eszközzel élnék annak meg-mu-
 „ tatására, hogy az Országomról tett Pró-
 „ fétziák igazak; e' nélkül, a' mint te mon-
 „ dod, a' Prófétziák olyanokká léfznek,
 „ mint ha soha sem lettek volna. Újra
 „ mondom neked: Az Én időm még el nem
 „ jött; és néked úgy volna jó, ha mentül
 „ tovább késne: de ha edgyfszer a' meg-
 „ „ ha-

„ határozott idő el-jő, Én tudom mit fogok
 „ tselekedni, és te meg fogod bátorságo-
 „ mat érezni. De akkor Nékem a' Te
 „ Pólitikádra szükségem nem lészén; sem
 „ pedig öldöklő Fegyvereidet, a' mellye-
 „ ket mútogattál, használni nem fogom:
 „ mert ezek a' fegyverek inkább gyenge-
 „ ségét mint erejét mutattyák annak, a'
 „ ki velek él. Ha Én mint Dávid' igaz
 „ Fija Uralkodni akarok: így az Én Bi-
 „ rodalmam egész Izraélre ki-terjed. —
 „ Erről Te azt mondod, hogy Én a' tíz
 „ Nemzettségeket a' Fogságból meg-sza-
 „ badíttam. Hol vetted ezen Izraélhez,
 „ Dávidhoz, és Trónusa' dítőséégéhez való
 „ búzgóságodat? Hol volt ez a' mai búz-
 „ góságod akkor, mikor Dávidot arra vet-
 „ ted, hogy Népét maga meg-hittségéből
 „ meg-számlálná, és a' melly hibája het-
 „ ven ezer Izraélitát a' Világból ki-vég-
 „ zett? Erántam színel búzgóságod ép-
 „ penn az, a' mellyel Dávidot meg-vezte-
 „ getted. — Az a' tíz Nemzettség, melly-
 „ nek te párttyát fogod, magok kerestek
 „ magoknak lántzokat, mivel az Egyip-
 „ tomi Isteneket imádták, meg-alázzván
 „ ma-

„ magokat az arany borjú, Bál (46), és
 „ Astarót (47) előtt, mellyel a' Bálványozó
 „ Pogányságnak minden fertelmességeit
 „ magokévá tették. De a' mí még Bál-
 „ vány imádásfoknál nagyobb, az, hogy
 „ gyalázatos fogságokba, számkivettetékek'
 „ földénn, nem hogy Attyaik' Istenének
 „ irgalmábann bíztak volna, és meg-téré-
 „ lek által haragját meg-engesztelték volna,
 „ sőt inkább meg-térés nélkül hóltak-meg
 „ ezek az Ábrahám' méltatlan gyermeki,
 „ utánok hagyván a' gonofzságba hoz-
 „ zájok hasonló maradékjaikat, a' kik a'
 „ környül metélkedéssenn kívül a' Pogá-
 „ nyoktól semmit se különböznek. Sőt
 „ még a' Bálványoknak tett tiszteleteket
 „ az élő Isten' tiszteletéhez ragasztyták.
 „ Mit? olyan Iffentelen népet szabadíta-
 „ nék Én meg, melly a' Sátánnak ad-
 „ ván magát, újra Dánba, és Béthelbe
 „ (48)

(46) *Baal.* A' Moabitták' Bálványok.

(47) *Astaroth.* Az Egyiptomiaknak Bálványok, a' kinek Salamon Templomot építte.

„ (48) menne bálványozni, és Samariának
 „ szentség-törő babonáit meg újjítaná? In-
 „ gyenn sem. Ha ök nem szégyenlették a'
 „ magafságos Istent Béliállal öszve hason-
 „ littani: hadd érezzék fogságoknak egézfz
 „ terhét. El fog azonba az idő jönni, a'
 „ mellyet egyedül tsak az Isten tud, hogy
 „ az ő hív szolgájának Ábrahámnak az
 „ emlékezete, az Istent szerentsétlen hjai
 „ eránt szánakozásra indítja, kegyelmét
 „ erántok ki-nyilatkoztattya, sziveket ir-
 „ galmának tsudállatos munkálódása által
 „ meg-illetvén; és így ök igaz meg-téré-
 „ sekkel Istenekhez visszsa térnek. Akkor
 „ az Afsiriai Tenger nekik utat nyit, mint
 „ hajdann az Izraël' Nemzettségének a'
 „ veres Tenger, és Attyoktól reájok ma-
 „ radott Örökségeket örömmel fogják meg-
 „ látni: erre az időre hagyom Én az Ő
 „ meg-szabadittáfokat, és forfoknak válto-
 „ zását.

Az

(48) *Dán, és Béthel.* Itt épített Jeroboam két Templomot,
 a' két szélén az Országának az Arany borjú' tisz-
 teletére.

Az Izraël' Királlya ekképpenn nyilat-
 koztatta-ki Magát a' tsabittó Lélek' gya-
 lázattyára; a' ki felettébb nehezenn szen-
 vedte, hogy minden tsalárdságával edgyütt
 semmire se mehetett. Így szokott a' tsa-
 lárdság jární, mikor az Igazságot el akar-
 ja altatni!

Vége a' Harmadik Könyvnek.

VISZSZANYERT

PARADITSOM

NEGYEDIK KÖNYV.

RÖVID SUMMÁJA.

A' Sátán felettebb meg-háborodván azonn, hogy ismét semmire se mehetett kísértetébe: újra abba meg-átalkodik, ámbár győzedelméhez legkisebb reménysege se legyen. — *A' Hegynek Északi Oldalára* viszi az *Isten' Fiját*, és *Neki Világ' Anya Várofsát Rómát* egészsz fényébe meg-mutatya. — *Róma' fekvése, Cészárok' Palotáinak le-írása*, a' mindenféle *Nemzettségének Rómába való érkezések*, mellyek *Rómának hívségére esküsznek*. — *A' kísértő a' Mesiásnak ajánllya ezt a' nagy Birodalmat*, és *a' Tibérius' Trónusát*, ha ötet imádgya. — *Az Idvezítő' felelete a' Sátán' beszédire*, a' ki is szégyennel borítottván, és igen meg-ijjed-
vén

én az Istenember' fenyegetőzésénn, *Töle botsánatot kér*, és ugyan akkor *Neki más tsélt vet*. *A' Hegy tetöt el nem hagyván*, meg-mutatya *Neki ama' szép mesterségeknek*, és *szép Lelkeknek műhelyét Athénást*, mellyhez pompás dítséretét ragasztya: *Fekvése ennek a' híres Városnak*; az *Akadémiát*, és *Liceumát Neki meg-mutatya*: ezeknek az *Oskoláknak le-írása*. — *Kristus felelete*; *külömb-külömb-féle Filozofusoknak tévelygési*; az *Isten' Tudományja fellyül mülly a' más mindenféle Tudományokat*. — *Végre a' Puszta'ba viszi az Idvezítettöt edgy szomorú magános helyre*, és *éjtzaka rettenetes szélvész indít*, meg-edgyezvén a' több *Ördög Tzimboráival*, a' kik majd ez, ma d' amaz *dühös vad állatokba bíjtak*, hogy ötet meg-ijjeszszék. *Le-írása ennek a' rettenetes Szélvésznek*; mellyel edgyebet nem vitt véghez a' Sátán, hanem tsak hogy magát gyalázta vele. — *Végre a' Pokolbéli Fejedelem úgy tettei magát*, mint ha a' tsillagokba olvasná a' *Kristus' veszedelmét*. — *Annakutánna boszszúságdba gonofságának utolsó próbájául*, fogja az *Idvezítettöt*, és a' *Jerusalémi Templom' tetejére viszi*; a' hol osztánn *Ötet mindenféle tsúfsággal* illetvén el-hagygya. — *Mennyei Lelkek az Isten' Fijához jönnek*, és *Ötet edgy gyönyörűséges Völgybe viszik*,

*viszik, a' hol ezek a' hív szölgák Néki enni adnak,
és a' Sátán' Meg-győzőjét Énekekkel dűtsérik. —*

A' Sátán magát meg-győzöttetve lenni találta. Láta, hogy tsalárdsága nyilván való, reménysége semmivé, mestersége mellyel Évát meg-tudta tsalni, most hafzontalanná lett. Első kísértetével edgy olyan Nemet ostromlott, a' melly természete szerént valamint hogy mindent tudni kíván, szinteúgy könnyenn hívö. A' másodikba Iftent próbált. Ugyan azért látta a' Sátán, hogy minden elő-szedett ékefsenn szóllásának mesterségével-is fel-tett tzellyát el nem érhette. Valójába nagy külömb-ség-is vólt a' személyek közt, és a' vakmerö Sátán kezdette magába meg-bánni, hogy ellensége' és maga' erejét jobban meg nem vizsgálta, minekelötte még vele ki nem kötött vólna. Minden mestersége gyalázattyára fordúlt; szerzett betsületi' el-velztésének féelme, és azonn való boszszonkodása újj erőlködésnek el-követésére

in-

indittyá, ámbár edgyebet gyalázattyá' öregbedésénél benne nem lát-is. Fel-fuvalkodott kevélysége visszfa hozza ötet, a' szüntelenn való hartzra. Valamint a' számtalan Le-gyek szüretkor az édes bor fajtóját mint szokták ostromlani, százfzor el-repülnek, százfzor ismét dorombolással visszfa jönnek a' meg-kóstolt édes mustra: avagy pedig mint a' Tengernek dühös habjai, mellyek a' meg-mozdúlhatatlan közziklákba ütköz-vén szerte széllyel omlanak, szaggatódnak, és még-is ostromokat szüntelennül új-jittyák. Hafzontalan dühöség, a' melly gyalázattal visszfa verettetett haboknak tajtékjánál edgyebet nem tsinál; a' Gonosz-ságnak Lelke a' hartzolás' szerentsés vég-hez vitelének minden reménysége nélkül-is magát a' viadalra el-tökéli, és alkalmatlan kísértésit kettözteti. Imé a' Hegynek Északi részére viszi az Idvezittöt, és úgy téfzi-le oda, hogy helyéből edgy más térséget láthasson. Ez a' Térség hoszfú, de keskeny vólt, edgy felöl a' Déli Tenger áfztatta, Északról pedig hoszfann tartó hegyekkel vólt körül lántzolva, mellyek a' lakoloknak terméfit, és házait az Északi hideg' keménysége ellen védelmezték. En-nek

nek a' térségnek Észak felől való közepét ketté hasítottá a' Tiberis' (49) folyóvize, a'me llynek partya edgy nagy Birodalomnak Anyavárolsával ditsekedett. Hét hegynek a' tetejénn látszattak büzke Torn yok, ditsőséges Templomok, mellyek kerekdéd fejeket a' felhökig emelték; mindenfelől bé voltak a' tetők borittva Palotákkal, Tornáztokkal, Játéknézö helyekkel, Ferdökkal, Gyözedelmi pompák' kapujival 's Jeleivel, Kertekkel és Erdökkal. Mennyire nem nagyobbittathattak még ezek a' szépségek a' Látás' mestersége által, a' Nézőknek tudni való kívánságok' fel-láz-zasztására!

Ekkor a' Sátán meg-fzöllalt: „ A' mit láttfz, úgymond, az ama' nagy, és híres „ Róma Várossa, mellynek Neve a' Világ' „ végire hatott. Ennek kerületébe véghe- „ tetlen Nemzetektől nyert prédák vagy- „ nak, mellyekkel Róma gazdagodott. „ Ez a' mások felett büzke fejét ki-nyúj- „
tó

(49) *Tiberis*. Olasz Országának nevezetes folyó Vize Rómánn kereltül foly.

„ tó pompás alkotmány a' Kapitólium, „ (50) ez a' Tarpéja' közfiklájánn vagyon „ építve, és Felleg-Vára meg-vehetetlen. „ A' Palatinus' hegyénn vagyon a' Tsá- „ szári fényes Palota! Melly magafs, melly „ tündöklö, melly temérdek Épületek! „ Ezek remek munkái az Építés' mester- „ ségének, és a' leg-híresebb Mesterembe- „ reknek. Nem tsudálkozol ezekénn az „ aranyozott párkányokonn, Torn yokonn, „ Bástyákonn, mellyek olly szépen lát- „ szanak? ugy tettszik, mintha amaz Épü- „ let az Istenek' számára építettett volna. „ Belső részeit Néked meg - mutathatom „ edgy Levegö-égből tsinált tsönn, mellyet „ én tsupánn tsak azért fogok el-készíteni, „ hogy Néked a' látásnak gyönyörüségét „ okozza. Látod ezeket az Ofzlopokat, „ Pádimentomokat, Házi bútorokat, min- „ den válogatott Tzedrus, márvány, ele- „ fánt tsont, és az arany a' pazérláfig „ vagynak; és minden benne lévő darab, „
mester-

(50) *Kapitolium*, Rómanak a' Felleg vára a' Saturnus' hegyénn, külömbénn Tarpéjusnak - is nevezték, és ofztánn Kapitoliumnak.

„ mesterembereit dítseri. A' mettfzés min-
 „ denek felett tsudálatra méltó szépségü.
 „ Nézd körül most ennek a' Felsőges Vá-
 „ rosnak kapuit, mennyi temérdek Ember
 „ jö 's megyen meg-szünés nélkül rajtok!
 „ Nem lát az Ember edgyebet Fő-Rendek-
 „ nél, és második Polgár mestereknél, a'
 „ kik Tartományaikba meg-térni sietnek,
 „ avagy pedig azokból érkeznek, és mago-
 „ kat Inneplő ruhájokba mutattyák, elöt-
 „ tők vitetvén a' fejszés kéve veszfzöt,
 „ Tifztségeknék jeléül. Az Appius', és
 „ Emilius' (51) úttya meg van rakva Lé-
 „ giókkal, Seregekkel, Lovasággal, Kö-
 „ vetek' tselédivel, a' kik igen meszfze
 „ Országokról érkeznek ebbe az Anya-
 „ városba, a' mint azt ruhájoknak kü-
 „ lömségek bizonyittyák. Napkeletnek,
 „ és Délnek leg-meszfzebb Tartomány-
 „ ikról-is érkeznek, úgy mint: Siene (52)

Vá-

(51) *Appius, és Emilius úttya.* Claudius Appius a' kit kü-
 lömbenn vaknak-is hívtak Rómának Kapéne nevü
 Kapujától fogva Brendainak ki-rakta az útát kövek-
 kel.

(52) *Siene Városa*ból. Ez a' Város Egyiptom', és Szeretsen
 Ország' kezdeténn vagyon.

„ Várofsából, Meroë (53) Szigetéből, a'
 „ Mauritáni Tenger' (54) Fokainn lévő
 „ Rokhus' (55) Országából, az Áfiai és
 „ Párthufok' Királyi' részokról, Indiából,
 „ a' gazdag Kherfonésusból (56), és a'
 „ Taprobán' (57) Szigetéből. A' Szigeti
 „ Lakosok igen feketék, és fejer selyem
 „ tsalmát viselnek. Érkeznek Kádikszból,
 „ (58) Nagy Britanniából, (59) Német
 Or-

(53) *Meroë*, a' Nilus' szigeteyei közül leg-nagyobb, Camby-
 les ott edgy Várost épített, a' melyet Testvér
 Nénnyének a' Nevéről Meróerül, a' ki ott meg-
 holt, nevezett, annakutánna az egéfsz Sziget innét
 neveztetett.

(54) *Mauritani Tenger.* A' közép Tenger, a' melly Mauri-
 taniát Afrikának edgy Tartományát Északról sz-
 tattya.

(55) *Rochus.* Mauritániai Király.

(56) *Gerfonesus*, a' Görögök így hívtak edgy fél Szigetet,
 melly minden felől Tengerrel vólt körül véve, ki
 vévén edgy keskeny Torkolatot. A' Régieknek öt
 Gerfonesusok vólt.

(57) *Taphroban.* A' Samatra' Szigete, edgy a' leg-nagyobb
 Napkeleti Szigetek közül Jaja, és Malaka között.

(58) *Kadix.* Spanyor Országnak régi Várofsa az Otzeánum-
 nak edgyik Szigetébe.

(59) *Britannia.* Angliai Birodalom.

„ Országból, Scithiából, Szarmáziából,
 „ (60) túl a' Dunánról. Az egész Világ
 „ engedelmeskedik Rómának, és első-
 „ gének térdet fejet hajt. Ez a' Biroda-
 „ lom véghetetlenül felyül múllyá a' Pár-
 „ tufokét, mind ki-terjedésére, mind bősé-
 „ gére, mind gazdagságára, mind hatal-
 „ mának felsőségére nézve; valamint szin-
 „ ténn erköltsére és mesterségére nézve-is,
 „ mert ezekenn a' két nagy Birodalma-
 „ konn kívül a' többiek tsekélységek. —
 „ Már mind ezeket látván, hafzontalan
 „ vólna Néked a' Világ' véginn fekvő vég-
 „ hetetlen fok apró Királyságokat meg-
 „ mutatni. Ebbe a' két nagy meg-muta-
 „ tott Birodalomba már úgy-is mindent
 „ láttál. Ezek azok a' Birodalmak, a'
 „ mellyeket ditsőségek' egészsz fényébe
 „ Világ' Birodalminak lehet nevezni. En-
 „ nek a' Nagy Birodalomnak Feje Tibé-
 „ rius, magtalan; a' Vénség és feslett er-
 „ költse vége felé húzzák. Egyedül fer-
 „ telmes búja életnek eresztvén magát,
 „ Anya-

(60) *Sarmatia*. Éíszaki nagy része a' Világnak, a' mellyet Európai, és Aíai Sarmáziának ísztottak-fel.

„ Anyavárofsából ki-ment, előre Kampá-
 „ niának (61) Káprea kitsiny, de erős Szi-
 „ getébe magát el-temette, a' hol életét
 „ a' bújaságnak fel-áldozza, Elius Sejanra
 „ (62) bízván az Országlásnak minden
 „ terhét; ez lég-gonoszabb Ember az ő
 „ kedvesei közzül, a' kit ugyan azért vá-
 „ lasztott Fő-tanátsofsának, hogy a' vétkek-
 „ be edgymással meg-edgyeztek: azonba
 „ még sem bízik egészszenn hozzá; mert
 „ mivel maga a' közönséges utálatnak ki-
 „ tétetett, tehát senkit sem ízerethet iga-
 „ zánn. De Te fel-ruháztatván a' Nagy
 „ Királyoknak minden Virtusaival, avagy
 „ Trónusáról nem könnyenn üzhetnéd e el
 „ ezt a' Tsudát, hogy ha mint Vitéz úgy
 „ meg-jelennél, és Magadat ditsőséges vi-
 „ felt dolgaiddal meg-külömböztetnéd? A'
 „ Rómaiak rabságoktól meg-fzabadulván,
 „ bizonyofann Tégedet tennének helyébe.
 „ Én magam-is védelmezni fogom ezen
 „ szép ízándékokat; ha pedig én segítlek,
 „ úgy mindenbe ízerentsés véget írsz. Tel-
 „ lyes

(61) *Campania*. Neápolisnak edgy része, Kaprea benne lé-
 vő íziget.

(62) *Elius Sejan*. Tiberius Tsáízárnak kedves Miníítere.

„ Iyes hatalmam vagyon ezenn a' Biro-
 „ dalmonn, mától fogva minden jussom
 „ Néked által adom. Vágyakodgy tehát a'
 „ leg-nagyobb dologra; és ha Te edgyfzer
 „ a' Közönséges Királyságot fel-állítottod,
 „ akkor a' Dávid' Királyi széke bizonyos,
 „ a' Prófétziák bé-teltek, és Néked fogják
 „ minden Nemzetek boldogságokat örökre
 „ közfönni. Melly kevés fáradságodba
 „ fog telni ez a' fokakkal való Jó tété-
 „ mény.

Ezekre felele az Idvezítettő: „ A' Nagy-
 „ ságnak és Felségnek minden kényes ra-
 „ gyogó fényre Én előttem éppenn tsak
 „ olly femmi, mint pompás Armádád,
 „ mellyet mutattál; valamint szemeimet
 „ meg nem vakítottotta, úgy szívemet még
 „ annál kevésbbé gyönyörködtette. Tedd
 „ hozzá még mind ezekhez ha tettszik, a'
 „ Római Uraktól tétetni szokott drága és
 „ tzifra ebédeket 's Innep napokat; ditse-
 „ kedgy előttem márvány, avagy Tzitrom
 „ fából tsinált Afztalival; Szétziai, (63)
 „ Kálé-

(63) *Sebida*. Kampánianak edgy kis Városa, és jó borairól híres.

„ Káléfi, (64) Falernói, (65) Khiói, (66)
 „ és Krétai (67) Boraival; mondd még
 „ azt-is, hogy drága kövekkel ki-rakott
 „ arany poharakból isznak; Én minden
 „ hívságaikat esmerem. De te ollyan Em-
 „ bernek fogsz beszélni, a' kinek a' Sátán'
 „ meg-hallgatására füle nintsen. — Te
 „ Nékem semmit sem szólottál az Uralko-
 „ dásnak bajos állapottyáról; az örökös
 „ képviselésnek únalmáról, a' hízelkedés-
 „ nek édes mérgéről; és az idegen Köve-
 „ teknek, a' kik nem edgyebek valóságos
 „ kémeknél, tsalárd tekintetekről. Te azt
 „ mondod, hogy könnyü lészén Nékem a'
 „ Római Tsáfszart meg-hódoltatni, és edgy
 „ fene állathoz fokkal inkább mint Em-
 „ berhez hasonló Tsudát Trónusából le-
 „ vetni: De mit szöllánál arra, ha Én leg-
 „ először az ő Országából az Ördögöt üz-
 „ Z 2 „ ném-

(64) *Cales*. Hasonló híres Város a' boráról, Kampániaiba Kapna mellett.

(65) *Falerino*. Szinténn olly jó Bort termő Város.

(66) *Chio*. Sziget az Archi Pelagufonn Metelin, és Samós között, felettébb jó bora terem.

(67) *Creta*. Molcandia a' közép Tengerenn fekvő sziget Görög Ország felé, igen jó Bora terem.

„ném-ki, mint a' ki edgy ilyen Tsudá-
 „nak a' formálásába fokot segített? A'
 „mi a' Tirannust illeti: az néki elég,
 „hogyha Lelki esméretétől kínoztatik,
 „és hóhérját önnön kebelébe hordozza.
 „Nem azért küldettem én, hogy Rómát
 „illyes járomtól meg-szabadítsam. Ha
 „ő most gyalázatos rabságba nyög, azt
 „meg-érdemlette. Míg Róma igazann,
 „józanonn, és mértékletesenn élt, minden
 „ellenségit meg-győzte: De miólta Ha-
 „talma' nagyságának visszsa élése által
 „annyi Nemzeteknek Urává lett, edgye-
 „benn elméjét nem töri, hanem hogy a'
 „meg-hódoltatott Nemzeteket miképpenn
 „nyomorgassa, Tartományait miként ra-
 „bolhassa, és magát jobbágyinak zsírjával
 „hizlalhassa. Ennek a' Közönséges társa-
 „ságnak dölfös kevélysége, győzedelmi-
 „vel edgyütt nevededett; hívságok bofsz-
 „szantó kegyetlenségre változott, és an-
 „nyira ment, hogy baromi gyönyörüsé-
 „geket az Embereknek Tigrisek és Orosz-
 „lányok által lett ei-szaggattatásfokbann
 „keresnek; hogy ez által gyilkos szeme-
 „ket az Emberi vérnek ontásánn, a' mel-
 „lyett mulattságokra pazérlottak legel-

„tet-

„tetnék. A' Gazdagságnak temérdeksége
 „szülte benne a' romlottságot, bújálko-
 „dást, és fősvénységet; a' Komédiák pu-
 „háva erőtlenné, femmivé tették a' Ro-
 „mai elevenséget és erőt. Avagy okos-
 „ság volna e edgy ilyen Nemzetet rab-
 „ságából ki-szabadítani, a' melly eredet
 „szerént való virtusitól el-fajulván, ma-
 „gát rab lántzokra vetette? Hafzontalann
 „ád az Ember kívülről olyan Emberek-
 „nek szabadságot, a' kik belőlről az In-
 „dulatoknak rabjai. — Tudd-meg hát,
 „hogy az Idő, mellybenn a' Kriftusnak
 „a' Dávid' Trónusára kelletik lépni, el-
 „jövén: Ő olyan leszfz, mint ama' tsu-
 „dátatos Fa, a' mellynek árnyéka az
 „Írás szerént az egészsz Világot bé-fe-
 „dezi; mint ama' Köszikla, melly a' Vi-
 „lágnak minden Királyságait el fogja ron-
 „tani, és a' Mefsiás' Uralkodása örökké
 „való lesz. Akkor fog Ő az Isteni Böl-
 „tsefségnek, és Gondvifelésnek Tárházá-
 „ba elegendő eszközöket találni ennek
 „az Isteni Végezésnek véghez vitelére.
 „Ezeknek az eszközöknek tudása pedig
 „nem neked való, és azokat Nékem ne-
 „ked fel-fedezni nem illő.

Z 3

„Lár

„ Látom, felele a' Sátán, hogy Te az
 „ én ajánlásimmal keveset gondolsz, mivel
 „ azokat mind meg-veted. Még tovább
 „ megyek, de kívánom, hogy meg-átal-
 „ kodtságodból Te-is alább hagygy. Én
 „ képsz vagyok Néked az egészsz Világot
 „ oda adni! Minden Országival ennek az
 „ alsó Világnak én bírok, és én azokat
 „ annak adhatom a' kinek tesszik; még
 „ edgyfzer Téged' azokkal meg-kínállak;
 „ és ezen ajánlásom alatt semmi tsalárd-
 „ ság nem fekszik, de Néked ezért elöt-
 „ tem le kell borúlni, és engemet imádni.
 „ Illy nagy Jótéteményért avagy kíván-
 „ hatok e kevesebbet? Függefednek zálo-
 „ gául ezt igen könnyenn meg-tehedd.

„ A' te beszédid Nékem soha se tet-
 „ szettek, felele indulattal az Idvezittő,
 „ és ajánlásidat annyival inkább útáltam,
 „ Mind attól valami töled jön, irtózom;
 „ és ingyenn sem vagy te az a' Sátán a'
 „ kitől Én függeni akarok. Bizonyos ideig
 „ el-fzenvedlek tégedet, ély a' neked ada-
 „ tott engedelemmel; de emlékezz-meg
 „ arról a' mi meg-vagyon írva: „ A' te
 „ Uradat Istenedet fogod egyedül imádni,

„ és

„ és egyedül Néki fogsz szolgálni. Hogy
 „ lehet neked az a' szemteleniséged, hogy
 „ Tölem tiszteletet kívánsz? Menny-el ke-
 „ vély Ördög! káromlásnak Lelke! tanuld-
 „ meg, hogy nem a' könnyenn hívő Évá-
 „ val van dolgod. Bűneid reád fognak
 „ omlani; és az átkot, a' mellyet a' ma-
 „ gasságos Isten fejedhez tsapott, sullyosfá
 „ fogják tenni. Alattomba lappangó po-
 „ kolbeli praktikádat nem sokára meg-
 „ bánod.— Ennek az alsó Világnak Biro-
 „ dalmai hatalmam alá botsáttattak: így
 „ szöll-ki belöled a' tsabitás' Lelke; mondd
 „ inkább, mondd, hogy az Isten a' ke-
 „ vély halandók' vakmerőségek által fel-
 „ ingereltetvén, öket bűnök' büntetéséül
 „ kegyetlenségednek által eresztette. Ki-
 „ től vagyon neked engedelmed, az Örök-
 „ kévalónn tett gyalázatért az Embere-
 „ kenn bocsfzút állani? Nemdenem a' Ki-
 „ rályok' Királyától, a' bűnöknek leg-fel-
 „ söbb Bocsfzúállójától? Ez hát az, hogy
 „ neked a' földnek minden Országi hatal-
 „ madba vagynak? Ha igaz, a' mint te
 „ vakmeröül annak tartod, hogy az Isten
 „ neked engedte a' Birodalmat, és hogy
 „ te azz l kedvedre bánhatfz; hát az Is-

Z 4

ten-

„ tenség' el-idegenitthetetlen júfsát bitan-
 „ golván, így fizetsz ajándékiért? De a'
 „ Sátán mindenkor háládatlan volt. Te
 „ Engem' mint Isten' Fiját úgy veszel, és
 „ még-is olly szentelenségre vetemedsz,
 „ hogy Nékem tulajdon Jószágomat illy
 „ fel-tételek alatt ajánlani méréfzled? Ez
 „ által eléggé mutatod, hogy te vagy ama'
 „ maga meg-hitt Lélek, ama' nagyra való
 „ vágyódásért el-kárhoztatott Angyal, a'
 „ kit a' Mindenható igaz haragjába örö-
 „ kös gyalázattal el-borított.

„ Ah leg-felsőbb Királynak Felséges
 „ Fija! ne haragudgyál, felele a' Sátán,
 „ szégyennel, és szeméremmel el-borítottat-
 „ ván. „ Te tudod hogy az Angyal,
 „ és Ember a' Szent Könyvekbenn a' Ma-
 „ gafságos Isten' Fijainak neveztetnek; és
 „ a' mit eddig tselekedtem, az tsak arra
 „ való volt, hogy meg-látsam, hogy ha
 „ ez a' ditsőséges Titulus különös tulajdon
 „ elsőségedenn fundáltatik-e Benned. Azt
 „ is jól tudod, hogy a' Tűznek, Levegő-
 „ égne, és Víznek Hatalmafsági engem'
 „ Fejeknek esmérnek; a' mi pedig a' Föl-
 „ det illeti, ennek minden Nemzetségi
 „ en-

„ engem' mint Istenséget imádnak. Az
 „ egéfsz Pokol refzket előttem. Így tehát
 „ az, a' mit bátorságom volt Elődbe ter-
 „ jezteni, edgyébre nem tzélozott, hanem
 „ hogy Töled-is mint szinténn a' több
 „ Emberektől tiszteltetném. Külömbenn a'
 „ Kristusnak a' Próféták által annyifzor
 „ meg-jövendölt el-jövele engemet-is illet,
 „ és fájdalom! annyival inkább, hogy ez
 „ nékem veszedelmemre szolgál. Azonba,
 „ az a' Próba a' mellyre ki-tettelek, nem
 „ hogy ártalmadra leg-kifsebbé-is vólna,
 „ söt inkább Érdemidnek fényét annál
 „ jobbann tündökölteti. Hagygyuk-el tehát
 „ a' földi Királyokat a' magok valóságok-
 „ ba; az ő Országláfok múlandó, nagy-
 „ ságok erőtelenség. Úgy tetszik, hogy
 „ a' leg-fényefebb Koronának gyönyörü-
 „ sége Előtted kevesebb, mint sem a' mély
 „ gondolkozásoknak, és Oskolai Tűdófok'
 „ vitatódáfinak édesfégi. Ezt 12 eszten-
 „ dős korodbéli történetedből ítélem, mi-
 „ kor az Anyádtól el-szökvén, egyedül
 „ a' Templomba mentél, a' hol ofztánn
 „ ő Tégedet meg-talált a' Törvény tudók-
 „ kal való disputálásba; a' kik előtt tet-
 „ tetvén Magadat, mint ha tőlök tanulni

„ kívánnál, ugyan azzal nékik Letzkéket
 „ adtál. Gyermekségünknek hajlandósága,
 „ meg-ért korunkbéli hajlandóságunknak
 „ elől-járó postája, mint a' hajnal a' nap-
 „ nak. Tedd hát magadat nevezetelsé
 „ böltsefséged' fényre által! Légy a' Világ'
 „ világofsága, mint hogy ennek hatalmad
 „ alá kell vettetni; a' Termézet Előtted
 „ semmit el nem rejtett, és elméddel még
 „ a' Vallásnak leg-mélységefőbb titkaiba-
 „ is bé-hatfz. Móses nem világosított min-
 „ dent meg; és a' Pogányok tsupánn tsak
 „ a' Józan okoskodásnak világánál igen
 „ nagy fetétségeken hatottak által, a
 „ mellyek az Igazságnak meg-jelenését
 „ akadállyoztatták; most már mezittelen
 „ jelenik-meg az Igazság ezeknek a' Nagy
 „ Mestereknek írásiba, a' kiket az Ember
 „ valóságos Böltsefség' eszközeinek nevez-
 „ het, de még-is hibáfok: ezt a' Te Igaz-
 „ sághoz való búzgóságodnak kellene meg-
 „ háyni vetni. Erre pedig szükséges Tu-
 „ dományokat jól tudni, mert különbenn
 „ nehezenn tzáfolhattya-meg az Ember
 „ őket azon gonofz, és meg-rögzött értel-
 „ mekbe, melly szerezént a' Bálványokat
 „ tisztelik. Soha az Ember jobbann meg
 „ nem

„ nem győzheti a' hibát, mint ha tulaj-
 „ don fegyverét fordíttya ellene. Én tehát
 „ úgy vélekedem, hogy rofzszúl nem tse-
 „ lekednél, ha a' Pogány Böltsekkel ba-
 „ rátságba lépnél, mert így ofztánn őket
 „ jobbann oftromolhatnád. — De akár
 „ hogy akár mint, minekelötte ezt a' He-
 „ gyet, a' melly a' gondolkozást annyira
 „ érleli, el-hagynád: vesd tsak szemeidet
 „ Délre az Égeusi (68) Tenger' fokai felé,
 „ és szemléld-meg elmélkedéfsel kevés ko-
 „ rig azt a' nagy Várost, a' melly ott
 „ látfzik! Levegő-ege tiszta, Földgye kön-
 „ nyenn mivelhetö. Ez ama' híres Athé-
 „ nás, Görög Ország' szeme fényre, min-
 „ den szép Mesterségeknak de kiváltkép-
 „ penn az Ékefenn szóllásnak édes Anyja,
 „ Hazája, Menedék helye, és Theátroma
 „ a' Nagy Lelkeknek! Mind a' belső, mind
 „ a' külső Városba talál az Ember gyö-
 „ nyörüséges Sétáló-helyeket, a' hol a'
 „ Tudófok sétálgatnak, és magokat szel-
 „ löztetik. Látod ama' kis Olajfás Erdős,
 „ két!

(68) *Egeus Tenger.* Edgy része a' közép Tengernek, a' melly Európát Afriától el-szakasztja.

„ két! oda gyűlnek edgybe az Akademi-
 „ kus (69) Filofufok, maga a' Felséges
 „ Plátó is oda húzta vólt magát; egézfz
 „ nyáronn szóll ott a' szépen éneklő Fű-
 „ lemile! Ama' Hegyenn a' szorgalmatos
 „ méheknek kedves dongáfok, midönn
 „ edgyik virágról a' máfikra szállnak,
 „ hogy mézeket belöllök ki-szívják, gon-
 „ dolkozásra indítyák a' Tudófokat!
 „ Amott Ilifus (70) Patakja görgeti ezüst
 „ színü vizét a' kovatsokonn, és tsergede-
 „ zésének mindenkor edgyenlő hangja a'
 „ szép Lelkeket mély gondolkozásokba
 „ tarttya. Benn a' Városbann vagynak a'
 „ régi Böltsek' Oskolái. A' Liceumba (71)
 „ tanított ama' híres Filofufus, a' kitől
 „ Nagy Sándor meg-tanúlta, hogy a' Vi-
 „ lágot miként lehet meg-hódoltatni. Mel-
 „ lette

(69) *Academicus.* Academus nevű Philofophusról nevezte-
 tik így az az Erdőske, a' mellybe a' Philofophuso-
 kat tanította.

(70) *Ilifus.* Kis Patakotska, a' melly azonn az Erdőn ke-
 reftül foly, a' mellyet az Athenás béliek Académiá-
 nak neveztek.

(71) *Liceum.* Az a' hely, a' hol Ariftoeles tanítványit
 sétálva tanította.

„ lette mindgyárt a' Festő Oskola vagyon,
 „ a' hová a' Stoikusok (72) gyülekeznek.
 „ Rajtad áll, ott az értelemnek, tanulásnak
 „ gyönyörüségével élni; Sőt még azt is
 „ érezheted a' mit edgy szép, és tsudál-
 „ latos múfika-béli Hármónia szokott a'
 „ lélekbe okozni. Az Eoliai Mufika édes-
 „ ségnek kellemetefségével tellyes. A' Dó-
 „ riai meg-felel az Óda' méltóságának.
 „ De mind ezeket fellyül múllyá a' Ho-
 „ mérusé, a' mellyel ő vakságába' olly
 „ fzerentséfenn élt. Azt mondgyák az ő
 „ Verfeiről, hogy Apolló magáénak fo-
 „ gadta. — El fogsz tsudálkozni, ha a'
 „ Theátrumonn látod, hogy a' gyönyörü-
 „ séges, és hafznos dolog miképpenn kap-
 „ tsolták-öszve magokat, és miképpenn hat
 „ a' Nézőknek lelkekre a' hangnak sege-
 „ delmével a' Virtus. Annyi fok öszve-
 „ gyült Polgár edgyfzerre hallya, és lát-
 „ tya az okofságnak Letzkéit, mellyeket
 „ nékik a' Játék néző-helly ad. Az Éneklő
 „ ka-

(72) *Stoicusok,* a' folyosót a' hova ezek a' Philofophufok
 öszve gyűltek *Stoanak* hívták, tehát hogy őket kü-
 lömböztették, Stoicusoknak neveztek.

„ karok, és játzó Személyek, énekléfe-
 „ nek édetségével szinte vetélkednek edgy-
 „ másfal, hogy annyival inkább fel-állit-
 „ tsák a' jámborságnak julsait, és kemény
 „ Törvényt szeretetre méltóvá tegyék.
 „ Mitsoda tapfolással vézi az egész nép
 „ azokat a' rövid igaz Regulákat, és Mon-
 „ dásokat, a' mellyek mesterségesen a'
 „ Komédiába magába, avagy az Énekbe
 „ el vagynak hintve! most a' Végezésnek
 „ meg-változhatatlanságáról, és a' Sze-
 „ rentsének állhatatlanságáról, majd az
 „ Életnek vizsontagságiról, és a' Virtus-
 „ nak tartótságáról. Mitsoda gyönyöröse-
 „ ges el-ragadtatással nézi az Ember ott
 „ a' leg-nagyobb Virtufokat, és a' leg-
 „ veszedelmesebb Indulatokat meg-jelenni;
 „ és az Irtózás, a' mellyet az Ember
 „ ezen utóbbiak eránt magabann érez, ta-
 „ lán nem szül kevesebb gyönyöröse-
 „ ges érzékenységet, mint sem a' szeretet, és
 „ betsület, a' melly az Embert az előb-
 „ biek eránt meg-hatotta. — Az arra ren-
 „ deltetett helyekenn fogod ott amaz híres
 „ Ékefenn beszéllőket hallani, a' kiknek
 „ semmi ellent nem állhatott. Ilyen volt
 „ Demósthénes, a' ki mennyköveit szór-

„ VÁN

„ ván a' Község' kevély Uralkodásának
 „ idejébe, Artaxerxest (73), és Filepet (74)
 „ még Királyi székekbe-is meg tudta ijjesz-
 „ teni. Tehát a' Böltsefség' tanulására
 „ adhadd magadat. Azt mondgyák, hogy
 „ mikor a' Böltsefség az Égből le-szál-
 „ lott, Sokrateszel (75) lakott edgy kunya-
 „ hóba. Még a' Háza látzik ennek a'
 „ nagy Filosofusnak, a' kit az Órákulom
 „ (76) leg-böltsebbnek mondott. Valójá-
 „ bann bőven-is folyt ennek a' szájából
 „ ki a' méz; és ez az a' teli kútfő, a'
 „ mellyből a' régi és mostani Akadémiku-
 „ fok, úgymint Peripatétikusok (77), Epiku-
 „ reusok (78), Stoikusok, Tüdományaik-
 „ nak leg-jobb részit meritgették. Visgáld-
 „ meg

(73) *Artaxerxes*, Perhai Király.

(74) *Filep*. Nagy Sándor Atya' Mazedóniai Király.

(75) *Socrates*. Leg-nevezetesebb Philosophus született Athé-
násba.

(76) *Oraculum*. Régi Pogányok' Bálvannya, a' ki az elébe
tett kérdésekre meg-felelt, és jövendőt mondott.

(77) *Peripateticus*. Aribotelesnek Tanítványa, a' kiket sé-
tálva tanított.

(78) *Epicureusok*. Ezek a' Philosophusok így nevezetnek a'
magok híres Meisterekről Epicurusról.

„ meg kedvedre, hogy mit tanítanak mind
 „ ezekben a' külömbkülömb-féle Oskolák-
 „ ba; hafs-bé vélekedéseknek mélységébe,
 „ tanúld azokat valójába mind addig, míg
 „ Orzágláfodnak ideje el-jövénd. A' ma-
 „ gad vifelete eránt ott tanúlt Regulák
 „ nagyot fognak rajtad segíteni, mind ab-
 „ ba, hogy személlyedbe tökéletes Király
 „ lehets, mind pedig abba hogy az Or-
 „ száglásnak terhet el-víselhesd.

Itt az Idvezített böltsefségét a' Sátánnal
 nagyonn érezteti: „ Híszed nem híszed,
 „ hogy Én mind azokat tudom, mellye-
 „ ket ezek a' te magokat Böltseknek tartó
 „ Tudófaid tanítottak, rajtad áll; TUDO-
 „ mányom Nékem elég. Valaki onnann
 „ felyülről világosítatik, és a' kinek ok-
 „ tatója a' Világofságoknak Attya: annak
 „ nintsen arra szüksége, hogy az Embe-
 „ rektől az Igazságra tanítassék; sőt arra
 „ még kevelebb, hogy a' Pogány Filoso-
 „ fufoknak hafzontalan álmodozásit tanúl-
 „ lya. Az ezek között leg-böltsebb avagy
 „ nem vallotta e meg, hogy ő annál ed-
 „ gyebet nem tud, hogy semmit se tud?
 „ A' második, gondolatinak Labirintusába
 ma-

„ magát mintedgy el-veztvén, fetéttségbe
 „ burkozott. A' harmadik mindenbe ké-
 „ telkedett, még abba-is a' mit látott, és
 „ tapaszalt. Némellyek főbb bóldogsá-
 „ gokat helyhezgették a' Virtusba, de kön-
 „ nyenn meg-szerezhetőbe, olyanba, a'
 „ melly a' gazdagsághoz köttetvén, min-
 „ den gondtól ürefs légyen; az életnek
 „ minden gyönyörüségével, és az érzé-
 „ kenységek' ki-elégítésével szövetségét
 „ vessen; de még ehez meg-kívántatott a'
 „ hozzfú élet-is, bóldogságok' meg-teté-
 „ zésére. A' büszke Stóikus, kevélységét
 „ Virtussal palástolta. Magánn kívül sen-
 „ kit sem tartott okofabbat, böltsebbet,
 „ tökéletesebbet. Ő tud mindent, és hí-
 „ zelkedik azzal magának, hogy ő a' Min-
 „ denhatóval verset megy, sőt még fok-
 „ szor bátorkodik túl-is hágni rajta, érde-
 „ met tsinálván abból, hogy ő sem Is-
 „ tentől, sem Emberektől nem fél. Fel se
 „ veszen semmit, sem gyönyörüséget, sem
 „ kint, sem életet, sem halált. A' mikor
 „ tettszik meg-halok, így szól. Pompás
 „ beszédek, szánakozásra méltó takaróz-
 „ zók, mellyekkel a' maga meg-hitt tu-
 „ datlanság takarózik, hogy magát el-á-
 „ A a „ mít-

„ mihaffa, és a' keletzéből ki-húzhaffa.
 „ Fájdalom! Mitsoda hasznos Tanittást te-
 „ hetnek azok a' maga meg-hitt Böltsek,
 „ a' kik magok magokat nem esmervén
 „ tsak alig eszmélnék az Istenről, a' Világ'
 „ teremtéséről, az első Embernek el-esé-
 „ séről, és a' Kegyelemtől való függésé-
 „ ről. Szüntelen a' Lélekről beszélnek,
 „ a' nélkül, hogy azt valójábann esmér-
 „ nek; ugyan azért tsak Szerentsére be-
 „ szélnek felölle. Ők a' Virtust magokba
 „ és tulajdon Tudományokba keresik; ma-
 „ goknak tulajdonittyák annak ditsőségét;
 „ az Istent pedig a' minden Virtufoknak
 „ kútfejét nem ditsöittik: sőt még a' Gond-
 „ viselést gyalázzák azzal, hogy helyébe
 „ valami képzelt Fátumot és Szerentsét,
 „ tésznek, mintha ez az imádásra méltó
 „ Isteni Gondviselés, az Emberi dolgok'
 „ igazgatására nem-is tartozna. — Nem
 „ kell tehát valóságos Böltsefséget az Áthé-
 „ násbéli Oskolákba keresni; mert így va-
 „ kokat fogunk magunknak kalaúzul vá-
 „ lasztani, és velek edgyütt el-tévedünk,
 „ mivel ők nem edgyebek, hanem vak-
 „ merő követői a' képzelt Böltsefségnek,
 „ melly a' Virtusnak magához ketsegtető
 „ külső

„ külső színe alatt a' veszedelemre vezet.
 „ Mi haszna van az Olvasónak ezen ha-
 „ zug Böltsek' Iráfinak olvasásába? (mert
 „ nekik igen sok Irásik vannak,) hoszszú
 „ únalom, sok kéttsegeskedés, a' mellyből
 „ ki nem lehet gázolni; haszontalan gon-
 „ dolatoknak fokasága, mellytől soha elég-
 „ gé meg nem menekednek, és a' melly
 „ őket még-is üressenn hagygya. — Te Né-
 „ kem Éneklésről, Musikárúl, és Versék-
 „ ről beszélsz; nekünk ezek mind meg-
 „ vagnak Sionba. Szent Könyveink tele
 „ vagnak Énekekkel, 'Sóltárokkal, Him-
 „ nufokkal; mellyek a' 'Sidókonn gyöze-
 „ delmes Babilont gyönyörködtették: és a'
 „ leg-fontosabb Görög Dallok ezeknek tsak
 „ ízetlen majmolási. Ugyan azért a' Pogá-
 „ nyoknak Éneki nem ditsérnek edgyebet
 „ erőtelen Istenségeknél, a' kik Imadójo-
 „ nak gyalázattyára vagnak, és a' ki-
 „ ket ditsérői nevettségessé tésznek azok-
 „ kal a' sok reájok ruházott mesés tulaj-
 „ donságokkal. Fosztasának - meg tsak
 „ ezek a' nagyra tartott Énekek azoktól
 „ a' sok fényes tzifra szóktól, mellyek né-
 „ kik dízt adnak, valamint az Udvari
 „ Afzszonyoknak hogy szépségeket a' fes-
 „ A a 2 „ ték-

„ téknek fényre adgya - meg; így osztánn
 „ magába nem igen gyönyörködött, halzna
 „ pedig annál kevesebb. A' mi Sioni Sz.
 „ Enekeink éppenn más természetűek, és
 „ mennyeképpenn éreztetik magokat. Szól-
 „ gáinak az Isten Maga sugarolta, Neve'
 „ dítőségeinek hirdetésére, és Szentei' Tisz-
 „ tefsége' örökös fen-tartására, sőt ha a'
 „ Pogány Verfekbe valami helyes Erköltsi
 „ Tudomány találtatik: ez nem edgyébb
 „ a' Józan Okosság' gyenge fényénél, a'
 „ melly még egészszenn meg nem homá-
 „ lyosodott. — A' mi pedig Ékefenn szól-
 „ láfokat illeti, a' mellyel Te Nékem an-
 „ nyira kérkedel, és javaslaszsz: ez ingyenn
 „ sem közelíthet a' Szent Prófétákéhoz;
 „ mert ezek a' nagy bölts Emberek, az
 „ Isten' Beszédének Tolmátsi, onnann fe-
 „ lyülről világosíttatnak, és az Erőnek 's
 „ Igazságnak Lelkével lelkesítettvén ter-
 „ mézeti felséges beszédekben, másképp-
 „ penn állíttják - meg a' Polgári Ország-
 „ lásnak fundamentomát, mint a' Te Ró-
 „ mai, és Athénásbéli híres Ékefenn szól-
 „ lóid, ámbár minden Politikájokat fel-te-
 „ kerjék - is, akármitsodás búzgóságot mu-
 „ taffanak - is Hazájok' halzna eránt; ama-
 „ zok

„ zok még - is jobban taníttják hogy mi-
 „ ből származik a' Haza' böldsága, fé-
 „ nyét mi tarttya fenn, veszedelmét mi
 „ okozza; és az ő Tanítáfoknak gyakor-
 „ lása az Isteni Törvényeknek hívséges
 „ meg-állásához kaptoltatva lévén, vég-
 „ hetetlenül jobb edgy nagy Fejedelemnek
 „ formálására.

Így beszélt az Istennek Fija. A' Sátán
 pedig, a' kinek minden mestersége fűfibe
 menni láttszatott, ostromlását változtatta.
 „ Mit tsinálz hát a' Világba? így kiálta
 „ keményenn, ha sem Gazdagság, sem
 „ Méltóság, sem a' Vitézségnek sem pedig
 „ a' Tudományoknak dítőségi meg nem
 „ hatnak? Te fel se veszed mind azt,
 „ valami ebbe, vagy a' más Világba nagy
 „ nevet, és betsületet szerezheth! Mire való
 „ vagy hát? Eredgy! nem vagy edgyébre
 „ jó, hanem hogy a' Pusztába Magad' el-
 „ rejtss: ott találalak, oda visszsa - is
 „ visszlek. De el ne felejtkezz arról, a'
 „ mit előre meg - mondottam, hogy aján-
 „ lálssim' meg - vetését rövid időnn meg fo-
 „ god banni. Könnyű lett volna nékem
 „ Tégedet az Izraë' Trónusába helyhez-

„ tetni, és az egész Világot Birodalmad
 „ alá vetni, most, midönn meg-ért időd-
 „ be vagy, és a' Rólad tett Prófétziák
 „ bé-tellyefednek, a' leg-szomorúabb ál-
 „ lapatra várakozol e? mert én a' ki a'
 „ Jövendöket látom, benne részedröl olly
 „ Jeleket vézsek észre, a' mellyek nagy
 „ munkát, ellenkezést, szerentsétlenséget,
 „ és üldöztetést hirdetnek. Te fok piron-
 „ gatást, gyalázatot, és tsapáfokat fogsz
 „ szenvedni. Tégedet fognak tsúfolni, po-
 „ fozni, betstelenséggel bé-tölteni, 's ofz-
 „ tánn kegyetlen, és gyalázatos halállal
 „ halfz meg. Azonba, látok még-is ol-
 „ lyas Jeleket, mellyekből jövendöbéli Or-
 „ szágotat magyarázhatom: de vallyon
 „ igaz Ország fog e ez lenni, vagy pedig
 „ valami titkos értelmü? mikor fog el-kez-
 „ dödni? Nem látom sem végét, sem kez-
 „ detét: de azonba semmi meg-határozott
 „ időt-is nem látok, a' mellyből azt ki-
 „ vehetném.

Minekutánna ezeket mondotta, fel-vé-
 fzi az Istenembert, a' Pufztába visszaz vi-
 fzi, 's ott hagygya, tettétvén, mintha meg-
 vetette volna annyi fok ellent-állásáért.

Azon-

Azonba a' nap már hanyatlott, a' nap'
 világa gyengült, és a' szürkület az éjtlza-
 ka' sűrű árnyékinak végre engedelmeske-
 dett. Ekkor az Idvezítő meg-tartván
 tsendefségét, és Lelkének azon edgyenlő
 állapotját, melly ötet soha el nem hagy-
 ta, edgy Természet által külömbkülömb-
 féle fák' ágainak edgyásra való hajlá-
 fokból készítettett bóltzat alá Magát el-
 húzta; ez mintedgy olly fedelet formált,
 a' melly Ötet a' harmat, és Levegő' ned-
 vefsége ellen óltalmazhatta. Itt minek-
 utánna a' Levegő-égenn fokáig való ki-
 léte, a' melly külömbenn is már hidegség-
 gét éreztette, és az éhség el-fárasztotta
 volna, nyúgodni kívánt. De fájdalom!
 tsendes nyúgodalmat nem talált: az éb-
 renn lévő Sátán igyekezett azt meg-hábo-
 rítani. Mert e' kísértő, a' Jéhus' mellé
 helyhezettvén magát, a' hol álombéli ir-
 tóztató képzelődésekkel ijjesztette; hol pe-
 dig nyúghatatlanságára fel-fegyverkezettette
 Ellene a' Levegő-égnek kegyetleneit, úgy-
 mint a' menydörgéit, villámást, fellegeket,
 esőt; a' mellyek mintedgy edgyenlő aka-
 rattal láttattak ennek a' Gonoszság' Lelké-
 nek szolgálni. A' lántzokról el-fzabadúlt

A a 4

íze-

szelek, barlangjaikból ki-rohannak, és a' Világnak négy résziről dühöfséggel jönnek a' pulztára; kegyetlen fúvásokkal a' legnagyobb fenyőket ki-szaggatták, melyeknek tövök olly mélylyenn volt a' földbe, mint a' millyen magafsann állottak kívülről. Fejeket a' leg-büszkébb tölgyfák-is meg-hajtták a' szeleknek, melyektől ide 's tova hányattattak; a' szelek mindent tövestől fel-forgatnak, és széllyel darabolnak, valami tsak eleikbe akad. — Imádandó Fija a' Magafságos Istennek! Mitsoda szélvész rijjad Ellened! 's még-is melly békefészes türelemmel szenveded, semmi sem rettent meg Lelkedet. Azonba a' Pokol Ellened meg-esküdt, és Néked hadat indít. A' fetétségnek Angyali Tégedet mindenfelől ostromolnak, és dühöfségeket ki-nyilatkoztatták. Némelly része rettenetes dárdáit lökdöfi Ellened, némelly része pedig szörnyenn ordít. Ezek mint éhes Farkasok virnyíkolnak, amazok mint Orofzlányok ordítanak, avagy mint megharagudt Sárkányok süvöltenek. És Te ennyi temérdek Fúriák közt tsudálkozásra méltó tsendefségbe vagy, 's szívednek
szent

szent nyúgodalmát semmi meg nem zavolja.

Ez a' szomorú éjszaka így tartott egész addig az ideig, míg a' hajnal nagy fényességgel igen szépen meg-jelenvén, a' mennydörgések' zúgását meg-zabolázta, a' felhőket el-szélesztette, a' szelek' dühöfségét meg tsendesítette, és a' Pokolnak irtóztató Lakosit, az ijjesztő Ördögöket elűzte. Kevéssel utánna érkező a' Nap, világosságát a' földre nagy erőbe hintette, rajta a' vígságot kettőztette, az elsővel tseppekkel könnyező fákat, és plántákat meg-szárazgatta. A' madarak látván, hogy ezután a' fetét szélvész után a' berkekbe, és ligetekbe még elevenebb zöltséget találnak mint az előtt: edgymás' trutzzára énekeltek. De a' Sátán azért meg nem szűnt, mivel vakmerő gonofszágának elég nem tétetődött; ámbár a' nagy zürzavart meg-tette-is. Azonba tettette magát ő is, mint ha a' közönséges örömben részt venne, fel-kiáltván a' fel-jövő napnak tisztaságánn. Imhol jön ismét minden reménység nélkül az Idvezítőnek kísértésére. Az Isten' Fija sétált akkor a' szép

naponn edgy magafs helyyenn, a' mellynek Északi, és Déli oldala sűrű nagy fákkal meg-rakva lévén, tettzetősenn láttzatott. A' kísértő láttatik edgyszerre ebből az Erdőből rend szerént való formájába ki-jöni, 's immel ámmal Isteni Ellenkezőjét meg-szóllittya, mondván:

„ Az éjtzaka azt gondolta vólna az
 „ Ember, hogy Eg föld öszve szakad: 's
 „ ímhol még-is a' gyönyörűséges nap!
 „ Mészze valék, de még-is hallám; az
 „ illyes zenebonás szélvészek tsak a' fé-
 „ lelmes halandókat ijjesztgetik, ök illyen-
 „ kor azt gondollyák, hogy a' Világ fe-
 „ nekkel fel-fordúl, és az Egek le-húlla-
 „ nak. Azonba a' szelek inkább kedvet-
 „ lenek, mint sem rettentők, és dühösés-
 „ gek hamar el-múlik. Igaz az, hogy a'
 „ kit elő-talál, jaj annak! Emberek, bar-
 „ mok, plánták, a' mit tsak el-ér a' szél-
 „ vészek' dühösége, az mind szenved;
 „ azonba roszszat-is szoktak az illyes sze-
 „ méllyeknek jövendólni, a' kiket fenye-
 „ getni láttatnak, valamint a' köz-nép' fel-
 „ zendülése hogy soha sem jelent edgyebet
 „ veszedelemnél annak, a' kinek feje fe-
 „ lett

„ lett dörög. Te egyedül laksz a' Pusz-
 „ tába, és ez a' veszedelmes szélvész Raj-
 „ tad kívül mást nem illehet. A' Vége-
 „ zés azt akarja, hogy Király légy, nehéz
 „ ennek ellent állani; én már Néked meg-
 „ mondtam; miért nem kapsz a' jó aka-
 „ ratonn, a' melly Néked magát mutat-
 „ tya? Hogy és mikor fog ez a' nagy
 „ történet meg-esni, azt semmi halandó
 „ sem tudgya, mivel ez előre meg nem
 „ mondatott. Te minden bizonnal fogsz
 „ Uralkodni, a' Prófétziáknak bé kell tel-
 „ lyesedni: de az Angyalok, és Próféták,
 „ a' kik Országlásodat ki-hirdették, a' töb-
 „ biről el-hallgattak. Utólyára kell a'
 „ dolgot halasztani? Miért nem használod
 „ a' jó alkalmatóságot? Ha semmit sem
 „ tsinálsz, merem Noked újra mondani,
 „ hogy rettenetes próbákonn fogsz által-
 „ esni, minékelötte az Izraëlen tsende-
 „ senn Uralkodnál; és hogy azok a' ré-
 „ mittő tsudák, és szók, a' mellyektől
 „ egész éjtzaka ostromoltattál, mint edgy
 „ elöl-járó postái a' Téged' fenyegető ve-
 „ szedelemnek.

Az

„ Az Isten' Fija felelt néki: „ Edgy erős
 „ Férjfiú még a' leg-kedvetlenebb dolgo-
 „ kat is tsak úgy vélszi, mint a' rólla le-
 „ tsorgó első tseppeket. Tsudáídtól semmit
 „ se félek, kiábálások, fenyegetőzések, és
 „ a' Hazugság' Angyalinak gyászos jöven-
 „ dölések éppenn meg nem háboríthatnak.
 „ Hafzontalann erőlködöl! mert az Isten,
 „ erántam tett örök Végezését úgy is be-
 „ fogja mindenbe tölteni. Segittséged nem
 „ kell! és azt a' gyalázatot soha sem fo-
 „ gom Magamra venni, hogy leg-kifseb-
 „ bet-is néked köszönnyek. Jól esmerem
 „ a' nagyra vágyódó Sátánt, hafzontalann
 „ esdeklik körültem, 's ijjesztésit fel se
 „ velfzem.

„ Halld-meg Dávidnak Fija! felele a'
 „ Kísértő nagy dühöséggel, halld-meg
 „ Szűznek Fija! mert abba hogy Isten'
 „ Fija légy, még kételkedem. Jól tudom
 „ én a' Melsiásról tett Prófétziákat, tu-
 „ dom hogy születtetésed Gábrriel által ki-
 „ hirdettetett; tudom mit énekeltek az
 „ Angyalok akkor, mikor születtetél; és
 „ azt is tudom hogy akkor Tégedet Idve-
 „ zítőnek neveztek. Ez óltától fogva
 „ min-

„ mindenkor szemmel tartottalak. Még
 „ magános életedbe-is, mellybe eddig él-
 „ tél, el nem hagytalak. Jelenn voltam
 „ mikor János meg-kerefztelt, és a' Ma-
 „ galságos Istennek szavát hallottam, a'
 „ ki Tégedet edgyetlenedgy szerelmes Fi-
 „ jának ki-nyilatkoztatott. Ezenn meg-in-
 „ dúlván, akartam közelebből meg-túd-
 „ ni, hogy vallyon mitsoda értelembé hor-
 „ dozod Te ezt a' Felséges nevezetet?
 „ mert ezt tsupánn magába nem lehet ér-
 „ teni. Hiszen én-is az élő Isten' Fija va-
 „ gyok, vagy leg-alább a' voltam; és
 „ ha voltam, a' vagyok hát még-is. Ez
 „ nem változhatik. Minden Emberek azok.
 „ Azonba még-is van okom azt hinni, hogy
 „ Te valami különös módonn vagy az.
 „ Ugyan azért leselkedtem minden lépé-
 „ sidre; és miólta a' Pufztába vetted Ma-
 „ gadat, azólta mindég nyomodba voltam,
 „ és ki-láttam azt, hogy Benned halálos
 „ ellenségemre akadtam. Hibáztam azzal,
 „ hogy egészszenn meg-akartalak esmerni?
 „ Te énnékem úgy tettsettel a' Kísérte-
 „ teknek közepette, mint a' köszikla a'
 „ habok közt. Azcuba Benned még se
 „ látok semmit ollyat, a' mi az Embe-
 „ „ risé-

„ riségen túl volna; hiszenn még a' Má-
 „ ria' Fija előtt is már fokann meg-ve-
 „ tették a' Méltóságos Hivatalokat, Gaz-
 „ dagságot, a' Királyifzék' féennyét, és a'
 „ Világ' ditsőségét: mind ezek nem lehe-
 „ tetlenek.

Így szólván, meg-ragadta az Idvezít-
 tőt, és a' Levegő-égbe a' Pufztánn túl a'
 Jérusálemi térség felé vitte. Már láttsza-
 tott ez a' nagy, és Szent Város; mintedgy
 nőni láttszatik a' fzerént, a' mint feléje kö-
 zelitlenek. Ditsőséges Templomát méltánn
 vélhette az Ember edgy arany párkázattal
 meg-koronáztatott arany Hegynek, melly
 a' leg-magalsabb Tornokokat-is fellyül-múló
 tetejével díszeskedett; e' felé a' magas hé-
 jázat fele intézi a' Sátán repülését, edgye-
 nefenn felibe-repülvén reá száll, és az Id-
 vezítőt ott fel-állittván, gúnnyoló nevettség-
 gel utóllýára így tsúfolta: „ Mutasd most,
 „ úgy mond, hogy kitől vézted eredetedet!
 „ Ha el-únod itt az állást, le-ugorhattsz;
 „ hiszenn ha Isten' Fija vagy, úgy semmitől
 „ se félhettsz. Az Egnek Angyalai meg-
 „ fognak Tégedet örizni; a' Mindenható-
 „ tól erre nékik parantsolattyok vagyon;

„ ök

„ ök nem fogják meg-engedni hogy va-
 „ lami köbe Magad' meg-üsd, mikor le-
 „ felé esel. A' Szent Írás ennek világos
 „ tanúbizonysága.

„ Az is meg vagyon írva, felele a'
 „ Jéfus, A' te Uradat Istenedet ne kí-
 „ sértsd. — A' Sátán nem vélvén ezt
 a' nagy állhatatofságot, fokkal jobbann
 meg-rémült mint a' Jupiter' fija Áltzides
 (79), ha a' mesét az Igazsággal öszve-vet-
 hettyük, midönn Antea Óriáfsal küzkö-
 dött: érzette ő, hogy ha az Óriást a' föld-
 höz tsapta, maga eséséből ismét újj erőre
 kapott, és hogy a' küzködéshez nagyobb
 erővel fogott, mivel a' föld maga adott
 belé erőt; ezt látván Herkules, kéntelen
 vólt osztánn az Óriást fel-emelni, és úgy
 a' Levegő-égbe erősen mejjéhez szorít-
 ván meg-fojtani. Így rémült vólt meg-
 Thébás' (80) Várofsának híres Tsudája,
 melly az útasokat, a' kik Találós meséjét
 ki

(79) *Alcides*. Herkulest így is hívták, de a' Matzedóniak
 Minervának is adták ezt a' nevet.

(80) *Thebás*, Beótzíánuak Görög Országba híres Anya Vá-
 ralsza.

ki nem találták, mind meg-ette, midönn Édippus (81) meséjének titkos értelmét meg-magyarázta; mert haragjába ez a Sfinx (82) nevű Tsuda a Thébás' Városához közel lévő Köfzikláról le-ugrott. A' kevély Sátánnak fájdalma ezeket mind fellyül múlta, midönn látta gyalázatos meg-aláztatását, és hogy már edgyebet annál nem tehet, hanem hogy végső veszedelmét Nagyságos Ördögeinek a' Tanátsba elő számlállya.

Minekutánna a' Pokolbéli Király az Ostromlást abba hagyta volna: edgy Mennyei Lelkeknek fényes Serege jelenik-meg a' Templom' tetejénn az Idvezítettök, hogy ötöt onnann le-hozzák. Fel-vézik tehát nagy tiszteletből származott örömmel; és karjaikból Néki mint edgy győzedelmi szekeret formálván, edgy szép virággal tarkázott Völgybe vízik, és ott tsendefenn edgy pásit ágyra le-tézik. Min-
denik

(81) *Edippus*, Lajus', és Jokasztes' fja.

(82) *Sphinx*, Tsuda, a' kit a' Poeták a' Typhon' fiának mondanak, Afzfony feje, madár Izárnya, orofzlán körme, és kutya teste volt.

denik forgolódik körülte, hogy egyék. Meg frifsittésére kínállyák Mennyei ételekkel, az Élet' fájáról tsak most szedett Isteni gyümölsökkal; innya az Életnek kútfejéből merített Ambróziát (83) adnak. Ezek az eledelek az Idvezítettökvel fáradozásit el-felejtettvén, azonnal ereje vízszajött, ha tsakugyan azt mondhattuk, hogy az éhség, és szomjúság Benne valami változást okozhatott. — El-múlván az Ebéd: ugyanazon Angyalok, a' Sátánonn győzedelmeskedönek ditsőségére ezt az Eneket kezdték:

„ Attyának valóságos Képe! Világos-
„ ságnak Világofsága! Örökkévaló Ige!
„ Te vagy mindenkor imádandó! Akár
„ a' Szentek' fényébe fogantatva az Is-
„ tennek kebelébe lakozzál, a' ki Téged'
„ nemz; akár halandó tefittel bé-borittat-
„ va, és Ember lévén, láttafsál-is a' Puszt-
„ tábann bújdosni; akármi állapotbann
„ légy-is: minden mozdulásid, tselekedé-
„ tid,

(83) *Ambrosia*. Mennyei kenyér, vagy eledel, mellyel az Istenek éltek.

„ tid, lépéfid, eredetednek Felségét, és
 „ azon erődöt mutattyák, mellyel a' maga
 „ meg-hitt Angyalnak vakmerő ostromlásit
 „ Atyádnak Trónusáról vízszza verted. Te
 „ vagy az Istennek valóságos Fija. Mikor
 „ a' Világ kezdődött, Te verted-le a'
 „ Mennyországból ezt a' nagyra vágyó
 „ Lelket minden pártos tárfaival edgyütt.
 „ Boszszút állasz most Ádámnak el-esé-
 „ séért, midönn azonn, a' ki ötet meg-
 „ győzte győzedelmeskedel. El-vészed a'
 „ Sátánnak ravalzsággal nyert Birodal-
 „ mát; és az Embernek azon julsát, mel-
 „ lyel az Egekbe bírt, vízszza adod. Va-
 „ gyon edgy olly Paraditsom, a' hová a'
 „ kísértő nem hathat; vagyon a' gyönyör-
 „ rüségnek olly helye, a' melly véghetet-
 „ lenül felyül múllyá a' Gyönyörüségnek
 „ Kerttyét. Ebbe az áldott helybe fog
 „ Ádám annak idejébe, választott Mara-
 „ dékival edgyütt örökös békekségbe élni.
 „ Szerentsés Végezés! boldogságokba bi-
 „ zonyosok: minden kísértetek', és a' go-
 „ noszság' hozzájok férkezhetése nélkül,
 „ ezek az Irgalmasság' Attyától meg-ál-
 „ dott Választattak örökké fogják azt
 „ érezni, melly édes légyen ennek a' Bi-

„ rodalma, és mintedgy a' mennyei öröm-
 „ től meg-részegedve Szabadittójoknak
 „ dólgaít énekelni fogják. — Te pedig
 „ Pokolbéli Ördög! nem fogsz többé a'
 „ Levegő-égbe Uralkodni. Valamint ama'
 „ hazug tsillagok, mellyek öfzszel az égenn
 „ láttzatnak: úgy fogsz te mint meg-gyúlt
 „ gőz le-esni, és lábbal tapodtatni. Már
 „ az Istenembernek rajtad tett tsapását
 „ érezed. E'még nem a' leg-utólsó, sem
 „ pedig nem a' leg-vezedelmesfebb tsapá-
 „ sa birodalmadnak; tanítsd-meg a' Po-
 „ kolbéli Fejedelmeket, hogy időnek elötte
 „ ne győzedelmeskedgyenek. Tanúld-meg
 „ magad-is a' Magasságos Istennek imá-
 „ dandó Fiját tisztelni. Az Ő Neve meg-
 „ fog tégedet Légióiddal edgyütt futam-
 „ tatni. Igen szerentsés fogsz lenni, ha
 „ Disznókba való búváfodat meg-engedi,
 „ hogy még-is időnek elötte az örökké
 „ való Poklokra ne üzettes. — Ditsőség
 „ a' Mindenható' Felséges Fijának mind
 „ a' két Világba! Mennyei Bajnok! Sá-
 „ tánnak Vetélkedője, és Meg-győzője! a'
 „ Pálya Elötted fel-nyittatott, kezdgyed
 „ futáfodat, és izenny Hadat a' Pokolnak.
 „ Kezdgyed, tselekedgyed, és tellyesítsd-

„ bé ditsőséges Munkádat, mellyet az Em-
 „ beri Nemzet' Idvefégére Magadba fel-
 „ tettél!

Illyen Énekekkel ditsérte a' Mennyei
 Sereg az Idvezittö' Gyözedelmét, illyen
 vólt az Öröm, mellyet az Angyalok ki-
 nyilatkoztattak, midönn Ötet mennyei éte-
 lekkel vendégelték, mellyeket Néki szöl-
 gái által az Attya küldött. Jépus annak-
 utánna Názárethbe az Annjához visszfa-
 ment.

*Vége a' Negyedik Könyvnek, és a'
 Viszszanyert Paraditsomnak.*

MILTON

PARADITSOM

1.

2.

Mrod. O.

101